

การศึกษาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ
เพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โดย

นายประสาน ประวัตรุ่งเรือง
ผู้อำนวยการ
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2557-2558

บทคัดย่อ

เรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อ
การรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย นายประสาน ประวัติรุ่งเรือง หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

การวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1.เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาของสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน 2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพของประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย จีน สิงคโปร์ และไต้หวันและ3.เพื่อเสนอ แนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารอุตสาหกรรม ผู้บริหารสถานประกอบการและผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลในการเสนอแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผลการศึกษาจึงสรุป แนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1. รัฐบาลควรกำหนดวิสัยทัศน์ (Clear Vision Policy) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เพื่อรองรับแรงงานระดับกลางและระดับล่าง
2. การกำหนดนโยบายของการจัดการศึกษาทั้งในสายอาชีวศึกษาต่อสายสามัญศึกษา (60:40)
3. การสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวโดยให้เงินอุดหนุนรายหัวต่อหัวสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ
4. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการร่วมกันวางแนวทางการอาชีวศึกษาของประเทศในด้านปริมาณและด้านคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างสมดุลรวมทั้งแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบที่มีอยู่ให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน
5. ให้สถานประกอบการทั้งในภาคอุตสาหกรรมและบริการได้ร่วมเป็นคณะกรรมการในการวางแผนการจัดอาชีวศึกษาของประเทศ
6. พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสายอาชีวศึกษาที่เป็นระบบทวิภาคีอย่างเป็นรูปธรรม
7. สร้างภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา
8. ปรับระบบค่าตอบแทนในการจ้างงานสายอาชีพให้สูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับในสังคม
9. เน้นแนวอาชีพและความก้าวหน้าของอาชีพในตลาดแรงงานให้กับนักเรียน ม.ต้น อย่าง

จริงจัง

คำนำ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “การศึกษาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาของสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน ศึกษารูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพของประเทศไทยที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย จีน สิงคโปร์ และไต้หวันและเพื่อเสนอแนวทาง การจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านและสามารถใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ อาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีการทำให้เอกสารวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

.....
(นายประสาน ประวัตรุ่งเรือง)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 การจัดการศึกษาประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียนและ ความต้องการแรงงานของประเทศไทย	7
การจัดการศึกษาของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน	7
ความต้องการทางด้านแรงงานของประเทศไทย	70
กำลังแรงงานและอัตราว่างงานของประเทศต่างๆ ในอาเซียน	76
ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	81
สมรรถนะแรงงาน	95
การพัฒนากำลังคนสายอาชีพ	99
บทที่ 3 สภาพปัญหาและรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ	106
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทย	106
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทยได้หวั่น	136
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศจีน	141
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของสิงคโปร์	147
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของออสเตรเลีย	153
การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของกลุ่มสหภาพยุโรป	158
บทที่ 4 การวิเคราะห์รูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ	163
ข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหา ในการจัดการอาชีวศึกษา	164
จุดเด่น-จุดด้อย การจัดการศึกษาของสมาชิกประเทศในกลุ่มอาเซียน	179

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปลและข้อเสนอแนะ	193
สรุป	193
ข้อเสนอแนะ	205
บรรณานุกรม	208
ประวัติย่อผู้วิจัย	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1	73
2-2	74
2-3	77
2-4	101
2-5	104
3-1	122
3-2	123
3-3	146
4-1	164

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2-1 ระบบการศึกษาของอินโดนีเซีย	33
2-2 โครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษา	42
2-3 ระบบการจัดการศึกษาของเวียดนาม	44
2-4 ตัวอย่างสถานศึกษาที่ใช้ PDAC cycle คือ Vinh University	47
2-5 Source: Ministry of Education and training 2008: School Education Quality Assurance Program (SEQAP)	49
2-6 อัตราร่างงานปี 2556-2557 ของประเทศไทย	71
2-7 ความไม่สอดคล้อง (mismatched) ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของแรงงานไทย	72
2-8 ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามใน MRAs 7 วิชาชีพ	80
2-9 การเปรียบเทียบแรงงานที่มีผลิตภาพแรงงานในกลุ่มอาเซียน	99
2-10 สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรแยกตามช่วงอายุระหว่างปี 2530 – 2554	100
2-11 เปรียบเทียบร้อยละของสมรรถภาพพื้นฐานของแรงงานไทยระหว่างปี 2547 และ 2550	102
2-12 แนวโน้มของการขาดแคลนแรงงานระดับอาชีวศึกษา	102
3-1 แสดงรูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน	111
3-2 ระบบการจัดการศึกษาสายอาชีพของสิงคโปร์	149
3-3 ระบบการจัดการศึกษาสายอาชีพของออสเตรเลีย	155

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการผลิตและพัฒนากำลังคน นับเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้ว่าประเทศต่างๆ ในทุกภูมิภาคของโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขและการเพิ่มผลผลิตเพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนทั้งสิ้น ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ต้องการเร่งพัฒนากำลังคน โดยมีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการอยู่ในขณะนี้และเพื่อให้เกิดภาพชัดเจนอันนำไปสู่ทิศทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า ก) ดังนั้นประเทศไทยได้มีการกำหนดนโยบายด้านกำลังแรงงานของประเทศไว้ในนโยบายของรัฐและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 โดยให้ความสำคัญต่อเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี โดยมีประเด็นในการพัฒนาตามแผนเกี่ยวกับด้านกำลังคน คือ การมุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคนดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยการสร้างความพร้อมให้แก่กำลังคนก่อนเข้าตลาดแรงงานรวมถึง การวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเชื่อมโยงมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศกับมิติของความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกอีกทั้งสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้าน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ,2555)

กรอบนโยบายและทิศทางการพัฒนาของประเทศที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ และนโยบายรัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี 2558 และสามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงรวมทั้งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในทุกภาคส่วนความร่วมมือในกรอบอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ได้เริ่มก่อตั้งในปี 2510 และมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาเป็นลำดับทั้งในด้านการกระชับความสัมพันธ์ทางการเมืองและความมั่นคงที่ได้กำหนดให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพเสรีภาพและความเป็นกลางด้านความร่วมมือทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและด้านการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่ได้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีและเขตการลงทุนเสรีเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการค้า

การลงทุนและการบริการระหว่างกันจนในปัจจุบันอาเซียนได้ก้าวไปข้างหน้าโดยกำหนดให้มีการปฏิบัติ ตามกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ที่ทำให้อาเซียนมีฐานะเป็นองค์กรระหว่างรัฐบาลที่มี ประสิทธิภาพและมีศักยภาพที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ของผู้นำอาเซียนในการมีประชาชนเป็นศูนย์กลางมีกฎ กติกาในการทำงานและมีความสามารถในการแข่งขันสูงรวมทั้งได้ตั้งเป้าหมายการเข้าสู่ประชาคม อาเซียน (ASEAN Community : AC) ร่วมกันอย่างเป็นทางการในปี 2558 (สำนักงานคณะกรรมการ การพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556, หน้า 1-3)

ประเทศไทยต้องพัฒนาในหลายๆ ด้านเพื่อรองรับอาเซียนและด้านที่สำคัญคือ การผลิตและพัฒนากำลังคนซึ่งเป็นกลไกสำคัญยิ่งต่อการเพิ่มศักยภาพของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะกำลังคนระดับกลางซึ่งเป็นกำลังคนที่ภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจ และบริการ มีความต้องการมากที่สุด Thailand Development Research Institute (TDRI) เสนอแนวทางปรับ โครงสร้างแรงงานไทยครั้งใหญ่ จากต้นทางถึงปลายทาง โดยต้องเปลี่ยนมุมมองการคิดของผู้ปกครอง ในด้านการศึกษาสายอาชีพเพื่อรองรับตลาดแรงงาน คาดหวัง 10 ปีเห็นการเปลี่ยนแปลง ไม่มีแรงงาน ขาดแคลน และเร่งให้เอกชนช่วยตัวเองสร้างแรงงานใช้เอง พร้อมป้อน AEC

ผู้อำนวยการวิจัยการพัฒนาแรงงาน สถาบันวิจัยเพื่อ การพัฒนาประเทศไทย (TRDI) เปิดเผยว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจของไทยผันผวนมาโดยตลอดมีสาเหตุหลายประการ อาทิ ปัญหาเศรษฐกิจในยุโรปและอเมริกาตกต่ำจากปัญหาวิกฤติ Sub-prime หรือแฮมเบอร์เกอร์ ส่งผล กระทบต่อการส่งออกของไทยเป็นอย่างมาก ปัญหาน้ำท่วมใหญ่ในปี 2554 ซึ่งผลกระทบอุตสาหกรรม ในภาคกลางอย่างหนัก ปัญหาการเมืองอย่างรุนแรงในช่วงปี 2555-2557 และอัตราประชากรลดลง เป็นการส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจและตลาดแรงงานไทย อย่างไรก็ตามผลกระทบดังกล่าว น่าจะ ทำให้ตลาดแรงงานของไทย ซึ่งปัญหาอุปสงค์ส่วนเกินจนอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานต่อเนื่อง ยาวนานและเนื่องจากภาคเศรษฐกิจของไทยใช้แรงงานเกินกว่าขีดความสามารถในการเพิ่มของกำลัง แรงงานของไทย (Over-employment) ต่อเนื่องกันมานาน ดัชนีชี้วัดที่สำคัญสามารถดูได้จากจำนวน การจ้างงานที่สูงอย่างต่อเนื่องจนอัตราการว่างงานของไทยผันผวน

ยังพิจารณาจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นรายเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม- สิงหาคม 2557 พบว่า อัตราการว่างงานโดยรวมแต่ละเดือนยังสูงกว่าปี 2556 มาโดยตลอด จึงไม่น่า แปลกใจว่าปัญหาขาดแคลนแรงงานในเชิงปริมาณจะยังคงมีอยู่และอีกประการหนึ่งปัญหาที่พบคือมี การผลิตบุคลากรที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในสาขาขาดแคลน โดยดูจากจำนวนผู้ว่างงานที่มี สัดส่วนมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนในทุกระดับการศึกษา เช่น ในปี 2556 ระดับ ม.ปลาย ว่างงาน มากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนถึง 2 เท่า และระดับ ป.ตรี ว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนถึง 3.5 เท่า ในปี 2557 กรมการจัดหางานได้คาดการณ์ผู้ที่จบการศึกษาและจำนวนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานของ ผู้ที่จบ และเข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับล่างเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ยกตัวอย่างเช่น มีผู้จบมัธยมต้นสูงถึง 741,931 คน และถ้าเรียนต่อปวช.ต้องใช้เวลาอีก 3 ปี จึงจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ซึ่งก็มีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 11.8 ยิ่งเรียนถึงระดับมัธยมปลายสายสามัญแล้วก็ยิ่งจะออกสู่ตลาดแรงงานน้อยมากเพียง ร้อยละ 4.2 เนื่องจากส่วนใหญ่เรียนต่อในระดับปริญญาตรีส่วนผู้ที่เรียนระดับ ปวช. ซึ่งมีจำนวนผู้จบ การศึกษาน้อยกว่าผู้เรียนมัธยมปลายมากอยู่แล้ว และมีผู้ที่ออกมาทำงานเพียงร้อยละ 8.9 โดยผล การศึกษาของ TDRI พบว่าผู้ที่จบ ปวช.เรียนต่อ ปวส.มากกว่าร้อยละ 70 ถึงกระนั้นก็ตามก็ยังมี จำนวนผู้จบ ปวส.เข้าสู่ตลาดแรงงานเพียงร้อยละ 13.6 เท่านั้นถ้าจะรวมผู้จบสายอาชีพทั้ง 2 ระดับ

เข้าด้วยกันก็ยังมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 17.8 ของผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งหมดเท่านั้นเทียบกับผู้จบระดับปริญญาตรี ซึ่งมีสัดส่วนของผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานสูงถึงร้อยละ 61.5 ของผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งหมดเมื่อเทียบกับสัดส่วนของการจ้างแรงงานในตลาดแรงงานจะเห็นว่า เป็นสัดส่วนตรงกันข้ามกับผู้จบการศึกษาระดับ ปวช.และปวส. ที่ต้องการให้เข้าสู่ตลาดแรงงานโดยทั้งหมด จึงทำให้ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานระดับล่างและระดับกลางอย่างหนักตลอดมา (<http://www.banmuang.co.th/2014/10/>)

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) เปิดเผยว่า ขณะนี้ไทยประสบปัญหาแรงงานขาดแคลน โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรมจะต้องมีความต้องการแรงงานสูงเนื่องจากประเมินว่าภาครัฐจะมีโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานอีกจำนวนมากซึ่งภาพรวมเบื้องต้นประเมินสถานการณ์ภาวะแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมขาดแคลนอีกประมาณ 200,000 – 300,000 คน

รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ด้านแรงงาน กล่าวว่า ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมต่างๆ มีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ตั้งแต่ปีที่ผ่าน จนถึงปัจจุบัน มีโรงงานขนาดกลาง และขนาดเล็กปิดตัวแล้วกว่า 10 แห่ง และยังมีแนวโน้มปิดกิจการเพิ่มอีกเนื่องจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน จึงเสนอให้รัฐบาลปรับนโยบายทางด้านการศึกษาด้านสายอาชีพให้มีผู้เรียนจำนวนมากขึ้น เพื่อผลิตบุคคลากรระดับล่างและระดับกลางป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานจะช่วยลดปัญหาทางด้านแรงงานลงได้เป็นอย่างมาก (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย,2557)

ผู้อำนวยการวิจัยการพัฒนาแรงงาน ทีดีอาร์ไอ กล่าวว่า การที่ประเทศไทยจะหนีจากกับดักของประเทศกำลังพัฒนาอันยาวนานนี้ได้และมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาอารยประเทศในโลกได้ ประเทศไทยไม่มีทางเลือกมากนัก นอกจากจะต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าและบริการให้มากขึ้นด้วยการวิจัยและพัฒนาการออกแบบที่เป็นนวัตกรรมของคนไทยมากขึ้น การจะทำเช่นนี้ได้ ประเทศไทยจะต้องลดสัดส่วนของผู้เรียนในระดับ ม.ปลาย เพื่อปรับปรุงอุปสงค์ต่อผู้ที่มีการศึกษาในระดับกลางคือ ปวช.ให้มากขึ้น เนื่องจากมีข้อสมมุติฐานในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ว่า การศึกษาในระดับนี้ฝึกอบรมเพิ่มทักษะได้ง่ายสามารถปรับตัวกับกระบวนการผลิตได้ดีกว่าเท่าที่ผ่าน มาผู้ประกอบการมีความต้องการที่จะจ้างผู้ที่จบสายอาชีพมากขึ้น โดยเฉพาะระดับ ปวช. แต่ผู้ประกอบการกลับต้องการให้บุตรหลานได้เรียนในสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ (เพื่อหวังให้ลูกได้จบปริญญาตรี) ซึ่งที่ผ่านมาในปี 2556 มีจำนวนนักเรียนในระบบ 2,042,393 คน เรียนสายสามัญถึง 1,343,471 คนและเรียนอาชีวศึกษา 698,922 คน โดยมีสัดส่วนของผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพเท่ากับ 66 : 34 และอยู่ในระดับนี้มานานนับสิบปีและผลการศึกษาของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ก็พบว่าสัดส่วนนี้ไม่ดีขึ้น เช่น ในปีการศึกษา 2557 นี้มีสัดส่วนลดลงเหลือประมาณ 71 : 29 ซึ่งถ้ายังปล่อยให้เป็นอย่างนี้ไปแบบนี้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานผู้จบสายอาชีพในระดับอาชีวศึกษาก็จะถึงขั้นวิกฤติประเด็นที่เป็นปัญหามาโดยตลอดอีกมิติหนึ่งคือมิติคุณภาพและการเรียนในสาขาวิชาชีพที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งทำให้ผู้ที่จบสายอาชีพยังคงว่างงานอยู่อีกเป็นจำนวนมากเนื่องจากขาดสมรรถนะที่ผู้ประกอบการต้องการทำให้กำลังแรงงานสายวิชาชีพช่างซึ่งมีน้อยอยู่แล้วก็ยิ่งจะน้อยลงไปอีกการที่จะชักจูงให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนสายอาชีพมากขึ้นนั้น ผอ.วิจัยการพัฒนาแรงงาน ทีดีอาร์ไอ เห็นว่าต้องทำ 2 มาตรการควบคู่กัน คือ มาตรการจูงใจและมาตรการเชิงบังคับ

การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันดำเนินการจัดโดยภาครัฐและเอกชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนโดยการจัดการอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียน

มี 3 หน่วยงานหลักที่ดำเนิน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักบริหารงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเอกชน ในสังกัดงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการนอกเหนือจากจากหน่วยงานข้างต้น 3 หน่วยงานแล้วยังมีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงอื่นนอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางอื่นๆ สำหรับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การกำหนดแนวนโยบายในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2554-2559) และข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เป็นไปเพื่อผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือระดับช่างเทคนิคและระดับเทคโนโลยีโดยเน้นให้มีทักษะที่หลากหลาย (Multi Skill) เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมฐานความรู้ (Social Knowledge Based) เพื่อการพัฒนาประเทศตระหนักในความสำคัญของการสร้างคุณภาพโอกาสความร่วมมือและขับเคลื่อนให้อาชีวศึกษามีความพร้อมที่จะรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งเน้นการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาทั้งปริมาณ คุณภาพสมรรถนะและทักษะฝีมือเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนด้านอาชีวศึกษาทั้งในระดับพื้นที่ ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เน้นการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะร่วมกับสถานประกอบการตอบสนองความต้องการการขาดกำลังในสาขาที่กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานโดยมีรูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน

แต่สัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ ยังมีน้อยอยู่ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ ให้เป็น 60:40 ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ดังนั้นจึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษา (กนป.) ด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาขึ้นมาเป็นคณะทำงานเพื่อนำเสนอร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาต่อที่ประชุม กนป. ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ทำหน้าที่ที่กำหนดกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอาชีวศึกษาของประเทศไทยให้บรรลุเป้าหมายซึ่ง สอศ. ได้ดำเนินการสร้างภาพลักษณ์โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหลายรูปแบบภายใต้ Concept “เรียนอาชีวะดีเรียนฟรีมีรายได้ระหว่างเรียน เรียนจบแล้วมีงานทำเรียนเกษตรมีที่พักฟรีและอาหารฟรี” เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้ประเทศไทยประสบปัญหาหลายประการที่ทำให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการอาชีวศึกษาของประเทศเป็นไปด้วยความยากลำบาก อันเนื่องมาจากปัญหาการเมืองที่มีเสถียรภาพค่อนข้างต่ำ การกำหนดวิสัยทัศน์เชิงนโยบายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไม่ชัดเจน รวมทั้งกฎหมาย กฎกระทรวง และกฎระเบียบข้อบังคับที่มีอยู่ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงาน รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้ภาคอุตสาหกรรมเอกชน ทั้งในภาคการผลิตและบริการเข้ามาส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาของประเทศไทยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ ด้านภาพลักษณ์การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มซึ่งเป็นส่วนน้อยแต่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติและการยอมรับของผู้ปกครองและไม่ส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน รวมทั้งค่านิยมของ

ผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนจบปริญญา เพื่อที่จะได้มีอนาคตที่ดีกว่า(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,2555,หน้า ช-ช)

จากความสำคัญและปัญหาหลายๆ ส่วน จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับล่างและระดับกลางอันเนื่องมาจากผู้เข้าศึกษาและสำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้านปริมาณและคุณภาพมีน้อยซึ่งในปี 2558 นี้จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมากอีกทั้งนโยบายรัฐบาลในยุคปัจจุบันได้กล่าวอย่างชัดเจนตอนหนึ่งว่า จะพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรสายอาชีพมีความสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นที่จะหาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับสู่ AEC ในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาของสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพของประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย จีน สิงคโปร์ และไต้หวัน
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะ

1. ศึกษาการจัดการศึกษาของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน
 2. ศึกษารูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพของประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย จีน สิงคโปร์ และไต้หวัน
 3. วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหา
- กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ
1. ผู้บริหารอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ
 2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนทางด้านอาชีวศึกษา
 3. ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านอาชีวศึกษา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล อยู่ระหว่างเดือน ธันวาคม 2557 ถึง มีนาคม 2558

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารอุตสาหกรรม ผู้บริหารสถานประกอบการและ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลในการเสนอแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบการจัดการเรียนและความต้องการแรงงานด้านอาชีวศึกษาของสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน
2. ทำให้ทราบรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. ได้แนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

บทที่ 2

การจัดการศึกษาประเทศสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียนและ ความต้องการแรงงานของประเทศไทย

การจัดการศึกษาของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน

1. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์

(ชามาภัทร สิทธิอำนาจ, 2556) สิงคโปร์หรือชื่อทางการคือสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) เป็นนครรัฐที่ตั้งอยู่บนเกาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีพื้นที่ประมาณ 715.8 ตารางกิโลเมตรหรือขนาดเท่ากับเกาะภูเก็ตของประเทศไทยมีพรมแดนอยู่ระหว่างประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียเนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดเล็กประกอบกับมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้เกิดปัญหาเรื่องประชากรหนาแน่นเป็นอันดับ 2 ของโลกปัจจุบันมีประชากรประมาณ 5.31 ล้านคนและมีอัตราการเกิดเฉลี่ยร้อยละ 2.5 ประชากรประกอบด้วยชาวจีน (ร้อยละ 76.5) ชาวมาเลย์ (ร้อยละ 13.8) ชาวอินเดีย (ร้อยละ 8.1) และอื่นๆ (ร้อยละ 1.6) (Department of Statistics Singapore, 2556) โดยประชาชนนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 42.5) อิสลาม (ร้อยละ 14.9) คริสต์ (ร้อยละ 14.6) ฮินดู (ร้อยละ 4) และไม่นับถือศาสนา (ร้อยละ 25) มีภาษาราชการทั้งสิ้น 3 ภาษาคืออังกฤษจีนมลายูและทมิฬ

สิงคโปร์เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และมีฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินที่มั่งคั่งที่สุดประเทศหนึ่งในโลกเพราะสิงคโปร์เน้นพัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้าโดยเป็นประเทศพ่อค้าคนกลางในการขายสินค้าและเป็นท่าเรือขนส่งสินค้าปลอดภาษีมีท่าเรือที่มีการขนส่งสินค้ามากเป็นอันดับสามของโลกและทันสมัยที่สุดในโลกรายได้เฉลี่ยของประชากรวัดจาก GDP ในปี พ.ศ. 2555 ต่อหัวสูงถึง 65,048 ดอลลาร์สิงคโปร์หรือประมาณ 1,500,000 บาทต่อคนต่อปี (Department of Statistics Singapore, 2556) นอกจากนี้ธนาคารโลกได้จัดให้สิงคโปร์อยู่ในลำดับหนึ่งของประเทศในภูมิภาคเอเชียและลำดับ 2 ของโลกที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนและจัดตั้งธุรกิจสูงที่สุดสิงคโปร์มีอัตราการว่างงานในปี พ.ศ. 2556 เท่ากับร้อยละ 2.6

สิงคโปร์ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาที่มีสภาเดียวมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐซึ่งมีวาระ 6 ปีและนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำรัฐบาลและหัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งมีวาระ 5 ปีสิงคโปร์แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 เขตแต่ละเขตปกครองโดยนายกเทศมนตรี (Mayors) และมีกรรมการสภาท้องถิ่น (Community Development Councils) ประมาณเขตละ 12-80 คนเพื่อดูแลในเขตต่างๆประกอบด้วยเทศบาลภาคกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาคตะวันตกเฉียงเหนือภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคตะวันตกเฉียงใต้ ประชาธิปไตยของสิงคโปร์ที่มีความแตกต่างจากแนวคิดตะวันตกคือเน้นค่านิยมเอเชีย

(Asian Values) หรือประชาธิปไตยวิธีทางเอเชียที่ให้อิสระภาพในลักษณะที่จำกัดคือมีการใช้อำนาจของรัฐอย่างเด็ดขาดในการควบคุมสิทธิเสรีภาพของพลเมืองอย่างเข้มข้นโดยปราศจากการใช้ความรุนแรงทางกายภาพแต่ใช้ผ่านกลไกชนิดต่างๆ เช่นการครอบงำทางอุดมการณ์แนวคิดเรื่อง , ประชาคมนิยม (Communitarianism) ที่เชิดชูความเป็นชาติเหนือกว่าปัจเจกบุคคลเพื่อรณรงค์เรื่องความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวและความมั่นคงของรัฐและให้เสรีภาพทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ในขณะที่เดียวกันก็ยึดถือแนวคิดและการดำรงชีวิตแบบขงจื้อที่เน้นสถาบันครอบครัวคือรากฐานที่แท้จริงของสังคมและสนับสนุนจารีตที่ให้ประชาชนผู้น้อยเคารพผู้ใหญ่โดยสรุปแล้วสิงคโปร์จัดเป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลกเพราะมีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพมากไม่มีการแทรกแซงจากอำนาจนอกระบบมีรัฐบาลที่ครองอำนาจมาจากพรรคเดียวตั้งแต่ประกาศอิสรภาพในปี พ.ศ.2508 คือพรรคกิจประชา (People Action Party หรือ PAP) ส่งผลให้นโยบายการบริหารประเทศต่อเนื่องส่งผลดีต่อประเทศทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว

1.1 การศึกษา

สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ชื่อว่ามีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลกการบริหารการศึกษาของสิงคโปร์มีกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) เป็นหน่วยงานสูงสุดในการวางแผนและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติสิงคโปร์กำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น 12 ปีสำหรับการศึกษภาคบังคับใช้อายุเป็นเกณฑ์ตั้งแต่ 6-15 ปีอัตราการรู้หนังสือของประชากรที่มีอายุ 15-24 ปีร้อยละ 99.8 และอัตราการรู้หนังสือของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปเท่ากับร้อยละ 96

ในปี 2554 สิงคโปร์มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 174 โรงเรียนเรียนระดับมัธยมจำนวน 154 โรงเรียนเรียนผสมหลายระดับจำนวน 15 โรงเรียนและโรงเรียนทางเลือกอื่นๆ ในระดับเตรียมอุดมศึกษาจำนวน 13 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 356 โรงเรียนในจำนวนนี้สามารถแบ่งเป็นโรงเรียนที่ควบคุมโดยรัฐของทุกระดับทั้งสิ้น 266 โรงเรียนโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาลทั้งสิ้น 76 โรงเรียนแบบอิสระ (Independent) จำนวน 8 โรงเรียนเรียนอิสระแบบพิเศษ (Specialized Independent) จำนวน 4 โรงเรียนและโรงเรียนแบบพิเศษ (Specialized) จำนวน 2 โรงเรียนในจำนวนนี้แบ่งเป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 251,165 คนนักเรียนระดับมัธยมต้นจำนวน 189,735 คนและระดับเตรียมอุดมศึกษาทุกแผนทั้งสิ้นจำนวน 57,663 คนรวมนักเรียนทุกระดับจำนวน 498,563 คน

1.2 นโยบายการศึกษา

ด้วยวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการศึกษาของสิงคโปร์ที่โดดเด่นทำให้การศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ก้าวรุดหน้าไปกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคและยังเป็นประเทศที่มีการปรับปรุงนโยบายทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการใหม่ๆ ของโลกจะเห็นได้จากการจัดระเบียบการศึกษาขึ้นอย่างเป็นระบบครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2490 และได้เริ่มปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 โดยเป้าหมายแรกคือการปฏิรูปการบริหารจัดการโรงเรียนต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2508-2512 รัฐบาลได้ทำการกำหนดหลักสูตรระดับชาติขึ้นเป็นครั้งแรกโดยให้มีการใช้สองภาษาในโรงเรียนคือภาษาอังกฤษและภาษาแม่โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการและใช้ภาษาแม่เพื่อดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนช่วงปี พ.ศ. 2513-2523 ได้ทำการปฏิรูปหลักสูตรสองภาษาใหม่โดยได้ทำการวางหลักสูตรใหม่และออกแบบสื่อการสอนให้เหมาะสมต่อการ

เรียนวิชาที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารช่วงปี พ.ศ. 2524-2533 สร้างความเป็นเลิศในด้านหลักสูตรและนวัตกรรมปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นใช้นวัตกรรมการสอนแบบใหม่เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีความสนใจเรียนรู้และมีทักษะในการคิดและแก้ปัญหาและยังมีการส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษมากขึ้นเช่นด้านศิลปะและดนตรี

ช่วงปี พ.ศ. 2540 นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทางการศึกษาของประเทศ สิงคโปร์อีกช่วงหนึ่งโดยนายโก๊ะจ๊กตง (GohChokTonk) ขณะดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้ประกาศวิสัยทัศน์ทางการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นให้ประเทศสิงคโปร์เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมีโรงเรียนที่เน้นสอนให้นักเรียนเป็นนักคิดหรือที่รู้จักกันในนาม ,Thinking Schools, Learning Nation (TSLN) ภายใต้รั้ววิสัยทัศน์ TSLN นี้เองที่ทำให้เกิดนโยบายต่างๆตามมามายอันล้วนต่อมมีผลต่อการปรับปรุงปฏิรูประบบการศึกษาทั้งสิ้นสิ่งที่ได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมก็คือการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางการศึกษาใหม่จากการมุ่งเน้นประสิทธิภาพของการศึกษา (Efficiency-driven paradigm) เป็นกระบวนทัศน์ที่มุ่งเน้นความสามารถของนักเรียน (Ability-Driven Paradigm) โดยที่มุ่งเน้นให้ระบบการศึกษาใหม่สามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้ได้สูงสุดเท่าที่แต่ละคนจะมี

ล่าสุดในปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลนำโดยนายลีเซียนลุง (Lee HsienLoong) นายกรัฐมนตรีได้ประกาศวิสัยทัศน์ใหม่ด้านการศึกษาที่สอดคล้องไปกับวิสัยทัศน์ TSLN หรือที่รู้จักกันในวลี “Teach Less, Learn More” (TLLM) ที่เน้นการสอนให้น้อยลงแต่ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัตินับเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนจากที่เน้นปริมาณสู่การเรียนการสอนเป็นการเน้นคุณภาพการสอนโดยเชื่อว่าการสอนที่เน้นปริมาณไม่สามารถนำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ (Passive learners) ไม่สามารถจุดประกายความอยากรู้อยากเห็นกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ช่วยให้โรงเรียนและครูสามารถเข้าไปถึงแก่นของการเรียนการสอนว่าการสอนนี้สอนเพื่ออะไรสอนอะไรและสอนอย่างไรด้วยกระบวนการสอนแบบ TLLM จะไม่เน้นการเรียนการสอนและการวัดผลแบบเดียวเพื่อที่ใช้กับคนหมู่มากแต่เป็นการออกแบบการสอนและการวัดผลที่มีความแตกต่างตามความพร้อมและความสนใจของผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีพเน้นการเรียนผ่านประสบการณ์ตรงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic learning) ที่เน้นสร้างผู้เรียนที่มีลักษณะเฉพาะตนสามารถก้าวไปสู่การพัฒนาความเป็นเลิศในด้านต่างๆที่แต่ละคนถนัดมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และประสบความสำเร็จในอนาคต

1.3 ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของสิงคโปร์แบ่งออกเป็น

1.3.1 ระดับก่อนวัยเรียน

ซึ่งรวมถึงการศึกษาในชั้นอนุบาลและสถานรับเลี้ยงเด็ก (อายุ 3-6 ปี) โรงเรียนอนุบาลอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการส่วนสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในความดูแลของกระทรวงพัฒนาสังคม

1.3.2 ระดับประถมศึกษา (อายุ 7-12 ปี)

ประกอบด้วยการเรียนรู้ชั้นประถมตอนต้น (Foundation Stage) 4 ปีตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 และชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (Orientation Stage) อีก 2 ปีในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 การจบการศึกษาในระดับนี้นักเรียนทุกคนต้องสอบ PSLE ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นเกณฑ์ในการเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษา

1.3.3 ระดับมัศึกษามีให้เลือกหลักๆ 3 แผนคือ

1.3.3.1 แผนเร่งรัด (Express Course)

จะใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี (อายุ 13-16 ปี) เป็นนักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดร้อยละ 10 แรกของการสอบ PSLE ทั้งนี้นักเรียนในแผนการเรียนพิเศษจะต้องสอบ Singapore-Cambridge General Certificate of Education 'Ordinary' (GCE 'O' Level) เมื่อเรียนครบ 4 ปี

1.3.3.2 แผนการเรียนปกติ (Normal Academic Course)

ใช้เวลาเรียน 5 ปีและจะต้องสอบ Singapore-Cambridge General Certificate of Education 'Normal' (GCE 'N' Level) เมื่อถึงปีที่ 4 ก่อนแล้วจึงจะสามารถสอบ GCE 'O' Level เมื่อเรียนจบปีที่ 5

1.3.3.3 แผนการเรียนสายเทคนิค (Normal Technical Course)

ใช้เวลาเรียน 4 ปีเพื่อสอบ GCE 'N' Level นอกจากนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมาระดับมัศึกษายังมีทางเลือกใหม่เพิ่มอีก 3 แผนคือ

1.3.3.4 แบบพิเศษ (Specialized Schools)

เป็นการเรียนผสมผสานด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาที่เน้นทางด้านเทคนิคและการอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้นที่สามารถปฏิบัติได้จริงเพื่อมุ่งสู่สายอาชีพ (อายุ 13-16 ปี)

1.3.3.5 แบบอิสระพิเศษ (Specialized Independent Schools)

เป็นแผนการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจเฉพาะทางทางด้านดนตรีศิลปะและกีฬา (อายุ 13-16ปี) จะใช้เวลาเรียน 4 ปีและจะต้องสอบ GCE 'N' Level

1.3.3.6 แบบบูรณาการ (Integrated Programmer)

เป็นแผนที่รวมการเรียนระดับชั้นมัธยมต้นและระดับเตรียมอุดมศึกษาไว้ด้วยกัน (อายุ 13-18 ปี) ใช้เวลาเรียน 4-6 ปีและจะต้องสอบ GCE 'O' Level เพื่อจบการศึกษา

1.3.4 ระดับเตรียมอุดมศึกษา (อายุ 16-19ปี)

มีให้เลือกทั้งสิ้น 3 แผนย่อยในสถาบันต่างๆคือ

1.3.4.1 แผนการเรียนในวิทยาลัยขั้นต้น (Junior College) หรือสถาบันกลาง (Centralized institute)

เมื่อนักเรียนสอบ GCE 'O' Level ได้สำเร็จแล้ว นักเรียนสามารถสมัครเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยขั้นต้นเป็นเวลา 2 ปีหรือศึกษาที่สถาบันกลางการศึกษาเป็นเวลา 3 ปีเพื่อเตรียมศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยโดยนักเรียนจะต้องสอบ GCE 'A' Level เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย

1.3.4.2 แผนการเรียนในโรงเรียนโพลีเทคนิค (Polytechnics)

เมื่อนักเรียนสอบ GCE 'O' Level ได้สำเร็จแล้วนักเรียนสามารถสมัครเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนโพลีเทคนิคเป็นเวลา 3 ปีมุ่งเน้นให้สามารถไปประกอบอาชีพในอนาคตเช่นวิศวกรรมบริหารธุรกิจการสื่อสารมวลชนการออกแบบดีไซน์เทคโนโลยีสารสนเทศและหลักสูตรเฉพาะทางอย่างเช่นการวัดสายตาวิศวกรรมทางทะเลการศึกษาเกี่ยวกับการเดินเรือพยาบาล การเลี้ยงดูเด็กอ่อนและการทำภาพยนตร์นักเรียนที่จบการศึกษาในจากโพลีเทคนิคเป็นที่นิยมของบริษัทต่างๆเมื่อจบจะได้วุฒิระดับอนุปริญญา (Diploma) และสามารถเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้

1.3.4.3 แผนการเรียนในสถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technical Education ITE)

เป็นอีกหนึ่งทางเลือกของนักเรียนที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและต้องการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและความรู้ทางอุตสาหกรรมแขนงต่างๆ นอกจากโปรแกรมฝึกอบรมเต็มเวลาสำหรับนักเรียนที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาแล้ว (อายุ 16-19 ปี) จะใช้เวลาเรียน 1-2 ปี

1.3.4.4 ระดับมหาวิทยาลัย (Universities)

มหาวิทยาลัยในสิงคโปร์มี 4 แห่งด้วยกันได้แก่

- 1) National University of Singapore (NUS) 2) Nan yang Technological University (NTU)
- 3) Singapore Management University (SMU) และ 4) Singapore University of Technology and Design (SUTD)

1.4 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สิงคโปร์มีการจัดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ระดับคือ

1.4.1 ระดับรัฐ

รัฐบาลสิงคโปร์โดยกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนสู่การปฏิบัติใน 3 หน่วยงานคือ 1) Professional Wings เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านวิชาการ 2) Policy Wings เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบายการศึกษาและ 3) Service Wings

เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านงานบริการด้านการศึกษาด้านต่างๆ โดยรัฐจะเป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลาง (National Curriculum) ที่ใช้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ทุกโรงเรียนรวมถึงการดูแลเรื่องการสอบและการประเมินผลระดับชาติทั้ง 3 ระดับคือเมื่อจบชั้นประถมศึกษามัธยมศึกษาและเตรียมอุดมศึกษาอีกด้วย

1.4.2 ระดับเขตพื้นที่การศึกษา (Zonal branch)

ได้รับการมอบอำนาจให้มีหน้าที่ควบคุมดูแลกลุ่มโรงเรียน (School Clusters) ที่อยู่ในเขตเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลได้ตั้งขึ้นว่าให้เกิดการทำงานร่วมมือกันอย่างดีมีการช่วยเหลือกันในกลุ่มอย่างดีหรือไม่หัวหน้ากลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ควรจะเป็นหรือไม่

1.4.3 ระดับกลุ่มโรงเรียน (School Clusters)

ที่เกิดจากการรวมกลุ่มหลายโรงเรียนเข้าด้วยกันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านวิชาการและทิศทางการพัฒนาบริหารจัดการโรงเรียนปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มทั้งสิ้น 28 กลุ่มครอบคลุมทุกโรงเรียนในประเทศแต่ละกลุ่มมีโรงเรียนในเครือข่ายประมาณ 10-14 โรงเรียนกลุ่มก็ประกอบด้วยโรงเรียนระดับประถมศึกษาทั้งหมดบางกลุ่มก็ประกอบด้วยโรงเรียนหลายระดับมารวมกันแต่แต่ละกลุ่มจะมีการเลือกหัวหน้า (Cluster Superintendent) จากผู้บริหารโรงเรียนต่างๆ ที่มีประสบการณ์ทำหน้าที่ประสานงานและช่วยกำหนดทิศทางการบริหารจัดการให้แก่โรงเรียนในกลุ่มโดยรัฐได้จัดสรรงบประมาณรายปีโดยตรงให้แก่หัวหน้ากลุ่มเพื่อใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาดูแลช่วยเหลือและแนะนำโรงเรียนในกลุ่มรัฐบาลจับตามองความสามารถของหัวหน้ากลุ่มว่ามีสมรรถภาพเช่นไรใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่หากเป็นไปได้รัฐก็จะมองอำนาจรับผิดชอบให้หัวหน้ากลุ่มมากขึ้นพร้อมให้อำนาจในการปกครองดูแลโรงเรียนของหัวหน้ากลุ่มเองได้อย่างมีอิสระกว่าโรงเรียนอื่นๆ

1.4.4 ระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานย่อยที่สุดในการจัดการศึกษาที่มีระดับอิสระในการจัดการต่างกันหากเป็นโรงเรียนแบบอิสระ (Independent Schools) และโรงเรียนปกครองตนเอง (Autonomous Schools) จะมีอิสระในการดูแลเรื่องการบริหารจัดการบุคคลากรการเงินและวิชาการบางส่วนเช่นการเลือกแบบเรียนและปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากกว่าโรงเรียนอื่นโดยโรงเรียนเหล่านี้จะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารโรงเรียนขึ้นโดยได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการเสียก่อนอย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาที่ได้มีการประกาศวิสัยทัศน์ทางการศึกษา TSLN และ TLLM รัฐบาลได้พยายามที่จะเปิดโอกาสให้โรงเรียนอื่น ๆ มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

1.5 การบริหารวิชาการ

แต่เดิมนั้นการควบคุมทางด้านวิชาการของสิงคโปร์มีความเข้มข้นอย่างมากเนื่องจากการสร้างหลักสูตรแห่งชาติและเพื่อต้องการควบคุมคุณภาพการศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกันแต่ด้วยวิสัยทัศน์ของนายลีควนยูอิตินายกรัฐมนตรีทำให้รัฐบาลเริ่มมองเห็นความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยเชื่อว่ารัฐควรให้อิสระแก่โรงเรียนในการคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ จึงได้เริ่มทำการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ขึ้นในเวลาต่อมาปัจจุบันรัฐบาลได้ปฏิรูปการศึกษาและประกาศนโยบายที่อนุญาตให้แต่ละโรงเรียนสามารถพัฒนาและปรับปรุงด้านวิชาการกันเองมากยิ่งขึ้นรูปธรรมที่เห็นได้จากการปฏิรูปด้านวิชาการ ก็คือมีการปรับปรุงระบบการจัดลำดับโรงเรียน (School Ranking System) เพิ่มวัสดุและสื่อการสอน ลดขนาดชั้นเรียนให้มีจำนวนนักเรียนน้อยลงปรับรายวิชาให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ลดเนื้อหาลงในแต่ละวิชาและให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

1.6 การพัฒนาหลักสูตร

รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์การพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษา (Education Leadership Development Center) เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองและได้ให้อำนาจครูใหญ่ที่จะปรับปรุงหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของตนเองมากยิ่งขึ้นและสามารถเลือกแบบเรียนได้เองแต่ก็ยังคงต้องจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแห่งชาติ

1.7 การจัดการเรียนการสอน

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศวิสัยทัศน์ใหม่ทางการศึกษา “Teach Less, Learn More” ทำให้ครูมีอิสระในการพัฒนาวิธีการสอนของตนได้มากขึ้นและให้น่าสนใจยิ่งขึ้นโดยปรับปรุงวิธีการสอนจากการเป็นผู้ “ให้” สู่การเป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” ในชั้นเรียนวางแผนการสอนที่เน้นไปในรูปแบบโครงการมากขึ้นและเนื่องจากมีการลดเนื้อหาการสอนในแต่วิชาลงทำให้ครูผู้สอนมีเวลาว่างขึ้นร้อยละ 10-20 ซึ่งเวลาว่างที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า “White Space” ที่จะช่วยให้ครูมีเวลาเพื่อการค้นคว้าทดลองการสอนและการทดสอบรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับนักเรียนของตนมากขึ้นด้วยวิธีการนี้เองช่วยให้ครูได้พัฒนาคุณภาพการสอนและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนอันเป็นผลให้นักเรียนตอบสนองและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากกว่าเดิมนอกจากนี้รัฐบาลได้กำหนดให้ครูใช้เวลาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงเพื่อร่วมปรึกษาหารือกันด้านการวางแผนการสอนและการร่วมมือกันและอีก 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เพื่อสะท้อนอภิปรายเกี่ยวกับแผนการสอนของตนกับทีม

1.8 การประเมินผลการเรียน

นโยบายในการวัดประเมินผลการเรียนของสิงคโปร์ได้คือการที่จะพยายามสร้างสมดุลระหว่างการวัดผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) ที่บอกผลคะแนนผลสอบของนักเรียนว่านักเรียนทำคะแนนสอบได้ดีเท่าไรหรือเข้าใจบทเรียนดีหรือไม่และการวัดผลเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) เพื่อหาวิธีที่จะพัฒนานักเรียนจากที่เป็นอยู่การวัดผลโดยการสอบเดิมๆ เช่นการเลือกคำตอบที่ถูกต้องสำหรับนักเรียนตั้งแต่ระดับเตรียมอุดมศึกษาขึ้นไปจะมีการวัดประเมินผลในรูปแบบโครงการเพื่อดูทักษะและความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้น

นอกจากนี้สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษารัฐบาลได้เน้นให้โรงเรียนใช้การวัดประเมินผลในรูปแบบที่ต่างไปจากการเขียนคำตอบลงไปกระดาษอีกด้วยโดยวัดและประเมินด้วยการดูพัฒนาการองค์รวมของเด็กซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนสามารถวัดผลกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและสามารถสะท้อนภาพสมรรถนะในการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปกครองได้เข้าใจมากขึ้น

นอกจากนี้รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดทำระบบที่ให้ข้อมูลผลการทดสอบระดับชาติ (National Test) ของนักเรียนแต่ละคนผ่านระบบออนไลน์เพื่อที่หน่วยงานต่างๆจะสามารถคำนวณหาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่งๆไปใช้วิเคราะห์ในเชิงลึกได้ทำให้รัฐบาลได้มีข้อมูลเพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางการศึกษาที่เหมาะสมและศึกษาส่วนที่ต้องการปรับปรุงได้สำหรับระดับสถานศึกษาเองนั้นครูและหัวหน้าครูก็สามารถเข้าไปในระบบออนไลน์เพื่อศึกษาข้อมูลของนักเรียนตนเองและของกลุ่มโรงเรียนของตนได้ (School Clusters) ช่วยให้ครูสามารถใช้ข้อมูลเพื่อการวิจัยและปรับปรุงวิธีการสอนของตนนอกจากนี้ยังมีโปรแกรมที่เรียกว่าการสนับสนุนการเรียนรู้ (Learning Support Program: LSP) ที่ช่วยให้ครูวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับคะแนนนักเรียนในแต่ละคนโดยดูจากผลการสอบของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและข้อมูลของนักเรียนทั้งหมด รัฐบาลสามารถเข้าไปดูและให้การช่วยเหลือนักเรียนในด้านที่มีความจำเป็นสามารถนำมาใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmarking Studies) เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนจุดด้อยของระบบการศึกษาของประเทศและขับเคลื่อนนโยบายใหม่ๆเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของการศึกษา

1.9 การบริหารงบประมาณ

งบประมาณเพื่อการศึกษาสำหรับปีงบประมาณ 2555 เท่ากับ 10.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐเท่ากับร้อยละ 3.3 ของ GDP หรือประมาณร้อยละ 22.7 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมดของรัฐบาลแม้ว่าในปีงบประมาณ 2013 รัฐบาลสิงคโปร์ดำเนินนโยบายเกินดุลในการขับเคลื่อนประเทศด้วยการเกินดุลประมาณร้อยละ 0.7 ของ GDP หรือประมาณ 2,400 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์และด้วยความเชื่อว่าประชาชนคือสมบัติที่มีคุณค่าที่สุดในประเทศและการให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมากรัฐบาลจึงได้เพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในปีงบประมาณ 2013 เป็นร้อยละ 11.6 ของรายจ่ายทั้งหมดของประเทศหรือประมาณ 1,100 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์โดยในส่วนที่เพิ่มขึ้นได้เพิ่มให้การลงทุนกับมหาวิทยาลัยของรัฐและเพิ่มค่าจ้างให้กับบุคลากรทางการศึกษาในระบบ

1.10 การบริหารงานบุคลากร

เดิมรัฐบาลคุมอำนาจในการบริหารบุคคลรับผิดชอบกำหนดนโยบายด้านมาตรฐานครูและบุคลากรทางการศึกษาเองผ่านการทำงานของ 3 หน่วยงานดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น ปัจจุบันนี้รัฐบาลได้เริ่มที่จะเพิ่มอำนาจของโรงเรียนทางด้านบุคลากรให้มากขึ้นโดยการมอบอำนาจให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารงานบุคคลด้วยตนเองเช่นการอนุญาตให้โรงเรียนจ้างบุคลากรชั่วคราวได้ในยามเร่งด่วนจัดจ้างตำแหน่งที่เกี่ยวกับธุรการและครูได้และอนุญาตให้มีการเพิ่มตำแหน่งที่เรียกว่าผู้บริหารแผนการเรียนร่วม (Co-Curricular Program Executives: CCPE) เพื่อที่จะมาช่วยแบ่งเบาภาระงานในส่วนของครูที่จะให้ครูมีเวลาในการเตรียมการสอนที่มากขึ้นนโยบายต่างๆที่ออกมาในภายหลังช่วยให้โรงเรียนสามารถทำงานได้อย่างคล่องตัวมากขึ้นแต่ยังคงต้องอยู่ในขอบเขตที่กระทรวงกำหนดให้เกณฑ์ในการรับครูเข้าเป็นข้าราชการจะคัดเลือกจากนักศึกษาครูผู้ที่จบด้วยคะแนนสูงสุด ร้อยละ 33 ของแต่ละรุ่นครูทุกระดับชั้นจะต้องจบตรงสาขาวิชาที่สอนครูประมาณร้อยละ 10-15 ที่ได้รับบรรจุในทุกๆปีจะได้รับทุนการศึกษาและรางวัลอันเป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถที่เป็นผลให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่าครูทุกคนจะต้องผ่านการสัมภาษณ์และคัดเลือกจากคณะครูใหญ่ผู้มีประสบการณ์ครูที่จบใหม่จะต้องเข้าโปรแกรมเพื่อฝึกหัดการสอนโดย National University of

Education (NIE) และในขณะที่เข้ารับการอบรมระหว่างเป็นครูฝึกหัดก็ยังสามารถได้รับเงินเดือนที่สูงอีกด้วยที่มีนโยบายเช่นนี้เพื่อมิให้ครูต้องเปรียบเทียบกับการทำงานสายอาชีพอื่นที่ได้รับเงินเดือนสูงทันทีที่เรียนจบแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับวิชาชีพครูที่ถือเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสิงคโปร์

นอกจากนี้แล้วในแต่ละปีครูในระบบทุกคนจะต้องเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่องไม่ว่ากว่า 100 ชั่วโมงยังผ่านการอบรมมากเท่าไรครูก็จะยังได้รับโอกาสเจริญก้าวหน้าในสายวิชาชีพมากขึ้นรวมถึงบุคลากรทางการศึกษาทุกคนก็ต้องได้รับการอบรมด้วยเช่นกันโดยมีการวางแผนการอบรมให้แต่ละคนอย่างต่อเนื่อง

1.11 การบริหารงานทั่วไป

1.11.1 การนิเทศ

สิงคโปร์เป็นประเทศที่ยึดมั่นในคุณภาพและเพื่อที่จะพัฒนาประเทศให้ทันกับการก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 สิงคโปร์จึงมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการแข่งขันระดับประเทศมากขึ้นจึงมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารและบุคลากรในระบบมากยิ่งขึ้นรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานและองค์กรเพื่อเข้ามาให้ความช่วยเหลือครูและโรงเรียนในรูปแบบต่างๆเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เช่นมีการจัดตั้ง Academy of Singapore Teachers เข้ามาเพื่อช่วยยกระดับความเป็นมืออาชีพทางการศึกษาแก่ครูในด้านต่างๆมีการจัดตั้งสถาบันครูพลศึกษาและกีฬา (Physical Education and Sports Teacher Academy: PESTA) จัดตั้งสถาบันการเรียนรู้ของครูด้านศิลปะ (Singapore Teachers' Academy for the Arts: STAR) และจัดตั้งสถาบันภาษาอังกฤษแห่งสิงคโปร์ (English Language Institute of Singapore: ELIS) เพื่อเข้ามาช่วยเรื่องภาษาของครูเป็นต้นเป็นต้น

1.11.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

รัฐบาลสิงคโปร์เชื่อว่าผู้ปกครองคือบุคคลสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพราะการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านผู้ปกครองจะสามารถเข้ามาช่วยเติมเต็มให้เกิดการศึกษาแบบองค์รวมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียนรัฐบาลจึงสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

1.11.3 การนำเทคโนโลยีมาใช้

สิงคโปร์ได้มีการบรรจุวิชา ICT เข้ามารวมไว้ในหลักสูตรโดยให้มีการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการสื่อสารเข้ามารวมอยู่กับการเรียนการสอนทุกวิชาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะยกระดับประสบการณ์เรียนรู้ของนักเรียนและสร้างให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์จนสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆให้กับประเทศได้รัฐบาลได้เพิ่มงบประมาณเพื่อให้เกิดการนำเทคโนโลยีเข้ามาในชั้นเรียนมีการทดลองตั้งโรงเรียนอนาคต (Future Schools) โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัทเอกชนในภาคการผลิตในการที่จะนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นองค์ประกอบในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมจริงและใช้งานได้ทันทีที่จบการศึกษา

1.12 ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.12.1 ครู

กระทรวงศึกษาธิการมีกลยุทธ์เอื้อยืมยอดในการดึงผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าเป็นครูในระบบให้การอบรมที่ดีเตรียมโอกาสทางด้านอาชีพที่ดีให้กับครูเหล่านั้นจึงทำให้สามารถดึงครูดิจิทัลเข้ามาในระบบเป็นจำนวนมากและปูเส้นทางอาชีพให้เป็นอย่างดีมีการรองรับการเจริญเติบโตของครูสู่ระดับที่สูงขึ้นให้สวัสดิการที่ดีเช่นครูใหญ่ที่ทำงานครบ 6 ปีก็จะมีสิทธิได้ลาพักผ่อนนานถึง 2 เดือนกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอโครงการเพื่อเข้าไปจัดการดูแลวิชาชีพครูที่เรียกว่า แผนการพัฒนาวิชาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ (Education Service Professional Development and Career Plan: EduPac) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ด้วยโครงการนี้จะเปิดโอกาสให้ครูได้เห็นช่องทางการเจริญเติบโตในสายอาชีพของตนไม่ว่าจะเป็นในส่วนที่เป็นสายการสอนสายการบริหารหรือผู้อำนวยการด้านต่างๆ สิ่งโคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศจำนวนน้อยที่ให้ค่าตอบแทนครูโดยดูจากผลงาน (Performance-based Compensation) ในขณะที่ประเทศส่วนใหญ่วัดผลงานจากอายุงาน (Seniority-based Compensation) ซึ่งช่วยให้ครูมีกำลังใจที่จะทำผลงานให้ได้อย่างสม่ำเสมอ ด้วยการดูแลครูที่ดีทำให้รัฐบาลสามารถเพิ่มแรงงานครูเข้าในระบบร้อยละ 30 ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

1.12.2 ความรู้

ประเทศสิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับคุณภาพทางการศึกษาจากหลายสำนักว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงเป็นอันดับต้นๆของโลก The McKinsey Report ให้เหตุผลว่าปัจจัยสนับสนุนประการสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสิงคโปร์ก็คือคุณภาพครูและคุณภาพการสอนที่อยู่ในระดับที่ดีเยี่ยมรายงานจาก The Global Competitiveness Report ที่จัดอันดับให้ระบบการศึกษาของสิงคโปร์ได้เป็นอันดับหนึ่งในเรื่องการผลิตประชากรที่มีความรู้ความสามารถและพร้อมที่จะเข้าสู่โลกแห่งการแข่งขันมากที่สุดทั้งหมดนี้เพราะรัฐบาลได้วางแผนการพัฒนาประชากรอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องโดยได้ตั้งเป้าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้อย่างสูงมากในทุกระดับการศึกษาและปูพื้นฐานทางด้านภาษาให้นักเรียนผ่านระบบการเรียนแบบสองภาษาซึ่งขณะและรางวัลที่รัฐบาลได้รับก็คือผลคะแนนดีเยี่ยมจากเกณฑ์การเปรียบเทียบสมรรถนะจากหน่วยงานต่างๆ เช่น Mathematics and Science Study (TIMSS) หรือ Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) และรวมถึง The Programme for International Student Assessment (PISA) ด้วย

1.12.3 เทคโนโลยี

รัฐบาลของประเทศสิงคโปร์มีวิสัยทัศน์ที่จะสร้างประเทศเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based Society) ตามวิสัยทัศน์ทางการศึกษา “Thinking Schools, Learning Nation” จึงได้ทุ่มเทงบประมาณทางการศึกษามาหาศาลเพื่อที่จะผลักดันให้เกิดการเรียนรู้อย่างจริงจังในโรงเรียนโดยได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆทางการศึกษาเข้ามาใช้หนึ่งในโครงการที่รัฐบาลได้ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมก็คือโครงการ Flexible School Infrastructure (FlexSI) ปี พ.ศ. 2548 เพื่อช่วยให้ครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาสามารถมีสื่อการสอนในรูปแบบใหม่ใช้อย่างเพียงพอรัฐบาลจึงได้อนุมัติงบประมาณแต่ละโรงเรียนในระดับประถมโรงเรียนละ

7.7 ล้าบบาทและโรงเรียนในระดับมัธยมโรงเรียนละ 8.8 ล้าบบาทเพื่อที่จะนำมาใช้เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้นอกเหนือจากในห้องเรียนด้วยงบประมาณโครงการนี้โรงเรียนสามารถพิจารณานำงบมาใช้ตามความต้องการของนักเรียนเช่นสร้างโรงละครสระน้ำในเพื่อเรียนรู้ระบบนิเวศน์หรืออื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ใหม่ๆ

2. การจัดการการศึกษาของบรูไน

(อรุณี ตระการไพโรจน์,2556) ประเทศบรูไนมีชื่อทางการว่าเนกาการบรูไนดารุสซาลาม (Negara Brunei Darussalam แปลว่าดินแดนแห่งความสงบสุข) เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียวในทะเลจีนใต้ทิศตะวันตกและทิศใต้ติดเขตซาราวัก ประเทศมาเลเซียแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 เขตคือบรูไน- มูอาราเบเลตตูดงและเตมบูรงมีเมืองหลวงชื่อว่าบันดาร์เสรีเบกาวัน (Bandar Seri Begawan) ซึ่งตั้งอยู่ในเขตBrunei-Muaraiเป็นประเทศเดียวที่มีการปกครองภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นทั้งประมุขของประเทศนายกรัฐมนตรีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้รับเอกราชจากการเป็นอาณานิคมของสหราชอาณาจักรเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2527 พร้อมกับกำหนดรัฐธรรมนูญในวันเดียวกันรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดให้พระมหากษัตริย์ของบรูไนต้องเป็นชาวบรูไนเชื้อสายมาเลย์โดยกำเนิดและนับถือศาสนาอิสลามนิกายสุหนี่บรูไนมีการจัดระเบียบสังคมตามข้อบัญญัติของศาสนาอิสลามและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดบรูไนมีระบบรัฐสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพโดยรัฐให้หลักประกันด้านการศึกษาพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบันคือสมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญ์ฮัสซานัลโบลเกียห์มูฮิซซัดดินวัตเดาะห์ซึ่งทรงเป็นสมเด็จพระราชาองค์ที่ 29 พระองค์ทรงเป็นองค์พระประมุขของประเทศตั้งแต่วันที่ 5 ตุลาคม 2510 ด้วยพื้นที่ขนาด 5,765 ตารางกิโลเมตร ประเทศบรูไนจัดว่าเป็นประเทศที่มีพื้นที่เล็กเป็นอันดับ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกันทั้งหมด 10 ประเทศและเป็นประเทศที่มีประชากรน้อยที่สุดในประชาคมอาเซียนคือร้อยละ 0.1 ปี 2555 มีประชากรจำนวน 401,890 คนประกอบด้วยเชื้อชาติมาเลย์ร้อยละ 67 จีนร้อยละ 15 และอื่นๆอีกร้อยละ 18 อัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 3.5 นับว่าเป็นประเทศที่มีความมั่นคงการเมืองเศรษฐกิจและสังคมและมีความมั่งคั่งเป็นอันดับสองในกลุ่มประเทศอาเซียนรองจากสิงคโปร์มีรายได้ประชาชาติ41,703 USD อัตราการว่างงานเพียงร้อยละ 1.7 และเป็นผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับสามในภูมิภาคอาเซียนรองจากอินโดนีเซียและมาเลเซียอย่างไรก็ตามด้วยวิสัยทัศน์ที่ดีเยี่ยมของผู้นำได้นำประเทศเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยมีนโยบายเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาน้ำมันเป็นหลักไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นโดยส่งเสริมให้ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมมีบทบาทมากขึ้นมีมาตรการเปิดเสรีด้านการค้าและสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนจากต่างประเทศ

2.1 นโยบายการศึกษา

จากนโยบายการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้ประชาชนฟรีเป็นเวลา 12 ปีและมีการบรรจุนโยบายการศึกษาแห่งชาตินี้เข้าไว้ในรัฐธรรมนูญของบรูไนเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 ได้มีการกำหนดการศึกษาภาคบังคับ (Compulsory Education Order พ.ศ. 2550) บังคับให้เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 9 ปีเริ่มตั้งแต่อายุ 6-15 ปีไม่ว่าจะเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐหรือเอกชนก็

ได้อย่างไรก็ตามด้วยการเป็นประเทศที่ร่ำรวยรัฐจึงสามารถจัดการศึกษาให้ฟรีไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้สมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญ์อิสซานัลโบลเกียห์มูฮัมมัดซัดดินวัตเดาเลาะห์ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของประชากรและกำหนดเป็นวิสัยทัศน์หลักของประเทศภายใต้แผนชาติที่ชื่อว่า Brunei's 2035 National Vision หรือวิสัยทัศน์แห่งชาติคือ , การศึกษาที่มีคุณภาพนำประเทศพัฒนาไปสู่สันติสุขและความมั่งคั่งโดยมุ่งมั่นที่จะปั้นประชากรบรูไนให้เป็นบุคคลที่มีการศึกษาสูงและมีฝีมือกระทรวงศึกษาธิการจึงเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมสำหรับประชากรหนุ่มสาวที่จะสามารถเผชิญกับการแข่งขันสูงบนฐานความรู้ของโลกได้ดียิ่งขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระบบการศึกษาแห่งชาติระบบใหม่ภายใต้หลักการและปรัชญาจรรีกรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในศาสนาอิสลามมาเลย์ชื่อว่า Sistem Pendidikan Negara Abad Ke-21 หรือ SPN 21 (National Education System for Twenty- First Century) เน้นนโยบายการศึกษา 8 ข้อคือส่งเสริมและรักษาภาษามาเลย์ที่จะยังคงมีบทบาทสำคัญอย่างต่อเนื่องในระบบการศึกษาของบรูไนดารุสซาลามในขณะที่ภาษาอังกฤษก็ไม่ได้ถูกทอดทิ้งให้มีการสอนอิสลามศึกษาเพื่อให้มั่นใจว่าคุณค่าแบบอิสลามและวิถีชีวิตแบบอิสลามถูกบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาที่เหมาะสมให้จัดการศึกษาแก่เด็กบรูไนทุกคนอย่างน้อย 12 ปี นับตั้งแต่ก่อนวัยเรียน (๑ปี) ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้นหรืออาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายจัดให้มีการใช้หลักสูตรทั่วไปและการสอบของรัฐทั่วไปในทุกโรงเรียนทั่วประเทศเปิดโอกาสและเตรียมเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการมีศักยภาพเพื่อการพัฒนาประเทศสร้างเอกลักษณ์ประจำชาติความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และระบบการศึกษาที่มีคุณภาพประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงของประเทศ

ในการนี้กระทรวงศึกษาธิการได้วางนโยบายการกำหนดหลักสูตรการศึกษาใหม่ๆที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าววางแผนทบทวนโปรแกรมการศึกษาระดับสูงและแผนกลยุทธ์เป็นพิมพ์เขียวสำหรับการศึกษา ICT การจัดสรรงบประมาณและการระดมทรัพยากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับแผน SPN 21 นี้พร้อมตัวชี้วัด KPI ในแต่ละด้าน

2.2 ระบบการศึกษา

บรูไนดารุสซาลามมีระบบการศึกษาแบบ 1-6-3-2-2 ประกอบด้วย การศึกษาก่อนประถมศึกษา 1 ปีระดับประถมศึกษา 6 ปีระดับมัธยมศึกษาตอนต้น3 ปีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษาหรือเทคโนโลยี 2-3 ปีและระดับก่อนอุดมศึกษา 2 ปีเด็กทุกคนต้องเข้าศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา 1 ปีเมื่ออายุ 5 ปีหลังจากนั้นจึงเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา 6 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาแบ่งออกเป็นสองระดับคือระดับประถมต้น 3 ปีและประถมปลาย 2-3 ปี หลังจากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา 6 ปีนักเรียนจะต้องเข้ารับการทดสอบข้อสอบกลาง (PCE: Primary Certificate of Examination) ซึ่งการศึกษาในระดับนี้มีจุดประสงค์เพื่อปูพื้นฐานด้านการเขียนการอ่านและการคำนวณให้แก่นักเรียนเพื่อจะได้นำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีระยะเวลา 3 ปีหลังมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วนักเรียนจะต้องทดสอบ The Penilaian Menengah Bawah (PMB) or Lower Secondary assessment examination จึง

จะสามารถเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเลือกเรียนวิชาด้านช่างและเทคนิคพื้นฐานที่สถาบันการศึกษาทางเทคนิคและอาชีวศึกษาได้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีระยะเวลา 2-3 ปี นักเรียนจะเลือกเรียนสายศิลป์สายวิทย์หรือสายอาชีพหลังจากเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว (ระดับ5) เด็กต้องสอบข้อสอบ Brunei-Cambridge Ordinary Level: GCE , “O” level examinationหรือสำเร็จการศึกษาระดับ 6 เด็กต้องสอบข้อสอบ Brunei-Cambridge General Certificate of Education: BCGCE , “A” level แล้วจึงจะมีสิทธิ์เรียนต่อระดับก่อนอุดมศึกษาซึ่งมีระยะเวลา 2 ปี

การศึกษาระดับปริญญาตรีจัดให้กับเด็กที่มีผลการศึกษามีศักยภาพในการศึกษาต่อได้หรือศึกษาในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศซึ่งมีทั้งมหาวิทยาลัยสถาบันอาชีวศึกษาเทคนิคและวิทยาลัยต่างๆทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาปี พ.ศ 2527 ได้กำหนดให้โรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการโดยกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบในการจัดตั้งโรงเรียนออกกฏระเบียบเกี่ยวกับการจัดการและการดำเนินงานโรงเรียนของรัฐ

จากโครงสร้างองค์กรของกระทรวงศึกษาธิการโรงเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนการศึกษาหลัก (Core Education Section) ของกระทรวงศึกษาธิการและการอาชีวศึกษาและเทคนิคและการศึกษาระดับอุดมศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของส่วนอุดมศึกษานโยบายและแผน (Education, Policy and Planning Section) ของ กระทรวงศึกษาธิการสำหรับการทดสอบในประเทศทั้งหมดถูกควบคุมโดยคณะกรรมการการตรวจสอบของบรูไนโรงเรียนเอกชน (Non-Government Schools)มีบทบาทในการช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐและมีบทบัญญัติที่มีผลผูกพันเฉพาะโรงเรียนเอกชนในรัฐสุลต่านและโรงเรียนเอกชนต้องลงทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการโดยมีส่วนงานสถาบันเอกชน (Private Institution Section)รับผิดชอบกำกับดูแลโรงเรียนเอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการมี 5 ประเภทได้แก่โรงเรียนภาคบังคับตามปกติ (ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษา) โรงเรียนกวดวิชาโรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์โรงเรียนสอนดนตรีโรงเรียนสอนตัดเสื้อส่วนการศึกษาและการฝึกหัดด้านอาชีวศึกษาและเทคนิคมีกรมการศึกษาด้านเทคนิค (Department of Technical Education DTE) เป็นผู้รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาและการฝึกหัดด้านอาชีวะและเทคนิค (Technical and Vocational Education and Training) และโปรแกรมเกี่ยวกับการศึกษาต่อ (Continuing Education - CE) ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการเปลี่ยนแปลงในอีก 2-3 ปีข้างหน้านี้โดยการเพิ่มจำนวนนักศึกษาจากร้อยละ 13.8 (ในปี2009) เป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2014 และเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายรัฐจึงสร้างทางเลือกในการศึกษามากขึ้นโดยเปิดโอกาสให้เด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาได้มากขึ้นด้วยการเพิ่มจำนวนมหาวิทยาลัยและสนับสนุนให้ชาวต่างประเทศมาลงทุนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาร่วมกับชาวบรูไนได้จากเดิมที่มีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไม่เพียงพอและขาดผู้ประกอบการโรงเรียนเอกชน

2.3 การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจุบันประเทศบรูไนได้กระจายอำนาจการจัดการการศึกษาโดยเปลี่ยนจากการแบ่งอำนาจ (de - concentration) สู่การมอบอำนาจ (delegation) โดยมอบอำนาจตามประเภทของงานคือการให้อำนาจความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนกลางไปยังโรงเรียนแต่ความรับผิดชอบสูงสุดยังอยู่ที่หน่วยงานส่วนกลางเช่นการเสริมสร้างกำลังคนขึ้นอยู่กับผู้นำในโรงเรียนและครูกระทรวงศึกษาธิการให้อำนาจการบริหารแก่ผู้นำโรงเรียนและครูผู้สอนมีการพัฒนาระบบเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับระดับประถมศึกษา(Zone) และระบบกลุ่มโรงเรียนสำหรับระดับมัธยม(Cluster) ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้นรวมทั้งให้ผู้นำโรงเรียนมีอำนาจในการจัดโครงสร้างสถานศึกษาการจัดโซนสำหรับระดับประถมศึกษาและจัดกลุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาได้มีการแต่งตั้งผู้นำและจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ผู้นำเพื่อให้สมาชิกได้ออกความคิดเห็นข่าวสารและวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดมีการอภิปรายประเด็นต่างๆเพื่อนำไปสู่แผนปฏิบัติการผู้มีส่วนได้เสียของโรงเรียนมีเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระดมสมองและลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาทางการศึกษาการปรับปรุงผลการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการและไม่ใช่วิชาการ

2.4 การบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการถือเป็นภารกิจสำคัญที่สุดของการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแผนการศึกษาชาติสำหรับศตวรรษ 21 พิจารณาจากประเด็นการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนมีดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานถูกพัฒนาจากส่วนกลางโดยรับความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญของประเทศโรงเรียนทุกโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องใช้หลักสูตรแกนกลางนี้ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการภายใต้การทำงานร่วมกันของ 2 หน่วยงานชื่อ Department of Curriculum Development และ Co - Curriculum Department เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาแบบองค์รวมหลักสูตรแกนกลางนี้จะเป็นหลักสูตรแบบกว้างสมดุลและเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกรอบการเรียนรู้แบบกว้างนี้ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญความรู้และความเข้าใจที่ตนเองต้องการด้วยเจตคติและคุณค่าที่ทำให้แน่ใจว่าจะเกิดการพัฒนาแบบองค์รวมนอกจากนี้ยังเน้นจุดแข็งและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนขณะเดียวกันก็มีความก้าวหน้าและสอดคล้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ความสำคัญว่าผู้เรียนเป็นหัวใจของการสอนกระบวนการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนการปลูกฝังแนวคิดเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มลายูอิสลามและจริยธรรมถือเป็นสิ่งจำเป็นให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจทั้งต่อตนเองโรงเรียนสภาพแวดล้อมและประเทศของตน

ทั้งนี้หลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจะให้ทางเลือกที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียนโดยแบ่งเป็น 4 โปรแกรมคือโปรแกรมการศึกษาทั่วไปเน้นวิชาการ โปรแกรมการศึกษาประยุกต์เน้นการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและธุรกิจโปรแกรมการศึกษาเฉพาะทางเน้นผู้เรียนที่เป็นเด็กมีพรสวรรค์และความสามารถพิเศษและโปรแกรมการศึกษาพิเศษสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพสติปัญญาและการรับรู้รวมทั้งผู้เรียนที่มีความบกพร่องในด้านการมองเห็นการได้ยินและการเรียนรู้ด้วยความยากลำบาก

การจัดการเรียนการสอนกระทรวงศึกษาธิการมีการมอบอำนาจไปยังครูผู้สอนให้สามารถกำหนดวิธีการเรียนการสอนและการประเมินที่เน้นความสามารถที่แตกต่างกันทั้งเด็กเรียนเก่งและเรียนอ่อนครูจะต้องพัฒนาและดำเนินการเรียนการสอนตามความต้องการและบุคลิกลักษณะของผู้เรียนตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการมอบอำนาจนี้รวมถึงบุคลากรที่ไม่มีหน้าที่สอนวางแผนกิจกรรมต่างๆและโครงการต่างๆของโรงเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางรวมทั้งจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กตรวจสอบว่าเนื้อหาการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการสอนรวมทั้งให้ครูผู้สอนต้องรายงานความก้าวหน้าของเด็กให้ผู้ปกครองทราบด้วย

การประเมินผลการเรียนปัจจุบันบรูไนได้มุ่งเปลี่ยนระบบการวัดผลแบบเดิมที่เน้นการวัดผลความก้าวหน้าของการเรียนการสอนจากระดับการศึกษาหนึ่งสู่อีกระดับหนึ่งด้วยการให้เด็กนักเรียนสอบข้อสอบกลางซึ่งรับผิดชอบโดยสภาการรับรองแห่งชาติต่อมาพบว่าทดสอบนี้ได้สร้างความเครียดความกังวลให้กับนักเรียนและไม่สามารถประเมินคุณภาพของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างกว้างขวางได้จึงหันมาใช้การวัดผลแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Assessment) เน้นการประเมินผลอย่างต่อเนื่องโดยเรียกแบบฟอร์มนี้ว่า Check-point Assessment ทั้งนี้เพื่อวัดความรู้และความชำนาญของนักเรียนให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการในห้องเรียนซึ่งจะเน้นในเรื่องนักเรียนเรียนรู้อย่างไรและสนับสนุนให้เกิดการประเมินผลตัวเองเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านการเสนอแนะแบบสร้างสรรค์

2.5 การบริหารงบประมาณ

บรูไนได้ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาและมีการจัดสรรงบประมาณให้กับกระทรวงศึกษาธิการคิดเป็นร้อยละ 6.0 ของงบประมาณทั้งหมดของบรูไนกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณและการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสู่โรงเรียนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ผู้นำโรงเรียนท้องถิ่นรับมอบอำนาจในการบริหารโรงเรียนและสถานศึกษาภายใต้งบประมาณที่กำหนดให้บริหารเงินที่สนับสนุนมาจากรัฐบาลส่วนกลางและเงินค่าธรรมเนียมที่โรงเรียนเก็บจากเด็กหรือให้เข้าโรงอาหารและโรงเรียนต้องจัดสรรเงินนี้เพื่อช่วยเหลือครูที่ขาดสน

สำหรับงบประมาณประจำปี พ.ศ.2556-2557 กระทรวงศึกษาธิการได้รับอนุมัติให้มีการปรับโครงสร้างเงินเดือนใหม่แก่ครูจำนวน 1,182 คนมีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการรักษาบำรุงระบบคอมพิวเตอร์โครงการสงวนรักษาระบบข้อมูลสารสนเทศทางเทคโนโลยีด้วยงบประมาณต่อเนื่องในโครงการช่วยเหลือทางการเงินสำหรับเด็กและครอบครัวที่ยากจนและยังคงงบประมาณสำหรับการเช่ารถบัสและเรือโดยสาร “tamuai” สำหรับเด็กนักเรียนใช้ในการเดินทางมายังสถานศึกษาจากแหล่งที่อยู่อาศัยของตนโครงการสงวนรักษาทรัพย์สินความต้องการในการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนและสถาบันการศึกษาที่สูงขึ้นรวมทั้งซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนพิเศษเพิ่มความถนัดและความสามารถโดยเพิ่มงบประมาณสำหรับความต้องการในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และครูในโรงเรียนอาชีวศึกษาและเทคนิคโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับสร้างโรงเรียนใหม่และปรับปรุงโรงเรียนที่มีอยู่แล้วภายใต้โครงการที่ชื่อว่า “Building of schools and Infrastructure Improvement (BISAI)” มีการสร้างอาคารสำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาและเทคนิคจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการ ICT หลักสูตรการประยุกต์ใช้การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจดำเนินโครงการให้ทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(Award Scholarships) และปฏิรูปการเรียนการสอนโดยใช้ ICT เพื่อเพิ่มศักยภาพและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21พบว่าในปัจจุบันจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 คงอยู่ในระบบโรงเรียนจนถึงประถมปีที่ 6 ถึงร้อยละ 75และเรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นในชั้น 11 และ 12 ร้อยละ 60

2.6 การบริหารงานบุคคล

บรูไนให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของครูซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเรียนการสอนและการผลิตประชากรของประเทศให้เป็นผู้มีคุณภาพการศึกษาสูงมีความสุขการฝึกอบรมครูจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ

2.6.1 การกำหนดคุณสมบัติครู

ก่อนปี พ.ศ 2551 รัฐได้กำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของครูตามระดับการศึกษาแต่ละระดับได้แก่ครูระดับประถมศึกษาต้องมีคุณสมบัติทางการศึกษาอย่างต่ำระดับ GCE O-level และผ่านการฝึกอบรม 3 ปีในสถาบันอบรมครูของรัฐ The Sultan HasssanakBolkliah Institute of Education(SHBIE) ครูระดับมัธยมศึกษากำหนดให้ครูที่มีปริญญาบัตรใบแรกในสาขาอื่นๆที่ไม่ใช่การศึกษาจะต้องสมัครเข้าเรียนในชั้นประกาศนียบัตรครูภายใน 3 ปีที่เริ่มทำงานเป็นครู ก่อนที่จะได้รับการยืนยันการว่าจ้างงาน

สำหรับตำแหน่งครูใหญ่จำเป็นต้องเข้ารับการศึกษาลัทธิสุตรประกาศนียบัตรเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน 1 ปีส่วนครูที่ทำหน้าที่ตรวจสอบโรงเรียนจะถูกส่งไปอังกฤษเข้ารับการอบรมหลักสูตร Her Majesty Inspectors (HMI) เป็นเวลา 3 เดือนรวมทั้งการจัดอบรมหลักสูตรระยะยาวและระยะสั้นแก่ผู้อำนวยการโรงเรียนตามแต่ความจำเป็นหลักสูตรเหล่านี้คือการบริหารโรงเรียนหัวหน้างานและการสอนความเป็นผู้นำการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนความรู้ความสามารถในการเตรียมโปรแกรมของโรงเรียนความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาการดำเนินการและประเมินการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนประชาสัมพันธ์การบริหารการเงินเป็นต้นในปี พ.ศ.2551 ได้มีการตั้งข้อสงสัยในคุณภาพของครูที่ผลิตจากมหาวิทยาลัย SHBIE นี้และนำไปสู่การปฏิรูปวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของครูให้ครูต้องจบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการศึกษา (MTeach) เท่านั้นโดยยกเลิกหลักสูตรการผลิตครูที่มีอยู่เดิมและกำหนดให้ SHBIE มีหลักสูตรปริญญาโทด้านการศึกษาเท่านั้นครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาต้องหาทางปรับวุฒิการศึกษาของตน

2.6.2 อัตราเงินเดือนครู

ครูที่ทำงานในโรงเรียนของรัฐถือว่าเป็นข้าราชการของรัฐถูกจัดอยู่ในสถานะที่ดีที่สุดในประชาคมอาเซียนแม้แต่ในประเทศสิงคโปร์ซึ่งครูต้องเสียภาษีและมีค่าครองชีพสูงเงินเดือนครูอยู่ในช่วง 1,020 - 2,810 เหรียญบรูไนต่อเดือนขึ้นอยู่กับระดับชั้นที่สอนโดยทั่วไปถ้าสอนใน Grade 2 เงินเดือนจะอยู่ในระหว่าง 1,050 - 2,465 เหรียญบรูไนปัจจุบันหน่วยงานซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาและบริหารจัดการสรรหาบุคลากรครูสอนภาษาอังกฤษจากต่างประเทศเข้ามาสอนในโรงเรียนของรัฐในประเทศบรูไนซึ่งเป็นบริษัทชั้นนำจากประเทศอังกฤษและมีสัญญากับรัฐบาลบรูไนในการจัดหาครูอังกฤษกว่า 200 คนจากต่างประเทศที่มีวุฒิและมีประสบการณ์เดินทางมาสอนในโรงเรียน

ของรัฐทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยครูที่ได้รับการคัดเลือกให้สอนจะได้รับเงินเดือนโบนัส และสวัสดิการต่างๆมากมายรวมทั้งได้รับการยกเว้นภาษีด้วยแต่ต้องมีคุณสมบัติตรงตามที่ระบุของบริษัท จัดหางานและจะได้รับเงินเดือนเฉลี่ยที่เดือนละประมาณ 3,500 - 5,500 เหรียญบรูไน

2.6.3 การพัฒนาครู

ผู้บริหารโรงเรียนรับผิดชอบในการส่งเสริมความก้าวหน้าของครู และบุคลากรพัฒนาครูในโรงเรียนครูใหญ่และครูซึ่งทำงานในโรงเรียนของรัฐนั้นถือว่าเป็นข้าราชการ ของรัฐและอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งจะส่งเสริมปรับปรุงความเป็นมืออาชีพ ของครู

2.7 การบริหารทั่วไป

ในที่นี้พิจารณาในด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลและการพัฒนา ความร่วมมือดังนี้

การนิเทศติดตามการประเมินแบ่งเป็น (1) การประเมินตนเองครูผู้สอน รับผิดชอบโดยร่วมมือใกล้ชิดกับผู้อำนวยการโรงเรียนในเรื่องการประเมินชั้นเรียนการสอนใหญ่และ (2) ประเมินความก้าวหน้าของเด็กครูผู้สอนได้รับมอบอำนาจในการตัดสินใจและจัดการสอนให้บรรลุ ความต้องการของเด็กนักเรียนตรวจสอบว่าเนื้อหาการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการสอนมี การตรวจวัดสมุดรายงานของครูให้กับครูผู้สอนสื่อสารรายงานความก้าวหน้าของเด็กให้ผู้ปกครอง ทราบรับมอบอำนาจในการบริหารโรงเรียนและสถานศึกษาภายใต้งบประมาณการเงินที่ส่วนกลาง กำหนดให้หน่วยงานส่วนกลางช่วยพัฒนาแนวทางการประเมินผลอย่างเป็นระบบพัฒนากรอบการ ประเมินการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

เพิ่มพูนการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เป็นมืออาชีพและหน่วยงานต่างประเทศ เพิ่มความแข็งแกร่งของหุ้นส่วนและความร่วมมือของธุรกิจท้องถิ่นและชุมชน

2.8 ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

บรูไนจัดว่ามีความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษาในระดับต้นๆ ของประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียนพิจารณาปัจจัยองค์การด้านบุคลากรครูเงินความรู้และ เทคโนโลยีดังนี้

2.8.1 ครู

จากข้อเท็จจริงที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับจากรายงานของ McKinsey report ที่ชี้ว่าครูทุกคนในโรงเรียนของฟินแลนด์ต้องจบการศึกษาระบบปริญญาโททาง การศึกษาจึงเป็นตัวอย่างที่ดีและชัดเจนถึงความสำคัญของครูผู้สอนกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศ ยกระดับคุณภาพครูโดยกำหนดให้ครูที่สอนในระดับประถมศึกษาขึ้นไปต้องมีวุฒิการศึกษาระดับ ปริญญาโทด้านการศึกษาในด้านเวลาการสอนสำหรับครูระดับมัธยมศึกษาต้องมีชั่วโมงการสอนปกติ 12-16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์สอนไม่เกิน 6 คาบต่อวันและจะต้องมีชั่วโมงอยู่ที่โรงเรียนเพิ่มอีก 4.5 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์สำหรับกิจกรรมในคลับหรือชั้นเรียนพิเศษและการประชุมต่างๆกับเด็กบรูไนและในหนึ่งปีครู จะต้องมาโรงเรียนในวันศุกร์หรือวันเสาร์กิจกรรมของวันสามารถใช้เป็นวันกีฬาพูดคุยสัมภาษณ์ ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนหรือกิจกรรมอื่นๆทั้งหมดสำหรับครูที่สอนระดับประถมศึกษาจะมีชั่วโมง

สอน 15 ชั่วโมงและให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมอื่นเพิ่มเติม 2 ครั้งต่อสัปดาห์รวมถึงกิจกรรมชมรมต่างๆในโรงเรียนประมาณ 3 ชั่วโมงบางโรงเรียนในบรูไนจะมี 2 ผลัดแต่ครูจะทำการสอนเพียงผลัดใดผลัดหนึ่ง (ตั้งแต่เวลา 7:30 น.-12:30 น. และตั้งแต่เวลา 12:30 น. - 15:30 น.)

2.8.2 งบประมาณ

รัฐได้จัดสรรงบประมาณร้อยละ 6 ของงบประมาณทั้งหมดสำหรับการศึกษาซึ่งถูกใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานฟรีไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัยรวมถึงทุนการศึกษาในต่างประเทศค่าเล่าเรียนตำราเรียนค่าที่พักค่ายานพาหนะจากถิ่นที่อยู่อาศัยไปถึงสถานศึกษาสำหรับนักเรียนจากเขตชนบทในส่วนเงินการสนับสนุนที่รัฐจัดสรรให้โรงเรียนของรัฐแต่ละแห่งนั้นเป็นร้อยละ 100 ซึ่งทำให้เกิดความคล่องตัวของการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้และกิจกรรมที่จะเสริมสร้างความรู้และความถนัดและทักษะต่างๆทั้งนี้รัฐให้บริการการศึกษาฟรีเฉพาะพลเมืองชาวบรูไนที่ศึกษาในโรงเรียนของรัฐไม่รวมคนกลุ่มน้อยและผู้อพยพรวมทั้งชุมชนขนาดใหญ่เชื้อชาติจีนหรือเชื้อชาติอื่นๆรวมทั้งผู้ที่ไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศบรูไนผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรและคนงานชาวต่างชาติ

อย่างไรก็ตามประชาชนที่ไม่ใช่คนบรูไนเหล่านี้สามารถยื่นเรื่องขออนุญาตส่งเด็กของเขาเข้ารับการศึกษาฟรีในโรงเรียนของรัฐได้ (World Data on Education 6th edition 2006-2007:7) โรงเรียนเอกชนได้รับเงินสนับสนุนจากค่าเล่าเรียนที่เก็บจากเด็กนักเรียนในบางโรงเรียนเงินสนับสนุนมาจากองค์กรการกุศลหรือบุคคลที่บริจาคให้เพื่อใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนปัจจุบันรัฐได้สนับสนุนให้โรงเรียนมีความร่วมมือกับชุมชนองค์กรธุรกิจในชุมชนเพื่อการระดมทุนและมีส่วนในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้บรรลุความต้องการของชุมชนและสังคมโลก

2.8.3 ความรู้

บรูไนเน้นการเรียนการสอนและการเรียนรู้เป็นเลิศสนับสนุนให้เด็กถามคำถามพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันใช้โปรแกรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเครื่องมือการสอนที่ทำให้เด็กต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้นให้ได้

2.8.4 เทคโนโลยี

บรูไนมีความพร้อมในการลงทุนเรื่องโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีเพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตโดยได้จัดสรรงบประมาณเพื่อให้แน่ใจว่าคุณภาพและการเข้าถึงการเชื่อมต่อจะเสมอภาคสำหรับทุกคนให้มีแหล่งทรัพยากรที่มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

3. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

(ธนวุฒิ แก้วนุช, 2556) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีพื้นที่ 300,000 ตารางกิโลเมตรเล็กกว่าประเทศไทยตั้งอยู่ทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชียฟิลิปปินส์มีลักษณะเป็นเกาะล้อมรอบด้วยน้ำทุกด้านตั้งนี้ทางเหนือเป็น Bashi Channel ทางใต้ติดทะเล Celebes ทิศตะวันออกติดมหาสมุทร Pacific และทิศตะวันตกติดทะเลจีนใต้พื้นที่ของฟิลิปปินส์ประกอบด้วยเกาะมากมายประมาณ 7,170 เกาะเกาะใหญ่มี 3 เกาะคือ ลูซอน (Luzon) วิซายาส

(Visayas) และ มินดาเนา (Mindanao) เกาะที่มีคนอาศัยหนาแน่นได้แก่ ลูซอนเซบูมินดาเนาและเปาลาวันเมืองหลวงคือกรุงมะนิลาตั้งอยู่บนชายฝั่งตะวันออกของอ่าวมะนิลา (Manila Bay) บนเกาะลูซอนซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดและตั้งอยู่ทางเหนือสุดของฟิลิปปินส์มีประชากรหนาแน่นมีประชากรมากกว่า 10 ล้านคนเป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมการศึกษาและอุตสาหกรรมรวมของประเทศการจราจรติดขัดคล้ายกรุงเทพฯ ค่าครองชีพค่าเช่าที่พักค่าอาหารและค่าพาหนะสูงส่วนในต่างจังหวัดความแออัดมีน้อยและค่าครองชีพถูกกว่าประเทศฟิลิปปินส์ขึ้นชื่อในเรื่องของการร้องรำทำเพลงประชาชนรักเสียงเพลงและความสนุกสนาน

สังคมฟิลิปปินส์เป็นสังคมที่คล้ายสังคมในสหรัฐอเมริกาประชาชนมีความอิสระและเป็นตัวของตัวเองมากมีความเป็นอยู่ง่ายๆไม่มีการดูถูกเหยียดหยามกันในด้านการเมืองการปกครองฟิลิปปินส์เคยตกเป็นอาณานิคมของสเปนและสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้รับเอกราชในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2489 จึงจัดการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตามแบบสหรัฐอเมริกาโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขและเป็นหัวหน้าคณะผู้บริหารประเทศปัจจุบันผู้นำรัฐบาลคือประธานาธิบดีเบนิกโนซีเมยอนโกฮวงโกอาคีนโนที่สาม (Benigno Simeon Cojuangco Aquino III) สาบานตนเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2553

3.1 นโยบายการศึกษา

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์มุ่งเน้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพทั้งต่อตนเองและชุมชนช่วยในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมเพื่อการพัฒนาประชาชนที่มีผลิตภาพและสร้างสรรค์ส่งเสริมการอบรมกำลังคนของประเทศที่มีทักษะเพื่อให้เป็นแรงงานระดับชาติเร่งพัฒนาแรงงานวิชาชีพขั้นสูงให้เป็นผู้ขับเคลื่อนประเทศที่มีความรู้ดีมีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่สำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนการวัดและประเมินผลการศึกษาตามมาตรา 14 ของรัฐธรรมนูญปี 2530 ระบุว่าโรงเรียนควรสอนเรื่องของความรักชาติและเชื้อชาติรักความเป็นมนุษย์ชาติเคารพในสิทธิเสรีภาพซึ่งในบทบาทของผู้เสียสละเพื่อมนุษยชาติในด้านประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ควรสอนเรื่องสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองยึดมั่นในคุณธรรมและคุณค่าของจิตวิญญาณพัฒนาจารีตและวินัยในตนเองกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์อย่างเป็นวิทยาศาสตร์มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี

3.2 ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาในระบบแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือระดับประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาในระดับประถมศึกษานั้นจะใช้เวลาศึกษาภาคบังคับ 6 ปีที่โรงเรียนของรัฐบาลหรือ 7 ปีในโรงเรียนของเอกชนนอกเหนือจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ซึ่งหมายรวมถึงการเรียนชั้นอนุบาลและเตรียมประถมศึกษาที่ได้นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 หรือ 4 ปีจะเข้าเรียนในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนจนกระทั่งมีอายุครบ 5-6 ปีจึงจะเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาใช้เวลา 4 ปี โดยนักเรียนต้องเรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนปลายก่อนนักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาจะมีอายุ 12 ปีและเรียนจบเมื่ออายุ 15 ปี ส่วนระดับอุดมศึกษานั้นนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีอายุประมาณ 16 ปีการศึกษาระดับนี้แบ่งเป็นระดับ

ปริญญาตรีปริญญาโทและปริญญาเอกในหลากหลายสาขาวิชา นอกจากนี้การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษายังรวมไปถึงหลักสูตรอาชีวศึกษาแบบ 2 หรือ 3 ปีที่อาจไม่มีการมอบปริญญาที่ได้รับระบบการศึกษาในประเทศฟิลิปปินส์ใกล้เคียงกับระบบการศึกษาในระบบของสหรัฐอเมริกา

การศึกษานอกระบบซึ่งรวมถึงการรับความรู้นอกโรงเรียนนั้นมีวัตถุประสงค์หลักสำหรับผู้เรียนกลุ่มเฉพาะเช่นเยาวชนหรือผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยได้ด้วยอย่างเช่นหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือซึ่งบูรณาการการเขียนและการอ่านเบื้องต้นเข้ากับทักษะชีวิตประจำวันนอกจากนี้ประเทศฟิลิปปินส์ใช้การเรียนการสอนแบบทวิภาษาบางวิชาจะสอนเป็นภาษาอังกฤษส่วนวิชาอื่นๆจะสอนเป็นภาษาฟิลิปปิโน

3.3 การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติฉบับที่ 9155 เป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศฟิลิปปินส์กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของระดับการบริหารต่างๆจากส่วนกลางไปถึงระดับโรงเรียนด้วยพระราชบัญญัติฉบับนี้ชื่อของกรมวัฒนธรรมการศึกษาและกีฬา (Department of Education, Culture and Sports - DECS) ถูกเปลี่ยนเป็นกรมศึกษาธิการ (Department of Education - DepEd) และกำหนดบทบาทของสำนักงานในพื้นที่ต่างๆ (สำนักงานระดับเขตพื้นที่และระดับอำเภอและโรงเรียน)

ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9155 แสดงให้เห็นว่าหน้าที่หลักของสำนักงานในพื้นที่ต่างๆคือการประกันคุณภาพมีหน้าที่ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของทุกโรงเรียนภายใต้อำนาจของตนและให้การสนับสนุนด้านอื่นๆแก่หน่วยงานระดับอำเภอและโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติระบุครอบคลุมการศึกษาในเด็กปฐมวัยประถมศึกษาและมัธยมศึกษารวมทั้งระบบการเรียนรู้ทางเลือกสำหรับเด็กและเยาวชนที่ออกจากโรงเรียนและนักศึกษาผู้ใหญ่และรวมถึงการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

โดย พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9155 กำหนดรูปแบบเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในบริบทของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management - SBM) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ "เพื่อสนับสนุนส่งเสริมความคิดริเริ่มเพื่อการพัฒนาโรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน" โดยได้มีการกำหนดโครงสร้างของกรมศึกษาธิการกับหน้าที่ความรับผิดชอบที่กระจายอำนาจใน 4 ระดับจากระดับรัฐไปสู่ระดับเขตระดับอำเภอและระดับโรงเรียนโดยเป็นการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนแต่ไม่ได้กล่าวถึงคณะกรรมการสภาโรงเรียน (ซึ่งเกิดขึ้นภายหลัง)

กรมศึกษาธิการเป็นหน่วยงานภาครัฐพื้นฐานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาและการพัฒนาอัตรากำลังของชาติภารกิจของการพัฒนาหมายถึงการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพที่มีความเสมอภาคและทุกคนสามารถเข้ารับการศึกษามีการจัดตั้งมูลนิธิสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ทุกคนได้รับการบริการได้ทั่วไปอย่างดีความรับผิดชอบเบื้องต้นของกรมนี้อริเริ่มการวางแผนการนำไปปฏิบัติและประสานความร่วมมือในระดับนโยบายความช่วยเหลือในเบื้องต้นมาตรฐานแผนงานจัดโปรแกรมและโครงการต่างๆในพื้นที่ที่เป็นการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบเป็นการบริหารสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งที่เป็นการศึกษาของรัฐและเอกชนดูแลการจัดตั้งและบริหารจัดการบำรุงรักษาให้ดีและเพียงพอบูรณาการระบบการศึกษาเชื่อมโยงกับเป้าหมายของ

การพัฒนาชาติการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ใช้รูปแบบ SBM ซึ่งถูกนำมาใช้ใน 23 หัวเมืองที่เข้าร่วมในระดับประถมศึกษาตามโครงการการศึกษาที่ 3 ในระดับประถมศึกษาได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลกโครงการจัดหาเงินทุนสำหรับโรงเรียนโครงสร้างพื้นฐานของการฝึกอบรมการพัฒนาหลักสูตรและตำราเรียน SBM เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกรมศึกษาธิการไปยังสถานศึกษาโดยให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสภาโรงเรียน (School Council) ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาตัวแทนผู้ปกครองและชุมชนตัวแทนครูผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมกันบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองให้มากที่สุดทั้งนี้การบริหารจัดการที่รับผิดชอบร่วมกันตามภาระงานของสถานศึกษานั้นจะทำให้เกิดความเป็นเจ้าของและทำให้ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นที่ยอมรับได้

3.4 การบริหารวิชาการ

ยึดหลักการความมีส่วนร่วมของคนในชุมชนผู้ปกครองโดยโรงเรียนชุมชนเจ้าหน้าที่อื่นๆของโรงเรียนต้องได้รับการฝึกฝนอบรมในด้านต่างๆของ SBM รวมทั้งการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาโรงเรียน

ในด้านการพัฒนาหลักสูตรผู้รับผิดชอบคือกองพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development Divisions) ปัจจุบันกำลังนำโครงการ K to 12 ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่สำหรับการศึกษาในระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้ในสถานศึกษาต่างๆทั่วประเทศซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่ต้องการสร้างสมรรถนะพื้นฐานให้เกิดขึ้นมีอารมณ์เติบโตสมวัยตระหนักรู้ถึงสังคมมีจิตสาธารณะและมีส่วนร่วมกับชุมชนสังคมเตรียมพร้อมทักษะสำหรับโลกการทำงานทักษะการเป็นผู้ประกอบการและศึกษาต่อในระดับสูงสร้างเสริมทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมีศักยภาพในการแข่งขันระดับโลกได้

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมาจากการจ้างของคณะกรรมการสภาโรงเรียน โดยต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากหน่วยงานของรัฐ

3.5 การบริหารงานงบประมาณ

สถานศึกษาจะได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐผันแปรตามจำนวนผู้เรียนโดยทุกโรงเรียนจะได้รับเป็นค่าการบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆในการดำเนินงานในโรงเรียนที่เป็นสัดส่วนกับการลงทะเบียนเรียนของนักเรียนในแต่ละโรงเรียนนอกจากรายได้จากสนับสนุนจากรัฐแล้วยังมีจากหน่วยงานในระดับภูมิภาคจากหน่วยงานในระดับกรมและจากเขตพื้นที่โครงการใหม่ของทางภาครัฐที่ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเช่นภาคเอกชนและหุ้นส่วนต่างๆร่วมกันจัดตั้งกองทุนก่อสร้างโรงเรียนขึ้นซึ่งมียอดเงินประมาณ 4 พันล้านเปโซ (1 เปโซประมาณ 0.74 บาทอัตราแลกเปลี่ยนจากธนาคารแห่งประเทศไทยประจำวัน 15 พฤศจิกายน 2556)

โรงเรียนสามารถบริหารจัดการรายได้ตามแผนงานและตามความต้องการของตนเองโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาโรงเรียนและมีหน่วยงานจากเขตพื้นที่ตามที่กฎหมายระบุเป็นผู้ตรวจสอบถ่วงดุลถัดมา

3.6 การบริหารงานบุคคล

หน่วยงานในเขตพื้นที่มีอำนาจบริหารบุคลากรรับผิดชอบในด้านอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งตอนนี้อยู่ประสบปัญหาขาดแคลนครูค่อนข้างมากในปี 2552 มีครูอยู่ 510,629 คนขาดแคลนครูอยู่ 99,628 คนในปี 2553-2554 จำเพิ่ม 25,450 คน ปี 2555 จำเพิ่ม 13,000 คนและเงินจ้างจากกองทุน LGU จำเพิ่ม 49,530 คนยังขาดแคลนอยู่ 11,648 คนโดยคุณสมบัติของครูจะต้องเป็นผู้ที่มีปริญญาตรีทางการศึกษาและถ้าสอนในระดับมัธยมศึกษาต้องมีวิชาเอกวิชาโทที่ตรงกับภาระในโรงเรียนระดับมัธยมและผ่านการอบรมจากสถาบันฝึกหัดวิชาชีพครู ผู้บริหารโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ในดูแลปกครองครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนซึ่ง

3.7 การบริหารทั่วไป

ในการใช้ SBM หรือโรงเรียนเป็นฐานเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนในฟิลิปปินส์จะได้รับการฝึกฝนและให้รายงานการตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนกับชุมชนรวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนตามตัวชี้วัดที่มีการนิเทศการตรวจสอบเป็นระบบที่กำหนดบทบาทไว้ทั้งในระดับส่วนกลางคือกรมศึกษาธิการระดับภูมิภาคระดับกรมและระดับพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีหน้าที่ติดตามในความรับผิดชอบตามระดับของต้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองด้วยการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนที่เข้ามาอยู่ในรูปของคณะกรรมการสภาโรงเรียน

ในด้านสาธารณูปโภคเช่นห้องเรียนห้องน้ำที่นั้งในห้องเรียนยังเป็นสิ่งขาดแคลนเช่นในปี 2552 มีห้องเรียน 456,067 ห้องเรียนขาดแคลนอยู่ 66,800 ห้องเรียนปี 2552 มีห้องน้ำอยู่ 316,112 ห้องขาดแคลนอยู่ 135,847 ห้องเป็นต้นซึ่งในปี 2553 และ 2554 สร้างห้องเรียนเพิ่ม 8,924 ห้องและปี 2555 สร้างเพิ่ม 30,000 ห้องและกำลังสร้างอยู่ 6,955 ห้องยังคงเหลือขาดแคลน 5,921 ห้องเรียนและในปี 2553 และ 2554 ห้องน้ำเพิ่ม 12,651 ห้องและปี 2555 สร้างห้องน้ำ 25,000 ห้องยังคงเหลือขาดแคลนอีก 98,196 ห้องซึ่งทางกรมศึกษาธิการพยายามจะขจัดความขาดแคลนให้หมดโดยเร็วเพื่อตอบสนองการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับทุกคน

3.8 ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

3.8.1 ครู

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูอย่างน้อยต้องสำเร็จปริญญาตรีทางการศึกษาครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐและเอกชนต้องมีคุณวุฒิปริญญาตรีด้านการประถมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต้องมีคุณวุฒิปริญญาตรีด้านการมัธยมศึกษาพร้อมวิชาเอกและวิชาโทเฉพาะด้านในวิชาในระดับมัธยมศึกษาทั้งสองระดับต้องสำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครูที่ได้รับการรับรองสำหรับการสอนในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยต้องมีคุณวุฒิอย่างน้อยปริญญาโทในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะและคุณวุฒิปริญญาเอกสำหรับการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาคุณสมบัติสำหรับครูในเดย์แคร์กำหนดโดยกรมการสวัสดิการสังคมและการพัฒนาจะต้องเป็นผู้หญิงอายุระหว่าง 18 – 45 ปีอย่างน้อยสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาด้านสุขภาพกายภาพถ้ามีประสบการณ์ด้านการทำงานในโรงเรียนเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กจะต้องผ่านการอบรมจากกรมการสวัสดิการสังคมและการพัฒนาโดยมีเอกสารมาแสดงว่าผ่านการอบรมมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีคุณภาพของ

ครูในระดับโรงเรียนก่อนวัยเรียนยังคงเป็นสิ่งท้าทายในโรงเรียนก่อนวัยเรียนของเอกชนสามารถจ้างครูที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพราะมีกำลังจะจ่ายได้สูง ส่วนโรงเรียนก่อนวัยเรียนของรัฐจะมีเพียงสาธารณูปโภคพื้นฐานกับครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอันเป็นผลมาจากค่าตอบแทนของครูที่ได้ต่ำมาก

3.8.2 เงิน

กรมศึกษาธิการมีเป้าหมายในการเติมเต็มช่องว่างทางทรัพยากรในสิ้นปี 2556 โดยตั้งงบประมาณของกรมศึกษาธิการเพิ่มขึ้น 15% จาก 207 พันล้านบาทในปี 2554 เป็น 238.8 พันล้านบาทในปี 2555 ในการนำมาใช้ช่องว่างในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานรัฐบาลแจกจ่ายส่วนที่ใหญ่ที่สุดของงบประมาณแผ่นดินในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐแต่จำนวนเงินที่เพิ่มขึ้นแทบจะไม่ช่วยให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าและทศวรรษที่ผ่านมาซึ่งก็ยังมีเด็กจำนวนมากที่ออกมาอยู่ตามถนนและต้องการการดูแลภายในโรงเรียนซึ่งต้องใช้ทรัพยากรของรัฐบาลในการช่วยให้พวกเขาได้รับศึกษาที่มีคุณภาพพวกเขามีสิทธิทุกคนการมีส่วนร่วมของประชาชนและหลายภาคเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเหล่านี้

3.8.3 ความรู้

นโยบายด้านหลักสูตรกำหนดไว้ 4 ปีโดยกรมศึกษาธิการปรากฏในหลากหลายคำสั่งทั้งจดหมายเวียนบันทึกความจำและจากแถลงการณ์ทางราชการโดยวางแนวทางตามลำดับในการสนับสนุนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาทางการศึกษาอย่างไรก็ตามในกฎหมายหลายฉบับผ่านการออกพระราชบัญญัติระบุมความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษาและหลักสูตรใหม่ของโรงเรียนมัธยมศึกษานำมาใช้ในทุกสถานศึกษาตั้งแต่ปี 2533

ในปี 2525 ด้วยเงินสนับสนุนจากธนาคารในโครงการกระจายอำนาจทางการศึกษา (PRODED) เริ่มดำเนินการหลักสูตรสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาจะมีลักษณะสำคัญดังนี้หลักสูตรต้องครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้ตั้งแต่ส่วนเล็กๆและเน้นหนักจุดใหญ่ในทักษะความรู้ขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะทักษะการอ่านการเขียนและคณิตศาสตร์รวมถึงมีรูปแบบที่สอดคล้องที่ดีระหว่างผู้เรียนเนื้อหาของหลักสูตรต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาค่านิยมที่พึงประสงค์ระบบความเชื่อที่ให้ความอบอุ่นแก่ผู้เยาว์ความรักต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและสำนึกในความเป็นชาติในผู้เรียนเป็นแบบแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนหลักสูตรเน้นการพัฒนาทักษะการทำงานเช่นเดียวกับความสำคัญของทักษะทางสติปัญญาและพัฒนาพละกายของนักเรียนในตลอดทั้งหลักสูตรไม่เฉพาะในช่วงเวลากิจกรรมที่ส่งเสริมทางวิทยาศาสตร์และพละกายเน้นพัฒนาสมรรถนะและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมสะท้อนมิติใหม่ที่พลเมืองพึงปฏิบัติและวัฒนธรรมขยายไปสู่การรวมทางประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์และคุณธรรมในการทำงานสำหรับประถมศึกษาในโรงเรียนมัศึกษานั้นมีการปรับปรุงจำนวนสาระการเรียนรู้ในสองระดับโดยลดลงเหลือห้า (ภาษาฟิลิปปินในภาษาอังกฤษวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และเมคาบายัน) ให้ความสนใจในการเอื้อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตหลักสูตรสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2545และ2546 ในระดับนี้ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาฟิลิปปินในสมรรถนะหลักและค่านิยมที่พึงประสงค์ในหลักสูตรนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมทางสังคมที่แท้จริง

3.8.4 เทคโนโลยี

ส่วนหนึ่งของการปรับปรุงหลักสูตรคือโครงการ Computerization สำหรับการนำ ICT ในทุกๆพื้นที่การเรียนรู้อบรมศึกษาธิการโดยโครงการ Computerization จัดหาคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วงที่เกี่ยวข้องไปยังโรงเรียนของรัฐทั่วทั้งประเทศกรมศึกษาธิการสนับสนุนให้มีการใช้ ICT ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์หรือสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีแบบต่างๆ

4. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

(ประนอมศรีดี, 2556) สาธารณรัฐอินโดนีเซียตั้งอยู่บริเวณเส้นศูนย์สูตรเป็นประเทศหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลกมี 17,508 เกาะมีความกว้าง 3,977 ไมล์ระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกมีพื้นที่ 5.2 ล้านตารางกิโลเมตรหรือ 1.9 ล้านตารางไมล์มีเกาะขนาดใหญ่ที่สุด 5 ลำดับได้แก่ 1. กาลิมันตันเป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 3 ของโลก 2. สุมาตรา 3. อีเรียนจายา 4. สุลาเวสีหรือเซลีเบส 5. ซวามีประชากรประมาณ 222 ล้านคนจัดเป็นอันดับ 5 ของโลก ประกอบด้วยชนพื้นเมืองกว่า 500 กลุ่มประกอบด้วยหลายเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์แต่ละเผ่าพันธุ์ต่างก็มีมรดกทางวัฒนธรรมและลักษณะทางสังคมของตนสืบทอดกันมาชนเหล่านี้เมื่อถูกรวมกันเข้าภายใต้ระบบการเมืองเศรษฐกิจและการป้องกันประเทศร่วมกันจากการที่สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศอินโดนีเซียมีลักษณะแยกกันเป็นหมู่เกาะมากมายและมีอาณาเขตกว้างใหญ่ไพศาลประชากรติดต่อกันได้ยากทำให้แต่ละภูมิภาคมีรูปแบบวัฒนธรรมของตนเองจึงปรากฏลักษณะวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาที่ใช้ผิดแผกแตกต่างกันไป

การนับถือศาสนาชาวอินโดนีเซียร้อยละ 87 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 6 นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ร้อยละ 3.5 นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันแคทอลิก ร้อยละ 1.8 นับถือศาสนาฮินดูและร้อยละ 1.3 นับถือศาสนาพุทธอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรชาวมุสลิมมากที่สุดในโลกคือ 220 ล้านคนชาวมุสลิมในอินโดนีเซียเป็นศาสนิกชนผู้เคร่งศาสนาจากการสำรวจของพิวโกลบอลแอตติจูดส์ (Pew Global Attitudes) เมื่อเร็วๆ นี้พบว่าอินโดนีเซียเป็นประเทศเคร่งศาสนาที่สุดในโลกประเทศหนึ่งและมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่นับถือศาสนาอิสลามกับศาสนาอื่น ๆ มีภาษาถิ่นถึง 583 ภาษาภาษาพื้นเมืองที่ใช้มากที่สุดคือภาษาชาวส่วนภาษาประจำชาติคือภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 33 เขตประกอบด้วย 28 จังหวัดและเขตปกครองสถานะพิเศษ 5 แห่งการปกครองประเทศใช้ระบอบประชาธิปไตยในระบบสาธารณรัฐแบบ Unitary Republic ซึ่งมีการปกครองตนเองในบางพื้นที่ (Provincial Autonomy) โดยมีประธานาธิบดีที่มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงเป็นประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหารตามรัฐธรรมนูญปี 2488 ซึ่งได้กำหนดให้ใช้หลักปรัชญาศีลในการปกครองประเทศประกอบด้วย 1) นับถือพระเจ้าองค์เดียว 2) เป็นมนุษย์ที่เจริญและคงไว้ซึ่งความเที่ยงธรรม 3) ความเป็นเอกภาพของอินโดนีเซีย 4) เป็นประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนและ 5) ความยุติธรรมในสังคมชาวอินโดนีเซียโครงสร้างการเมืองการปกครองประกอบด้วย 7 องค์การได้แก่

สภาที่ปรึกษาประชาชน (People's Consultative Assembly: PCA) ประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 550 คนและสภาผู้แทนระดับภูมิภาคจำนวน 128 คนทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งสภาที่ปรึกษาประชาชนมีหน้าที่สำคัญ 3 ประการคือแก้ไขรัฐธรรมนูญ

แต่งตั้งประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดีและถอดถอนประธานาธิบดี

สภาผู้แทนราษฎร (House People's Representatives : HPR) ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 550 คนมาจากการเลือกตั้งมีหน้าที่หลักในการออกกฎหมายอนุมัติงบประมาณและกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาลมีวาระการทำงาน 5 ปีอย่างไรก็ตามการพิจารณาร่างกฎหมายแต่ละฉบับต้องมีการหารือและได้รับความเห็นชอบร่วมกันระหว่าง HPR กับประธานาธิบดีร่างกฎหมายใดที่ไม่ได้รับความเห็นชอบร่วมกันจากประธานาธิบดีจะไม่สามารถนำกลับมาพิจารณาใหม่ได้อีกขณะเดียวกันร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบร่วมกันจากประธานาธิบดีและผ่านการลงคะแนนเสียงจาก HPR แล้วแต่ประธานาธิบดีไม่ลงนามด้วยเหตุใดก็ตามภายใน 30 วันให้ถือว่ามิผลบังคับใช้เป็นกฎหมายได้โดยสมบูรณ์หนึ่ง HPR ไม่มีอำนาจในการขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจประธานาธิบดีหรือรองประธานาธิบดีการถอดถอนประธานาธิบดีหรือรองประธานาธิบดีต้องทำตามขั้นตอนของรัฐธรรมนูญคือ HPR ต้องใช้คะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้ร่วมประชุม (มีจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิก HPR ทั้งหมด) เสนอเรื่องการถอดถอนให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาและหากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเห็นชอบตามที่เสนอ DPR จึงสามารถเสนอให้ PCA พิจารณาต่อไป(อำนาจสุดท้ายในการถอดถอนประธานาธิบดี/รองประธานาธิบดีอยู่ที่ PCA)

สภาผู้แทนระดับภูมิภาค (Regional Representatives Council: DPD) เป็นสถาบันใหม่ที่มีการเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2547 เพื่อทดแทนจากภูมิภาคและองค์กรสังคม/กลุ่มอาชีพที่เคยมีอยู่เดิม(ที่มาจากการแต่งตั้ง) ทั้งนี้สมาชิก DPD มาจากการเลือกตั้งจังหวัดละ 4 คนรวมทั้งสิ้น 128 คนมีหน้าที่เสนอแนะร่างกฎหมายรวมถึงตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของประเทศ

สภาประชาชนระดับท้องถิ่น (Regional People's House of Representatives: DPRD) ตามบทบัญญัติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญปี 2543 กำหนดให้แบ่งระดับการปกครองภูมิภาคออกเป็นจังหวัดอำเภอ (Regency) และตำบล/เทศบาล (Kota) โดยจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิก DPRD ในทุกระดับ (พร้อมกับการเลือกตั้ง DPR และ DPD)

ประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงตามรัฐธรรมนูญระบุให้ประธานาธิบดีเป็นหัวหน้ารัฐบาลและเป็นผู้บัญชาการกองทัพโดยประธานาธิบดีอยู่ในตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 สมัย (สมัยละ 5 ปี)

ศาลยุติธรรมรัฐธรรมนูญกำหนดให้อำนาจตุลาการอยู่ภายใต้การดูแลของศาลฎีกาและศาลระดับรองๆลงมารวมถึงศาลรัฐธรรมนูญในการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาคณะกรรมาธิการตุลาการ (Judicial Commission) เป็นผู้เสนอชื่อให้ DPR รับรองจากนั้นจึงเสนอต่อให้ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งสมาชิกคณะกรรมาธิการแต่งตั้งและถอดถอนโดยประธานาธิบดีด้วยความเห็นชอบของ DPR

คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสูงสุด (Supreme Audit Board: BPK) มีหน้าที่รายงานการใช้งบประมาณต่อ DPR, DPD และ DPRD สมาชิก BPK คัดเลือกโดย DPR โดยรับฟังความคิดเห็นของ DRD และแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี

4.1 การศึกษา

การศึกษาภายในประเทศอินโดนีเซียเป็นการศึกษาตามการจัดของกระทรวง

การศึกษาและวัฒนธรรมแห่งชาติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาปี พ.ศ.2532และพระราชบัญญัติการศึกษาปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลอินโดนีเซียได้คำนึงถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ทุกลักษณะครอบคลุมการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยจำแนกเป็นการศึกษาในโรงเรียน (school education) กับการศึกษานอกโรงเรียน (out of school education) (พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน,2548)

วิสัยทัศน์ทางการศึกษาของอินโดนีเซียมีดังนี้คือ “สังคมอินโดนีเซียดำรงอยู่อย่างสงบสุขเป็นประชาธิปไตยมีความยุติธรรมมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติมีความเจริญรุ่งเรืองบนพื้นฐานเอกภาพของสาธารณรัฐอินโดนีเซียด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความสมบูรณ์ความสามารถพึ่งตนเองศรัทธาและยำเกรงต่อพระเจ้าคุณธรรมจริยธรรมความรักในประเทศชาติจงรักภักดีต่อกฎหมายและแผ่นดินมีความรู้และวิทยาการมีความพากเพียรและระเบียบวินัย (พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน,2548)

หลังจากที่มีการปฏิรูปการศึกษาของอินโดนีเซียก็ว่าสำคัญก็คือการประกาศแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยนโยบายเพื่อมวลชน “Education for All” ใน พ.ศ. 2545 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและเพื่อสร้างความมั่นใจว่าคนอินโดนีเซียทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศใดจะมีฐานะยากจนอยู่ห่างไกลความเจริญหรือเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคมต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ 9 ปีเหมือนกัน

เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของนโยบาย “Education for All” รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์แห่งชาติไว้ดังนี้ 1) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะกับนักเรียนที่ยากจน 2) ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เสริมสร้างขีดความสามารถในระดับชุมชนโรงเรียนและท้องถิ่นผ่านการจัดการในโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชนกลยุทธ์คือ 1) นำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและเพิ่มงบประมาณสำหรับสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ให้ความสำคัญกับโครงการเร่งด่วนคือการจัดการที่เรียนอย่างทั่วถึงและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน 3) ประสานความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาทุกกลุ่มรวมถึงเรื่องงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับสมาชิกชุมชนต้องเข้ามาจัดการร่วมกันนอกจาก “Education for All” แล้วกระทรวงศึกษาฯยังได้เน้นเรื่องการฝึกอบรมมาตลอดโดยมีการจัดตั้ง “โปรแกรมการฝึกอบรมผู้ฝึกงานระบบทวิภาคี” ซึ่งมีลักษณะเป็นการศึกษาในระบบทวิภาคีหมายถึงการจัดมวลประสบการณ์ตามหลักสูตรร่วมกันระหว่างการศึกษาหรือสถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนหรือผู้ฝึกงานมีความรู้ในเชิงทฤษฎีและมีทักษะที่จะปฏิบัติงานได้จริงอันเป็นปรัชญาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างแท้จริงอย่างไรก็ตามความสำเร็จในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้อันเป็นปรัชญาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างแท้จริงอย่างใดก็ตามความสำเร็จในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้อันเป็นปรัชญาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างแท้จริงอย่างใดก็ตามทวิภาคีของทั้งสองฝ่ายคือสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายสมตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้

4.2 ระบบการศึกษา

22	Higher Education	Islamic Doctorate Program (S3)	Doctorate Program (S3)	Specialist II Program (SP II)			
21		Islamic Masters Program	Masters Program (S2)	Specialist I (SP I)			
20		Islamic Graduate Program (S1)	Graduate Degree Program (S1)	Diploma 4 Program (D4)	Diploma 3 Program (D3)	Diploma 2 Program (D2)	Diploma 1
19							
18	Secondary Education	Islamic Upper Secondary School		General Upper Secondary School	Vocational Upper Secondary School		
17							
16							
15	Basic Education	Islamic Lower Secondary School		Lower Secondary School			
14							
13							
12							
11		Islamic Primary School		Primary School			
10							
9	Pre-School	Islamic Kindergarten		Kindergarten			
8							
7							
6							
5							

School System in Indonesia, Law No. 2 1989

แผนภาพที่ 2-1 ระบบการศึกษาของอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยด้วยเป้าหมายหลักของการศึกษาปฐมวัยคือการพัฒนาด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียนเมื่อเด็กต้องออกมาจากบ้านจากครอบครัวมาเข้าสังคมที่โรงเรียนการจัดการศึกษาระดับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษาเป็นการเตรียมการพัฒนาการขั้นพื้นฐานพัฒนาทัศนคติความรู้ทักษะและความคิดริเริ่มรูปแบบของการศึกษาปฐมวัยที่ได้ผลดีได้แก่การจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลหรือสถานอบรมเด็กเล็กและการเล่นเป็นกลุ่มการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระบบขณะที่การเรียนรู้จากการเล่นเป็นกลุ่มนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษานอกระบบการจัดการศึกษาปฐมวัยนี้เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กอายุระหว่าง 4 – 6 ขวบระยะเวลาเรียน 1 – 2 ปี ขณะที่การเรียนรู้โดย “การเล่นเป็นกลุ่ม” จัดให้เด็กอายุ 3 ขวบและต่ำกว่า 3 ขวบ

ถ้าตามพระราชบัญญัติการศึกษาปี 2003 จะแบ่งระดับการศึกษาในโรงเรียน

ออกเป็น 3 ระดับได้แก่การศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา

4.2.1 การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาภาคบังคับ

มี 3 ระดับได้แก่โรงเรียนประถมศึกษา (Sekolah Dasar) ให้
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ปีสำหรับนักเรียนอายุ 7-12 ปีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจัดการศึกษา 3 ปี
สำหรับนักเรียนอายุ 13-15 ปีและโรงเรียนพิเศษจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาความผิดปกติ
ทางด้านร่างกายและจิตใจการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณสมบัติเหมาะสม
กับการเป็นสมาชิกของสังคมพลเมืองและมนุษยชาติโดยรวมทั้งสามารถศึกษาต่อได้ในระดับสูงต่อไป

4.2.2 การศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย 3 ปีสำหรับสายสามัญและ 3-4 ปีสำหรับสายอาชีพศึกษาประกอบด้วยการศึกษาใน
โรงเรียนสามัญโรงเรียนอาชีวศึกษาโรงเรียนศาสนาโรงเรียนการศึกษาเพื่อบริการเฉพาะและโรงเรียน
การศึกษาพิเศษโรงเรียนอาชีวศึกษามีหลักสูตร 3 ปีและ 4 ปีแบ่งเป็น 6 กลุ่มวิชาคือ การเกษตรกรรม
และการป่าไม้เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมธุรกิจและการจัดการสวัสดิการสังคมการท่องเที่ยวและ
ศิลปะทัศนกรรมการศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษาเน้นการขยายความรู้การพัฒนาทักษะและการ
เตรียมนักเรียนสำหรับศึกษาขั้นสูงหรือมีความสามารถในการประกอบอาชีพและมีทัศนคติที่ดีต่อ
วิชาชีพ

4.2.3 การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงต่อจาก การศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษา

เป็นระดับประกาศนียบัตร 3 ปี ระดับปริญญาตรี 4 ปี ระดับ
ปริญญาโท 2 ปีระดับปริญญาเอก 3 ปีสถาบันอุดมศึกษามีหลายแบบเช่นสถาบันโพลีเทคนิคโรงเรียน
การศึกษาขั้นสูงสถาบันและมหาวิทยาลัยการศึกษาขั้นสูงในสายวิชาการมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้าง
ความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาการเทคโนโลยีและการวิจัยการศึกษาทางสายอาชีพมุ่งพัฒนา
ความสามารถในเชิงปฏิบัติการทั้งนี้การศึกษาในโรงเรียนดำเนินไปโดยสถาบันการศึกษาจัดการเรียน
การสอนตามระดับขั้นที่เชื่อมโยงกันและเป็นไปอย่างต่อเนื่องส่วนการศึกษานอกโรงเรียนเป็นกิจกรรม
การสอนและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นอาจจะมีหรือไม่มีระดับขั้นและความต่อเนื่องมีทั้งการศึกษาวิชา
ทั่วไปศาสนศึกษาการศึกษาเพื่อการบริการเฉพาะอาชีวศึกษารวมทั้งกลุ่มการศึกษาทั้งชุด A และชุด B
(Packet A,B) หลักสูตรเสริมรายได้หรืออื่นๆที่สามารถศึกษาได้เช่นการฝึกงานสำหรับการศึกษาเรียนรู้
ในครอบครัวถือว่าเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนซึ่งได้ปลูกฝังค่านิยมทางศาสนาวัดวัฒนธรรมศีลธรรม
และทักษะการศึกษาเช่นนี้เกิดขึ้นนอกระบบโรงเรียนแต่อยู่ในระบบการศึกษาของชาติโดยรวมซึ่งรัฐมี
แนวโน้มที่จะให้ความสำคัญมากขึ้น

การจัดการศึกษาระดับขั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนศาสนา
อิสลามจัดการศึกษาโดยกระทรวงการศาสนาโดยใช้ชื่อเรียกว่า Madrasah Ibtidaiyah หรือ MI วุฒิที่

ได้รับจะเทียบเท่ากับวุฒิที่ได้จากโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปและมีโรงเรียนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยเรียกว่า Madrasah Tsanawlyah หรือ MTs วุฒิที่ได้ก็เทียบเท่ากับวุฒิที่ได้จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไปเช่นเดียวกัน

4.3 รูปแบบการศึกษา

รูปแบบของการจัดการศึกษาการศึกษาในประเทศอินโดนีเซียมีทั้งการศึกษาในโรงเรียนและนอกโรงเรียนหมายถึงการศึกษาในระบบและนอกระบบประกอบด้วยรูปแบบการจัดการศึกษา 7 ประเภทได้แก่

การศึกษาทั่วไปหลักในการจัดการศึกษาทั่วไปคือการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทั่วไปและพัฒนาทักษะในด้านต่างๆของผู้เรียนไปจนจบตลอดหลักสูตรการศึกษากภาคบังคับ

อาชีวศึกษาการอาชีวศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะในการประกอบอาชีพมวลประสบการณ์ต่างๆในหลักสูตรจัดขึ้นอย่างสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานเมื่อผู้เรียนศึกษาจบหลักสูตรอาชีวศึกษาแล้วสามารถทำงานได้จริง

การศึกษาพิเศษเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการโดยมีหลักการจัดการศึกษาคือให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจที่ช่วยเหลือตัวเองได้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข

การบริการศึกษาเฉพาะทางเป็นการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความสามารถเฉพาะงานหรืองานเฉพาะอย่างเพื่อให้บุคคลสามารถทำงานในสำนักงานหรือการเตรียมเป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำงานภาครัฐและภาคเอกชน

ศาสนศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ลึกเกี่ยวกับศาสนาและวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้องและสามารถแสดงบทบาทของผู้มีความรู้ด้านศาสนาเป็นอย่างดี

วิชาการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์

การศึกษาระดับวิชาชีพเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถระดับมืออาชีพที่มีความสามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะเข้าด้วยกันและปฏิบัติงานได้อย่างมืออาชีพในวิชาชีพขั้นสูง

นอกจากรูปแบบการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นซึ่งประกอบด้วยการศึกษาทั่วไปสำหรับเด็กปกติและการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการแล้วก็ยังมีจัดการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนศาสนาอิสลามจัดการศึกษาโดยกระทรวงศาสนาโดยใช้ชื่อเรียกว่า Madrasah Ibtidaiyah หรือ MI วุฒิที่ได้รับจะเทียบเท่ากับวุฒิที่ได้จากโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปและมีโรงเรียนศาสนาอิสลามระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยซึ่งใช้ชื่อเรียกว่า Madrasah Tsanawlyah หรือ MTs วุฒิที่ได้ก็เทียบเท่ากับวุฒิที่ได้จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไปเช่นเดียวกัน

4.4 การบริหารจัดการสถานศึกษา

4.4.1 การบริหารงานวิชาการ

เนื้อหาวิชาแกนของการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกหลักสูตรทุกสถานศึกษาจะประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิชาปรัชญา (การศึกษาระบบความคิดหรือมโนคติวิทยา) วิชาศาสนาวิชาพลเมืองวิชาภาษาอินโดนีเซียวิชาการอ่านและการเขียนวิชาคณิตศาสตร์วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเบื้องต้นวิชาภูมิศาสตร์วิชาประวัติศาสตร์ชาติและประวัติศาสตร์โลกวิชาหัตถกรรมและศิลปะวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและสุขศึกษาวิชาวาดเขียนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาท้องถิ่นศึกษาเนื้อหาเหล่านี้ไม่ได้บ่งบอกเพียงชื่อวิชาเท่านั้นสิ่งที่มากกว่านั้นก็คือบ่งชี้ว่าเป็นการศึกษาเนื้อหาสาระที่ต้องการมุ่งเน้นการสร้างบุคลิกภาพและองค์ประกอบของความสามารถในด้านต่างๆของทรัพยากรมนุษย์ซึ่งผู้เรียนจะได้รับการสอนในโรงเรียนผ่านการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งนี้การจัดการศึกษาจัดแนวบูรณาการหลากหลายวิชาเชื่อมโยงเนื้อหาซึ่งกันและกันไม่เน้นการสอนเนื้อหารายวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างเดี่ยวๆโดยไม่มีการเชื่อมโยงกับวิชาใด (ดร.พัชรพล วังศบุญสินและคณะ,2548)

4.4.2 การบริหารงบประมาณ

มีการใช้รัฐธรรมนูญอินโดนีเซียบัญญัติว่าพลเมืองอินโดนีเซียทุกคนต้องได้รับโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงกันและให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสำหรับกระทรวงศึกษาธิการเท่ากับ 20% ของงบประมาณประจำปีทุกปี(สมเกียรติ อ่อนวิมล,2556)

รัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดหาเงินทุนการศึกษาแต่ค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาที่ดำเนินการโดยชุมชนสถานศึกษาที่ชุมชนนั้นจัดการศึกษาจะต้องรับผิดชอบเองเพราะการระดมทุนของรัฐจะถูกจำกัดเฉพาะการศึกษาภาคบังคับโปรแกรมการศึกษาจะได้รับทุนจากรัฐบาลโดยรอกจากงบประมาณประจำปีของการบริหารงานของงบประมาณแผ่นดินที่จะมีการจัดสรรแบ่งกันตามกระทรวงแหล่งเงินทุนอื่นๆที่เข้ามาช่วยเหลือจะมาจากนานาชาติเช่นมาจากการกู้ยืมหรือให้ทุนและเงินช่วยเหลือจากภาคเอกชนตามกฎหมายภาค

โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นรัฐจะไม่เก็บค่าธรรมเนียมเพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีที่รัฐให้เรียนฟรีแต่ถ้าเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือที่เรียกว่าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษาครอบครัวต้องรับผิดชอบค่าเล่าเรียนเองถ้าสถาบันการศึกษาไหนเป็นของรัฐรัฐจะตอบสนองคืนให้กับนักเรียนในรูปแบบกองทุนการศึกษาโดยมหาวิทยาลัยที่รัฐอุดหนุนเป็นมหาวิทยาลัยตามภูมิภาคต่างๆแต่ถ้าชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐและธุรกิจด้านการเงินการศึกษาซึ่งสถาบันการศึกษาก็ต้องการบริหารจัดการเงินด้วยตนเอง (การพัฒนางบประมาณ,1995)

ครูใช้กองทุนการศึกษาจากรัฐบาลนอกจากนี้ยังมีการระดมทุนเพิ่มเติมจากชุมชนพ่อแม่ผู้ปกครองโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการปรับปรุงคุณภาพของกิจกรรมของโรงเรียนอย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติที่พ่อแม่ในปัจจุบันยังคงมีส่วนร่วมทางการเงินสำหรับนักเรียนเพื่อใช้ในการปรับปรุงโปรแกรมกิจกรรมปกติของโรงเรียนภายใต้รัฐบาลที่อนุญาตเขตการกระจายอำนาจเพื่อให้ผู้ปกครองตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการศึกษา

เมื่อปี พ.ศ. 2552 รัฐบาลชี้แจงงบประมาณกับรัฐสภาว่ารัฐจะเพิ่มงบประมาณเพื่อการศึกษาถึงร้อยละ 20 เพื่อเพิ่มคุณภาพทางการศึกษามีผู้สังเกตการณ์การศึกษากังวลว่าจะเกิดการทุจริตในการใช้งบประมาณอันเนื่องมาจากการจัดการงบประมาณการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2550 ที่ผ่านมาไม่มีการชี้แจงให้กับประชาชนได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนมีการตัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับทุนการศึกษาที่ให้กับสถาบันการศึกษาไปหลายโครงการในทุกภูมิภาคของประเทศอินโดนีเซีย ดังนั้นการที่จะก้าวกระโดดในการใช้งบประมาณดังกล่าวจึงต้องมีความระมัดระวังทั้งรัฐบาลส่วนกลางและในส่วนสังคม

4.5 การบริหารงานบุคคล

การจัดการครูของประเทศอินโดนีเซีย(Mohamed Faiz,2005) ในกฎหมายฉบับที่ 22 ของการกำกับดูแลท้องถิ่นปี พ.ศ.2542 กฎหมายนี้ในกฎกระทรวงรัฐบาลฉบับที่ 25 ปี พ.ศ. 2543 ซึ่งกำหนดหน่วยงานที่ใช้ร่วมกันระหว่างส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรัฐบาลกลางจะไม่เข้าไปจัดการการบริหารครูองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับต่างๆเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายโดยรัฐเพียงกำกับดูแลมาตรฐานและความสามารถของครูแต่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันตามรัฐธรรมนูญได้กำหนดสิทธิหน้าที่และประโยชน์ของอาชีพครูดังนี้

เป็นอาชีพที่มีเกียรติได้รับเงินเดือนและสวัสดิการสังคมที่เพียงพอ

ได้รับการยอมรับขึ้นอยู่กับหน้าที่และประสิทธิภาพการทำงาน

โอกาสที่มีการพัฒนาอาชีพของตนให้สอดคล้องกับความต้องการพัฒนา

คุณภาพ

มีการคุ้มครองทางกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่และสิทธิในทรัพย์สินทาง

ปัญญา

มีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาและทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานของพวกเขา

บุคลากรทางการศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษา

ยอมรับกับผลของการศึกษาอย่างมีความสุข

มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับมืออาชีพ

ดำรงตนเป็นแบบอย่างและรักษาชื่อเสียงของสถาบันการศึกษาของตน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ฉบับที่ 20 มาตรา 42

ข้อ (2) การศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา "จบการศึกษาอย่างเป็นทางการสำหรับการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษาการศึกษาระดับสูงควรได้รับการรับรองสอดคล้องกับกฎหมายนี้รัฐบาลกลางควบคุมคุณสมบัติขั้นต่ำสำหรับครูมีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำดังนี้

ครูประถมศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่สอง (สองปี post-secondary/DII) ครูมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายต้องจบการศึกษาจากโครงการ S1 ภายใต้การควบคุมมาตรฐานการรับรองของโปรแกรมการศึกษาของครูคือกำหนดให้บัณฑิตครู

อินโดนีเซียพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะของครูด้านการเรียนการสอนการจัดหลักสูตรและการประเมินผล

ในการนี้คณะกรรมการว่าด้วยบุคลากรทางการศึกษาสำหรับการประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีการจัดทำมาตรฐานประสิทธิภาพการทำงานของครูมาใช้ในการประเมินครูและระบุความคาดหวังในความต้องการการพัฒนาอาชีพของครูสิ่งที่คาดหวังเหล่านี้จะนำไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาโดยคณะทำงานของกระทรวงระดับจังหวัดจะทำหน้าที่พัฒนาและสนับสนุนการทำงานของครู

ภายใต้กฎหมายฉบับที่ 22 ปี พ.ศ. 2542 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลเป็นผู้รับผิดชอบต่อการจ้างงานครูทุกคนในโรงเรียนท้องถิ่นที่ชุมชนดูแลยกเว้นโรงเรียนในความควบคุมโดยกระทรวงการศาสนาครูในโรงเรียนรัฐและเอกชน(โรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่)ที่รัฐบาลกลางเป็นผู้จ่ายเงินจ่ายสำหรับการตัดสินใจที่รัฐบาลมีนโยบายจะรับสมัครข้าราชการครูเพิ่มเติม 190,000 ตำแหน่งแต่จะใช้ได้เฉพาะกรณีที่มีการเกษียณของข้าราชการซึ่งหมายความว่าถ้าจะมีการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนใดๆหากไม่มีการเกษียณอายุ

ในการนี้มีการกำหนดอัตราส่วนนักเรียนต่อครูดังนี้ 22:1 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาและ 16:1 สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแต่สูตรนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจังมีความแตกต่างกันมากเช่นโรงเรียนประถมศึกษาบางแห่งนักเรียนต่อครู 25:1 หรือ 30:1 ตามบริบทของโรงเรียนเป็นต้น

ในโรงเรียนประถมศึกษาประสิทธิภาพเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ในการวางแผนที่ไม่ดีพอและจัดทำแผนปฏิบัติการของชั้นเรียนที่ไม่เพียงพอกับการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กครูมีการย้ายโอนและการตัดสินใจมาเป็นครูมีจำนวนลดลงในมัธยมศึกษาตอนต้นเนื่องจากความไม่เสมอภาคทางภูมิศาสตร์หลายส่วนของประเทศนอกจากนั้นยังมีปัญหาการจัดสรรทรัพยากรมีการขาดแคลนทรัพยากรจากภัยพิบัติการจัดการหาคูที่มีคุณภาพซึ่งยังคงอยู่ในระดับต่ำการเรียนการสอนและจำนวนชั่วโมงเรียนยังคงใช้วิธีการสมัยเก่าค่าเฉลี่ยการศึกษานานาชาติจึงยังคงล้าหลัง

4.6 การบริหารงานทั่วไป

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติพระราชบัญญัติ (2546) กำหนดให้โรงเรียนมีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษาโดยการบริหารจัดการของโรงเรียนก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาจะต้องอยู่บนพื้นฐานตามขั้นมาตรฐานของการมีส่วนร่วมกับชุมชนซึ่งได้แก่บุคคล กลุ่มครอบครัวสมาคมวิชาชีพบริษัทเอกชนและองค์กรชุมชนที่จะช่วยดำเนินงานและควบคุมคุณภาพของการให้บริการทางการศึกษาการกำหนดงบประมาณซึ่งเป็นกองทุนของโรงเรียนการออกแบบและใช้หลักสูตรการประเมินผลและบริหารจัดการโปรแกรมการศึกษาให้สอดคล้องกับชุมชนและมีการอ้างอิงถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติ

4.7 ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

เนื่องจากประเทศอินโดนีเซียมีลักษณะภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะและมีประชากรเป็นอันดับ 5 ของโลกจึงมีความหลากหลายของเชื้อชาติศาสนาและวัฒนธรรมดังนั้นในช่วงนี้

จึงเป็นช่วงที่กำลังพัฒนาการศึกษาให้ทั่วถึงประชาชนโดยเน้นกระจายไปที่ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลสถานศึกษาซึ่งกระทรวงศึกษาแห่งชาติและวัฒนธรรมมีหน้าที่ควบคุมนโยบายทางการศึกษาและรัฐดูแลงบประมาณการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนสถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการทั้งด้านครูและบุคลากรเงินความรู้และเทคโนโลยีดังนี้

4.7.1 ครู

ให้อำนาจท้องถิ่นในการดูแลครูซึ่งส่วนใหญ่ครูก็จะเป็นบุคคลในท้องถิ่นเพราะโดยสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรดังนั้นครูก็จะมีใจในสภาพชุมชนและเข้าถึงผู้ปกครองได้เป็นอย่างดีก็จะมีสร้างมาตรฐานของวิชาชีพครูและการกำกับดูแลสิทธิของครู

4.7.2 เงินหรืองบประมาณ

จากการที่รัฐสนับสนุนการเรียนฟรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแค่ 9 ปีจึงสามารถใช้งบประมาณพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เต็มที่

4.7.3 ความรู้

กำลังอยู่ในช่วงพัฒนาส่งเสริมความรู้ให้ประชาชนอย่างทั่วถึงโดยเน้นให้สอดคล้องกับวัตถุดิบของประเทศที่มีอยู่พิจารณาจากหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา

4.7.4 เทคโนโลยี

เนื่องจากสภาพภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยประเทศอินโดนีเซียกำลังพัฒนาสายโทรศัพท์ให้ครอบคลุมมากกว่าที่เป็นอยู่ถึงจะตอบสนอง ICT ในระบบการศึกษาได้

5. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

(สมยศเผือดจันทิก, 2556) ประเทศเวียดนามมีชื่ออย่างเป็นทางการว่า “สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม” (The Socialist Republic of Vietnam) มีอาณาเขต 331,210 ตารางกิโลเมตร (Edwards & Phan, 2013) ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของคาบสมุทรอินโดจีนประชากรประมาณ 90.5 ล้านคนในปี 2011 (Edwards & Phan, 2013) ส่วนใหญ่เป็นชาวเวียดนามแท้ร้อยละ 84 ชาวจีนร้อยละ 2 และกลุ่มชนอื่นๆร้อยละ 14 มีเมืองหลวงชื่อว่าฮานอย (Hanoi)

ประเทศเวียดนามปกครองด้วยพรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Party of Vietnam) เป็นระบบสังคมนิยมรัฐธรรมนุญที่มีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นสถาบันการเมืองที่มีอำนาจสูงสุด มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดนโยบายในการปกครองประเทศและประธานาธิบดีทำหน้าที่ดูแลนโยบายของรัฐบาลและการรักษาความสงบภายในโดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปีเวียดนามแบ่งออกเป็น 59 จังหวัดและ 5 เทศบาลนครมีเมืองใหญ่ 3 เมืองคือฮานอยกรุงโฮจิมินห์และไฮฟองโดยแบ่งเป็น 3 ภาคสำคัญได้แก่เวียดนามเหนือเวียดนามกลางและเวียดนามใต้

โครงสร้างการปกครองแบ่งเป็น 3 ฝ่ายหลักๆคือ

องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติหรือสมัชชาแห่งชาติ (National Assembly) สมาชิกได้มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่บัญญัติ

องค์กรฝ่ายบริหารประกอบด้วยประธานาธิบดีคณะรัฐมนตรีรวมทั้งพรรคคอมมิวนิสต์

องค์การฝ่ายรัฐบาลระดับท้องถิ่น (Provincial People's Committee) มีคณะกรรมการประชาชนประจำท้องถิ่นนั้นๆทำหน้าที่เป็นองค์การบริหารสูงสุดบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎระเบียบต่างๆ

5.1 ระบบการศึกษา

ประเทศเวียดนามต้องการจะพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวเวียดนามให้ดีขึ้นทัดเทียมอารยประเทศและเพื่อแก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนของระบบการบริหารจัดการประเทศเวียดนามที่ใช้รูปแบบของ Soviet Model จึงได้ประกาศใช้นโยบาย Doi Moi Policy ในปี 1986 (Edwards & Phan, 2013: 9-29) และเริ่มปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการต่างๆของเวียดนามให้ดีขึ้นโดยในส่วนของระบบการจัดการศึกษาเวียดนามเริ่มใช้กฎหมายการศึกษาฉบับแรก (The Education Law) ในปี 2533 เรียกว่า 1990 Law และปรับปรุงครั้งที่ 2 ในปี 1998 (2551) ปัจจุบันเวียดนามใช้กฎหมายการศึกษาฉบับ 2005 Law ซึ่งปรับปรุง (The Amended Law) เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2553 (2010) อยู่ภายใต้หลักการและแนวคิด "Independence, Freedom and Happiness" ซึ่งปรากฏอยู่ในเลขที่ The 44/2009/QH 12 Law ซึ่งแบ่งลักษณะของการจัดการศึกษาไว้ 4 ลักษณะคือ (National Assembly, 2009)

5.1.1 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา(Pre-School Education)

เป็นการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายอารมณ์สติปัญญาและศิลปะ (Arts) ประกอบด้วยการเล่นของเด็กสำหรับเด็กอายุ 3 เดือนถึง 6 ปีและอนุบาลสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีเป็นการศึกษาภาคบังคับที่เริ่มต้นตามกฎหมายเริ่มเมื่อ July 1, 2010 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับคือ Pre-Primary education (Early Childhood) and Kindergarten

5.1.2 การศึกษาสามัญ (General Education) (5 - 4 -3)

แบ่งเป็นระดับต่างๆดังนี้

ระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ 5 ปีชั้น 1-5 (Primary education) รับนักเรียนอายุ 6-11 ปีเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียนได้แก่การฟังการพูดการอ่านการเขียนและการคิดคำนวณ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นคือชั้น 6-9 กลุ่มนี้จะเรียนวิชาพื้นฐาน 13 วิชาคือคณิตศาสตร์ฟิสิกส์เคมีชีววิทยาภาษาเวียดนามประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์ภาษาต่างประเทศ การศึกษาวิศวกรรมการศึกษาศิลปะดนตรีวิทยาศาสตร์กายภาพและวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคือชั้น 10-12 เป็นการศึกษาต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแต่จะเจาะลึกและมีการสอบจบถ้าผ่านจะได้ใบประกาศนียบัตรเพื่อเตรียมนักเรียนเข้ามหาวิทยาลัยและ Director of Provincial Department of Education and training จะมอบใบประกาศให้

5.1.3 การศึกษาด้านเทคนิคและอาชีพ (Vocational and training Education)

มีเทียบเคียงทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเป็นการศึกษาที่เน้นการประกอบอาชีพแบ่งเป็น 2 ระดับคือ Vocational School และ Technical Vocational School ในสาขาการศึกษาเศรษฐศาสตร์เทคโนโลยีและศิลปวัฒนธรรม

5.1.4 การศึกษาระดับอุดมศึกษา

แบ่งเป็นระดับอนุปริญญา (Associate degree) และระดับปริญญาโดยระดับปริญญาเรียน 4 ปีเรียกว่า University Education สำหรับ Bachelor Degree ระดับบัณฑิตศึกษาเรียกว่า Master Degree และระดับปริญญาเอก (Doctor Education)

ทั้งนี้ในการศึกษาสามัญ 12 ปี (General Education) ของเวียดนามนั้นเวียดนามมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีวิถึญาณในความเป็นสังคมนิยมมีเอกลักษณ์ประจำชาติและมีความสามารถในด้านอาชีพ

ในอดีตการศึกษาสามัญของเวียดนามมีเพียง 10 ปีเท่านั้นและไม่มีอนุบาลศึกษามาก่อนจนถึงปีการศึกษา 2532 - 2533 จึงมีการศึกษาถึงชั้นปีที่ 9 ทั้งประเทศซึ่งได้เรียกการศึกษาสามัญ 9 ปีดังกล่าวนี้ว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education) และเมื่อได้ขยายไปถึงปีที่ 12 แล้วจึงได้เรียกการศึกษาสามัญ 3 ปีสุดท้ายว่ามัธยมชั้นสูง (Upper Secondary School) ปี 2535-2536 ระบบการศึกษาสามัญในเวียดนามจึงกลายเป็นระบบ 12 ชั้นเรียนทั้งประเทศโดยเด็กที่เข้าเรียนในชั้นปีที่ 1 จะมีอายุย่างเข้าปีที่ 6

เมื่อเวียดนามได้ใช้ระบบการศึกษาเป็น 12 ปีแล้วจำนวนนักเรียนในทุกุกระดับชั้นยังมีน้อยดังนั้นปี 2534 สภาแห่งชาติของเวียดนามจึงได้ออกกฎหมายการกระจายการศึกษาระดับประถมศึกษา (Law of Universal Primary Education) ซึ่งถือเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของเวียดนามที่เปิดกว้างให้กับชาวเวียดนามทุกเพศทุกวัยทุกกลุ่มทั้งชาวเวียดนามและชนกลุ่มน้อยได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดวิสัยทัศน์ปรัชญาและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรมเป็นแนวทางในการดำเนินงานดังนี้

5.2 วิสัยทัศน์ทางการศึกษา

การศึกษาระดับสูงของโลกเหมาะกับวิถีปฏิบัติของชาวเวียดนามตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติภูมิภาคและท้องถิ่นมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อนำการศึกษาของประเทศให้ห่างไกลจากความยากจนและด้อยพัฒนา

5.3 ปรัชญา/ปณิธาน/อุดมคติ

การศึกษาเป็นของชาวเวียดนามทุกคนเพื่อประชาชนโดยประชาชนเพื่อให้ทุกคนอ่านออกเขียนได้มีอาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีรวมทั้งเน้นการศึกษาและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศ

5.4 การบริหารจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาของเวียดนามเป็นหน้าที่หลักของกระทรวงศึกษาและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training: MOET) ซึ่งได้จัดแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้ (อ้างอิงจาก <http://en.moet.gov.vn/?page=6.1&view=3451>)



แผนภาพที่ 2-2 โครงสร้างการบริหารจัดการการศึกษา

ก่อนปี ค.ศ.1987 มีตัวแทนอยู่ 3 ฝ่ายที่มีส่วนรับผิดชอบสำหรับการจัดหาและการให้บริการทางการศึกษาในประเทศเวียดนามคือกระทรวงศึกษาธิการทบวงการฝึกอบรมด้านอาชีพทั่วไปและกระทรวงอุดมศึกษาและการศึกษาด้านเทคนิคชั้นสูงต่อมาในปี 1987 ในสองส่วนหลังได้หลอมรวมเพื่อก่อตั้งเป็น "กระทรวงอุดมศึกษาและการอาชีวะและเทคนิค" จนกระทั่งในปี 1990 ได้กลายเป็นกระทรวงเดียวกันภายใต้ชื่อใหม่ว่า "กระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรม" (MOET = The Ministry of Education and Training) ซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมของชาวเวียดนามทั้งประเทศ

กระทรวงการศึกษาและฝึกอบรม (MOET) ได้ถูกแบ่งออกเป็นหลายส่วนงานเพื่อทำหน้าที่ควบคุมกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาซึ่งที่สำคัญมากที่สุดคือส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการการศึกษาเด็กเล็กการประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือการศึกษาทั่วไป การศึกษาด้านวิชาชีพหรือด้านเทคนิคและการอาชีวะศึกษาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาวิทยาลัยครูและการศึกษาผู้ใหญ่

นอกจากการแบ่งโครงสร้างการบริหารจัดการแล้วกระทรวงการศึกษาและการฝึกอบรมยังต้องทำหน้าที่ด้านวิชาการโดยมีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบสำหรับการกำหนด

นโยบายวางแผนและกำกับดูแลระบบการศึกษาและการฝึกอบรมต่างๆของเวียดนามให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยรวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรวิธีการจัดการเรียนการสอนและการผลิตเอกสารสื่อและเนื้อหาวิชาการต่างๆ ที่เหมาะสมตามความต้องการของพรรคคอมมิวนิสต์ MOET มีส่วนในการรับผิดชอบและร่วมมือกับทำเนียบรัฐบาลซึ่งได้นำไปสู่ความผูกพันกับสำนักนายกฯ กระทรวงการคลังและกระทรวงการวางแผนและการลงทุนเพื่อกำหนดและตัดสินใจอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับนโยบายหลักสูตรการกำหนดเป้าหมายที่จะรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางการเงินซึ่งนำไปสู่การกระจายอำนาจสู่จังหวัดเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องตามหลักการดังกล่าวข้างต้นกระทรวงการศึกษาและฝึกอบรมได้กำหนดเป้าหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้เป็นแนวปฏิบัติดังนี้

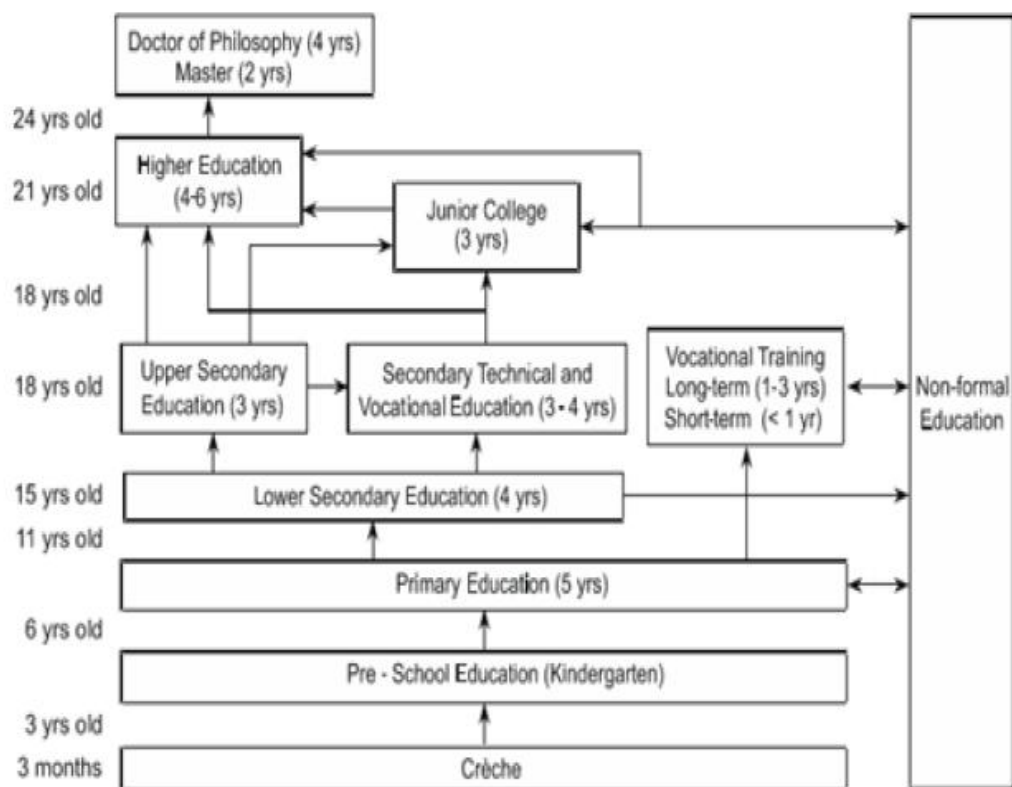
5.5 เป้าหมายของการศึกษาเวียดนาม

เพื่อสร้างความเป็นชาตินิยมในระบบสังคมนิยม (Socialism)

เพื่อพัฒนาประชาชนชาวเวียดนามมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความเป็นเจ้าของประเทศ

เพื่อให้ประชาชนชาวเวียดนามมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์และสามารถประกอบอาชีพ

เพื่อสร้างและพัฒนาสมรรถนะประชาชนเวียดนามให้มีความพึงพอใจในประเทศเวียดนามและไม่ให้เป็นปรปักษ์ต่อต้านประเทศเวียดนาม



แผนภาพที่ 2-3 ระบบการจัดการศึกษาของเวียดนาม

5.6 การกระจายอำนาจทางการศึกษา

การบริหารจัดการและการคลังเกี่ยวเนื่องกับการศึกษาและการฝึกอบรมกำลังกลายเป็นเรื่องของการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางออกไปมากขึ้นในประเทศเวียดนามซึ่งแบ่งเป็น 2 มุมดังต่อไปนี้คือ

การกระจายอำนาจแบบแนวตั้ง (vertical decentralization)

การกระจายอำนาจแบบแนวนอน (horizontal decentralization)

5.7 การกระจายอำนาจแบบแนวตั้งเป็นการอ้างถึงส่วนต่างๆซึ่งมีหน้าที่

รับผิดชอบทางด้านการศึกษาและการฝึกอบรมในรัฐบาลกลางแม้ว่า MOET จะแสดงบทบาทนำอย่างเห็นได้ชัดมาก่อนแต่สถาบันต่างๆเป็นจำนวนมากในเวียดนามซึ่งอยู่ภายใต้สายการบริหารของกระทรวงทั้งหลายและตัวแทนรัฐบาลได้เข้ามาแบ่งเบาภาระในหน้าที่ดังกล่าวยกตัวอย่างเช่นโรงเรียนศิลปะและการดนตรีต่างอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงวัฒนธรรมและข่าวสารแต่อย่างไรก็ตามความหลากหลายของบรรดาหน่วยงานและนักปฏิบัติการเหล่านี้สามารถส่งผลให้เกิดการทำซ้ำความสับสนและความสิ้นเปลืองปัจจุบันมีหน่วยงานหลายสายงานกระทรวงต่างๆซึ่งยังคงผูกขาดและรักษาบทบาทบางอย่างของตนเอาไว้ในการบริหารสถาบันการศึกษาสาธารณะในเวียดนาม

5.8 การกระจายอำนาจแบบแนวนอนเป็นการอ้างถึงระดับที่แตกต่างเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐบาลด้วยแง่มุมการบริหารการคลังสาธารณะสำหรับเรื่องการศึกษาค่าใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลกลางที่รับผิดชอบเป็นเพียงสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยเมื่อพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การลงทุนทั้งหมด (ประมาณ 28% ของภาพรวม) ส่วนใหญ่ (ประมาณ 72% เกี่ยวกับงบประมาณค่าใช้จ่าย) ได้รับการบริหารโดยจังหวัดต่างๆซึ่งผลก็ไปสู่ตำบลและชุมชนแทน

ในระดับอุดมศึกษาและการศึกษาสายอาชีพและเทคนิคโดยยกเว้นมหาวิทยาลัยต่างๆบทบาทของรัฐบาลในแต่ละจังหวัดจะดำเนินการด้านสถาบันการศึกษาเหล่านี้ซึ่งอย่างน้อยที่สุดมีบทบาทเหมือนกันกับรัฐบาลกลางแต่อย่างไรก็ตามระบบการจัดการทางการศึกษายังจำกัดด้านกฎหมายได้นำไปสู่การพึ่งพาอย่างมากจาก MOET ซึ่งอันนี้ได้ปลดทอนความสามารถของแต่ละสถาบันการศึกษาลงในการรับผิดชอบเกี่ยวกับความต้องการต่างๆของชุมชนในตลาดเศรษฐกิจ

MOET หรือกระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรมยังไม่มีระบบเกี่ยวกับการประเมินผลงานในแต่ละสถาบันเพื่อวัตถุประสงค์ของความน่าเชื่อถือและควมมีมาตรฐานในช่วงเวลานี้ทุกๆปริญญาที่มอบให้โดยสถาบันการศึกษาต่างๆของเวียดนามได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการและเซ็นรับรองโดย MOET แต่อย่างไรก็ตามสถาบันการศึกษาเอกชนจำนวนมากได้พัฒนาขึ้นมาและมีโปรแกรมร่วมกันจำนวนมากซึ่งได้รับการดำเนินการโดยสถาบันการศึกษาต่างๆที่ไม่ใช่เป็นของเวียดนาม MOET ตระหนักถึงความต้องการดังกล่าวและการสร้างสรรค์เกี่ยวกับระบบรับรองวิทยฐานะรวมถึงเรื่องของความน่าเชื่อถือ

5.9 การประกันคุณภาพการศึกษาของเวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามได้นำการประกันคุณภาพมาใช้ครั้งแรกในระบบการศึกษาโดยธนาคารโลก (World Bank's first Vietnam Higher Education Project: HEP1) ทั้งนี้ธนาคารโลกได้ให้การสนับสนุนงบประมาณกว่า 30 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐให้แก่ 30 มหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศเวียดนามหนึ่งในมหาวิทยาลัยชั้นนำเช่น Can Tho University, Thai Nguyen University, and University of Economics Ho Chi Minh City เป็นต้นโดยให้การสนับสนุนเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานในปี 2000 และต่อมาในปี 2003 กระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรม (Ministry of Education and Training: MoET) ได้จัดตั้งหน่วยงานทดสอบและรับรองคุณภาพการศึกษา (The General Department of Educational Testing and Accreditation: GDETA) ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดวางระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของเวียดนามและการสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษา (Students entrance Examination) ของเวียดนามและในปี 2004 ได้ออกประกาศว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาและรับรองคุณภาพการศึกษาของเวียดนามซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำรายงานประเมินตนเอง (Self-Evaluation or Self-Study Report)

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจเยี่ยมของคณะกรรมการภายนอก (External Panel Visited)

ขั้นตอนที่ 3 การตัดสินผลการประเมินโดยกระทรวงศึกษาธิการและ
ฝึกรอบรม (Recognition Decided by MoET)

ในปี 2005 กฎหมายการศึกษาได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งมีการ
ประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งปรากฏอยู่ในข้อที่ 17 (Article 17) ที่กำหนดให้มีการประกันและรับรอง
คุณภาพการศึกษาทั้งในระดับสถาบันหลักสูตรและรายวิชา รวมทั้งการบรรลุเป้าหมายการศึกษาและ
การรับรองคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการในทุกระดับและทุกสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ
เวียดนามและผลการรับรองคุณภาพการศึกษาจะต้องประกาศให้สาธารณชนรับทราบโดยกฎหมายฉบับนี้
ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้กระทรวงศึกษาธิการและฝึกรอบรมทำหน้าที่กำหนดนโยบายทิศทางและ
แนวปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาของเวียดนาม (Vietnam National Assembly,
2005: 7)

กระทรวงศึกษาธิการและฝึกรอบรมโดยกรมทดสอบและรับรองคุณภาพ
การศึกษาได้กำหนดนโยบายและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

5.9.1 จุดประสงค์การประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย

เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและตอบสนองความ
ต้องการของเศรษฐกิจและสังคม

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทาง
การศึกษา

เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหลักสูตรการสอนการเรียนรู้และ
การศึกษาวิจัยในสถาบันการศึกษา

5.9.2 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของเวียดนาม อาศัยแนวคิดของเดมมิ่ง (Deming) PDCA Cycle คือ

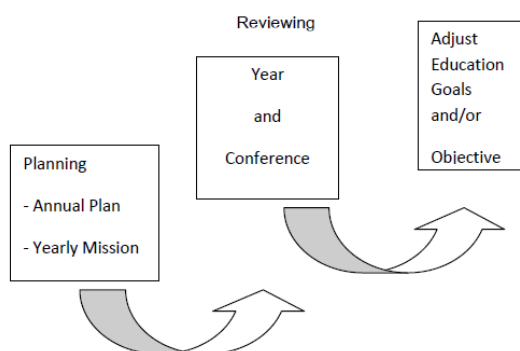
P (Plan) เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนโดยเฉพาะ
ประเด็นปัญหาสำคัญๆที่ต้องการแก้ไข/ปรับปรุงและวิธีการดำเนินงานที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วาง
ไว้

D (Do) เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้

C (Check) เป็นการวิเคราะห์ผลที่ได้พบเห็นเพราะถ้ามีการ
เตรียมการที่ดีของวัตถุประสงค์และผลสำเร็จที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

A (Act) เป็นผลที่ทำให้เกิดการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน
(Acting on the Plan)

จากแนวคิดของวงจรเดมมิ่งกระทรวงศึกษาธิการและฝึกรอบรม
โดยสำนักทดสอบและรับรองคุณภาพการศึกษาได้ประยุกต์แนวคิดเพื่อนำไปออกแบบเป็นระบบและ
กลไกของการประกันคุณภาพการศึกษาของเวียดนามโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อยต้อง
ครอบคลุม 4 ประการดังนี้ตัวอย่างที่สถานศึกษาที่ใช้ PDAC cycle คือ Vinh University



แผนภาพที่ 2-4 ตัวอย่างสถานศึกษาที่ใช้ PDAC cycle คือ Vinh University

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา(Institution Goals) สถาบันจะต้องนิยามความหมายของวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนทั้งระดับสถานศึกษาฝ่าย/คณะเพื่อใช้เป็นกรอบในการอ้างอิงประกันคุณภาพโดยต้องแสดงให้เห็นชัดเจนและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ (Monitoring Instruments) เป็นการพิจารณาความก้าวหน้าและความสำเร็จของนักศึกษาประกอบด้วย 1) ความก้าวหน้าของนักศึกษา 2) อัตราส่วนการจบการศึกษาและการออกกลางคัน 3) ผลลัพธ์หรือการให้ข้อมูลย้อนกลับจากนายจ้างและ 4) ผลลัพธ์หรือการให้ข้อมูลย้อนกลับจากศิษย์เก่า

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล (Evaluation Instruments) เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการออกแบบตรวจสอบคุณภาพการศึกษาซึ่งเรียกว่าการประเมินตนเอง (Self-Evaluation or Self-Study Report) เพื่อการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษารองรับการประเมินภายนอกในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินสถาบันหลักสูตรการเรียนการสอนและอาจารย์

การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถาบัน (Improving of Quality) เป็นระบบการติดตามตรวจสอบการประเมินคุณภาพภายในที่เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงกิจกรรมและบริการต่างๆของสถานศึกษารวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนกิจกรรมในอนาคตของสถานศึกษา

5.9.3 การประเมินตนเอง(Self-Evaluation or Self-Study Report)

กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรมได้กำหนดมาตรฐานหลักให้กับสถานศึกษาเพื่อใช้รายงานตนเองประกอบการรับรองคุณภาพ (Based on MoET's accreditation standard) ประกอบด้วย

- Mission and Objective
- Organization and Management
- Training Programs
- Training Activities
- Managerial staff, Lecturers and staff

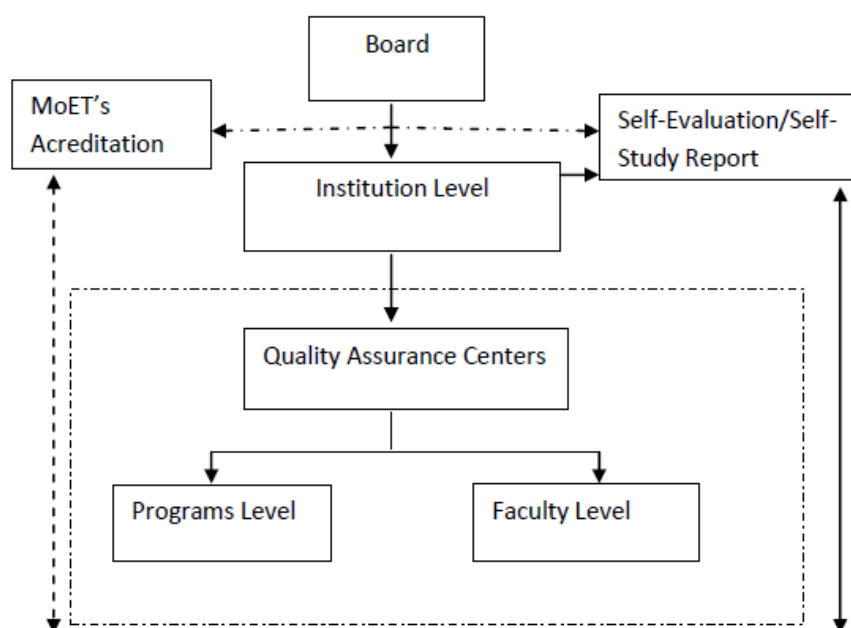
Learners
 Scientifics research and technology
 International cooperation
 Library, Learning equipment and other facilities
 Finance and financial management

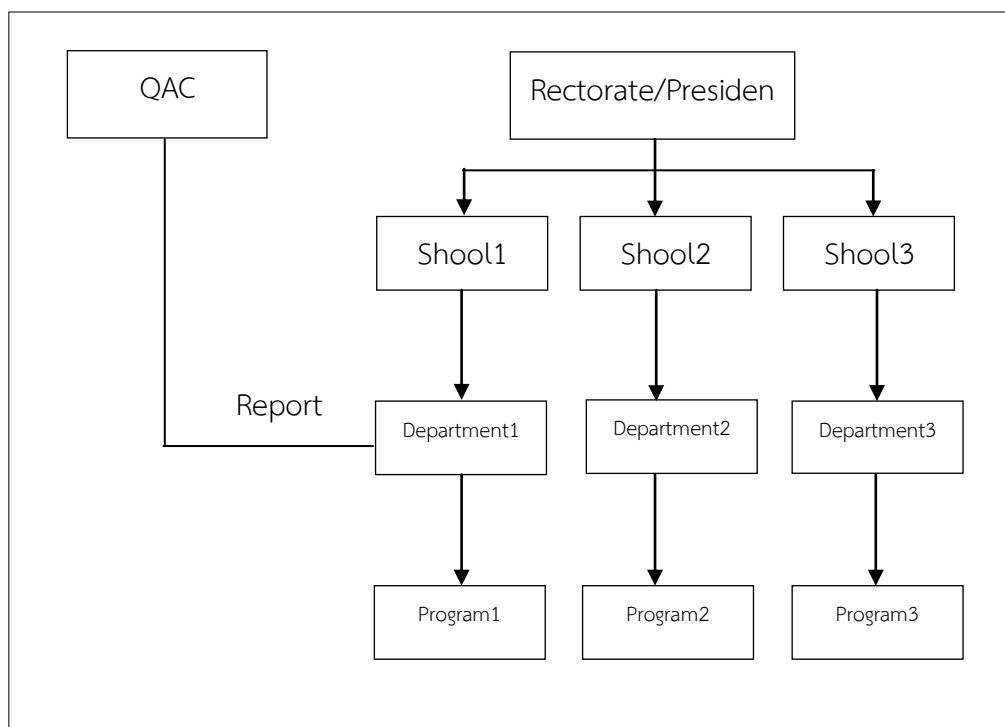
5.10 โครงสร้างการบริหารจัดการ

การประกันคุณภาพของเวียดนามเป็นการจัดระบบประเมินคุณภาพการศึกษาของเวียดนามโดยการประเมินสถานศึกษาและประเมินความสำเร็จของนักศึกษาชาวเวียดนามเพื่อดำเนินการรับรองคุณภาพการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้

ลักษณะที่ 1 คือศูนย์ทดสอบทางการศึกษาซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้กระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรมระดับจังหวัดเพื่อสร้างและพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) และจัดการประเมินคุณภาพภายนอก (Organize external evaluation and /or examinations)

ลักษณะที่ 2 คือศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งจัดตั้งในสถาบันการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนสาขาวิชาคณะ/วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยเพื่อประกันคุณภาพตัวเองซึ่งเป็นกระบวนการประเมินคุณภาพภายในและเตรียมความพร้อมการประเมินภายนอกตามมาตรฐานที่ MoET กำหนดไว้โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ (Outcome) เพื่อสร้างความมั่นใจในระบบคุณภาพที่สถาบันการศึกษาได้มาตรฐานขั้นต่ำตามตัวชี้วัดในการประเมินตนเองเช่นการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวก (Infrastructure and facilities)





แผนภาพที่ 2-5 Source: Ministry of Education and training 2008: School Education Quality Assurance Program (SEQAP)

5.11 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษาในความหมายทั่วไปคือการจัดหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาทั้งการบริจาคจากผู้ยืมและการสนับสนุนงบประมาณจากภายนอกประเทศเช่น the World Bank(WB), the Asian Development Bank (ADB) และ the European Union (EU) เป็นต้นการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาการศึกษาจึงเป็นการสนับสนุนงบประมาณผ่านกระบวนการจัดสรรงบประมาณของรัฐเป็นหลัก (Subsidize) ถึงแม้ว่าจะได้รับการบริจาค (Donors) ถึงแม้ว่าการบริจาคจะมีที่มาแตกต่างกันเช่น Multi-lateral donors, bilateral donors government and non-government donors เป็นต้นเพราะประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบบสังคมนิยมดังนั้นการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในบริบทนี้จะพูดถึงการจัดสรรงบประมาณที่รัฐบาลเวียดนามจัดสรรให้กับการศึกษาที่เรียกว่า Educational financing and budgeting system ซึ่งการบริจาคเงินสนับสนุนดังกล่าวจะผ่านกระบวนการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลเป็นโครงการหรือ Project ที่แหล่งสนับสนุนเงินทุนสนใจซึ่งการจัดสรรงบประมาณที่เรียกว่า Fiscal year เริ่มจาก 1 มกราคม – 31 ธันวาคมของทุกปีโดยอาศัยกฎหมายการเงินและงบประมาณที่เรียกว่า Decision No151/2006 QD-TTg ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณแต่ในทางปฏิบัติการจัดสรรงบประมาณยังคงต่อรองกันระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลจังหวัดและเพื่อให้เกิด

ความเข้าใจเกี่ยวกับการงบประมาณของเวียดนามจึงขอนำเสนอรายละเอียดประกอบด้วยขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณและการบริจาคงบประมาณดังนี้

5.11.1 ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณ

ปัจจุบันเวียดนามอาศัยนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติการวางแผนในระดับกลางและสถานศึกษาเป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลกลาง (Central government) และรัฐบาลประจำจังหวัด (Provincial government)

รัฐบาลกลางโดยกระทรวงศึกษาธิการและฝึกอบรม (Ministry of Education and Training: MOET) จะจัดทำข้อเสนอของงบประมาณและเจรจาต่อรอง (Negotiation) กับกระทรวงการคลัง (Ministry of Finance: MOF) และกระทรวงวางแผนและลงทุน (Ministry of Planning and Investment: MPI) โดยอาศัยนโยบายและแผนการศึกษาของชาติเช่น the Universal Primary Education เป็นต้นจัดทำแผนงาน/งบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Economic Development Plan 2001-2010) และแผนกลยุทธ์ที่เรียกว่า the Millennium Development Goals of Viet Nam 2001-2010 และแผนปฏิบัติการการศึกษาสำหรับประชาชนชาวเวียดนามที่เรียกว่า the National Education for All Action Plan for 2003-2015 เสนอต่อนายกรัฐมนตรี (Prime Minister) ให้ความเห็นชอบและนำเสนอเป็นกฎหมายผ่านทางรัฐสภา (National Assembly)

รัฐบาลจังหวัดโดยกรมการศึกษาและฝึกอบรมจังหวัด (the Provincial Department of Education and Training: DOET) กรมการคลังจังหวัด (the Provincial of Finance: DOF) และกรมการลงทุนและวางแผนประจำจังหวัด (the Department of Planning and Investment: DPI) จัดทำแผนงาน/โครงการเสนอต่อคณะกรรมการประชาชนหรือสภาประชาชนประจำจังหวัด (Provincial People's Committees/ People's councils) เพื่ออนุมัติโดยคณะกรรมการประจำจังหวัดจะไปต่อรองกับคณะกรรมการรัฐบาลกลางเพื่อขอของงบประมาณเพื่อมาดูแลรับผิดชอบงานสถานศึกษาและโรงเรียนในเขตความรับผิดชอบในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและสถาบันอาชีวศึกษารวมทั้งให้อำนาจในการบริหารงานบุคคลเพื่อการคัดเลือกและสรรหาบุคลากรประจำสถานศึกษา

รัฐบาลประจำอำเภอโดยคณะกรรมการที่เรียกว่า the District People's Committees จะต้องเสนอแผนงาน/โครงการให้กับกรมการศึกษาประจำอำเภออนุมัติ (the District Education Department approval) ซึ่งรับผิดชอบงานสถานศึกษาและโรงเรียนในเขตความรับผิดชอบในระดับอนุบาลประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

5.11.2 การบริจาคงบประมาณ

ปัจจุบันเวียดนามไม่ใช้ระบบการส่งการจากบนลงล่างเพียงอย่างเดียวแต่จะใช้วิธีการประสานงานในระดับต่างๆ โดยเฉพาะการวางแผนในระดับสถานศึกษา/โรงเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนการศึกษาเพราะข้อจำกัดด้านงบประมาณดังนั้นจึงมีการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษาโดยการบริจาคการกุ๊ยมและการสนับสนุนงบประมาณ

จากภายนอกประเทศเช่น The World Bank(WB), the Asian Development Bank (ADB) และ the European Union (EU) เป็นต้นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.11.2.1 World Bank

บริจาค 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐให้กับประเทศเวียดนามเพื่อให้ดำเนินการพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับการประถมศึกษา (Primary Education) การพัฒนาทักษะ (Education/Skills Development) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนการพัฒนามาตรฐานหลักสูตรการวางแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยและการศึกษาทั้งวันของเวียดนามผ่านทางโครงการต่างๆดังนี้

Primary Education Project (1994-2002)

Primary Teacher Development Project (2002-2007)

Higher Education Project Phase 1 and 2 (1999-2008)

5.11.2.2 Asia Development Bank

บริจาค 30-50 ล้านเหรียญยูโรให้กับประเทศเวียดนามเพื่อให้ดำเนินการพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (Lower secondary Education) การพัฒนาทักษะวิชาชีพการฝึกอบรมครูการเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยพัฒนาในพื้นที่ห่างไกลการพัฒนาหลักสูตรแบบ DACUM การจัดการเรียนการสอนการสอนการวัดและประเมินผลภาษาต่างประเทศการพัฒนาสมรรถนะผ่านทางโครงการต่างๆดังนี้

Lower Secondary Education Project Phase 1 and 2 (1998-2010)

Vocational Education and Technical Education Development Project (1999-2006)

Lower Secondary Training Project (2000-2006)

Upper Secondary Training Project (2004-2010)

Upper Secondary and Professional Teacher Development Project (2007-2011)

Lower Secondary Education in the Most Disadvantages regions Project (2008-2012)

5.11.2.3 The European Union

บริจาค 10-20 ล้านเหรียญยูโรให้กับประเทศเวียดนามเพื่อให้ดำเนินการพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (Educational Management) การออกแบบและประยุกต์ใช้นโยบายการประเมินนโยบายการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาทั้งส่วนรัฐบาลกลางจังหวัดและโรงเรียนการพัฒนานวัตกรรมและระบบการจัดสรรงบประมาณผ่านทางโครงการต่างๆ ดังนี้ Support for Ministry of Education and Training Project (2000-2003) Support to renovation of Education of Educating Management Project (2006-2010) นอกจากนี้แล้วยังมีประเทศญี่ปุ่นให้การสนับสนุนในการพัฒนาทักษะผ่านทางโครงการของ JICA เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนเช่น Infrastructure of Primary School in Flood and Typhoon Prone Areas ในปี 1996-2003

6. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

(พระครูวินัยธรธีรวิทย์ ฉนทวิชิโซ (สุคน ธรรมานนท์), 2556) “พม่า (Burma)” หรือ “เมียนมาร์ (Myanmar)” เป็นชื่อประเทศที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมของประเทศเมียนมาร์ได้มีการประชุมรัฐสภาเมียนมาร์เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2554 เมียนมาร์ได้เปลี่ยนชื่อประเทศจากสหภาพเมียนมาร์ (The Union of Myanmar) เป็น “สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์” (The Republic of the Union of Myanmar) ปัจจุบันมีการปกครองแบบสาธารณรัฐมีรัฐสภาประกอบด้วยสภาประชาชนสภาชาติพันธุ์และสภาท้องถิ่นมีนายเต็งเส่งดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีมีสถานะเป็นทั้งประมุขและหัวหน้ารัฐบาลตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2554 เป็นต้นมา

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์มีพื้นที่มากที่สุดในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งสิ้น 657,740 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 1.3 เท่าของประเทศไทย) มีอาณาเขตติดต่อกับด้านทิศต่างๆ คือ ทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับลาวและไทย ทิศตะวันตกติดกับอินเดียและบังกลาเทศ และทิศใต้ติดกับทะเลอันดามันและอ่าวเบงกอล มีเมืองหลวงคือเนปีดอว์ (Nay Pyi Taw) ซึ่งปรากฏตามที่ระบุในบทที่ 13 ของรัฐธรรมนูญฉบับปี 2551 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์แต่ทางรัฐบาลยังไม่ได้แจ้งเวียนให้ทราบอย่างเป็นทางการกำหนดให้ภาษาเมียนมาร์/เมียนมาร์เป็นภาษาราชการและมีวันชาติตรงกับวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2491

ตามรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2551 แบ่งการปกครองออกเป็น 21 เขตการปกครองรวมเอา 7 รัฐ (ฉินคะฉิ่นคะยาคะหยีนมอญยะไข่และฉาน) และ 7 ภูมิภาค (ในอดีตเรียกว่ามณฑล) ได้แก่ เอยวอดี (Ayeyawady) พะโคหรือบะโก (Bago) มะเกว (Magway) มัณฑะเลย์ (Mandalay) สะแกง (Sagaing) ตะนาวศรี (Taninthayi) และย่างกุ้ง (Yangon) 6 เขตการปกครองตนเอง (Self-Administered Zones) Sub-divisions แบ่งออกเป็น districts ซึ่งมี townships, wards (จัดเป็น town หรือ township) และ village-tracts (group of villages) ผู้คนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน divisions-regions ส่วนกลางตรงกันข้ามกับพวกที่อยู่ในถิ่นห่างไกลมีประชากรมากกว่า 130 เผ่าพันธุ์ (หรือเชื้อชาติ) กลุ่มใหญ่ๆ คือ Baman, Chin, Kayah, kayin Mon, Rakhine และ Shan ตามสถิติประชากรปี 2526 มี Bamar ถึงร้อยละ 69 ของประชากรทั้งหมดภาษาที่ใช้ทางการคือเมียนมาร์แต่ละเชื้อชาติก็ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ภาษาของตนเองเมื่ออยู่ในสังคมท้องถิ่นโดยการศึกษาจากระบบที่จัดโดยรัฐองค์กรเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ

6.1 การศึกษา

กฎหมายที่ควบคุมดูแลการศึกษาในปัจจุบันคือกฎหมายการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2509 (Basic Education Law) และกฎหมายการศึกษาของสหภาพเมียนมาร์ปี พ.ศ. 2516 (Union of Burma Education Law) กำหนดให้เด็กเมียนมาร์ตั้งแต่อายุ 5-10 ปี ที่เด็กต้องเข้าโรงเรียนเป็นการศึกษาภาคบังคับซึ่งรัฐจัดให้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่ชั้นอนุบาล ประถมศึกษาใช้เวลา 5 ปี สำหรับนักเรียนที่เรียนดีสามารถเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีก 4 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอีก 2 ปี หลังจากนั้นนักเรียนที่ได้คะแนนดีในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และการแพทย์สามารถสมัครสอบเข้าในมหาวิทยาลัยของรัฐ

6.1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศดำเนินการโดยองค์กรทางการศึกษา 3 องค์กรได้แก่

สภาการศึกษาพื้นฐาน (Basic Education Council)

คณะกรรมการหลักสูตรรายวิชาและแบบเรียนสำหรับการศึกษาพื้นฐาน (Basic Education Curriculum, Syllabus and Textbook Committee)

คณะกรรมการกำกับดูแลการศึกษาของครู (Teacher Education Supervisory Committee)

องค์กรทั้ง 3 องค์กรนี้จะดูแลรับผิดชอบกิจการทั้งหมดที่เกี่ยวกับการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาการนิเทศและตรวจตราโรงเรียนการวางแผนการบริหารจัดการโครงการต่างๆและกิจการนักเรียน

6.1.2 การศึกษาในระดับอุดมศึกษา

หน่วยงานที่ดูแลการศึกษาในระดับอุดมศึกษาคือ กรมการอุดมศึกษา (Department for Higher Education) ซึ่งแบ่งออกเป็นสามส่วนเมียนมาร์ตอนบนและเมียนมาร์ตอนล่างทั้งสองส่วนนี้ถือเป็นฝ่ายบริหารของกระทรวงศึกษาธิการในการกำกับดูแลการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนด้านวิชาการจะถูกควบคุมดูแลโดยสภามหาวิทยาลัยส่วนกลาง (Universities Central Council) และสภาวิชาการของมหาวิทยาลัยต่างๆ (Council of University Academic Bodies)

ปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษา 58 แห่งที่อยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการและอีก 47 แห่งที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้นๆเช่นกระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบดูแลการศึกษาเกี่ยวกับแพทยศาสตร์และการสาธารณสุขอื่นๆกระทรวงเกษตรและการชลประทานรับผิดชอบสถาบันการเกษตรกรรมกระทรวงกลาโหมรับผิดชอบดูแลวิทยาลัยการป้องกันประเทศกระทรวงการป่าไม้รับผิดชอบกิจการของสถาบันการป่าไม้มหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาชนเผ่าต่างๆ

6.2 ระบบการศึกษา

โรงเรียนในประเทศเมียนมาร์จะเปิดในเดือนมิถุนายนและปิดในเดือนมีนาคมในปีถัดไปเด็กที่มีอายุ 5 ขวบต้องเข้าโรงเรียนประถมรัฐบาลเมียนมาร์จะดูแลรับผิดชอบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เริ่มขึ้นจากช่วงการศึกษาระดับประถมในระยะเวลา 5 ปีและตามด้วยการศึกษาระดับมัธยมเป็นเวลา 4 ปีและอีก 2 ปีสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายโดยรวมแล้วรัฐบาลเมียนมาร์จัดให้มีการศึกษาทั่วไปเป็นเวลา 11 ปี

6.3 นโยบายการศึกษา

การศึกษาของประเทศเมียนมาร์นั้นได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการของเด็กทั้ง 2 ด้านคือทั้งทางด้านจิตใจและทางกายควบคู่กันไปและเน้นเรื่องการใช้ชีวิตและพฤติกรรมที่พึงมีต่อสังคมวิสัยทัศน์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่า “การศึกษาเป็นความต้องการขั้น

พื้นฐานของมนุษย์และเป็นส่วนประกอบสำคัญในคุณภาพชีวิตเป็นเครื่องค้ำประกันคุณค่าทางสังคมและศีลธรรมเป็นเครื่องมือสำหรับผลิตผลทางเศรษฐกิจวัตถุประสงค์ด้านสังคมสำหรับการศึกษาในประเทศเมียนมาร์นั้นมีความมุ่งหมายสูงรวมถึงการพัฒนานักเรียนเพื่อการแก้ปัญหาและมีความคิดสร้างสรรค์นำไปสู่การพัฒนาสถาบันและสังคมส่งเสริมความเป็นเอกภาพของชาติและจัดความแบ่งแยกเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นและพัฒนาความมั่นใจในตนเองจุดมุ่งหมายดังกล่าวของนโยบายการศึกษาของรัฐบาลก็เพื่อจะสร้างระบบการศึกษาซึ่งก่อให้เกิดสังคมของการเรียนรู้ที่สามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายในยุคแห่งการเรียนรู้”

นอกจากนี้กระทรวงการต่างประเทศของเมียนมาร์ที่ได้กล่าวถึงการศึกษาศึกษาของเมียนมาร์ดังนี้ "เด็กในวัยเรียนทุกคนต้องอยู่ในโรงเรียน" และ "การศึกษาสำหรับทุกคน" เป็นคำขวัญซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของประเทศเมียนมาร์เพื่อให้ทันกับยุคข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันโรงเรียนมัธยมและโรงเรียนประถมศึกษาได้มีการติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มีความคุ้นเคยกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์แต่อย่างไรก็ตามวิธีการที่สมบูรณ์แบบนั้นก็คือการพัฒนาด้านจิตใจให้มีศีลธรรมภายในร่างกายที่มีสุขภาพดีโรงเรียนได้ฝึกฝนนักเรียนในด้านศีลธรรมและพฤติกรรม การอยู่ร่วมในสังคมเพื่อสนับสนุนจุดประสงค์นี้ต่อไปโรงเรียนของวัดจึงได้รับการฟื้นฟูขึ้นมา

6.3.1 ระดับประถมศึกษา (Primary education)

การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นช่วงเรียนแรกของการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นการศึกษาภาคบังคับระยะเวลาเรียนประมาณห้าปีซึ่งรวมในปีที่รับเข้ามา (อนุบาลหรือเกรด 1) แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือประถมศึกษาตอนต้นตั้งแต่เกรด 1-3 และระดับประถมศึกษาตอนปลายคือเกรด 4 และเกรด 5 ในการรับเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษานั้นจะรับนักเรียนที่มีอายุประมาณ 5 ขวบแต่บางครั้งก็มีนักเรียนบางคนเข้าเรียนในขณะที่มีอายุเกิน 6 ขวบก็มีและเมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้วนักเรียนจะต้องผ่านการทดสอบ

6.3.2 ระดับมัธยมศึกษา (Secondary education)

ระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาในช่วงที่ 2 ของการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งในระดับมัธยมศึกษาแบ่งระดับออกเป็น 2 ระดับคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (เกรด 6-9) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 10-11) เมื่อนักเรียนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนักเรียนจะต้องผ่านการทดสอบความรู้พื้นฐานของมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

6.4 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.4.1 การบริหารวิชาการ

การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานของเมียนมาร์มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรโดยมีการเพิ่มเนื้อหาวิชาเรียนเข้าไปซึ่งลักษณะที่เป็นพิเศษของหลักสูตร เมียนมาร์คือการรวมวิชาที่กระตุ้นความสนใจของเด็กเข้าไว้ด้วยกันวิชาทั่วไปในชั้นประถมศึกษาตอนต้น (lower primary) มี 3 วิชาคือธรรมชาติวิทยาหน้าที่และศีลธรรมและทักษะชีวิตในขณะที่วิชาสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (upper primary) มีวิชาภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมและทักษะชีวิตนักเรียน upper secondary level สามารถเลือกวิชาเรียนได้โดยเลือกจากวิชาใน courser ต่างๆที่กำหนดไว้ส่วนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

การสอนวิชาฟิสิกส์เคมีชีววิทยาและคณิตศาสตร์ใช้สอนด้วยภาษาอังกฤษตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 หนังสือตำราที่ใช้และการสอบก็ใช้ภาษาอังกฤษเช่นกัน

การจัดการเรียนการสอนมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Approach) เป็นนโยบายของประเทศซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ โดยนำมาใช้ด้วยความร่วมมือของ JICA ปี 2547-2548 เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มวิเคราะห์วิจารณ์ และทักษะในการแก้ปัญหาและเป็นที่ยอมรับว่ามีส่วนทำให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้นอย่างไรก็ตาม หลักสูตรที่ใช้อยู่ยังมีได้มีเรื่องของเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Approach) เนื่องจากส่วนใหญ่ของหลักสูตรได้จัดทำขึ้นก่อนการนำเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Approach) มาใช้ทั้งครูและนักเรียนยังรอคอยการพัฒนาเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Approach)

การประเมินผลการศึกษาของนักเรียนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้เริ่มใช้ในปี 2541 กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแบบรายงานประจำเดือนสำหรับการประเมินเป็นรายเดือนแบบรายงานประจำเดือนประกอบด้วยคะแนนเมื่อเรียนจบบทและคะแนนของกิจกรรมของโรงเรียนใช้สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเท่านั้นการประเมินของโรงเรียนมีเพียง A และ B เท่านั้นทั้งนี้ครูจะบันทึกแบบรายงานประจำเดือนส่งให้ผู้ปกครองทราบทุกเดือน

6.4.2 การบริหารงบประมาณ

งบประมาณจากรัฐบาลสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐในขั้นต้นจัดเตรียมโดยกรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Department Of Basic Education) ทั้ง 3 แห่งแต่ละแห่งจะจัดทำงบประมาณในการศึกษาสำหรับ status c และใน regions ซึ่งอยู่ในความดูแลแต่ละโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ทำงบประมาณประจำปีซึ่งอาศัยการใช้ตามแผนที่ใช้อยู่คือ 5 ปี และขนาดกลางต่อสำนักงานเขตการปกครองการศึกษา (Township Education Office) และสำนักงานเขตการปกครองการศึกษา (Township Education Office) ก็จะรวมเข้าอยู่ในงบประมาณของ township แล้วส่งให้สำนักงานการศึกษาของรัฐและเขตต่อไป

เมื่องบประมาณได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลแล้วงบประมาณก็จะผ่านกลับมาโดยเส้นทางเดิมงบประมาณของวิทยาลัยครูจะรวมอยู่ในงบรวมของการวางแผนการศึกษาและการฝึกอบรม (Department Of Education Planning and Training)

งบประมาณการอุดมศึกษาจะจัดการโดยสำนักงานการอุดมศึกษา (Department of Higher Education) 2 สำนักงานซึ่งแห่งหนึ่งรับผิดชอบการอุดมศึกษาขั้นต้นอีกแห่งหนึ่งรับผิดชอบการอุดมศึกษาขั้นสูงแต่ละแห่งจะบริหารจัดการงบประมาณสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดแม้ว่าจะมีการพิจารณาให้อำนาจดังกล่าวกับมหาวิทยาลัยของรัฐแต่ก็ยังไม่มีความชัดเจน

นอกจากนั้นยังมีการจัดสรรงบประมาณให้บริหารจัดการเองเป็นการเฉพาะของแต่ละหน่วยงานคือ คณะกรรมการดำเนินการสอบของเมียนมาร์สำนักงานวิจัยทางการศึกษาของเมียนมาร์และสำนักงานคณะกรรมการภาษาเมียนมาร์

งบประมาณเพื่อการศึกษาในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการระหว่างปี 2550 ถึง 2553 อยู่ในระหว่างร้อยละ 7-10 ของงบประมาณชาติแต่ในปี 2554 และปี 2555 ลดลง

มาอยู่ที่ร้อยละ 5 ของงบประมาณชาติอันเป็นผลจากการที่มีการเพิ่มขึ้นของงบประมาณของชาติใน ระยะเดียวกันการลดลงของงบประมาณการศึกษาดังกล่าวอาจเนื่องมาจากการเพิ่มงบประมาณไป ให้กับโครงสร้างพื้นฐานในด้านเศรษฐกิจเช่นพลังงานการติดต่อสื่อสารและอุตสาหกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) งบประมาณ การศึกษาอยู่ในระหว่างร้อยละ 0.6 ถึงร้อยละ 0.8 และแม้จะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวระหว่างปี 2554/2555 ถึง 2555/2556 แต่ก็อยู่ที่ร้อยละ 1.43 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) เท่านั้นทำให้เมียนมาร์ยังจัดงบประมาณเพื่อการศึกษาต่ำกว่าประเทศเพื่อน บ้านในเอเชียทั้งนี้เพราะผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product) มีขนาดเล็ก มากเมื่อเทียบกับชาติอื่นๆในเอเชียการจัดงบประมาณเพื่อการศึกษาต่ำกว่าเพื่อนบ้านอาจเป็น อุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษาของเมียนมาร์

การเพิ่มงบประมาณการศึกษาตั้งแต่ 2554/2555 ดังกล่าว เนื่องมาจากการกำหนดนโยบายการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษาโดยมีการดำเนินงาน เกี่ยวกับสมุดและหนังสือเรียนฟรีการสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่การตัดแปลงและซ่อมแซมอาคารเก่าการใช้ เด็กเป็นศูนย์กลาง (Child Centered Approach) อย่างกว้างขวางและกิจกรรมอื่นที่รวมอยู่ใน งบประมาณการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับการอุดมศึกษาก็มีการเพิ่มโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญา ตรีจาก 3 ปีเป็น 4 ปีมีการเพิ่มวัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้จำเป็นให้มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการทบทวนการจ่ายเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนเงินเดือนของลูกจ้าง ชั่วคราวของรัฐบาลทุกคนรวมทั้งครูและผู้ทำงานในกระทรวงตั้งแต่วันที่เดือนมกราคม 2555 อีกด้วย

6.4.3 การบริหารงานบุคคล

นับเป็นเวลา 20 ปีมาแล้วที่ประเทศในอาเซียนหลายประเทศได้ลงมือปฏิรูปการศึกษาตามประกาศโลกในปี 2533 เมียนมาร์ก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้ปรับปรุงระบบ การศึกษาของครูและในช่วงปลายปี 2533 เพื่ออำนวยความสะดวกในการฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ความสามารถมากขึ้นเป็นฐานของการจัดการศึกษาพื้นฐานในประเทศ

เมียนมาร์ได้พยายามยกระดับคุณภาพของครูขยายระยะเวลาใน การเรียนเพิ่มขึ้นทำให้ครูในประเทศได้รับการศึกษาเป็นเวลา 4 ปีที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยโดยไม่ต้องคำนึงว่าจะสอนในระดับชั้นไหนไม่ว่าจะเป็นชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ยิ่งไปกว่านั้นปัจจุบัน เมียนมาร์ได้มีหลักสูตรพิเศษคือโปรแกรมพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีไว้เป็นคู่ขนานกับหลักสูตรปกติใน สถาบันอุดมศึกษาเพื่อผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงรองรับเศรษฐกิจสมัยใหม่มีทั้งระดับ ประกาศนียบัตรอนุปริญญาปริญญาตรีปริญญาโทรวมทั้งระดับก่อนและหลังปริญญาสำหรับการ พัฒนาทรัพยากรบุคคลจะมีการเรียนทั้งเข้าเย็นสุดสัปดาห์เพื่อสนองความต้องการของผู้ที่มีงานประจำ ทำอยู่แล้ว

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการเมียนมาร์ได้วางแผนการพัฒนาครู ระยะยาว 30 ปี ตั้งแต่ปี 2544-2574 ขึ้นมีสาระสำคัญประกอบด้วย (1) ขจัด/ลดจำนวนครูที่ไม่มี ประกาศนียบัตร (2) แต่งตั้งครูที่ผ่านการอบรม (3) ให้ความมั่นใจเต็มร้อยให้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียน ขั้นพื้นฐานที่อยู่เขตชายแดนของประเทศ (4) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของครูและ (6) ทำให้สำเร็จ และมุ่งมั่นการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องแผนดังกล่าวเป็นการยกระดับทั้งโรงเรียนฝึกหัดครูวิทยาลัยครู

(Teacher Training College) และวิทยาลัยการศึกษา(Education College) ทำให้การปฏิรูปการศึกษาได้ผลคืบหน้าและประสบความสำเร็จเพิ่มมากยิ่งขึ้น

6.4.4 การบริหารงานทั่วไป

การนิเทศและติดตามการประเมินจะมีกรรมวางแผนการศึกษาและการฝึกอบรมซึ่งจะทำหน้าที่รับผิดชอบการวางแผนระยะสั้นและระยะยาวและการอบรมครูเพื่อการสอนระดับต้นและระดับกลางส่วนต้นในวิทยาลัยการศึกษา

การพัฒนาความร่วมมือมีการพัฒนาความร่วมมือของรัฐและเอกชนโดยที่โรงเรียนจะไม่เพียงถูกตั้งขึ้นโดยกระทรวงศึกษาเท่านั้นแต่ยังมีกระทรวงอื่นอีกรวมทั้งวัดและชุมชนต่างๆแต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนเอกชนทุกโรงจะต้องมีการปรับปรุงเพื่อเป็นโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเมียนมาร์และปัจจุบันสามารถทำการสอนในระดับมัธยมปลายได้หลังจากที่รัฐสภาอนุมัติกฎหมายโรงเรียนเอกชนตั้งแต่ปี 2554

6.5 ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเมียนมาร์แม้ยังไม่ดีมากนักแต่ผู้นำทางวิชาการและบุคลากรเกี่ยวข้องกำลังยกระดับและพัฒนาเพื่อให้คุณภาพการศึกษาของประเทศเมียนมาร์มีมาตรฐานที่ดีขึ้น

6.5.1 ครู

ประเทศได้มีการยกระดับการศึกษาของครูมีการสนับสนุนการเรียนครูการมอบทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาครูเพื่อให้สำเร็จการศึกษาออกมาเป็นครูที่มีคุณภาพมีการจัดอบรมและการทดสอบต่างๆทั้งยังมีการประเมินครูผู้สอนในโรงเรียนเพื่อที่ครูจะได้มีประสิทธิภาพในการสอนนักเรียนได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

6.5.2 เงินหรืองบประมาณการศึกษา

เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาในด้านต่างๆเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์รัฐจึงมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาในเรื่องการศึกษาฟรีการมอบสื่อตำราและอุปกรณ์การเรียนต่างๆเพื่อให้เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปกครองส่งลูกหลานเข้าเรียนมากยิ่งขึ้น

6.5.3 ความรู้

รัฐบาลได้มีการปรับหลักสูตรการศึกษามีการจัดปรับการเรียนการสอนและมีการให้ความสำคัญต่อการใช้ความรู้ในการบริหารจัดการศึกษามีการเพิ่มเติมวิชาเรียนต่างๆเข้าไปในหลักสูตรเพื่อให้เด็กที่จบออกมามีการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และที่สำคัญคือได้บุคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่วงการเศรษฐกิจและตลาดแรงงานต่อไป

6.5.4 เทคโนโลยี

รัฐบาลมีการจัดงบประมาณเพื่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรและเทคโนโลยีในการศึกษาที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้นเพื่อการศึกษาที่ชัดเจนและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการศึกษาทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมีประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องรวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไป

7. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

(บุษบา นาคพุท, 2556) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (The Lao People's Democratic Republic/Lao PDR) หรือเรียกสั้นๆว่าประเทศ ,ส.ป.ป.ลาว ตั้งอยู่ใจกลางภูมิภาคอาเซียนมีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทยมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 7 รองจากอินโดนีเซียพม่าไทยเวียดนามฟิลิปปินส์และมาเลเซียเมืองหลวงของประเทศคือเวียงจันทน์และเงินตราของลาวคือกีบ (Kip) โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ส.ป.ป.ลาวเป็นผู้รับผิดชอบพิมพ์เงินตราออกใช้มีเวลายามาตราฐานของลาวเร็วกว่ามาตราฐานกรีนิชประเทศอังกฤษ 7 ชั่วโมงซึ่งเท่ากับประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รูปแบบการปกครองสังคมนิยม (Communist State) แบ่งเขตการปกครองเป็น 16 แขวงและ 1 เขตปกครองพิเศษ (นครหลวงเวียงจันทน์) ระบบรัฐสภาเดียวมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของรัฐและนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาลได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2492 ส.ป.ป.ลาว. มีการปกครองในระบบพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวคือพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (Lao People's Revolutionary Party: LPRP) และมีสภาเดียวคือสภาแห่งชาติทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและตุลาการดูแลอนุมัติงบประมาณการออกและแก้ไขกฎหมายตลอดจนพระราชบัญญัติต่างๆรวมทั้งกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาลมีประธานประเทศซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค LPRP เป็นผู้นำประเทศมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการบริหารประเทศทั้งหมดและนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่หัวหน้าคณะรัฐบาลโดยทั้ง 3 ตำแหน่งมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละ 5 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของ ส.ป.ป.ลาวเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยมีเป้าหมายที่จะเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศและมุ่งขจัดความยากจนของประชาชนซึ่งจัดทำขึ้นทุก 5 ปีเริ่มใช้แผนพัฒนาฉบับแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา

7.1 นโยบายการศึกษา

รัฐบาล ส.ป.ป.ลาวได้สนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษา 3% ของ GDP ในประเทศ (ข้อมูลเมื่อ พ.ศ. 2549) อัตราการอ่านออกเขียนได้ร้อยละ 77.5 (พ.ศ.2550)

เมื่อพิจารณากฎหมายทั้งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในของประเทศลาวไม่พบว่ามีความขัดแย้งใดที่จำกัดสิทธิในการศึกษาของพลเมืองลาวรวมทั้งคนไร้สัญชาติ การศึกษาขั้นประถมในลาวมีระยะเวลา 5 ปีแรกของการเข้าโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการได้วางยุทธศาสตร์ของการศึกษาภาคบังคับเน้นการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาการบริหารการคุ้มครอง การศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติและสำคัญสำหรับความสำเร็จการนำเอาประเทศลาวให้พ้นจากความด้อยพัฒนาในปี 2020 ส.ป.ป.ลาวได้เสนอแผนการและนโยบายสำหรับการศึกษาตามโครงการ EDP II (โครงการพัฒนา การศึกษาครั้งที่สองของธนาคารโลกในวันที่ 31/05/2000 ในเอกสารได้ชี้ให้เห็นการวิจัยของรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาต่างๆและข้อเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งสี่ของการพัฒนา (ความสะดวกในการเข้าหาและใช้คุณภาพให้มีความสัมพันธ์กันและการบริการ) โครงการพัฒนา 51 ส่วนประกอบและจัดบุริมสิทธิ์สำหรับแต่ละองค์ประกอบโครงการดังกล่าวได้พัฒนาการศึกษาของครูสำหรับการศึกษาทั่วไปให้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆภายในโรงเรียนพัฒนาและปรับปรุงอาชีพครูให้มีประสิทธิภาพและปรับปรุงแผนการและนโยบายทั้งหมดเหล่านี้ล้วนแต่ได้ถูกจัดเป็นส่วนประกอบของโครงการที่

สำคัญและเร่งด่วนและแนะนำเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันในการนำไปใช้การขยายและสนับสนุนการประกอบส่วนของชุมชนในการศึกษาเพิ่มการสอนควบห้องเรียนสำหรับเขตที่มีพลเมืองไม่มากและใช้วิธีการนอกระบบสำหรับเขตภูเขาพัฒนาแผนการในการฝึกอบรมครูในเขตชนกลุ่มน้อยสอนภาษาลาวให้เด็กชนกลุ่มน้อยให้เป็นทั้งสองภาษาปรับ 20% ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของท้องถิ่นและขบวนการพัฒนาชุมชนเกี่ยวกับชนชาติส่วนน้อยนับตั้งแต่ประเทศลาวได้รับเอกราชในปี 1975 คณะกรรมการศูนย์กลางเพื่อชนกลุ่มน้อยได้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกี่ยวกับนโยบายชนชาติชนเผ่าในลาวและคณะกรรมการดังกล่าวต่อมาได้เปลี่ยนมาเป็นแผนกชนชาติชนเผ่าแนวลาสร้างชาติในปัจจุบันในทศวรรษที่ 80 และ 90 ได้มีการประชุมปรึกษาหารือกันหลายครั้งและกฎหมายก็ได้กล่าวถึงสิทธิของชนชาติชนเผ่าต่างๆไว้ว่าได้เน้นให้ความสำคัญของความแตกต่างกันภายในประเทศ. ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนในมาตรา 8 ของรัฐธรรมนูญแห่ง ส.ป.ป.ลาวได้บัญญัติว่ารัฐจะวางนโยบายอย่างเป็นเอกภาพและเท่าเทียมกันกับในทุกชนชาติชนเผ่ามีสิทธิในการรักษาและปรับปรุงประเพณีและวัฒนธรรมของตนเองและของชาติการจำแนกชนเผ่าผิดต่อระเบียบกฎหมายรัฐจะวางนโยบายเพื่อสืบต่อและปรับปรุงขยายเศรษฐกิจในทุกชนเผ่ารัฐเอาใจใส่ในการพัฒนาการศึกษาสาธารณสุขและวัฒนธรรมมุ่งสร้างบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถฝีมือวิชาการและพลานามัยที่สมบูรณ์เพื่อสามารถตอบสนองความเรียกร้องต้องการของภารกิจปกป้องรักษาและพัฒนาประเทศชาติแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา 20 ปี (2001-2020) และ 10 ปี (2001-2010) ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารการปฏิวัติวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีลักษณะก้าวกระโดดซึ่งมีความสำคัญใหญ่หลวงต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของสังคมมนุษย์แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาตินั้นจะลดน้อยลงแต่จะใช้มันสมองและสติปัญญาของคนเป็นสิ่งสำคัญจากนั้นบรรดาประเทศในโลกจึงทุ่มเทการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยถือเอาการศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างคนให้มีความรู้มีคุณสมบัติมีสุขภาพที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจสามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการป้องกันและสร้างสรรค์ประเทศชาติ

7.2 ระบบการศึกษา

ภายหลังเปลี่ยนการปกครองเมื่อปี ค.ศ. 1975 (พ.ศ. 2528) เป็นต้นมาลาวได้ใช้ระบบการศึกษาเป็นแบบ 11 ปีคือระบบ 5:3:3 โดยแบ่งออกเป็นระบบการศึกษา 3 ประเภทด้วยกันคือ

7.2.1 สามัญศึกษา

ระดับเตรียมอนุบาลและอนุบาล 3 ปี

ประถมศึกษา 5 ปีใช้เวลาในการศึกษา 5 ปี

เด็กจะเริ่มเข้าเรียนเมื่ออายุ 6 ปีการศึกษาในระดับนี้คือเป็นการศึกษาภาคบังคับเด็กทุกคนต้องจบการศึกษาในระดับนี้แต่ในทางปฏิบัติการศึกษาภาคบังคับจะมีผลดีแต่เฉพาะเด็กในเมืองใหญ่เท่านั้นเนื่องจากลาวมีพื้นที่ประเทศกว้างขวางและประชากรกระจ่ายกัน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปีใช้เวลาในการศึกษา 3 ปีและใน

อนาคตจะให้เด็กได้เรียนภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

7.2.2 อาชีวศึกษา

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและช่างเทคนิค

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

7.2.3 วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย

ประกอบด้วยวิทยาลัยมี 38 แห่งและมหาวิทยาลัย 3 แห่ง มหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งได้แก่มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวนครเวียงจันทน์ (National University of Laos) ซึ่งใช้เวลา 5-7 ปีประกอบไปด้วย 6 วิทยาเขต 10 คณะวิชาใน พ.ศ. 2551 ได้เปิดสอนระดับปริญญาเอกเป็นโครงการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเศรษฐกิจของเวียดนามมหาวิทยาลัยสุพานุวงแขวงหลวงพระบางมหาวิทยาลัยจำปาสักแขวงจำปาสัก

7.2.4 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

แบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

การฝึกอบรมผู้ใหญ่ที่อ่านและเขียนหนังสือไม่เป็น

การยกระดับวิชาชีพแก่ผู้ใหญ่และการยกระดับวิชาชีพแก่เจ้าหน้าที่

และพนักงาน

การศึกษาภาคเอกชนที่ทางรัฐบาลอนุญาตให้ทางเอกชนจัดระบบ

การเรียนการสอนในระดับอนุบาลจนถึงปริญญาตรีปริญญาโทและปริญญาเอก

โรงเรียนสงฆ์ตั้งอยู่ในหลวงพระบางซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก

ภาครัฐเป็นอย่างดีและเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ถูกลงคือ 35,000 กีบหรือประมาณ 140 บาทต่อปีทำให้มีผู้มาบวชเรียนจำนวนมากแต่จำกัดเฉพาะเพศชายเท่านั้นบ่อเกิดของสิทธิในการศึกษาภายใต้กรอบนโยบายของลาว

7.3 การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.3.1 ด้านวิชาการ

ส.ป.ป. ลาวจัดการศึกษาระดับประถมมีระยะเวลา 5 ปีโดยเป็นการศึกษาภาคบังคับโดยยึดตามแผนการศึกษาชาติ 2001-2020 วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นพลเมืองที่ดีที่มีความรับผิดชอบรักชาติบ้านเมืองตามยุทธศาสตร์ของการศึกษาขยายการศึกษาออกไปสู่ชนบทขยายและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ความรู้เรื่องกฎหมายระเบียบวินัยและการให้ความรู้แก่ชนกลุ่มน้อยตามชนบทและภูเขารวมทั้งจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นโดยคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมมุ่งสร้างบุคคลากรให้มีความรู้ความสามารถฝีมือเพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศไม่ให้ออกมาเป็นแรงงานนอกประเทศ พัฒนาการเรียนการสอนเป็นระบบและรอบด้านคือคุณสมบัติศึกษาศิลปะศึกษาและแรงงานศึกษา

7.3.2 ด้านงบประมาณ

ส.ป.ป.ลาวขอความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกและองค์กรสากลระหว่างประเทศได้แก่ UNICEF นอกเหนือจากรัฐบาลจัดงบประมาณเพื่อการศึกษาเพียง 3 %

7.3.3 ด้านบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ ส.ป.ป.ลาวจัดให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยรวมทั้งการดูแลสุขภาพนักเรียนการสาธารณสุขต่างๆอย่างทั่วถึงการส่งบุคลากรออกไปฝึกอบรมนอกประเทศผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำที่จะสามารถทำงานร่วมกับครูนักเรียนรวมทั้งสมาคมผู้ปกครอง

7.3.4 ด้านบริหารทั่วไป

ส.ป.ป.ลาว ได้การมีพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนนอกเหนือจากการสร้างโรงเรียนโรงพยาบาลศูนย์อนามัยตามชนบทห่างไกลแต่เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศอันประกอบด้วยภูเขาและป่ามากมายต้องใช้งบประมาณสูงในการก่อสร้างถนนให้เข้าถึงท้องถิ่นจึงเป็นอุปสรรคมากมาย

7.5 ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ส.ป.ป.ลาว ยังประสบปัญหาการขาดแคลนไม่ว่าจะเป็นบุคลากรทางการบริหารจัดการการศึกษาครูผู้สอนที่ยังขาดความชำนาญเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาขาดงบประมาณที่เพียงพอและทั่วถึงที่จะส่งไปดูแลในท้องถิ่นชนบทรวมทั้งความรู้ด้านเทคโนโลยีที่นับวันจะก้าวหน้าไปเรื่อยๆผู้เชี่ยวชาญในประเทศมีจำนวนน้อยอีกทั้งจำกัดอยู่แต่ในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ทัศนคติของคนในประเทศยังยึดติดว่าประเทศเพื่อนบ้านสะดวกสบายเจริญกว่าจึงคิดแต่จะมาทำงานขายแรงงานในต่างประเทศเช่นประเทศไทยโดยมาด้วยความสมัครใจและถูกหลอกลวงมาไม่คิดจะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาประเทศของตน

8. การจัดการศึกษาของมาเลเซีย

ระบบการศึกษาของมาเลเซียจัดอยู่ในระดับที่มีมาตรฐานสูงตามแบบประเทศอังกฤษ สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน ระบบการเรียนการสอนแบบ **Twinning Program** หรือหลักสูตรปริญญาความร่วมมือระหว่างประเทศ ผู้เรียนจะได้รับวุฒิปริญญาจากทั้งในประเทศ และต่างประเทศ อันเป็นที่ยอมรับ ซึ่งเป็นระบบที่ได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มประเทศสหราชอาณาจักร อังกฤษ อเมริกา ออสเตรเลีย และแคนาดา

การได้รับอิทธิพลระบบการศึกษาจากประเทศอังกฤษ บวกกับความสนใจของฝ่ายบริหาร และความมีเสถียรภาพของรัฐบาล จึงทำให้การศึกษาของประเทศมาเลเซียพัฒนาอย่างต่อเนื่องระบบการบริหารการศึกษาของมาเลเซีย แบ่งระดับการบริหารออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับรัฐ ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับโรงเรียน การจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาในแต่ละระดับเน้นโครงสร้างที่เล็กกะทัดรัดกระชับ และมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐบาลกลาง (Federal Government) โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดูแลเพียง

กระทรวงเดียว ยกเว้นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นการศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) จะมีกรมจากกระทรวงอื่นๆที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ เช่น กรมแรงงาน กรมเกษตร เป็นต้น

ลักษณะการบริหารการศึกษาของประเทศมาเลเซียโดยรวมมีลักษณะค่อนข้างจะเป็นการบริหารแบบ "รวมศูนย์สู่ส่วนกลาง" เพื่อความเสมอภาค และควมมีมาตรฐานเดียวกันในด้านการศึกษาทั้งประเทศ

ดังนั้น ในการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆหลักสูตรการสอบและวัดผล การตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา การจัดสรรงบประมาณ การบรรจุแต่งตั้ง (ครู ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนการจัดการศึกษา) เป็นต้น จะกำหนดจากส่วนกลางคือ กระทรวงศึกษาธิการ และยังมีกิจกรรมหลายกิจกรรมที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการเอง ทั้งหมดทั้งนี้ ในเขตการปกครองพิเศษของมาเลเซีย จะมีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการศึกษา 2 หน่วยงาน คือ

สำนักงานการศึกษาแห่งรัฐ หรือ สำนักงานการศึกษารัฐ (The State Educational Office) เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา (National Education) ในแต่ละรัฐที่สังกัดรัฐบาลกลาง

สำนักงานมนตรีแห่งรัฐฝ่ายการศึกษาของรัฐบาลแห่งรัฐ (State Government) ในแต่ละรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในส่วนสถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นภายใต้มูลนิธิต่างๆของรัฐบาลแห่งรัฐ และการศึกษานอกระบบแก่ประชาชน ส่วนหลักสูตรและระบบการวัดผลประเมินผล ตลอดจนการตรวจสอบมาตรฐาน จะใช้ของกระทรวงศึกษาธิการเช่นเดียวกับกับสถานศึกษาแห่งชาติอื่นๆในสังกัดรัฐบาลกลาง

8.1 การบริหารการศึกษาระดับอำเภอ

จะมีสำนักงานการศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการศึกษารัฐ (District Educational Office) รับผิดชอบในการบริหารการศึกษาชาติภายในอำเภอ ส่วนสถานศึกษาในสังกัดรัฐบาลแห่งรัฐที่ตั้งอยู่ในแต่ละอำเภอ จะขึ้นตรงกับสำนักงานมนตรีแห่งรัฐ ฝ่ายการศึกษา

8.2 การบริหารการศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน

เป็นการบริหารงานเฉพาะการประสานงาน และความร่วมมือกันทางวิชาการ ตลอดจนความร่วมมือด้านทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่รวมสายงานบังคับบัญชา โดยจะเป็นการรวมกลุ่มสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาสังกัดรัฐบาลกลางที่ตั้งอยู่ในเขตทางภูมิศาสตร์เดียวกัน (ต่างอำเภอกันก็ได้ แต่ต้องอยู่ในรัฐเดียวกัน) จำนวน 15-20 โรงเรียน เป็น 1 กลุ่มโรงเรียน โดยมีสำนักงานประสานงาน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ เรียกว่า สำนักงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน (Resources Center)

8.3 การบริหารการศึกษาระดับสถานศึกษา

เป็นการบริหารภายในสถานศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน และสถานศึกษาอื่นๆที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นมีผู้บริหารสถานศึกษาและคณะบริหารของสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และสมาคมครู-ผู้ปกครอง ร่วมบริหาร ซึ่งในส่วน

ของการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษานั้น สถานศึกษาแต่ละแห่งจะเป็นผู้เสนอคำขอ งบประมาณ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งโดยปกติจะได้รับการจัดสรรตามที่ เสนอ เพราะมีมาตรฐานกลางกำหนดไว้แล้วด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการ วัดประเมินผล จะกำหนดมาตรฐานหรือกรอบการดำเนินการ และติดตามตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพ การจัดการศึกษาจากส่วนกลางเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาและมาตรฐานเดียวกันทั้ง ประเทศและเป็นฐานในการก้าวสู่มาตรฐานสากล

ทั้งนี้ การศึกษาในมาเลเซียจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ระดับเตรียม ความพร้อม หรือระดับอนุบาล (Pre-school Education) ระดับประถมศึกษา (Primary Education) ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education) ระดับหลังมัธยมศึกษาหรือเตรียมอุดมศึกษา (Post-secondary Education) และการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Higher Education) แบ่งเทอม การศึกษาออกเป็น 2 เทอม คือ เทอมที่ 1 ตั้งแต่เดือนมกราคม-มิถุนายน และเทอมที่ 2 ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม-ธันวาคมโดยแบ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบออกเป็น 2 หน่วยงานหลักๆ คือ

Ministry of Education (MOE) หรือกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะดูแล การศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยม และระดับเตรียมอุดมศึกษา

Ministry of Higher Education (MOHE) หรือกระทรวงอุดมศึกษา ดูแล การศึกษาในระดับอุดมศึกษา

8.4 ระดับการศึกษาของมาเลเซีย และหน่วยงานที่รับผิดชอบ

8.4.1 ระดับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของ

กระทรวงศึกษาธิการ

8.4.1.1 ระดับเตรียมความพร้อม (Pre-school

Education)

คือ การศึกษาระดับอนุบาล ที่เป็นหลักสูตรเตรียม ความพร้อมก่อนการเข้าสู่การศึกษาภาคบังคับ สำหรับเด็กอายุ 4-6 ปี ซึ่งจากแผนแม่บทการศึกษา มาเลเซีย เริ่มให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาตั้งแต่ในระดับอนุบาล ด้วยการกำหนดให้การศึกษา ระดับอนุบาล เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาชาติ

ทั้งนี้ ในปี 2012 กระทรวงศึกษาธิการได้ลงประกาศ ข่าวกองกระทรวงฯ ฉบับที่ 2 ว่า เจ็อนไขในการคัดเลือกเด็กเข้าเรียนในระดับอนุบาล จะต้องเป็นเด็ก สัญชาติมาเลย์เท่านั้น และจะทำการคัดเลือกโดยคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย ครูใหญ่ ผู้ช่วย ครูใหญ่ ครูผู้สอน ครูผู้ช่วยและตัวแทนของชุมชนโดยสาเหตุของการจำกัดสัญชาติในการเข้าเรียน ระดับอนุบาลนั้น เนื่องมาจากรัฐบาลมีการสนับสนุนเงินช่วยเหลือในการเล่าเรียน ทั้งค่าเล่าเรียน ค่าอาหาร ค่าช่วยเหลืออื่นๆ และค่าธรรมเนียมตะกาฟูล ซึ่งเป็นค่าธรรมเนียมการประกันตามหลัก ศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติของมาเลเซีย

8.4.1.2 ระดับประถมศึกษา (Primary Education)

เป็นการศึกษาภาคบังคับของมาเลเซีย ที่เด็กทุกคนที่ มีอายุตั้งแต่ 6-12 ปี จะต้องเรียน โดยใช้เวลาในการเรียน 6 ปี ซึ่งจะแบ่งออกเป็น โรงเรียนประถม

ของรัฐบาล (National Primary School) ที่จะใช้ภาษามาเลย์เป็นภาษากลางในการเรียนการสอน และ โรงเรียนประถมของเอกชน (Vernacular School) ที่จะใช้ภาษาจีน หรือภาษาทมิฬเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน แต่โรงเรียนประถมทั้ง 2 ประเภท จะกำหนดให้มีวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

การศึกษาในระดับประถมศึกษา จะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ประถมต้น (ป.1-3) และ ประถมปลาย (ป.4-6) ที่นักเรียนจะได้เรียนครบทั้งทักษะการอ่าน เขียน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พลศึกษา ศาสนาอิสลามและศีลธรรม ซึ่งในปีการศึกษาสุดท้าย นักเรียนจะต้องผ่านการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถม ที่เรียกว่า **Ujian Pencapaian Sekolah Rendah (UPSR)** ถึงจะเลื่อนชั้นไปเรียนในระดับมัธยมศึกษาได้

8.4.1.3 ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education)

เป็นการศึกษาต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา ที่มีระยะเวลาในการเรียน 5 ปี ซึ่งแบ่งการเรียนออกเป็น 2 ระดับ คือ Lower secondary education (form 1-3) และ Upper secondary education (form 4-5) โดยในระดับ Upper secondary นั้น จะแบ่งออกเป็น 3 สาขาวิชา คือ เน้นด้านวิชาการ (Art & Science) เน้นด้านเทคนิค และเน้นด้านวิชาชีพ สำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนทางสายวิชาการและสายเทคนิค เมื่อจบแล้ว จะต้องสอบผ่านข้อสอบของรัฐ ที่เรียกว่า **Sijil Pelajaran Malaysia (SPM)** ส่วนนักเรียนในสายวิชาชีพ จะต้องสอบผ่าน **SPMV** หรือ **Sijil Pelajaran Malaysia Vakasional** หากสำเร็จการศึกษาในระดับนี้ นักเรียนจะได้รับวุฒิเทียบเท่ากับ **GCSE 'O'** หรือ **General Certificate of Secondary Education** ซึ่งเป็นวุฒิการศึกษาที่ใช้แบบแผนการเรียนการสอนระบบอังกฤษ และนักเรียนสามารถเลือกได้ว่าจะเรียนต่อในสายวิชาชีพ (Certificate/Diploma) หรือเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

8.4.1.4 ระดับเตรียมอุดมศึกษา (Post-secondary Education)

หลังจากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว นักเรียนที่เลือกเรียนทางสายวิชาการและสายเทคนิค และผ่านเกณฑ์การสอบ **SPM** แล้ว จะได้รับการคัดเลือกให้เข้าเรียนต่อในระดับ **Form Six** หรือ **เตรียมอุดมศึกษา** ซึ่งแบ่งหลักสูตรออกเป็น 3 สาขา คือ **Arts, Science** และ **Technical** ใช้เวลาเรียน 1-2 ปี เมื่อจบแล้วจะต้องสอบ **Sijil Tinggi Persekolahan Malaysia (STPM)** ที่เทียบเท่ากับ **General Certificate of Education 'A' Levels** ของอังกฤษ ซึ่งเป็นคุณวุฒิที่ได้รับการตั้งในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถเลือกเรียนหลักสูตร **Matriculation** ที่ต้องสมัครเรียนโดยตรงกับทางสถาบัน มีระยะเวลาในการเรียน 1 ปี การเรียนการสอนครอบคลุมความรู้พื้นฐานในการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย และเนื้อหาวิชาไม่ซับซ้อน แต่ผลการเรียนในหลักสูตรนี้ จะสามารถให้เข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาภายในมาเลเซียได้เท่านั้น

8.4.2 ระดับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของกระทรวง

อุดมศึกษา

8.4.2.1 ระดับอุดมศึกษา (Higher Education)

ประกอบด้วยหลักสูตรต่างๆ หลากหลายสาขาวิชา และมีทั้งสถาบันของรัฐบาล และสถาบันของประกอบด้วยหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

หลักสูตร Certificate และหลักสูตร Diploma ซึ่งผู้ที่ต้องการจะเรียนในหลักสูตรนี้ จะต้องสำเร็จวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผ่านเกณฑ์การสอบวัดระดับ SPM แล้ว

หลักสูตร First Degree หรือปริญญาตรี ผู้ที่จะเข้าเรียนหลักสูตรนี้ ต้องจบการศึกษาวุฒิเตรียมอุดมศึกษา หรือเทียบเท่า STPM หรือ GCE 'A' Levels หรือเกณฑ์อื่นๆ ที่ทางสถาบันกำหนดไว้

และหลักสูตร Higher Degree หรือระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ตามลำดับจากข้อมูลระบบการศึกษาเบื้องต้น ทำให้เห็นว่า ระบบการศึกษาของทั้งประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในอันดับ 1 ของอาเซียน อย่างสิงคโปร์ และอันดับ 2 อย่างมาเลเซีย มีความใกล้เคียงกันตรงที่ ใช้ระบบการศึกษาแบบอังกฤษ อีกทั้งยังใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน ทำให้ระบบการศึกษามีความเป็นสากล นอกจากนี้ ระบบการเรียนการสอนแบบ Twinning Program ที่มีความน่าเชื่อถือของมาเลเซีย ยังทำให้มีนักเรียนต่างชาติต้องการเข้าไปศึกษาเป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกัน นักเรียนชาวมาเลเซีย ที่จบการศึกษาจากสถาบันในประเทศ ก็สามารถนำผลการเรียนไปเทียบระดับกับสถาบันต่างชาติได้ ทำให้ไม่เกิดข้อจำกัดในกรณีที่ต้องการโอนหน่วยกิต หรือไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นยังต่างประเทศ

โดยจากข้อมูลสถิตินักเรียนต่างชาติที่เรียนอยู่ในมาเลเซียประจำปี 2009 ของกระทรวงอุดมศึกษาพบว่า มีนักเรียนสัญชาติจีนมากที่สุด รองลงมาคือ อินโดนีเซีย อิหร่าน ไนจีเรีย และบังคลาเทศ ตามลำดับ ซึ่งหากพิจารณาแล้ว นอกจากคุณภาพการศึกษาในมาเลเซียแล้ว ปัจจัยทางด้านความใกล้เคียงระหว่างเชื้อชาติและวัฒนธรรม ก็น่าจะมีส่วนดึงดูดให้นักเรียนต่างชาติเข้าไปเรียนต่อในประเทศมาเลเซียด้วยเช่นกัน

และนอกจากภาษาอังกฤษ จะเป็นวิชาสำคัญในการเรียนการสอนแล้ว มาเลเซียก็ยังให้ความสำคัญกับภาษาแม่ เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ เป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียน มีความสามารถทางภาษาเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย และการกำหนดกฎการเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วยผลการสอบวัดระดับ ก็ทำให้สามารถแบ่งนักเรียนให้ตรงตามความถนัด และความสนใจได้ส่วนหนึ่ง เพื่อลดปัญหาการเลือกเรียนผิดสาขา หรือการเรียนตามเพื่อนทุกอย่างที่ตนเองไม่ได้ถนัด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาและอนาคตการทำงานในระยะยาว

จากแผนแม่แบบของกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย ที่ว่า "ประเทศมาเลเซียเน้นพัฒนาการศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล และก้าวสู่เป้าหมายของความเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว" โดยเริ่มจากการให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาตั้งแต่ในระดับอนุบาล ด้วยการกำหนดให้การศึกษาระดับอนุบาล เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาชาติ ใน

ระดับประถมศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนได้เรียนภาษาแม่ของตนเป็นหลัก ระดับมัธยมก็แบ่งออกเป็นสายสามัญ และวิชาชีพ ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน และในส่วนของระดับอุดมศึกษา รัฐบาลก็มีนโยบายที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาบริหารแบบนอกระบบราชการ และถือการศึกษาเป็นสินค้าทางปัญญาของชาติที่จะสามารถนำเงินตราเข้าประเทศ และเป็นสื่อในการเผยแพร่อารยธรรมของชาติอีกทั้งยัง กระจายความเสมอภาคทางการศึกษาไว้ในทุกระดับ ทั้งชาติ รัฐ อำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐบาล ก็สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทางการศึกษา 7 ประการของแผนแม่บท คือ เพิ่มความเสมอภาค ปรับปรุงเทคนิคการสอน สนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรม เพิ่มความแข็งแกร่งของสถาบันการศึกษา พัฒนาสู่ความเป็นสากล ส่งเสริมให้มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และตรวจติดตามผลการดำเนินงานให้มีความทั่วถึงปัจจัยและระบบด้านการศึกษาดังกล่าว ทำให้ประชากรมาเลเซียมีความตื่นตัวในการเรียน พร้อมกับได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการวางรากฐานมาเป็นอย่างดี ส่งผลให้อัตราการรู้หนังสือในประชากรชาวมาเลเซีย ระหว่างปี 2010-2012 เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ ดังที่ปรากฏอยู่ในสถิติการศึกษาของมาเลเซีย ที่ทำการสำรวจโดยกระทรวงศึกษาธิการ โดยประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีอัตราการรู้หนังสือ 93.7%, 94.5% และ 94.6% ตามลำดับ ส่วนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีอัตราการรู้หนังสือ 93.1%, 93.9% และ 94.1% ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในรายงานการศึกษาและลักษณะทางสังคมของประชากรในปี 2010 ที่จัดทำโดยกรมสถิติมาเลเซียพบว่า อัตราการรู้หนังสือในประชากรมาเลเซียอายุ 10-64 ปี ในปี 2010 อยู่ที่ 97.5% เพิ่มขึ้นจากในปี 2000 ที่มีอัตราการรู้หนังสืออยู่ที่ 93.5% และทั้งประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงและรัฐอื่นๆ ต่างก็มีอัตราการรู้หนังสือในปี 2010 (98.3%) เพิ่มขึ้นจากในปี 2000 (94.5%) ทั้งสิ้น

เป็นข้อสรุปของคุณภาพการบริหารการศึกษาของประเทศมาเลเซียที่มีประสิทธิภาพมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในประเทศอังกฤษต้นแบบของการศึกษามาเลเซีย และประเทศอื่นๆ

ทั้งนี้ เป็นเพราะรัฐบาล และสังคมมาเลเซียยอมรับและให้ความสำคัญ ว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศประเทศมาเลเซียได้รับเอกราชและมีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ดี ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ก็เพราะพื้นฐานด้านการศึกษาเป็นสำคัญ

(กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย <http://www.moe.gov.my/>)

(กระทรวงอุดมศึกษามาเลเซีย <http://www.mohe.gov.my/educationmsia/index.php>)

(กรมสถิติแห่งชาติมาเลเซีย <http://www.statistics.gov.my/main/main.php>)

9. การจัดการศึกษาของกัมพูชา

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และเศรษฐกิจสังคม นำไปสู่การปฏิรูปด้านการศึกษาของกัมพูชาก่อนปี พ.ศ.2518 ประเทศไทยยึดระบบการศึกษาแบบฝรั่งเศสซึ่งให้มีการศึกษาภาคบังคับ 13 ปี (6+4+2+1) ภายหลังปี พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบ 10 ปี

(4+3+3) และต่อมาได้ขยายเป็นแบบ 11 ปี และใช้สืบเนื่องจากปี พ.ศ.2529 ถึง 2539 กระทรวงศึกษาฯ ยังคงดำเนินการพัฒนาระบบการศึกษา มีการปฏิรูปหลักสูตร มีการพัฒนาตำราเรียนใหม่และนำเทคนิคการสอนใหม่ๆ มาให้กับครูเพื่อเตรียมสำหรับการนำระบบการศึกษาแบบ 12 ปีมาใช้ (6+3+3) ในปีการศึกษา 2539 – 2540 โดยระบบใหม่นี้ จะแบ่งเป็นการศึกษาก่อนประถมศึกษา 3 ปี ประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี และระดับอุดมศึกษา 4 – 7 ปี ส่วนการจัดการศึกษาด้านอาชีวะและเทคนิคจัดให้ตั้งแต่ 1 ปี ไปจนถึง 3 – 5 ปีการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษานี้ บางสถาบันการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรสาธาณสุขหรือแรงงาน การจัดการศึกษานอกระบบจะเน้นการฝึกทักษะ ให้กับประชาชน

มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศกัมพูชา (Cambodia) ก้นก่อนโดยเป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพทางวิชาการและงานวิจัยระดับประเทศ ได้แก่มหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) มหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) หรือ **สถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี** เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในกรุงพนมเปญของประเทศกัมพูชา โดยปัจจุบันมีนักศึกษามากกว่า 10,000 คน ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา และเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่สำคัญของ เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN UNIVERSITY NETWORK) อีกด้วย มหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) นั้น เปิดสอนในหลายสาขาวิชาที่สำคัญ ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ วิศวกรรมไฟฟ้า จิตวิทยา และด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสาขาวิชาเหล่านี้ เป็นสาขาวิชาที่มีชื่อเสียง เป็นอย่างมากของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ภายในมหาวิทยาลัยยังมีสถาบันภาษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียง สำหรับความเก่าแก่ของมหาวิทยาลัยนั้น มหาวิทยาลัยก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1960 ซึ่งถ้านับจากปัจจุบันมาแล้วก็เป็นมหาวิทยาลัยที่มีอายุกว่า 50 ปีมาแล้ว โดยมีวัตถุประสงค์ที่ก่อตั้งขึ้นมาจากการขยายตัวและความเจริญเติบโต ของประเทศ พร้อมๆกับการจัดตั้งสถาบันด้านความยุติธรรมและเศรษฐกิจ (National Institute of Judicial and Economic Studies) โรงเรียนแพทย์หลวงกัมพูชา (Royal School of Medicine) โรงเรียนพาณิชยศาสตร์แห่งชาติกัมพูชา (National School of Commerce) สถาบันครุศาสตร์แห่งชาติกัมพูชา (National Pedagogical Institute) คณะศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (Faculty of Letters and Human Sciences) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Faculty of Science and Technology) และสถาบันการสอนภาษาต่างประเทศซึ่งเคยเป็นสถาบันการสอนภาษาครั้งสมัยยังเป็นส่วนหนึ่งของประเทศฝรั่งเศส มหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) เป็นมหาวิทยาลัยที่ภาคภูมิใจของประเทศกัมพูชา และถือได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติของกัมพูชา โดยได้รับการสนับสนุนทางด้านการศึกษาจากรัฐบาลกัมพูชา ซึ่งมีกระทรวงศึกษาธิการเยาวชนและการกีฬา กัมพูชา (Ministry of Education Youth and Sports) เป็นผู้ควบคุมดูแลและสนับสนุนอย่างใกล้ชิด อีกทั้งหลักสูตรการเรียนทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ยังได้รับการการันตีโดยรัฐบาลของประเทศอีกด้วย

การสอบเข้าการสอบเข้ามหาวิทยาลัยภูมินทร์พนมเปญ (Royal University of Phnom Penh) นั้น นักเรียนต้องมีในประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการของกัมพูชา สาขาวิชาส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยสอนในภาษาอังกฤษและมีหลายหลักสูตรจัดสอนในภาษาฝรั่งเศส โดยนักเรียนต่างชาติที่สนใจศึกษาต่อหลักสูตรภาษาเขมร นั้น ต้อง

เข้าเรียนต่ออังกฤษหรืออเมริกา และการสื่อสารหรือสถาบันภาษาต่างประเทศของมหาวิทยาลัยก่อนโดยส่วนใหญ่

สาขาวิชา โดยปัจจุบันมหาวิทยาลัยเปิดสอนใน 3 คณะวิชาที่สำคัญ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ มีสาขาวิชา ได้แก่ ชีววิทยา เคมี วิทยาการคอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณคดี เขมร ปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา การท่องเที่ยว และสังคมสงเคราะห์

สถาบันภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และการต่างประเทศ

หลักสูตรปริญญาโท (Master's Programs) มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรปริญญาโททุกหลักสูตรสอนในภาษาอังกฤษ และบางหลักสูตรที่สอนในภาษาฝรั่งเศส สาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาโท มีทั้งหมด 13 สาขาวิชา ได้แก่

คณิตศาสตร์ (Mathematics)

การอนุรักษ์และความหลากหลายทางชีววิทยา (Biodiversity Conservation)

ฟิสิกส์ (Physics)

การพัฒนา (Development Studies)

ภาษาศาสตร์ (Linguistics)

การสอน (TESOL)

จิตวิทยาคลินิก (Clinical Psychology)

วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ (IT Engineering)

เคมี (Chemistry)

ครุศาสตร์ (Education)

สังคมสงเคราะห์ (Social Work)

มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา (Sociology Anthropology)

การแปล (Translation Science)

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีพันธมิตรซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยจากต่างประเทศกว่า 17 ประเทศ อีกด้วย (แหล่งที่: <http://www.masscomm.cmu.ac.th/asean/Cambodia.html>)

10. การจัดการศึกษาประเทศไทย

ระบบการศึกษาไทยปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (3 ระดับชั้น) หรือระบบ 6-3-3

นอกจากนั้นระบบการศึกษาไทยยังจัดเป็นระบบการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดระบบการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะไม่พิจารณาแบ่งแยกการศึกษาในระบบโรงเรียนนอกจากการศึกษานอก

ระบบโรงเรียน แต่จะถือว่าการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเพียงวิธีการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า "Modes of learning" ฉะนั้น แนวทางใหม่คือสถานศึกษาสามารถจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบ และให้มีระบบเทียบโอนการเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ โดยพระราชบัญญัติการศึกษา มาตรา 15 กล่าวว่าการจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คือ

10.1 การศึกษาในระบบ

เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

10.2 การศึกษานอกระบบ

เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

10.3 การศึกษาตามอัธยาศัย

เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่นๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงานการสอน และจะส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดได้ทั้ง 3 รูปแบบการศึกษาในระบบมีสองระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

10.4 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นสามระดับ

การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ 3 – 6 ปีการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยปกติใช้เวลาเรียน 6 ปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี

แบ่งเป็นสองประเภท ดังนี้

ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา

ต่อในระดับอุดมศึกษา

ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ หรือ ศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

10.5 การศึกษาระดับอุดมศึกษา

แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา การใช้คำว่า "อุดมศึกษา" แทนคำว่า "การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย" ก็เพื่อให้ครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา ที่เรียนภายหลังจากจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว

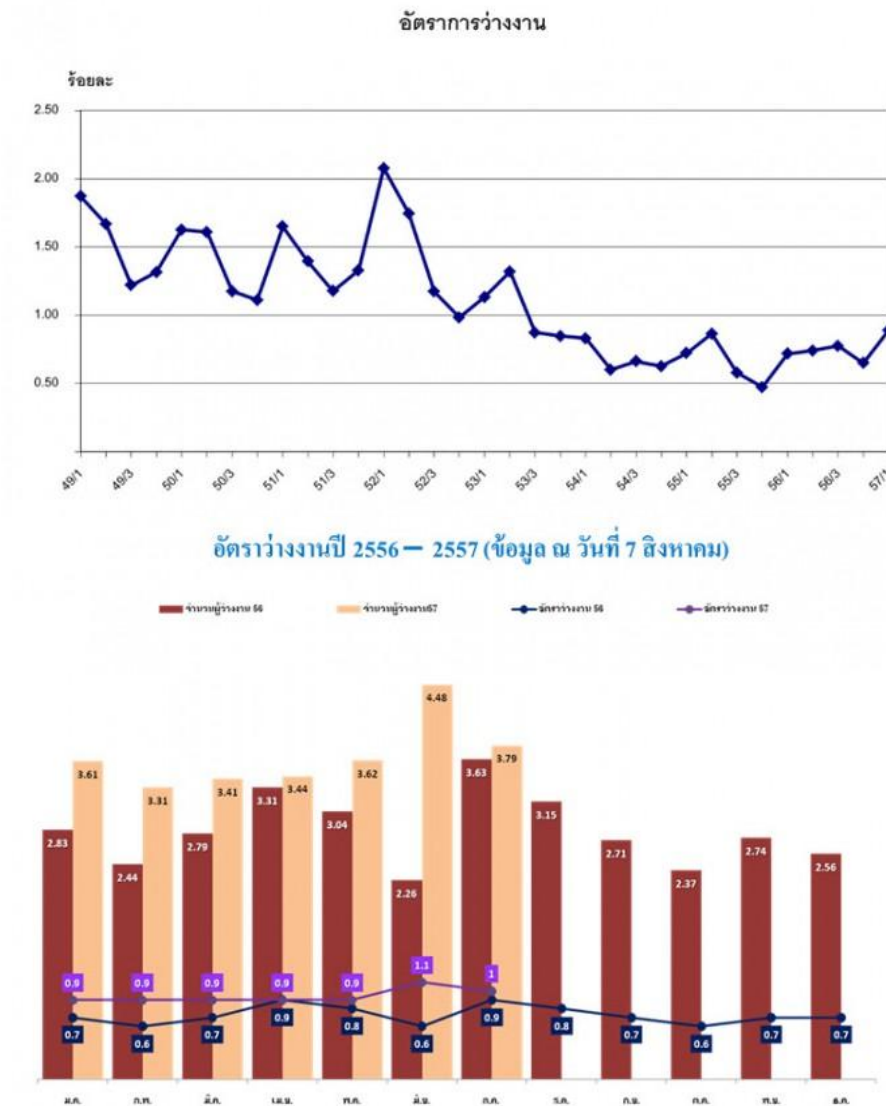
ทั้งนี้การศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษภาคบังคับนั้นต่างจากการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่บังคับให้ประชาชนต้องเข้าเรียนแต่เป็นสิทธิ์ของคนไทย ส่วนการศึกษาภาคบังคับเป็นการบังคับให้เข้าเรียนถือเป็นหน้าที่ของพลเมืองตามมาตรา 69 ของรัฐธรรมนูญ

(แหล่งที่: http://www.bic.moe.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=661&catid=61)

ความต้องการทางด้านแรงงานของประเทศไทย

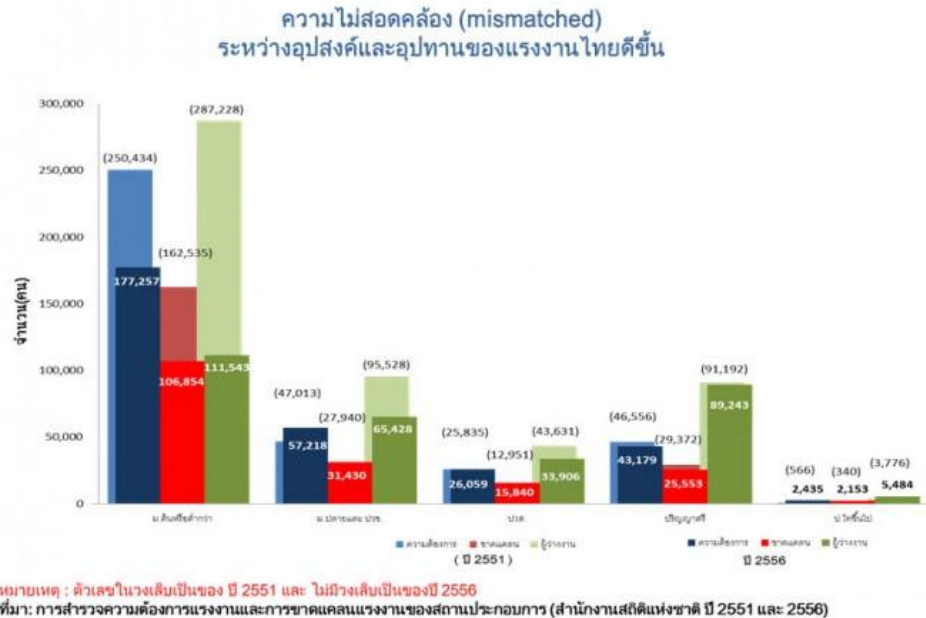
ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจของไทยมีลักษณะที่ผันผวนมาโดยตลอดมีสาเหตุหลายประการ อาทิ ปัญหาจากเศรษฐกิจในยุโรปและอเมริกาตกต่ำจากปัญหาวิกฤติ Sub-prime หรือแฮมเบอร์เกอร์ ส่งผลกระทบต่อส่งออกของไทยเป็นอย่างมาก ปัญหาน้ำท่วมใหญ่ปี 2554 ซึ่งกระทบอุตสาหกรรมในภาคกลางอย่างหนัก ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศอย่างรุนแรงในช่วงปี 2555-2557 ส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจและตลาดแรงงานของไทย อย่างไรก็ตามผลกระทบดังกล่าว น่าจะทำให้ตลาดแรงงานของไทย ซึ่งมีปัญหาอุปสงค์ส่วนเกินจนอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานต่อเนื่องกันมานานน่าจะดีขึ้นแต่เหตุการณ์กลับไม่ได้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากภาคเศรษฐกิจของไทยใช้แรงงานเกินกว่าขีดความสามารถในการเพิ่มของกำลังแรงงานของไทย (Over-employment) ต่อเนื่องกันมานาน ดัชนีชี้วัดที่สำคัญสามารถดูได้จากจำนวนการจ้างงานที่สูงอย่างต่อเนื่องจนอัตราการว่างงานของไทยถึงจะผันผวนเป็นรายไตรมาสไปบ้างแต่ก็มีอัตราค่อนข้างต่ำอยู่ในช่วง 0.5-2.0% ของกำลังแรงงาน



แผนภาพที่ 2-6 อัตรารว่างงานปี 2556-2557 ของประเทศไทย

ยิ่งมาพิจารณาจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นรายเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม-สิงหาคม 2557 พบว่าอัตราการว่างงานโดยรวมแต่ละเดือนยังสูงกว่าปี 2556 มาโดยตลอด แต่ยังไม่สูงพอที่จะทำให้การมีงานทำของประเทศไทยลดจำนวนการจ้างงานลง อาทิ ในเดือนมกราคม 2557 มีผู้มีงานทำ 37.79 ล้านคน เดือนสิงหาคมก็ยังมีผู้มีงานทำถึง 38.37 ล้านคน หรือเพิ่มขึ้น 0.2% ต่อเดือน จึงไม่น่าแปลกใจว่าปัญหาขาดแคลนแรงงานในเชิงปริมาณจะยังคงมีอยู่ ถึงแม้ว่าจะดีขึ้นบ้างก็ตาม ดังจะเห็นได้จากรูปข้างล่างนี้ได้แสดงให้เห็นความต้องการแรงงานในปี 2551 คือจำนวน 370,404 คนต่อปี แต่ในปี 2556 ลดลงเหลือ 306,148 คนต่อปี ขณะเดียวกันจำนวนที่ขาดแคลน (หาบรรจุไม่ได้ใน 6 เดือน) ก็ลดลงเช่นกัน จาก 233,138 คนในปี 2551 เหลือ 181,827 คนในปี 2556 ซึ่งปัญหาที่พบคือมีการผลิตบุคลากรที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในสาขาขาดแคลนโดยดูจากจำนวนผู้ว่างงานที่มีสัดส่วนมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนในทุกระดับการศึกษาเช่นในปี 2556 ระดับม. ปลาย และ ปวช.

ว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนถึง 2 เท่า ระดับ ปวส. ว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลน 2.1 เท่า และระดับ ป.ตรี ว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนถึง 3.5 เท่า



แผนภาพที่ 2-7 ความไม่สอดคล้อง (mismatch) ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของแรงงานไทย

จากข้อมูลภาพที่ปรากฏในตารางข้างล่างนี้พบว่าในปี 2557 กรมการจัดหางานได้คาดการณ์ผู้ที่จบการศึกษาและจำนวนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้ที่จบและเข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับล่างเป็นสัดส่วนที่น้อยมากยกตัวอย่างเช่นมีผู้จบมัธยมต้นสูงถึง 741,931 คนและถ้าไม่เรียนต่อต้องใช้เวลามาก 4-5 ปีจึงจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ซึ่งก็มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11.8 ยิ่งเรียนถึงระดับมัธยมปลายสายสามัญแล้วก็ยิ่งจะออกสู่ตลาดแรงงานน้อยมากเพียงร้อยละ 4.2 เนื่องจากส่วนใหญ่เรียนต่อในระดับปริญญาตรี

ส่วนผู้ที่เรียนระดับ ปวช. ซึ่งมีจำนวนผู้จบการศึกษาน้อยกว่าผู้เรียนมัธยมปลายมากแต่มีผู้ที่ออกมาทำงานไม่มากเช่นกันโดยมีผู้เข้าสู่ตลาดเพียงร้อยละ 8.9 โดยผลการศึกษาของ TDRI พบว่าผู้ที่จบ ปวช. เรียนต่อ ปวส. มากกว่าร้อยละ 70 ถึงกระนั้นก็ตามก็ยังมีจำนวนผู้จบ ปวส. เข้าสู่ตลาดแรงงานเพียงร้อยละ 13.6 เท่านั้นถ้าจะรวมผู้จบสายอาชีพทั้ง 2 ระดับเข้าด้วยกันก็ยังมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 17.8 ของผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งหมดเท่านั้นเทียบกับผู้จบระดับปริญญาตรีซึ่งมีสัดส่วนของผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานสูงถึงร้อยละ 61.5 ของผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งหมดและเมื่อเทียบกับสัดส่วนของการจ้างงานในตลาดแรงงานในสดมภ์สุดท้ายจะพบว่ามีส่วนตรงกันข้ามกับผู้จบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยสิ้นเชิงจึงทำให้ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานระดับล่างและระดับกลางอย่างหนักตลอดมาถ้าจะแก้ปัญหานี้ขาดแคลนแรงงานระดับล่างคงจะเป็นไปได้ยากเนื่องจากเป็นเด็กนักเรียนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นเด็กนักเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ยังไม่สามารถนำผู้ตก

(นอกจาก)ระบบการศึกษาเข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ (12 ปี) ได้ซึ่งเด็กกลุ่มนี้คงไม่ใช่เป้าหมายหลักที่สถานประกอบการต้องการเนื่องจากเป็นกำลังแรงงาน (อายุ 15 ปี) อายุน้อยและขาดทักษะสมควรที่ ศธ. จะต้องแก้ปัญหาให้เด็กเหล่านี้ได้เรียนตามกฎหมาย

ตารางที่ 2-1 แสดงผู้ที่จบการศึกษา 2557 ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้จบ (คน)	จำนวนเข้าสู่ตลาดแรงงาน(คน)	สัดส่วนผู้เข้าสู่ตลาด (ร้อยละ)	สัดส่วนผู้จบ (ร้อยละ)	สัดส่วนการจ้างงานในตลาด (ร้อยละ)
มัธยมศึกษาตอนต้น	741,931	64,604	11.8	8.7	30.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ไม่รวม ปวช)	431,934	22,936	4.2	5.3	22.3
ปวช.	213,373	48,884	8.9	22.9	6.8
ปศว./อนุปริญญา	146,148	74,550	13.6	51.0	9.4
ปริญญาตรี	376,991	336,876	61.5	89.3	30.6
รวม	1,910,377	547,850	100.0	28.7	100.0*

หมายเหตุ: * ไม่รวมผู้จบประถมศึกษาหรือต่ำกว่าประมาณ 18.36 ล้านคน ส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตร
ที่มา: กองวิจัยตลาดแรงงาน กระทรวงแรงงาน

ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือกลุ่มแรงงานระดับกลางซึ่งหมายถึงผู้จบ ม.ปลายและอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานรวมกันประมาณ 70,000 คน และจำนวนความต้องการแต่ละปีจากตารางก่อนหน้านี้จำนวนประมาณ 57,000 คน รวมกับจำนวนที่ขาดแคลนอีก 31,000 คนคิดเป็นความต้องการรวมประมาณ 88,000 คน จึงอยู่ในสภาพไม่สามารถผลิตบุคลากรระดับกลางได้เพียงพอ กับความต้องการและยิ่งถ้าจะคำนึงมิติของคุณภาพของผู้จบการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพที่มีสัดส่วนของผู้เรียนสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเทียบกับสายที่มีใช้วิทยาศาสตร์เข้ามาร่วมพิจารณาด้วยแล้วปัญหาการขาดแคลนแรงงานก็ยิ่งจะรุนแรงมากขึ้นไปอีก

การที่ประเทศไทยจะหนีจากกับดักของประเทศกำลังพัฒนาอันยาวนานนี้ได้และมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาอารยประเทศในโลกได้ ประเทศไทยไม่มีทางเลือกมากนัก นอกจากจะต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าและบริการให้มากขึ้นด้วยการวิจัยและพัฒนาการออกแบบที่เป็นนวัตกรรมของคนไทยมากขึ้น จำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่เป็นของคนไทยให้มากขึ้น ซึ่งแน่นอนประเทศไทยต้องเพิ่มผลิตภาพหรือคุณค่าในตัวสินค้าที่เป็นของคนไทยให้มากขึ้น การจะทำเช่นนี้ได้ประเทศไทยจะต้องลดสัดส่วนของการใช้ผู้จบการศึกษาในระดับ ม.ต้น (หรือต่ำกว่า) ซึ่งเป็นแรงงานระดับล่างให้น้อยลงและพยายามปรับปรุงอุปสงค์ต่อผู้ที่มีการศึกษาในระดับกลางคือ ม. ปลาย รวมถึง ปวช. ให้มากขึ้น เนื่องจากมีข้อสมมติฐานในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ว่าการศึกษาในระดับนี้ฝึกอบรมเพิ่มทักษะได้ง่ายสามารถปรับตัวกับกระบวนการผลิตได้ดีกว่า

เท่าที่ผ่านมาผู้ประกอบการมีความต้องการที่จะจ้างผู้ที่จบสายอาชีพมากขึ้นโดยเฉพาะระดับ ปวช. แต่ผู้ประกอบการกลับต้องการให้บุตรหลานได้เรียนในสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ (เพื่อหวังให้ลูกได้จบปริญญาตรี) ซึ่งจากตารางข้างต้นสัดส่วนของผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพเท่ากับ 66:34 ซึ่งมีสัดส่วนอยู่ในระดับนี้มานานนับสิบปีซึ่งก็ยืนยันด้วยผลการศึกษาของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาซึ่งก็พบว่าสัดส่วนนี้ไม่ดีขึ้นมีแต่จะเลวลงเช่นในปีการศึกษา 2557 นี้มีสัดส่วนแยกลงเหลือ

ประมาณ 71:29 ซึ่งถ้ายังปล่อยให้ไปไปตามยถากรรมแบบนี้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานผู้จบสายอาชีพในระดับอาชีวศึกษาก็จะถึงขั้นวิกฤติ

นักวิชาการบางคนอาจจะโต้แย้งว่ายังมีผู้จบ ปวส. ให้ใช้ได้เกือบ 75,000 คนต่อปีและยังมีภูมิหลังของการศึกษาระดับนี้ยังว่างงานในระดับการศึกษานี้ก็อีกมากกว่า 33,000 คนรวมๆแล้วก็มากกว่า 100,000 คนซึ่งก็เป็นความจริงอยู่ระดับหนึ่งซึ่งผู้ประกอบการที่มีขีดความสามารถในการแบกรับต้นทุนค่าแรงที่สูงกว่าในการจ้างแรงงานระดับนี้ที่จริงก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆแต่ในทำนองเดียวกันก็ยังมีสถานประกอบการ SMEs อีกเป็นจำนวนมากที่มีความสามารถในการจ่ายค่าจ้างแรงงานได้เพียงระดับ ปวช. เท่านั้นประเด็นที่เป็นปัญหามาโดยตลอดอีกมิติหนึ่งคือมิติคุณภาพและการเรียนในสาขาวิชาชีพที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดซึ่งทำให้ผู้ที่จบสายอาชีพยังคงว่างงานอยู่ก็เป็นจำนวนมากเนื่องจากขาดสมรรถนะที่ผู้ประกอบการต้องการ (ทำให้กำลังแรงงานสายวิชาชีพช่างซึ่งมีน้อยอยู่แล้วก็ยิ่งจะน้อยลงไปอีก)

จากการศึกษาของ ดร.สมชาย จันทร์ขานนา และคณะ ให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเมื่อปี 2555 พบสาเหตุหลายประการที่นักเรียนจะเลือกเรียนสายสามัญหรือสายอาชีพดังตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 2-2 สาเหตุที่นักเรียนจะเลือกเรียนสายสามัญและสายอาชีพ

เหตุผลที่เลือกเรียนสายสามัญ	%	เหตุผลที่เลือกเรียนสายอาชีพ	%	เหตุผลที่ไม่เลือกเรียนสายอาชีพ	%
1. ทำให้เกิดความภูมิใจในตัวเอง	45	1. ชอบเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี	29	1. โอกาสก้าวหน้าในอนาคตจำกัด	37
2. อิทธิพลจากผู้ปกครอง ญาติ เพื่อน	21	2. กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	22	2. ปัญหาความรุนแรง	25
3. ศึกษาต่อระดับสูงง่ายกว่า	17	3. การเรียนไม่ยาก แรงจูงใจไม่สูง	20	3. ทำงานท้อยาก	18
4. ต้องการใบปริญญาเป็นใบเบิกทางในความก้าวหน้าในการทำงานมากกว่า	17	4. ได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครอง ญาติ เพื่อน	14	4. สังคมไม่ยอมรับ/ไม่ภูมิใจ	11
		5. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาไม่สูงนัก	5	5. อื่นๆ	9

ที่มา: แนวทางการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพฯ, พ.ศ. 2552-2559. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าสำหรับผู้เรียนในสายสามัญทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง ทำให้ญาติพี่น้องสบายใจ แสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนเหล่านี้ต้องการแสดงออกว่าเขาเป็นคนเก่งและยังทำให้พ่อแม่ ญาติพี่น้องพึงพอใจที่บุตร/หลานได้ใบปริญญาและยังสามารถเรียนต่อระดับสูงได้ด้วย สอดคล้องกับผู้ที่ไม่เลือกเรียนสายอาชีพ เพราะเห็นว่าโอกาสก้าวหน้าจำกัด ทำงานท้อยาก สังคมและครอบครัวไม่ภูมิใจและมีโอกาสเสี่ยงอันตราย (ถึงชีวิต) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนและผู้ปกครองมีสิทธิที่จะคิดเช่นนั้น ถ้าเขามีทรัพยากรและการสนับสนุนเพียงพอ แต่ถ้ามีผู้ถามในมุมกลับว่าท่านจะทำอย่างไรที่ปัจจุบันถ้ายังมีผู้จบระดับปริญญาตรีในหลากหลายสาขายังว่างงานถึง 1 แสนคน หนึ่งในนั้นอาจจะจะเป็นบุตรหลานของท่าน ซึ่งเหตุผลนี้อาจจะไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะสามารถเปลี่ยนใจผู้ปกครองให้สนับสนุนนักเรียนที่จบมัธยมต้นให้กลับมาเรียนต่อในสายอาชีพได้ ซึ่งเหตุผลนี้อาจจะไม่เหมือนกัน สำหรับผู้ปกครองที่มีฐานะไม่ค่อยดีรวมทั้งเด็กที่มีผลการเรียนไม่ค่อยดี การที่จะ

ต้นทุ้งเรียนให้เรียนในสายสามัญมุ่งสู่มหาวิทยาลัยอาจจะเป็นหนทางที่ยาวไกลที่พ่อแม่ต้องรับผิดชอบจึงตัดสินใจให้บุตรหลานเรียนสายอาชีพก็อาจจะเป็นได้เช่นกัน

สำหรับเหตุผลสำคัญที่ผู้เลือกเรียนสายอาชีพมีความแตกต่างจากผู้เรียนสายสามัญมากพอควร อาทิ ชอบเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี (ผู้เรียนไม่ชอบท่องตำรา) เรียนได้ง่าย เรียนไปทำงาน (ปฏิบัติ) ไป มีตลาดแรงงานรองรับแน่นอน เป็นต้น ดังนั้น การที่จะชักจูงให้มีผู้สนใจเข้ามาเรียนสายอาชีพมากขึ้นๆ น่าจะทำได้ใน 2 มาตรการดังนี้ มาตรการจูงใจ มีแนวทางดังนี้

ต้องปรับทัศนคติของพ่อแม่ที่ต้องการใบปริญญา เพื่อโอ้อวดกับเพื่อนๆ และนักเรียนเอง ที่เห็นว่าเรียนสายสามัญมีศักดิ์ศรีกว่าเรียนสายอาชีพ ถ้าผู้ปกครองมีเงินมากๆ ก็ไม่เป็นไร แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีทางเลือกที่ไม่ต้องใช้เงินมาก เนื่องจากบุตรหลานสามารถเรียนและทำงานหารรายได้สลับกันไปได้จนจบปริญญาตรีในเวลาที่เหมาะสมไม่ต้องเป็นหนี้เป็นสินกู้เงินจากรัฐเพื่อให้ลูกเรียน ซึ่งจะมีหนี้สินติดตัวไปตลอด การใช้การแนะนำเชิงรุกเสริมด้วย Social Media เป็นเรื่องที่น่าจำเป็น ซึ่งน่าจะช่วยในการทำความเข้าใจกับพ่อแม่ผู้ปกครองได้อีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากทุกฝ่ายต้องช่วยกันพูดโดยเฉพาะครู/อาจารย์

ต้องสร้างสถานศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิเศษที่ต้องการเรียนใน Smart TVET School เพื่อเป็นการสร้าง “เด็กอาชีพรุ่นใหม่” โดยการคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบในทุกจังหวัดใหญ่หรือภูมิภาคของประเทศเพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่มีครูดี สถานที่ฝึก (เครื่องมืออุปกรณ์พร้อม) สำหรับเด็กเก่งเข้ามาเรียนอาชีวศึกษาโดยเฉพาะในสายช่าง (อุตสาหกรรม) ได้รับทุนการศึกษา วางหลักสูตรร่วมกับสถานประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตที่จบ เพื่อการันตีผู้จบเหล่านี้ว่ามีงานทำและมีรายได้ดี

สำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษาในสายช่างอื่นๆ อาจจะเน้นต่างจากนักศึกษากลุ่มที่กล่าวมาคือ เน้นในทางปฏิบัติร่วมกับผู้ใช้หรือสถานประกอบการให้มากที่สุด อาจปรับหลักสูตรให้เหลือระยะเวลาเรียนภาควิชาการและฝึกงานจริง (ระบบทวิภาคี) อย่างละเท่าๆ กัน โดยสถานศึกษาพิจารณาจัดหลักสูตรให้ชัดเจนว่า จะให้เด็กที่จบไปทำงานกับใครที่ไหน (ตลาดเป็นหลัก)

กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสมาคมวิชาชีพ สภาวิชาชีพต้องร่วมกันกำหนดอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม (สูงกว่าผู้จบสายสามัญ) และจะต้องไม่แตกต่างจากผู้จบระดับปริญญาตรีสายอาชีพนานัก อาทิ ผู้จบ ปวช. ได้เงินเดือน 1 หมื่นบาทขึ้นไป จบ ปวส. 1.2-1.3 หมื่นบาทขึ้นไป เป็นต้น และสำหรับเด็กจบ Smart ปวช. อาจจะทำให้เงินเดือนที่สูงกว่าเช่นเริ่มต้น 1.2 หมื่นบาท เป็นต้น

ให้ความสนใจกับอาชีวศึกษาเอกชนมากกว่า 400 แห่ง ปัจจุบันคุณภาพของสถานศึกษาและทางการเรียนการสอนไม่ดันทันนักเรียนโดยไม่มีภาคีการรองรับที่ควรอีกทั้งยังได้รับการดูแลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ไม่ค่อยทั่วถึงไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่จนอาจจะต้องพิจารณาลดภาระ สช. เนื่องจากดูแลสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาพื้นฐานมากอยู่แล้ว ควรย้ายอาชีวศึกษาเอกชนไปอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา(สอศ.) น่าจะเหมาะสมกว่า เพื่อให้อาชีวศึกษาเอกชนสามารถผลิตบุคลากรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นภายใต้รั้วเดียวกันกับ สอศ. มาตรการเชิงบังคับ

เพื่อให้เป้าหมายในการเพิ่มสัดส่วนของผู้เรียนต่อจากม. 3 เป็นสายสามัญต่อสายอาชีพ ปัจจุบันจาก 67:33 ให้เป็น 50:50 ในอีก 5-10 ปีข้างหน้า ควรจะต้องดำเนินการตามแนวทางของสภาการศึกษาฯ ดังนี้

จะต้องจัดตั้งผู้เข้ามารับผิดชอบหาวิธีการในการคัดกรองนักเรียนในระดับ ม. 3 ที่จะจบว่า สมควรจะเรียนต่อสายสามัญ หรือเรียนต่อสายอาชีพ โดยใช้มาตรการทางด้านงบประมาณ (Unit Cost) มาใช้ให้แตกต่างกันอย่างชัดเจน อาทิ ให้การสนับสนุนรายหัวผู้เรียนสายอาชีพมากกว่าสายสามัญร้อยละ 50:30 เป็นต้น

จำกัดจำนวนนักเรียนสายสามัญต่อชั้นเรียน โดยมีข้อตกลงว่าจะมีนักเรียนไม่เกิน 30 คนต่อห้อง และถ้าเรียนเกินกว่าจำนวนที่กำหนดจะไม่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัว

โดยภาพรวมของประเทศจะร่วมกันกำหนดเป้าหมายว่าแต่ละปีจะลดผู้เรียนสายสามัญได้ปีละเท่าไร และในการบังคับใช้ข้อตกลงคือ เมื่อครบจำนวนโควตาแล้วจะไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวหรือผู้เรียนไม่ได้รับเงินกู้เรียนเพื่อให้ได้เป้าหมาย 50:50 ให้เร็วที่สุด

นอกจากนี้ควรเน้นผู้เรียนสายมัธยมศึกษาฐานวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้นเพื่อให้มีวัตถุดิบหรือจำนวนผู้จบ ม. 3 ที่จะเข้าเรียนสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น โดยอาจจะใช้มาตรการอุดหนุนหรือการกั๊มเงินเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนผู้เรียนสายวิทยาศาสตร์มากขึ้น ขณะเดียวกันเมื่อเข้าสู่มัธยมศึกษาสายอาชีพฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควรได้รับการอุดหนุนรายหัวที่สูงกว่าการเรียนสายอื่นๆ ถ้าทำได้จริงจะเป็นแนวทางในการสนับสนุนให้มีผู้จบมัธยมศึกษาสายอาชีพ โดยเฉพาะมัธยมสายอาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เพียงพอและมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี ถ้าทุกฝ่ายมีความจริงจังและจริงจังในที่สุด อาชีวศึกษาก็จะกลับมาสร้างชาติได้อย่างเต็มภาคภูมิ ที่มา:<http://tdri.or.th/tdri-insight/thai-labour-force/> ในปี 2558 ประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้ง 10 ประเทศคือ ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์กัมพูชา และบรูไน จะก้าวเข้าสู่ “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” การดำเนินการต่างๆ จะเป็นไปตามความเห็นชอบร่วมกันของประเทศสมาชิก คือจะมีตลาดและฐานการผลิตสินค้าร่วมกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรีโดยแรงงานจะถูกจัดเป็นกลุ่มสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของอาเซียน โดยอาชีพที่มีข้อตกลงร่วมกันว่าจะมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีมีอยู่ 8 อาชีพ ได้แก่ วิศวกร พยาบาล สถาปนิก การสำรวจ นักบัญชี ทันตแพทย์ แพทย์และการบริการ/การท่องเที่ยว แต่อาชีพอื่นๆ ก็ต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างไม่ติดขัด และเพื่อรองรับการเข้ามาท่องเที่ยวของเพื่อนบ้านจากอาเซียนที่คาดการณ์ว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น

กำลังแรงงานและอัตราว่างงานของประเทศต่างๆ ในอาเซียน

สืบเนื่องจากประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่จุดเริ่มของการเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบในปลายปี 2558 ซึ่งเหลือเวลาไม่ถึง 15 เดือน ประเทศสมาชิกอาเซียนมีขนาดของประเทศแตกต่างกันมากจากประเทศสิงคโปร์ที่เล็กที่สุด (714 ตร.กม.) ไปจนถึงประเทศอินโดนีเซียที่มีพื้นที่มากที่สุดประมาณมา 1.86 ล้าน ตร.กม. สำหรับประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 3 มีพื้นที่ 513.12 ตร.กม. ซึ่งมีประชากรอาเซียนรวมกันถึง 604 ล้านคน ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 67.5 ล้านคน (ลำดับที่

4) ส่วนประเทศที่มีรายได้ต่อหัวสูงที่สุดแน่นอนคือ สิงคโปร์ (5,116 USD) ตามด้วยบรูไน (3,870 USD) มาเลเซีย (9,941 UDS) และไทย (5,116 USD) ความแตกต่างทางฐานะและทางเศรษฐกิจดังกล่าวบ่งชี้ถึงสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการจ้างงาน ซึ่งแตกต่างกันไปตามระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในอาเซียน

ตารางที่ 2-3 กำลังแรงงานและอัตราว่างงานของประเทศต่างๆ ในอาเซียน

ประเทศ	กำลังแรงงาน (พันคน)		จำนวน/อัตราว่างงาน (ร้อยละ)	
บรูไน	197.9	10	7,520/3.8	4
กัมพูชา	18,989.70	6	284,845/1.5	8
อินโดนีเซีย	114,879.30	1	7,582,860/6.6	2
ลาว	3,074.10	8	39,963/1.3	9
มาเลเซีย	11,996.50	7	371,892/3.1	5
ฟิลิปปินส์	38,561.80	4	2,699,326/7.0	10
สิงคโปร์	2,733.10	9	76,527/2.8	6
ไทย	38,949.10	3	272,644/0.7	1
เวียดนาม	46,655	2	1,035,741/2.2	7
พม่า	27,052.90	5	1,109,169/4.1	3
อาเซียน (ล้านคน)	303.1		13.484.4	
อัตราว่างงานรวม				

ที่มา: ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย <http://tdri.or.th/tdri-insight/thai-labour-in-aec-context/>

จากตารางที่ 1 ข้างต้น จะเห็นว่าขนาดของกำลังแรงงานในแต่ละประเทศแตกต่างกันมาก ความสามารถในการดูดซับแรงงานแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน ประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิ ประเทศสิงคโปร์เปิดโอกาสให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือระดับสูงเข้าประเทศได้ง่ายตราบใดก็ตามที่ผ่านกระบวนการคัดกรองของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันก็รับแรงงานฝีมือในระดับกลางในกิจกรรมเกี่ยวกับการก่อสร้างและภาคบริการจากประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งประเทศขนาดเล็กอย่างบรูไนเปิดโอกาสให้ผู้มีฝีมือแรงงานเข้าไปทำงานคล้ายกับสิงคโปร์ ถึงแม้ว่าจะมีการว่างงานอยู่ในระดับที่สูง (มากกว่า 2%) แต่ทั้งสองประเทศไม่มีปัญหาในการดูแลประชากรของตนเอง ซึ่งอยู่ในฐานะร่ำรวยที่สุดในอาเซียน

ประเทศมาเลเซียกับประเทศไทยมีลักษณะคล้ายกันคือ เป็นประเทศมีจำนวนแรงงานย้ายถิ่นเข้าประเทศสุทธิ (Net immigration) เป็นประเทศขาดแคลนแรงงานระดับล่างเหมือนกันโดยประเทศไทยมีแรงงานต่างด้าวระดับล่างทำงานอยู่แล้วประมาณ 3 ล้านคนเศษ มาเลเซียมีแรงงานต่างด้าวทำงานอยู่ประมาณ 4 ล้านคนเศษเช่นกัน จุดที่แตกต่างกันระหว่างไทยกับมาเลเซียคือการนำเข้าแรงงานระดับฝีมือระดับกลางและระดับสูง ซึ่งมาเลเซียนำเข้าเฉพาะแรงงานฝีมือระดับสูงเป็นส่วนใหญ่ แต่ประเทศไทยนำเข้าแรงงานฝีมือระดับกลาง (เทคนิคเซียน) และระดับผู้บริหารนักวิชาการและนักกฎหมาย เป็นต้น สิ่งที่เห็นได้ชัดคือ มาเลเซียมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าไทย มีกำลังแรงงานน้อยกว่าไทย 3 เท่า ซึ่งแน่นอนทำให้มีแรงงานไทยไปทำงานในมาเลเซียในพื้นที่รัฐที่ไม่ไกลจากชายแดนไทยเป็นจำนวนมากกว่า 4 แสนคน ส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรและภาคบริการ (อาทิ ร้านอาหารเมนูไทย ฯลฯ) สำหรับประเทศไทยเมื่อรวมตัวเป็นประเทศอาเซียนแล้วในปลายปีหน้า (2558) ยังไม่ต้องห่วงมากนักเกี่ยวกับ 7 วิชาชีพที่ได้ทำข้อตกลงกันเอาไว้คือ แพทย์ ทันตแพทย์ วิศวกร ช่างสำรวจ สถาปนิก พยาบาล และวิชาชีพบัญชี ซึ่งทุกกลุ่มจะมีสาขาวิชาชีพดูแลอยู่แล้วตามกติกาเมื่อเริ่มเคลื่อนย้ายบุคลากรเสรีปลายปีหน้าทุกประเทศที่สนใจที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและกฎระเบียบในการประกอบวิชาชีพเหล่านี้ในประเทศไทยอยู่ดีขณะเดียวกันแรงงานฝีมือของไทยปกติไปทำงานในประเทศที่มีค่าแรงสูงกว่าประเทศไทยคือประเทศสิงคโปร์เป็นหลักแต่สำหรับผู้ไปทำงานที่มาเลเซียอาจจะมีค่าจ้างไม่สูงเท่าสิงคโปร์แต่ที่เดินทางไปทำงานส่วนหนึ่งเป็นเพราะไม่มีปัญหาด้านการปรับตัวแต่ยังมีปัญหาข้อจำกัดของตลาดแรงงานในภาคใต้ประเทศไทย

ที่จริงแล้ว ถ้าประเทศไทยขาดแคลนบุคลากรในหลายสาขา อาทิ สาขาด้านที่เกี่ยวข้องกับช่างเทคนิคหรือช่างฝีมือขั้นสูง ทุกวันนี้มีแรงงานจากต่างประเทศทำงานอยู่ในประเทศไทยนับหมื่นคนอยู่แล้วภายใต้กรอบกติกาการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยหรือในกรณีที่ขาดแคลนบุคลากรด้านการศึกษาและ/หรือการวิจัยก็สามารถนำเข้าและขอใบอนุญาตทำงานได้อยู่แล้ว ซึ่งปัจจุบันมีบุคลากรจากต่างประเทศทำงานในภาคการศึกษานับหมื่นคน

สิ่งที่น่าห่วงคงเป็นอาชีพอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งได้ทำข้อตกลงกับประเทศในกลุ่ม 10 ประเทศไปแล้วคือ ได้มีการลงนามตามกรอบความร่วมมือแห่งอาเซียนใน 6 สาขาอาชีพ (32 ตำแหน่งงาน) ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยว (MRA-Tourism Professional (TP)) ซึ่งประกอบด้วย ด้านบริการโรงแรม (Hotel Services) มีแผนกต้อนรับ แผนกแม่บ้าน แผนกอาหาร แผนกอาหารและเครื่องดื่ม ด้านการเดินทาง (Travel Services) งานบริษัททัวร์ และตัวแทนท่องเที่ยว ซึ่งมีคนทำงานอยู่ในธุรกิจท่องเที่ยวในอาเซียนมากกว่า 25 ล้านคน

ปัจจุบันมีกระแสการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระพีโหมจนบางคนเข้าใจว่าเมื่อถึงปี 2558 คนทั้งอาเซียนสิ้นไหลอยากไปประเทศไหนทำงานอะไรก็ได้สะดวกตามใจ แต่ความจริงไม่ง่ายขนาดนั้น และมีคำถามว่าโอกาสของแรงงานไทยในประชาคมอาเซียนนั้นมีมากน้อยแค่ไหน แรงงานกลุ่มไหนที่ได้ประโยชน์ และทำอย่างไรจึงจะฉวยประโยชน์นั้นได้

ดร.สรารุท โพธิ์พงษ์ นักวิชาการอาวุโส สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ระบุว่า ปัญหาหนึ่งของตลาดแรงงานไทยคือความไม่สมดุลของโครงสร้างแรงงาน ความไม่สมดุลของตลาดแรงงานทั้งระดับล่างและระดับบน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ ขาดแคลน

แรงงานระดับล่าง (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) แต่มีแรงงานส่วนเกินระดับอุดมศึกษาอยู่มาก และมีปัญหาคุณภาพแรงงานไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งตลาดแรงงานอาเซียนน่าจะช่วยดูดซับแรงงานส่วนเกินของไทยกลุ่มนี้ได้ เนื่องจากภายใต้กรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเน้นการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ (ซึ่งหมายถึงแรงงานกลุ่มบน) หรือแรงงานวิชาชีพ โดยไม่ได้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานระดับล่าง

ตัวอย่างปัญหาแรงงานระดับบนของไทย เช่น ในปี 2551 มีแรงงานระดับอนุปริญญาขึ้นไปประมาณ 5.1 ล้านคน มีการออกจากแรงงานเพียงประมาณปีละ 8.2 หมื่นคน แต่เราผลิตแรงงานใหม่ระดับนี้ออกมา 3.1 แสนคน ทำให้มีแรงงานส่วนเกินในระดับนี้มากกว่า 2.3 แสนคนต่อปี และเฉพาะแรงงานระดับปริญญาตรี ในปี 2551 มีแรงงานระดับปริญญาว่างงานประมาณ 1.4 แสนคน ปี 2552 จำนวน 1.6 แสนคน และในปี 2553 จำนวน 1.3 แสนคน และยังคงว่างงานสะสมต่อเนื่องมากกว่าปีละแสนคน ดังนั้นเมื่อโอกาสเข้าสู่ตลาดแรงงานทำได้ยากเนื่องจากความต้องการมีจำกัด ตลาดแรงงานอาเซียนจึงเป็นโอกาสของแรงงานระดับสูงของไทยที่จะเข้าไปแข่งขันในการทำงานได้

ทั้งนี้ต้องทำความเข้าใจเจตนารมณ์ของ AEC Blueprint สำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ โดยเสรีคือ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การค้าการลงทุนเสรี 4 ประการ ได้แก่ การค้าเสรี การบริการเสรี การลงทุนเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี ซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรียังไม่ใช่ประเด็นหลักของอาเซียนและการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในกรอบของเออีซี (AEC) ไม่ใช่ใครนึกอยากจะทำ กระเป๋าข้ามชาติไปทำงานในอาเซียนเมื่อไรก็ได้ แต่มีกฎ กติกา ที่ต้องปฏิบัติซึ่งทำให้มองไม่ชัดว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือภายใต้กรอบอาเซียนมีความได้เปรียบการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศที่เป็นอยู่อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมื่อประเทศไทยและอาเซียนมีความตกลงทางการค้ากับประเทศอื่นๆ อีกเกือบทั่วโลก

ดร.สรารัฐ อธิบายว่า บริบทการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในกรอบของ AEC มี 2 ประเภท

1) การค้าบริการ (กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน – ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) รวมทั้งการเคลื่อนย้ายตามธรรมชาติของการค้า/การลงทุน
2) การเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพตามข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งสองประเภทนี้มีแตกต่างกัน กล่าวคือการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือตามการค้าบริการหรือ AFAS คือ การลด /ยกเลิกกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการในอาเซียน ประกอบด้วย การค้าบริการ 4 ประเภท คือ

- 1) การขายบริการข้ามพรมแดน
- 2) บุคคลผู้ถือสัญชาติตนเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ
- 3) ผู้ให้บริการต่างชาติเข้ามาจัดตั้งธุรกิจให้บริการ

4) บุคลากรต่างชาติเดินทางไปให้บริการในต่างประเทศ ข้อจำกัดสำคัญของการค้าบริการคือ ไม่ใช่กับบุคคลต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเพื่อทำงานทำ การขอสัญชาติ ถิ่นที่อยู่ หรือการจ้างงาน ที่เป็น การถาวร ดังนั้นในส่วนนี้เมื่อเข้าสู่ AEC แล้วนักธุรกิจยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศปลายทางทั้งกฎหมายเข้าเมืองและกฎหมายอื่นๆ และใช้ได้เฉพาะสาขาบริการเท่าที่ได้ตกลงกันเท่านั้น นอกจากนี้แท้จริงแล้ว การเคลื่อนย้ายแรงงานตาม AFAS ก็เหมือนกับความตกลงในด้านนี้ใน GATS

และ WTO ที่มีสมาชิกทั่วโลกเพียงแต่ว่า AFAS มีสาขาบริการที่ทำความตกลงแล้วไม่ต่ำกว่า 65 สาขา ในขณะที่ GATS และ WTO ยังไม่มีความคืบหน้า



ส่วนกรณีของ MRAs นั้นเป็นการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพ โดยต้องเป็นการเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือและต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ใน MRAs ของอาเซียนซึ่งปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามใน MRAs ไปแล้ว 7 วิชาชีพ คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักสำรวจ และนักบัญชี และ 1 กลุ่มอาชีพคือการท่องเที่ยว แต่อุปสรรคของการเคลื่อนย้ายแรงงานกลุ่มนี้ คือ

- 1) ต้องขึ้นทะเบียนวิชาชีพ (รับรองคุณสมบัติวิชาชีพ อาจต้องมีการทดสอบตามมาตรฐานที่กำหนด) ในประเทศปลายทาง
- 2) ต้องได้รับใบอนุญาตทำงานจากประเทศที่เข้าไปทำงาน
- 3) ต้องปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบของประเทศที่เข้าไปทำงาน ซึ่งในกรณีของไทยเราระบุว่าต้องมีประสบการณ์ กล่าวคือ ไม่ใช่ผู้จบการศึกษาใหม่ เช่น พยาบาลต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปี แพทย์ต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี เป็นต้น

ดร.สรารัฐ กล่าวว่า การแสวงหาโอกาสจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนตามแนวทางของความต้องการแรงงานอยู่ที่ การวางแผนตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อลดความกดดันเรื่องการล้นงานและการว่างงานของแรงงานมีการศึกษา(แรงงานระดับสูง) สามารถทำได้ทั้งตามข้อตกลง ASAF และ MRAs โดยควรเน้นการส่งเสริมการส่งออกแรงงานระดับวิชาชีพ 8 สาขาตามเงื่อนไข MRAs ซึ่งสิ่งที่ควรเตรียมพร้อมคือ ศึกษาตลาดแรงงานวิชาชีพในประเทศปลายทางเพื่อกำหนดประเทศเป้าหมายและเป้าหมายเชิงปริมาณ ขณะเดียวกันในเชิงคุณภาพต้องศึกษาเงื่อนไขการจ้างงานแรงงานต่างประเทศของประเทศเป้าหมาย ทั้ง MRAs และคุณภาพทางวิชาชีพที่ต้องการ และ

แก้ไขจุดอ่อนของแรงงานไทย โดยเฉพาะในเรื่องภาษาอังกฤษ และไอที (IT) เพิ่มจุดแข็งของคนไทย โดยการอบรมโดยตรงและโดยอ้อมให้มีคุณลักษณะ (Attributes) ต่างๆ ที่ภาคธุรกิจต้องการ เช่น มีระเบียบวินัย มีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม มีความทุ่มเทให้กับงาน เป็นต้น สำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงานตามข้อตกลง ASAF นั้น ก็อยู่ที่ต้องการขยายการค้าการลงทุนไปในประเทศอาเซียน เพื่ออาศัย ASAF เป็นพาหนะนำแรงงานระดับสูงของไทยออกสู่ตลาดอาเซียน

ดร.สราวุธ กล่าวว่า ทำายที่สุดแล้ว ในภาพรวมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคงไม่ได้ทำให้ตลาดแรงงานระหว่างประเทศของไทยเปลี่ยนแปลงไปมากนัก เพราะประเทศไทยและอาเซียนยังมีข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศอื่นๆ อีกเกือบทั่วโลก แต่หากเราใช้โอกาสที่เปิดกว้างไม่ว่าช่องทางใดในการเคลื่อนย้ายแรงงานส่วนเกินระดับสูงที่เป็นปัญหาส่วนเกินในตลาดแรงงานและสะสมเพิ่มขึ้นทุกปี การผลักดันสู่ตลาดแรงงานอาเซียนจึงไม่เพียงช่วยลดปัญหาในประเทศแต่ยังเป็นการสร้างโอกาสให้กับแรงงานไทยระดับบนซึ่งแข่งขันได้ในอาเซียน และนำรายได้เข้าประเทศ

ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประเทศสมาชิก “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” 10 ประเทศ หรือ “อาเซียน” มีเป้าหมายจะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ประกอบด้วย สามด้านหลัก ได้แก่ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) วิสัยทัศน์รวมของผู้นำอาเซียน คือ การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎกติกาในการทำงาน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง(ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียน) เป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน คือการสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง มีความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างรอบด้าน โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ประชาคมอาเซียนใน 4 ประเด็นหลักได้แก่ (1) ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน (2) สามด้านหลักของประชาคมอาเซียน (3) ความคืบหน้าของการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในแต่ละด้าน ซึ่งส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากผลการประชุมคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2555 ณ หอวังเทสโมสรสวนที่ 2 กระทรวงการต่างประเทศ

1. ความเป็นมา

เมื่อเดือนธันวาคม 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสารวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (ASEAN Vision 2020) เพื่อกำหนดเป้าหมายว่า ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) อาเซียนจะเป็นวงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - A Concert of Southeast Asian Nations หุ่นสวนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต - A Partnership in Dynamic Development มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศ

ภายนอก - An Outward-looking ASEAN และชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร - A Community of Caring Societies

ต่อมา ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2546 ที่เมืองบาหลีประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ตอบสนองต่อการบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนเพิ่มเติม โดยได้ลงนามในปฏิญญาวาดด้วยความร่วมมืออาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN SocioCultural Community: ASCC)

อย่างไรก็ดีที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 ที่เมืองเซบูประเทศฟิลิปปินส์ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแถลงการณ์เซบูเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) เพื่อให้อาเซียนสามารถปรับตัวและจัดการกับประเด็นท้าทายของทุกมิติในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Roadmap for ASEAN Community ๒๐๑๕) ซึ่งผู้นำอาเซียนได้รับรองเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ชะอำ-หัวหิน ในขณะที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนอาเซียนให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะการเร่งรัดการรวมตัวทางเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตภายในภูมิภาคเป็นหลักและลดการพึ่งพาเศรษฐกิจโลกที่ผันผวน ในขณะเดียวกัน ก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ความเสมอภาคกันระหว่างสมาชิกมากขึ้น ทั้งนี้ล่าสุด ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 ที่กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ผู้นำอาเซียนได้ตกลงที่จะกำหนดวันที่อาเซียนจะเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม 2558

2. สามด้านหลักของประชาคมอาเซียน

2.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่

มีกติกาและมีการพัฒนาค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน โดยยึดมั่นหลักการของการไม่แทรกแซงกิจการภายในและการส่งเสริมค่านิยมของประชาคมควบคู่กันไป

มีความเป็นเอกภาพ ความสงบสุข ความแข็งแกร่ง และมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติเพื่อส่งเสริมให้อาเซียนพึ่งพาอาศัยกลไกของตนมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาและความท้าทายต่างๆในภูมิภาค

มีพลวัตและมีปฏิสัมพันธ์กับนอกภูมิภาคอาเซียน

2.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ได้แก่

การเปิดตลาดและฐานการผลิตเดียวสำหรับประชากร 600 ล้านคนใน

อาเซียน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและบุคลากรวิชาชีพต่าง ๆ อย่างสะดวกมากขึ้น และมีการไหลเวียนอย่างเสรียิ่งขึ้นสำหรับเงินทุน

การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับประเด็นนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการแข่งขันที่เป็นธรรม การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายภาษีรวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยการส่งเสริม SMEs และการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านโครงการ อาทิโครงการริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เพื่อลดช่องว่างทางการพัฒนา รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือด้านธุรกิจระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยเน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีรวมกันอย่างชัดเจนรวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

2.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการใน ๖ ด้านได้แก่

การพัฒนามนุษย์

การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม

สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม

ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

การลดช่องว่างทางการพัฒนา

ความคืบหน้าของการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน 5 ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงความคืบหน้าของการดำเนินงานของอาเซียนและประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนใน 5 ประเด็น ได้แก่

ความคืบหน้าของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ความคืบหน้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความคืบหน้าของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ความคืบหน้าด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

ความคืบหน้าด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

ความพร้อมของประเทศไทยกับการเข้าสู่อาเซียน

1. ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

(กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยประสานงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ ของประเทศไทย คือกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงยุติธรรม)

1.1 ภาพรวม ในปี 2555

โดยเฉพาะในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2555 ที่กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชาอาเซียนได้มีพัฒนาการที่ดีในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยมีการสร้างกฎเกณฑ์บรรทัดฐาน และความร่วมมือกับต่างประเทศ อาทิ

1.1.1 การจัดตั้งสถาบันอาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์(ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) อย่างเป็นทางการ

มีสำนักงานอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีภารกิจในการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมสันติภาพในภูมิภาค และไม่มีหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันในอาเซียน

1.1.2 ดานสิทธิมนุษยชน

มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration: AHRD) นับเป็นเอกสารสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของอาเซียน แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของอาเซียนในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชนอาเซียน

1.1.3 ดานการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านยาเสพติด สมัยพิเศษ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2555 ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยมีการประชุมระดับรัฐมนตรีมีแต่การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเท่านั้น โดยที่ประชุมถึงความสำคัญที่จะทำให้อาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดภายในปี 2558 ซึ่งจะเข้าสู่ การเป็นประชาคมอาเซียน รวมถึงการสกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติดข้ามพรมแดน

1.1.4 ดานการคานมนุษย์

ประเทศไทยผลักดันให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค (Regional Plan of Action) ควบคู่ไปกับการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการคานมนุษย์ (ASEAN Convention on Trafficking in Persons) เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาคานมนุษย์ในระดับภูมิภาค

1.1.5 ประเด็นทะเลจีนใต้อาเซียน

ยังเผชิญกับความท้าทายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวประเทศไทย ในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ได้ผลักดันให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน-จีน เพื่อรักษาพลวัตการเจรจาที่สร้างสรรค์และพิจารณาแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีนในด้านต่าง ๆ ที่จะเป็ผลประโยชน์รวมของทั้งสองฝ่ายรวมถึงการหารือแนวทางในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความไว้วางใจและการเจรจาหารือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

1.2 ในสวนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ

1.2.1 การจัดทำแนวปฏิบัติและแผนปฏิบัติการ 3 ปี (2556-2558) ของกระทรวงกลาโหม

เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยในปี 2556 กระทรวงกลาโหมจะดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการผสมผสานกับกลุ่มประเทศอาเซียน อาทิความมั่นคงทางทะเลการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติการแพทย์ทหารการรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น

1.2.2 การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติซึ่งมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.)

กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยประสานหลักของประเทศ และมีหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management: ACDM) ด้วย

1.2.3 การจัดการฝกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติภายใต้กรอบ ARF (ASEAN Regional Forum Disaster Relief Exercise: ARF DiREx)

โดยประเทศไทยและเกาหลีใต้จะร่วมกันจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖ ที่จังหวัดเพชรบุรีเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติและความร่วมมือระหว่างทหารและพลเรือน

2. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยประสานงานหลักโดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ ของประเทศไทย อาทิกระทรวงการคลังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น)

2.1 ภาพรวม อาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ

2.1.1 ปัจจุบันอาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Scorecard) ระยะที่ 3 (ป2555-2556)

ซึ่งตามข้อมูลที่ปรากฏ ประเทศไทยสามารถดำเนินการไปได้ร้อยละ 84.6 และอยู่ระหว่างการจัดทำแผนการปรับมาตรฐานและความสอดคล้องในเรื่องพิกัดศุลกากร การอำนวยความสะดวกทางการค้า ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง มาตรฐานของ SME และการจัดทำระบบข้อมูลศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ จุดเดียว หรือ “ASEAN Single Window”

2.1.2 อาเซียนประสบความสำเร็จในการจัดทำความตกลงอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons)

ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2555 เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่ประสงค์จะให้บริการในประเทศสมาชิกในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน โดยขอผูกพันของไทยจะอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากร 2 ประเภท คือ ผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business Visitor) และผู้อนุญาตภายในบริษัท (Intra-Corporate Transferee) โดยครอบคลุมการเคลื่อนย้ายบุคลากรใน 25 สาขา อาทิ บริการวิศวกรรม บริการคอมพิวเตอร์บริการวิจัยและการพัฒนา บริการธนาคารเงิน บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านสุขภาพ และบริการ ด้านโรงแรม เป็นต้น

2.1.3 สำหรับความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) นั้น

ได้มีผลบังคับใช้แล้ว โดยอาเซียนได้ผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ 8 แล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 โดยเปิดไปแล้วร้อยละ 70 ซึ่งนักลงทุนอาเซียนสามารถเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียนอีกประเทศหนึ่งในรูปแบบของบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 70 ในสาขาบริการ อาทิ บริการด้านวิชาชีพ บริการ ด้านคอมพิวเตอร์ บริการด้านโทรคมนาคม การวิจัยและการพัฒนา บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ บริการ ด้านการก่อสร้าง บริการด้านการจัดจำหน่าย บริการ ด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการด้านนันทนาการและกีฬา เป็นต้น โดยเปิดเฉพาะบาง sub-sector ของแต่ละสาขาดังกล่าว และมีอีก 2-3 สาขาที่เปิดให้ผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติไม่เกินร้อยละ 51 อาทิ บริการด้านการขนส่งทางรถไฟ และทางอากาศ ทั้งนี้ มีเงื่อนไขว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในแต่ละสาขาด้วย

2.1.4 ในเรื่องการจัดทำข้อตกลงยอมรับรวม (Mutual Recognition Agreement: MRA)

เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะนั้น ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำ MRA แล้ว 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ทันตแพทย์พยาบาล วิศวกรรม

สถาปัตยกรรม นักบัญชีและช่างสำรวจและ 1 สาขาบริการ คือ บริการการท่องเที่ยว ประเทศไทยได้ลงนาม MRA ในสาขาการบริการการท่องเที่ยวแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555

2.1.5 นอกจากนี้พัฒนาการที่สำคัญยิ่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21

เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา คือ การที่ผู้นำอาเซียน 10 ประเทศ กับผู้นำจีน ญี่ปุ่นเกาหลีใต้ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์และอินเดีย ประกาศให้มีการเริ่มเจรจาการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านในภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) โดยจะเริ่มการเจรจาในต้นปี 2556 เพื่อให้บรรลุผลได้ในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่เข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้โดยเห็นว่า RCEP จะช่วยปรับให้ FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศทั้ง 6 ดังกล่าว ตามกฎระเบียบที่สอดคล้องกัน

2.2 ในสวนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ

2.2.1 การจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรและอินทรีย์

อาทิผักผลไม้อาเซียนจำนวน 28 รายการ และอยู่ระหว่างการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้าประมงเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรวมถึงการจัดสัมมนาสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกรไทยโดยเฉพาะการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม สหกรณ์และการเชื่อมโยงเครือข่ายเรื่องการตลาดของสินค้าเกษตรซึ่งเป็นหนึ่งในเรื่องที่รัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ได้ตกลงกันโดยเฉพาะการขับเคลื่อนกลุ่มสหกรณ์และในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน+3 ด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN+3 Ministers Meeting on Agriculture and Forestry: AMAF+3) เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๕ ที่ประเทศลาว ไทยได้เสนอเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการโครงการสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR)

2.2.2 การลงนามในข้อตกลงยอมรับรวม (MRA)

เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาการบริการการท่องเที่ยวเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2555 และพัฒนาการการเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องของเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาการบริการการท่องเที่ยว อาทิการจัดตั้งคณะกรรมการบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งชาติและการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ รวมถึงมาตรฐานสำหรับ 32 วิชาชีพ

2.2.3 การเตรียมความพร้อมในการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะใน 7 สาขาวิชาชีพและ 1 การบริการของกระทรวงแรงงาน

ที่ผ่านมา มีการประชุมระดับความเห็นเพื่อประเมินว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะจะมีผลกระทบต่อคนไทยและต่อการแข่งขันของประเทศไทยในด้านแรงงานมีทักษะอย่างไร ซึ่งสรุปผลได้ว่ายังไม่มีความกระทบมากนักโดยสภาวิชาชีพของไทยคอยกำกับดูแลอยู่นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานด้วย

2.2.4 การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า สินค้า บริการและการลงทุน

โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำแผนงาน 4 ด้าน
สำคัญ ได้แก่

การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรม
พลังงานทดแทน

การพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของ
ผู้ประกอบการ SME เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการวิจัยและพัฒนา รวมถึง
การถ่ายโอนเทคโนโลยีและ

การพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานสินค้าด้วยการทดสอบทางห้อง
ปฏิบัติการ

2.2.5 การดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคม อาเซียนในส่วนของ ICT ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015)

โดยโครงการที่ประเทศไทยรับผิดชอบ ได้แก่การจัดทำมาตรฐาน
และนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน (ASEAN ICT Skills Standard and Definition)
การจัดทำแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (ASEAN e-Government
Strategic Action Plan) และให้ความสำคัญกับการวางโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT การจัดสัมมนาเพื่อ
เผยแพร่การเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และโครงการ
Smart Thailand เป็นต้น

2.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

(กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์เป็นหน่วยประสานงาน
หลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านสังคมและวัฒนธรรมอื่น ๆ ของประเทศไทย อาทิกระทรวง
วัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงาน กพ. เป็นต้น)

2.3.1 ภาพรวม อาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตาม แผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาทิ

2.3.1.1 ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำตัวชี้วัดผลการ ดำเนินงานตามแผนการจัดตั้ง

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC
Scorecard) เสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะนำมาใช้ในการประเมินผลในเดือนมิถุนายน 2556

2.3.1.2 การจัดตั้งกลไกใหม่

โตแก รัฐมนตรีอาเซียนด้านกีฬาซึ่งจะมีการประชุมปะชุมครั้งแรกในปี 2556 และรัฐมนตรีอาเซียนด้านสตรีซึ่งมีการประชุมครั้งแรกไปแล้ว เมื่อเดือนตุลาคม 2555

2.3.1.3 ด้านการศึกษา

ในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการศึกษา (ASEAN Ministers Meeting on Education) ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2555 ได้มีเอกสารสำคัญ คือ เอกสารคู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาและให้เยาวชนเรียนรู้อาเซียนและประเทศสมาชิกในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2.3.1.4 ด้านการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคม

มีการจัด GO-NGO Forum ซึ่งเป็นขอรริเริ่มของประเทศไทยเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนนอกจากนี้ยังมีกลไกด้านสิทธิมนุษยชนที่ดูแลสิทธิสตรีและสิทธิเด็กคือ คณะกรรมาธิการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children:ACWC) ด้วย

2.3.2 ในสวนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่

สำคัญ

2.3.2.1 ประเทศไทยได้ผลักดันให้หลักประกันสุขภาพ

ถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC)

เป็นวาระสำคัญของการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน (ASEAN Health Ministerial Meeting: AHMM) ครั้งที่ 11 และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าทั่วภูมิภาคอาเซียน และลดผลกระทบในบริเวณชายแดนที่มีการข้ามพรมแดนมารับการรักษาในประเทศไทย

2.3.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความ

เข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและความคืบหน้าในการสร้างระบบภายในทวนยภิต ซึ่งดำเนินการโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network : AUN) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการได้วางยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2546-2561 ใน 6 ด้าน ได้แก่ (ก) การพัฒนาทักษะโดยการอบรมภาษาอังกฤษและสร้างความรู้ภาษาอาเซียน (ข) การสร้างความตระหนักและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของประเทศอาเซียน (ค) การส่งเสริมการรู้หนังสือ (ง) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาและสร

างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผลและการโอนหน่วยกิต (จ) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Center: CLC) และ (ฉ) การผลิตและการพัฒนาบุคลากรใหม่ที่มีสมรรถนะ

2.3.2.3 การพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ ทางด้านมรดกวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียนของกระทรวง วัฒนธรรม

โดยเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึง การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินแห่งชาติศิลปินพื้นบ้าน ช่างหัตถกรรมนักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้การดำเนินงานของไทยภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค

2.3.2.4 การกำหนดไทย 2013 เปนปี ASEAN Sports Industry Year

โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลอง โดยการกีฬาแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยประสานงานหลักในการจัดกิจกรรม แสดงความสนใจที่จะเพิ่มกีฬาประเภทตะกร้อหรือมวยในอนาคต เนื่องจากเป็นกีฬาที่ประเทศอาเซียนมีความเชี่ยวชาญ

2.3.2.5 การพัฒนาชนบทและขจัดความยากจนซึ่งมี กรมการพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย

เป็นหน่วยประสานงาน โดยกำหนดจัดโครงการต่าง ๆ อาทิการแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน โครงการพัฒนาที่มหาวิทยาลัยโดยให้ตัวแทนชุมชนมารับความรู้จากสวนกลางแลนำไปขยายผลต่อในชุมชน โครงการถ่ายทอดวิถีทัศน์ทางไกลจากสวนกลางไปยังศาลากลางจังหวัดในจังหวัดต่าง ๆ และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการรวมกลุ่มจังหวัด (Regional Cooperation Center : RCC) ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากที่สนใจและมีความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนแก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดต่างๆ เป็นต้น

2.4 ความคืบหน้าด้านการเชื่อมโยงระหว่างกัน ในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

2.4.1 ความเป้นมา

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๕ เมื่อเดือนตุลาคม 2552 ที่ชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย ผู้นำอาเซียนเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดความเชื่อมโยงระหว่างกัน
ในอาเซียน (ASEAN Connectivity) เพื่อเสริมสร้างความเป้นปึกแผ่นของอาเซียนและนำอาเซียนไปสู่การเป้นประชาคมอาเซียนในปี 2558 และได้ออกแถลงการณ์ผู้นำอาเซียนว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกัน
ในอาเซียน รวมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกัน

ในอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity: HLTFAC) เพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity: MPAC) ให้แล้วเสร็จ ซึ่งต่อมาได้เสนอให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 17 เมื่อเดือนตุลาคม 2553 ให้การรับรองโดยอาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Master Plan on ASEAN Connectivity) โดยมีเจตนารมณ์ที่จะเร่งรัดการเชื่อมโยงประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศให้เป็นอย่างน้อย และมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริงภายในปี 2558 โดยให้ อาเซียนเป็นศูนย์กลางโครงสร้างความสัมพันธ์ในภูมิภาคและเพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยความเชื่อมโยงดังกล่าวจะเน้นอาเซียนในเบื้องต้น และจะเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปภูมิภาคต่าง ๆ อาทิภูมิภาคเอเชียตะวันออก ภูมิภาคเอเชียใต้และอื่น ๆ ต่อไปทั้งนี้การเชื่อมโยงในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทฯ ในการก่อสร้างถนน เส้นทางรถไฟ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ รวมทั้งการเชื่อมโยง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านพลังงาน (โครงการท่อแก๊สและระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน) โดยมีคณะทำงานสาขาต่าง ๆ ของอาเซียน (ASEAN Sectoral Bodies) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ด้านกฎระเบียบ แผนแม่บทฯ จะมีส่วนในการเร่งรัดการดำเนินการตามความตกลงพิธีสาร ข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการ ข้ามแดนให้สะดวก รวดเร็วโปร่งใสลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุนทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนในขณะเดียวกันก็ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดจากอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์และมลภาวะต่างๆ ที่ตามมาจากการเชื่อมโยงด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน แผนแม่บทฯ จะช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวก การไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชน การเชื่อมโยงทางสังคม วัฒนธรรม และการสร้างความรู้สึกของการเป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกันมากขึ้นอาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee : ACCC) โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกทำหน้าที่ดังกล่าว ในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้นายประดาป พิบูลสงคราม อดีตเอกอัครราชทูตและอดีตรองปลัดกระทรวงฯ เป็นผู้แทนไทยใน ACCC โดยมีหน้าที่ประสานงานกับผู้ประสานงานของแต่ละประเทศสมาชิก (National Coordinator) เพื่อผลักดันและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมทั้งประสานกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ อาทิ จีน ญี่ปุ่น และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2.4.2 ความคืบหน้า ACCC

มีการประชุมมาแล้ว 6 ครั้ง มีการหารืออย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมถึงการผลักดัน 15 โครงการเร่งรัดในแผนแม่บท (15 Priority Projects) ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี 2555 ทั้งนี้ในการประชุมครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 8-10 กันยายน 2555 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับการระดมทุนกับประเทศคู่เจรจา องค์กรเพื่อการพัฒนา และภาคเอกชนที่สนใจจะลงทุนหรือร่วมมือกับอาเซียนในโครงการที่สามารถสร้างผลตอบแทน นอกจากนี้อาเซียนได้ผลักดันให้ประเทศคู่เจรจาเข้ามามีบทบาท

มากขึ้นในการช่วยสนับสนุนอาเซียนในโครงการเร่งด่วน 15 โครงการ โดยล่าสุด จีนและญี่ปุ่นได้จัดตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงานโดยตรงกับ ACCC ในการสร้างความร่วมมือในโครงการเร่งด่วนดังกล่าว รวมถึงสหภาพยุโรปและออสเตรเลียได้แสดงท่าทีสนใจที่จะจัดตั้งคณะทำงานพิเศษเช่นเดียวกันที่ผ่านมา อาเซียนได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายตามแผนแม่บททว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน การจัด ASEAN-India Car Rally ก็ถือเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคต่างๆ ทั้งนี้ในโอกาสที่ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย ครบรอบ 20 ปีในปี 2555 กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอินเดียจัด ASEAN-India Car Rally ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 17 ธันวาคม 2555 เพื่อสำรวจเส้นทางจากอาเซียนไปยังแคว้นฮัสสัมของอินเดียและส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างกันอันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเพิ่มพูนโอกาสความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่าย หลังจากที่ที่เคยจัดแรลลี่จากอินเดียมาสู่อาเซียนแล้วเมื่อปี ๒๕๔๗ โดยขบวนแรลลี่ของอาเซียนและอินเดียในครั้งนี้ได้เริ่มออกเดินทางจากเมืองยอกยาการ์ตาในอินโดนีเซีย-สิงคโปร์-มาเลเซีย-ไทย(ครั้งที่ 1) กัมพูชา-เวียดนาม-ลาว-ไทย (ครั้งที่ 2) เมียนมาร์-เขาอินเดียที่พรมแดน Tamu-Moreh และไปสิ้นสุดที่เมืองกวาฮาตุในแคว้นฮัสสัมของอินเดีย

2.5 ความคืบหน้าด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

กรมประชาสัมพันธ์ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน แก่สื่อมวลชนโดยผลิตคู่มืออาเซียนจัดสัมมนาอบรมข้าราชการและสื่อมวลชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและจัดทำเว็บไซต์ www.asean thai.net เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารสำหรับสื่อมวลชนและนักประชาสัมพันธ์และมีอาสาสมัครประจำหมู่บ้านคอยให้ความรู้เรื่องอาเซียนในแต่ละหมู่บ้านนอกจากนี้จะมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนภายในเพื่อประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน รวมถึงโครงการจัดสำนักนิเทศสัมพันธ์ไปประจำการในจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย ทั้งนี้อีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยขณะนี้รัฐบาลไดมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของดำเนินการดังนี้

2.5.1 กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา

ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

โดยส่งเสริมการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง สร้างความตระหนักเรื่องอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และดำเนินกิจกรรมทางยุทธศาสตร์และพัฒนาคุณสมบัติความสามารถเตรียมความพร้อมที่ดีให้กับแรงงานอาเซียนเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับประโยชน์และความท้าทายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.5.2 กระทรวงแรงงานส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม

โดยรวบรวมหลักการทำงานอย่าง ถูกต้องและเหมาะสมไว้ในวัฒนธรรมการทำงานของอาเซียน รวมถึงสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงาน และทำให้เกิด

ความมั่นใจว่าการส่งเสริมการบริหารกิจการจะเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการจ้างงานของอาเซียนเพื่อ
ให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์การจ้างงาน

2.5.3 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.)

ส่งเสริมการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความ
รับผิดชอบ และมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบราชการ
ของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

2.5.4 ในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน

ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแกภาคส่วน
ต่างๆ ดังนี้

2.5.4.1 การเตรียมความพร้อมแกภาครัฐ

กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการดำเนินการใน
หลายมิติทั้งการปรับสวราชการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน การพัฒนาบุคลากรและการ
สร้างศักยภาพแกข้าราชการ และการส่งเสริมการดำเนินตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนใน
ทั้งสามด้าน โดยที่ผ่านมาได้จัดทำโครงการต่างๆ อาทิ

ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข่า
ราชการพลเรือน (กพ.) เพื่อจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแกข้าราชการ
พัฒนาทักษะการทำงานและเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อ
นบานไหแกข้าราชการ

จัดทำหลักสูตรฝกออาเซียนร่วมกับสถาบันการตาง
ประเทศทเวางวงศวโรปการ เพื่อฝกออบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ไหแกข้าราชการ
หรือพนักงานหนวยงานของรัฐ (ระดับไมต่ำกวาชำนาญการ) หรือหนวยงานภาคเอกชน (ระดับไมต่ำ
กวาผู้จัดการ) ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ การฝกออบรมจะ
ประกอบด้วยการบรรยายความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหนวยงานตาง ๆ รวมถึง
การศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เปนจุดเชื่อมโยงหรือเปนจุดยุทธศาสตร์ของไทยต
ออาเซียนในตางตาง ๆ และการดูงานในตางประเทศ ไดแก สำนักเลขาธิการอาเซียน ฌกรุงจากรต
ประเทศอินโดนีเซีย

ประสานงานกับสวราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่อง
การแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้ประชาคมอาเซียนในทั้ง
สามเสาเพื่อใ้กฎหมายมีความทันสมัยและเอื้อใ้ไทยสามารถแข่งขันและใ้โอกาสจากประชาคม
อาเซียนใ้เต็มที่

2.5.4.2 การเตรียมความพร้อมแกภาคเอกชน

เพื่อใ้ภาคเอกชนสามารถใ้ประโยชน์จากการ
เปนประชาคมอาเซียนใ้เต็มที่ โดยเฉพาะการที่อาเซียนมุ่งสู่การเปนตลาดและฐานการผลิต
เดียวกันและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก กรมอาเซียนใ้มีบทบาทในการประสานกับหนวยงานที่
เกี่ยวข้องในการดำเนินการในประเด็นสำคัญตางๆ อาทิ

การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทย
ให้ตอบสนองต่อความต้องการ และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียน

การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขต
การค้าเสรีทั้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค (จีน ญี่ปุ่น
เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์)

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนใน
การกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่าง ๆ ของภาครัฐ โดยในปัจจุบัน มีผู้แทนสภาหอ
การค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ในองค์ประกอบ
คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ

การรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามความต้องการของ
ตลาดและผ่านเกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศที่กำหนด

การเสริมสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนัก
ธุรกิจและผู้ประกอบการในอาเซียน

การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจ
เกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทยโดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

2.5.4.3 การเตรียมความพร้อมภาคประชาชน

กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการสร้างความ
ตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียนและได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิด
กับจากหน่วยงานราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อ
ประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในประชาชนทุกภาคส่วนและในทุก
ระดับ โดยที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินการที่สำคัญหลายประการอาทิ

กิจกรรมอาเซียนสัญจร กรมอาเซียนได้ดำเนินการจัด
กิจกรรมอาเซียนสัญจร ไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจ
เกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์และโอกาสที่คนไทยจะได้รับจาก
การเป็นประชาคมอาเซียน โดยการจัดบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากรของ
สถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจ และมีการพบปะกับภาค
ประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะของสาธารณชน

การจัดทำสื่อเผยแพร่อาทิสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งในปี 2555
กรมอาเซียนได้จัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์ไปตามคำขอของหน่วยงานและผู้สนใจต่าง ๆ กว่า 3,000 รายการ
จัดทำรายการวิทยุ “เราคืออาเซียน” คลื่น A.M. 1575KHz ออกอากาศทุกวันอังคาร เวลา 17.30-
18.00 น. เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน อาทิ ข้อมูลพื้นฐาน
ของอาเซียน กิจกรรมอาเซียนสัญจร อาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ผลการประชุมของอาเซียนที่สำคัญ
รวมทั้งการถามคำถามชิงรางวัล เป็นต้น นอกจากนี้กรมอาเซียนได้จัดทำเว็บไซต์
www.mfa.go.th/asean เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของอาเซียน และ
การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกรมอาเซียน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สื่อ

ประชาสัมพันธ์และสื่อมวลชนมีเดีย อาทิวิถีทัศน์ประชาคมอาเซียน การทูตของโลกออาเซียน เพลง ASEAN Way เป็นต้น รวมถึง Facebook “ASEAN-Thailand” เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางทางการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับอาเซียน

งานวันอาเซียน ในวันที่ 8 สิงหาคม ของทุกปี กรมอาเซียนกำหนดจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสครบรอบการก่อตั้งอาเซียน ที่กระทรวงการต่างประเทศ เป็นประจำทุกปีโดยในปี 2555 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่กระทรวงการต่างประเทศจัดขึ้นประมาณ 1,000 คน และมีนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ กว่า 60 แห่งทั่วประเทศเข้าร่วม โดยมีกิจกรรมสำหรับเยาวชน อาทิการแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน การประกวดเรียงความหรือวาดภาพเกี่ยวกับอาเซียน การจัดนิทรรศการอาเซียน และมีการเสวนาโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อที่เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนปี 2558

การเป็นวิทยากรอบรม สัมมนา กรมอาเซียนได้รับเชิญจากหน่วยราชการ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชนให้เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ กรมอาเซียนได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัดอบรมครูทั่วประเทศเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และการเตรียมพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งเป็นการ train the trainers เพื่อให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมกลับไปถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครูในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่าย นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนต่อไป รวมถึงการจัดค่ายภาษาอังกฤษให้กับเยาวชน และยังมีโครงการอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกมากมายในปี 2556 ซึ่งคงต้องติดตามต่อไป โดยจะเน้นให้ความรู้กับภาคส่วนต่างๆ ในท้องถิ่นมากขึ้น

สรุป

แม้ว่าภาครัฐและภาคเอกชนจะดำเนินการในด้านเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 แต่ประชาคมอาเซียนจะประสบผลสำเร็จไม่ได้หากปราศจากการสนับสนุนของภาคประชาชน กรมอาเซียนในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติจะทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาประชาคมอาเซียน และส่งเสริมความตระหนักรู้ให้ประชาชนในทุกภาคส่วนและในทุกระดับมีความเข้าใจและมีส่วนรวมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่องแข่งขันต่อไปในอนาคต และกรมอาเซียนพร้อมให้ความร่วมมือสนับสนุนทุกภาคส่วนในด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนคนไทยในทุกภาคส่วนและในทุกระดับได้รับประโยชน์และใช้โอกาสอย่างเต็มที่จากการเป็นประชาคมอาเซียน(กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2556)

สมรรถนะแรงงาน

“สมรรถนะ” แปลมาจากคำว่า Competence หรือ Competency ซึ่งหมายถึงความสามารถ ในการทำบางสิ่งได้เป็นอย่างดี (the ability to do something well: จาก Longman Dictionary) (ถ้าเป็นพหูพจน์ คำว่า “Competences” เป็นคำที่ใช้ในสหราชอาณาจักร ส่วนคำว่า “Competencies” ใช้ในสหรัฐอเมริกา) ในที่นี้จะกล่าวถึงความสามารถในการทำงานหรือ

การประกอบอาชีพเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในการทำงานหรือการประกอบอาชีพนั้นต้องใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อจะทำภารกิจของงานนั้น ถ้าบุคคลใดมีความสามารถในการทำงานได้ เรียกว่า เป็นคนที่มีสมรรถนะในการทำงาน และในทางตรงข้ามถ้าบุคคลใดไม่สามารถทำงานได้ก็เรียกว่าเป็นคนไม่มีสมรรถนะ การสร้างเสริมให้คนมีความสามารถในการทำงานเป็นการสร้างสมรรถนะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล และการออกแบบสมรรถนะ รวมถึงการฝึกอบรมคนให้มีความสมรรถนะสำหรับการทำงานจึงเป็นสาระสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ (Vocational Education and Training หรือ VET)

การนำเสนอมาตรฐานสมรรถนะอาชีพกำลังมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบลักษณะของการฝึกอบรมและการพัฒนามาตรฐานสมรรถนะของคนทำงานให้เพิ่มขึ้น ทั้งในสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา รวมทั้งประเทศในแถบเอเชีย หรือแม้แต่ในระบบของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการกำหนดความต้องการจำเป็น และ/หรือการออกแบบการจัดฝึกอบรม หรือการประเมินการฝึกอบรม จำเป็นจะต้องมีความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้แนวคิดและหลักการดำเนินงานขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับฐานสมรรถนะด้วย

ระบบฐานสมรรถนะมี 2 ระบบหลัก ได้แก่ ระบบของอังกฤษหรือสหราชอาณาจักร และระบบของสหรัฐอเมริกา โดยแต่ละระบบมีฐานแนวคิดและคุณลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งทั้ง 2 ระบบ ไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง และเมื่อได้ทำความเข้าใจทั้งสองระบบก็จะสามารถนำส่วนที่ดีที่สุดมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในบริบทที่ต้องการได้มากที่สุด สาระสำคัญที่เป็นพื้นฐานของทั้งสองระบบจะได้แสดงในลำดับต่อไป

จุดประสงค์ของการฝึกอบรมฐานสมรรถนะ (Competence-based Training) คือการพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ในสหราชอาณาจักร คำว่า “กำลังคนที่มีสมรรถนะ” ประกอบไปด้วย คนที่มีความสามารถในการทำงานได้อย่างคงเส้นคงวา (Consistently) ตามมาตรฐานของข้อกำหนดในการทำงานภายใต้ขอบเขตของบริบทหรือเงื่อนไขของงานนั้น แต่ในสหรัฐอเมริกาคำว่า “สมรรถนะ” ไม่ได้หมายถึงภาระงานในการทำชิ้นงานนั้น แต่หมายถึงสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความสามารถในการปฏิบัติภาระงานนั้น ๆ ได้ด้วย ดังนั้น Competence-based Training หรือ Competency-based Training หรือการฝึกอบรมบนฐานความสามารถ หมายถึง การใช้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงานมาใช้เป็นฐานของการจัดฝึกอบรม หรือนำมาใช้เป็นเนื้อหาของการฝึกอบรม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถตามเนื้อหานั้น เรียกให้กระชับสั้น ๆ ว่า “การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ” นอกจากนี้ยังมีกรนำแนวคิดไปใช้สำหรับการพัฒนาหลักสูตรอีกด้วย เพราะหลักสูตรและการสอนรวมทั้งการฝึกอบรมเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกันเสมอ เมื่อใดมีการสอนหรือการฝึกอบรมก็มักต้องมีหลักสูตรอยู่ด้วย

แนวโน้มของการจัดการศึกษาวิชาชีพจะมุ่งไปสู่การจัดการศึกษาบนฐานความสามารถ ซึ่งจะใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะเช่นกัน โดยการจัดการศึกษาแบบนี้จะมีพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ 2 ประการ ได้แก่ เทคโนโลยีในรูปของ “ระบบ” ซึ่งจะให้มีวิธีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน และเทคโนโลยีในรูปของ “เทคนิคหรือวิธีการสอน” โดยคำนึงถึงความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในการเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีการสอนจะต้องให้บรรลุจุดประสงค์ได้อย่างที่ต้องการ การจัดการศึกษาด้วยฐานของความสามารถ จะต้องกำหนด

จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนให้แน่นนอนและวัดผลได้ การดำเนินการสอนและการประเมินผลต้องสอดคล้องกัน การจัดการศึกษาด้วยฐานของความสามารถจะต้องกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังนี้ 1) กำหนดความสามารถหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละหัวข้อวิชา 2) กำหนดมาตรฐานของความสามารถว่าอยู่ระดับใด 3) กำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล 4) กำหนดปรัชญาทางการสอนหรือวิธีการเรียนการสอน 5) หาวิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 6) สรรหาและสร้างแหล่งวิชาการเพื่อการเรียนการสอน 7) สรรหาและพัฒนาวิธีการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับให้มีประสิทธิภาพ 8) ในการดำเนินการสอนบนฐานความสามารถจะเน้นการสอนเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมให้แต่ละคนได้พัฒนาตนเองจนถึงขีดสุดของความสามารถ โดยใช้หลักการดังนี้ 1) แบ่งแยกขั้นตอนของการเรียนการสอนออกเป็นส่วนย่อย ๆ 2) เลือกสื่อเพื่อการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ในแต่ละขั้น หรือส่วนย่อย ๆ ของเนื้อหาวิชา 3) จัดระดับความสามารถของผู้เรียน 4) เลือกหาวิธีการสอนโดยเน้นให้มีการพัฒนารายบุคคล 5) หาวิธีการจัดและประเมินผล เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน “สมรรถนะ” ในสหราชอาณาจักร กับ สหรัฐอเมริกา

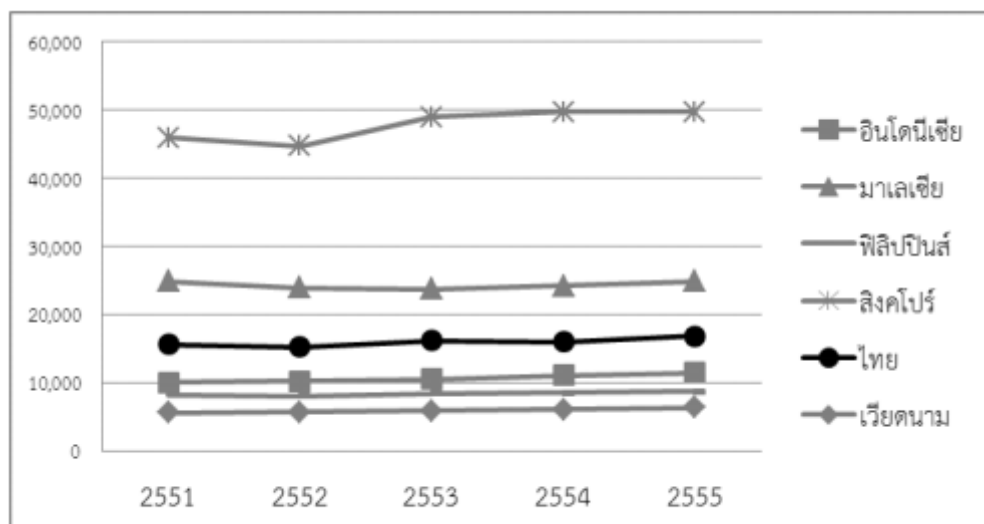
ในสหราชอาณาจักร “สมรรถนะ” เป็นตัวสะท้อนความคาดหวังของการจ้างงาน เป็นมาตรฐานทางอาชีพที่คาดหวัง และเป็นการเน้นบทบาทของงาน (Work Roles) มากกว่าตัวงาน (Jobs) ในสหรัฐอเมริกา คำว่า “สมรรถนะ” นั้นเป็นคุณลักษณะสำคัญที่มีในตัวบุคคล ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพ และ/หรือความสามารถในการปฏิบัติงานที่ดีเยี่ยมในชิ้นงานหนึ่งๆ ข้อแตกต่างเหล่านี้จริง ๆ แล้วแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดที่หลากหลาย เป็นความแตกต่างที่สามารถสร้างหลักการได้อย่างมากในการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ ในรูปแบบที่นำเอามาตรฐานขั้นสุดท้ายมาเป็นเกณฑ์ และในการประยุกต์ใช้เป็นมาตรฐานในระดับต่าง ๆ ภายในโปรแกรมการฝึกอบรมความสับสนของผู้ให้การฝึกอบรมความสับสนและไม่เข้าใจเกี่ยวกับ “ระบบฐานสมรรถนะ” (Competence-based System) และ “การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ” (Competence-based Training) มักจะเกิดจากหนึ่งในปัจจัยที่อยากต่อการทำความเข้าใจดังต่อไปนี้ความเชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับระบบฐานสมรรถนะใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เชื่อว่า ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (National Vocational Qualifications: NVQs) นั้นเป็นระบบการฝึกอบรมสมรรถนะมากกว่าเป็นระบบการประเมินสมรรถนะความยากลำบากในการให้ความสำคัญหรือมุ่งเน้น “ตัวผลลัพธ์” (Outcomes) มากกว่า “กระบวนการ” (Processes) หรือ “ปัจจัยนำเข้า” (Inputs) ความเชื่อผิด ๆ ที่ว่า กระบวนการหรือวิธีการในการออกแบบการฝึกอบรมนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งหมดความเชื่อผิด ๆ ที่ว่า การฝึกอบรมฐานสมรรถนะ หมายถึง การฝึกอบรมที่ผู้ให้การฝึกอบรมถูกลดบทบาทและความรับผิดชอบในการฝึกอบรมลงไปตามความเชื่อผิด ๆ ที่ว่า ระบบของประเทศหนึ่งดีกว่าของประเทศหนึ่ง จึงต้องยึดแนวทางของสหราชอาณาจักร หรือสหรัฐอเมริกา อย่างเดียวความเชื่อผิด ๆ ที่ว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำเอาระบบ “ฐานสมรรถนะ” มาใช้ได้รับการถ่ายทอดความคิดมาจากผู้นำทางความคิดภายในหน่วยงาน จึงกลายเป็นความคิดที่มีเจ้าของ มีผู้นำความคิด โดยไม่สนใจปรัชญา หลักการ และทฤษฎี ที่อยู่เบื้องหลังของการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ยึดมั่นตามตัวผู้นำความคิดการฝึกอบรม / การประเมินในสหราชอาณาจักร ที่มีระบบการพัฒนาสมรรถนะอย่างทันสมัย (แต่ยังไม่ถึงกับเชื่อมั่นได้อย่างแน่นอน ยังเป็น state-of-the-art อยู่) ซึ่งใช้ “ฐานของผลลัพธ์เป็นมาตรฐานสมรรถนะ” (Outcome-based Standards of Competence) ได้ถูกรวมไว้ในหน่วยของสมรรถนะ (Units of Competence) การรวมหน่วย

สมรรถนะเหล่านี้มีหลากหลายแนวทางที่จะนำไปสู่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (National Vocational Qualifications: NVQs) สิ่งสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจคือ หน่วยสมรรถนะดังกล่าวเป็นหน่วยการประเมินและหน่วยการรับรอง (Assessment and Certification) ซึ่งปริมาณของโมดูลการฝึกอบรมอาจมีความจำเป็นหรือมีความสัมพันธ์กันกับหน่วยสมรรถนะไม่มากนักน้อยผลลัพธ์ / ปัจจัยนำเข้า หรือกระบวนการผู้ให้การฝึกอบรมที่มีประสบการณ์ในการออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรมต่าง ๆ จะพิจารณาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม รวมไปถึงโครงสร้างและเนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอบรม การฝึกอบรมฐานสมรรถนะนั้นโดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์ในเรื่องของแบบแผนและเนื้อหาที่กำหนด และความแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือจุดเริ่มต้นสำหรับการออกแบบ ผู้ให้การฝึกอบรมมีความจำเป็นต้องไตร่ตรองให้มากในเรื่องของ “ผลลัพธ์ที่ต้องการ” (Required Outputs) มากกว่า “ปัจจัยนำเข้าที่ปรารถนา” (Desirable Inputs) ในเรื่องของการฝึกอบรมสมรรถนะ สิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ และมาตรฐานสมรรถนะแบบใช้ผลลัพธ์เป็นฐาน มักจะนำมาใช้เป็นพื้นฐานของการวางแผนการฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการ หรือวิธีการในการออกแบบวิธีการและขั้นตอนของการฝึกอบรมและเครื่องมือพื้นฐานของการออกแบบการฝึกอบรมในระบบการฝึกอบรมฐานสมรรถนะไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งหมด ผู้ฝึกอบรมอาจทราบว่าขอบเขตในการเลือกนั้นเปิดกว้างสำหรับพวกเขา ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีในการเพิ่มการเข้าใจหลักการฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นขึ้น ผู้ฝึกอบรมจะสามารถสร้างหลักการใหม่ ๆ เพื่อสนองความต้องการของบุคลากรหรือกลุ่มคณะ โดยการสร้างการประเมินภาคปฏิบัติให้เพิ่มปริมาณขึ้น และการเปลี่ยนแปลงวิธีการและกระบวนการเพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการสร้างหลักฐานที่สนับสนุนในเรื่อง สมรรถนะของบุคลากรผ่านทางความสำเร็จของกิจกรรมการอบรมบทบาทของผู้ให้การฝึกอบรมระบบฐานสมรรถนะสนับสนุนให้ทุกคนภายในองค์กรรับผิดชอบต่อการฝึกอบรมและการพัฒนา ตัวอย่างเช่น ผู้จัดการฝ่ายจะรับผิดชอบด้านการฝึกสอนและการพัฒนามากกว่าและมีความต้องการเป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในด้านการตรวจสอบความต้องการของการฝึกอบรมมากกว่า อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่า ผู้ให้การฝึกอบรมเป็นบุคลากรที่ไม่มีความจำเป็นต่อองค์กร แต่ในทางกลับกันผู้ให้การฝึกอบรมจะเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ และมีโอกาสปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดมากกว่าผู้จัดการฝ่ายและบุคลากรอื่นๆ ในการตรวจสอบความต้องการการวางแผน และการให้การฝึกอบรม รวมทั้งการประเมินประสิทธิผลขององค์ประกอบดังกล่าว พื้นฐานทั่วไปความแตกต่างที่สำคัญระหว่างการฝึกอบรมแบบดั้งเดิมและการฝึกอบรมฐานสมรรถนะตั้งอยู่บนพื้นฐานที่วงจรการฝึกอบรมได้ปฏิบัติมา ในระบบฐานสมรรถนะความสามารถพื้นฐานจะต้องแสดงให้เห็นได้ชัดเจน สามารถวัดมาตรฐานของความสามารถที่อยู่บนพื้นฐานของผลลัพธ์ ซึ่งหมายถึงความคาดหวังในเรื่องของความสามารถตามบทบาทของการทำงานสรุปจุดประสงค์ของการฝึกอบรมฐานสมรรถนะคือ การพัฒนาความสามารถของ กำลังคนในการทำงานในระบบฐานสมรรถนะหลักการพื้นฐานสำคัญของการฝึกอบรมได้แก่ การพัฒนาความสามารถในการทำงานที่เกิดขึ้นนั้นต้องเป็นที่ ประจักษ์และสามารถวัดได้ซึ่งเป็นการเห็นผลลัพธ์เป็นสำคัญ โดยเป็นผลมาจากความสามารถที่คาดหวังในการทำงาน ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการฝึกอบรมแบบใช้สมรรถนะเป็นฐานหรือความสามารถเป็นฐานนั้นต้องมีการสร้างความเข้าใจให้ถูกต้อง ผู้ให้การฝึกอบรมยังมีความสำคัญและไม่ได้เปลี่ยนแปลงกระบวนการหรือวิธีการในการฝึกอบรมอย่างสิ้นเชิง และที่สำคัญคือระบบสมรรถนะทั้งหมดไม่ใช่เป็นเพียงระบบสำหรับการฝึกอบรมแต่ยังเป็นระบบของการประเมิน

สมรรถนะได้อีกด้วย สารสำคัญของเรื่องฐานสมรรถนะนั้นเป็นการนำความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงานมาใช้เป็นเนื้อหาของการฝึกอบรมหรือการเรียนการสอนวิชาชีพ(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์,2553: <http://www.thairath.co.th/content/103860>)

การพัฒนากำลังคนสายอาชีพ

เนื่องจากแรงงานไทยมีผลิตภาพแรงงานอยู่ในระดับต่ำโดย เมื่อเปรียบเทียบกับในกลุ่มประเทศอาเซียน พบว่า ประเทศไทยมีผลิตภาพแรงงานมากกว่าประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนามเล็กน้อย แต่ต่ำกว่าประเทศมาเลเซียและต่ำกว่าครึ่งของผลิตภาพแรงงานสิงคโปร์ รวมทั้งยังขาดทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและไม่สามารถปรับเปลี่ยนทักษะเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ ในขณะเดียวกัน แรงงานนอกระบบซึ่งมีอยู่ประมาณ 25 ล้านคน หรือกว่าร้อยละ 60 ของผู้มีงานทำทั้งประเทศในปี 2556 มีเพียงร้อยละ 6 เท่านั้นที่ได้รับความคุ้มครองจากระบบประกันสังคม (มาตรา 40 ของ พ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ. 2533) และยังมีแรงงานอีกจำนวนมากที่ไม่ได้รับความคุ้มครองด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการทำงาน นอกจากนี้ ประชากรวัยแรงงานยังขาดความรู้และทัศนคติที่ดีในการบริหาร จัดการทางการเงินซึ่งส่งผลให้แรงงานส่วนใหญ่ออมน้อยแต่มีหนี้สินมากจนขาดความมั่นคงในชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยชรา



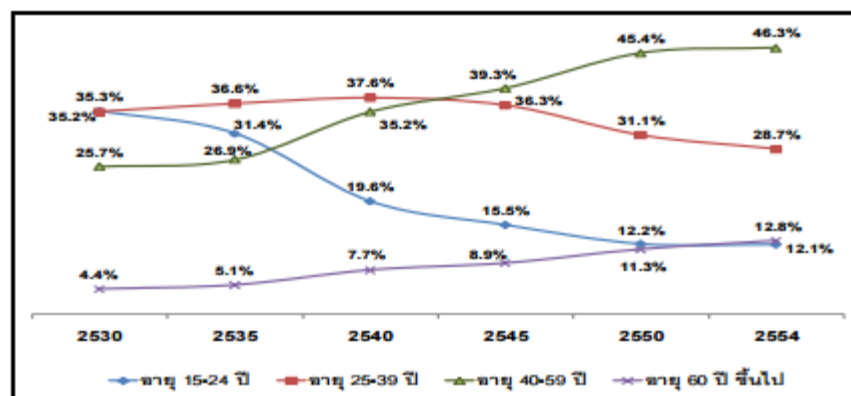
ที่มา: ธนาคารโลก

แผนภาพที่ 2-9 การเปรียบเทียบแรงงานที่มีผลิตภาพแรงงานในกลุ่มอาเซียน

การวิเคราะห์มิติเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ในโลกและภูมิภาคส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตและบริการของประเทศต่างๆ ภาคการผลิต

จำเป็นต้องปรับตัว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและรักษาสถานภาพความสามารถในการแข่งขันไว้ให้ได้ทั้งการปรับเปลี่ยน กระบวนการผลิตและเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งพัฒนาทักษะกำลังคนที่ต้องการสำหรับการดำเนินธุรกิจในอนาคต ทั้งนี้ สถานการณ์ของการพัฒนากำลังคนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในสาขาต่างๆ สรุปได้ ดังนี้ การพัฒนากำลังคนสำหรับภาคเกษตร ภาคเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญของ ประเทศและเป็นฐานการผลิตที่ต่อยอดไปสู่การผลิตในภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมา การพัฒนาภาคเกษตรไทยประสบปัญหาหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันได้รวดเร็วดังเช่นในภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยประเด็นท้าทายของภาคเกษตร ได้แก่ ผลผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ แม้ว่าดัชนีผลิตภาพแรงงานในภาคเกษตรจะเพิ่มขึ้น จาก 66.0 ในปี 2544 เป็น 76.4 ในปี 2554 ก็ตาม แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าผลิตภาพแรงงานของภาคนอกเกษตร (ภาคอุตสาหกรรมและบริการ) ที่อยู่ในระดับ 125.2 อยู่มาก นอกจากนั้นจำนวนประชากรวัยแรงงานในภาค เกษตรที่เริ่มลดลงและสูงวัยมากขึ้น ทำให้ภาคเกษตรจำเป็นต้องอาศัยแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น



ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555)

แผนภาพที่ 2-10 สัดส่วนแรงงานภาคเกษตรแยกตามช่วงอายุ ระหว่างปี 2530 – 2554

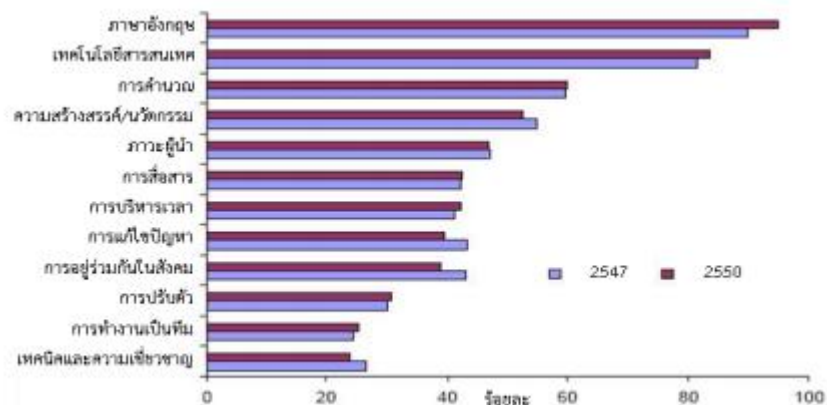
ตารางที่ 2-4 จำนวนแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (กัมพูชา เมียนมาร์ และ สปป. ลาว) ในประเทศไทย

ประเภทกิจการ	ปี 2552	ปี 2554
เกษตรและปศุสัตว์	221,703	228,041
กิจการต่อเนื่องเกษตร	65,305	81,882
ประมง	41,128	28,918
กิจการต่อเนื่องประมง	136,973	106,851
กิจการก่อสร้าง	220,236	232,162
รวม	1,184,592	1,163,002

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

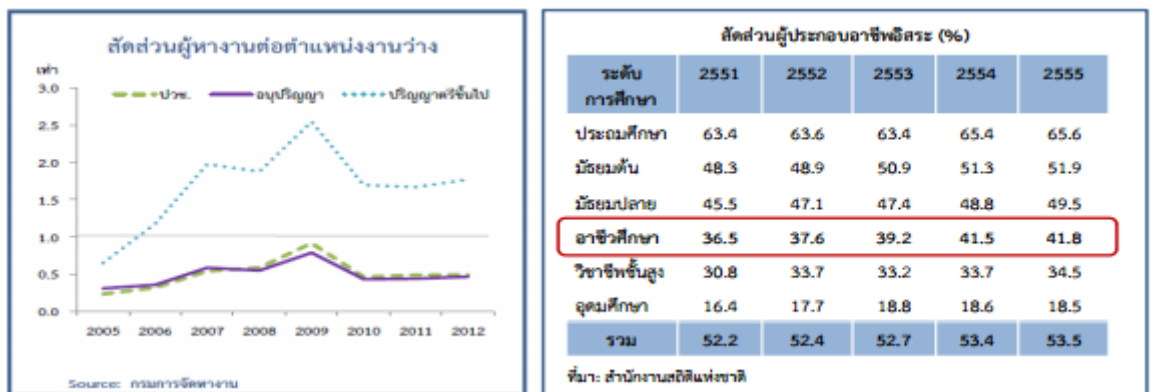
การพัฒนากำลังคนสำหรับภาคอุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคเศรษฐกิจ สำคัญที่สามารถสร้างรายได้สูงให้กับประเทศเป็นอันดับ 2 รองจากภาคบริการ โดยในปี 2556 สามารถสร้าง รายได้ถึง 4.3 ล้านล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 36.8 ของรายได้ที่เกิดขึ้นในประเทศ อีกทั้งยังมีอัตราการ ขยายตัวต่อเนื่องในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2552-2556) เฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อปี และในปี 2556 ภาคอุตสาหกรรมมีการจ้างงานจำนวน 6.36 ล้านคนหรือร้อยละ 14.6 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นท้าทายสำคัญของการพัฒนากำลังคนในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ คุณภาพของแรงงานในปัจจุบันไม่ สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมโดยช่องว่างระหว่างความคาดหวังของผู้ประกอบการกับความสามารถของแรงงานที่มีอยู่จริงในภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ โครงสร้างตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมในอนาคตมีแนวโน้มของความต้องการแรงงาน อาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้การศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า สัดส่วนผู้หางานทำระดับปริญญาตรี มีจำนวนสูงกว่าตำแหน่งงานว่างถึงเกือบ 2 เท่า ในขณะที่จำนวนแรงงานระดับอาชีวศึกษา ยังไม่เพียงพอต่อ ตำแหน่งงานที่ว่างอยู่



ที่มา : โครงการสำรวจระดับการเพิ่มผลผลิตและบรรยากาศการลงทุนในประเทศไทยโดยธนาคารโลก ร่วมกับสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพที่ 2-11 เปรียบเทียบร้อยละของสมรรถภาพพื้นฐานของแรงงานไทยระหว่างปี 2547 และ 2550



ที่มา : อ้างอิงในการศึกษาเรื่อง “ข้อจำกัดด้านแรงงานต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” โดยทีมนโยบายเศรษฐกิจด้านอุปทาน ฝ่ายนโยบาย เศรษฐกิจการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2557

แผนภาพที่ 2-12 แนวโน้มของการขาดแคลนแรงงานระดับอาชีวศึกษา

การพัฒนากำลังคนสำหรับภาคบริการ

ภาคบริการนับเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญต่อ ระบบเศรษฐกิจของประเทศทั้งด้านการจ้างงานและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจสูง โดยในปี 2555 ภาคบริการมีสัดส่วนการจ้างงานถึงร้อยละ 46.3 ของการจ้างงานรวมของประเทศและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม ถึงร้อยละ 60.9 ของ GDP และในช่วงปี 2550 - 2555 มีอัตราการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1 ต่อปีทั้งนี้

ความต้องการแรงงานในภาคบริการมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยแรงงานในภาคบริการกระจุกตัวอยู่ใน สาขา การค้าส่งและค้าปลีกมากที่สุด ประมาณ 5.70 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 31 ของจำนวนผู้มีงานทำ ในภาคบริการทั้งหมด ในขณะที่สาขาการท่องเที่ยวเป็นสาขาสำคัญอันดับต้นของภาคบริการ เนื่องจากมีความ เชื่อมโยงกับสาขาบริการอื่นๆ อีกหลายสาขา เช่น โรงแรม ที่พัก และร้านอาหาร อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบ ทักษะแรงงานในภาคบริการและการท่องเที่ยวของไทยกับประเทศ อื่นๆ จะเห็นว่าแรงงานไทยมีจุดแข็งในด้าน การให้บริการ (Service-Minded) แต่มีจุดอ่อนด้านทักษะ ภาษาอังกฤษโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับแรงงานชาว ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ถือว่ายังตามหลัง อยู่มาก และต้นทุนค่าจ้างที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) นอกจากนี้ ภาคบริการยังประสบปัญหาด้านการขาด แคลนแรงงานทั้งในด้าน ปริมาณที่มีจำนวนแรงงานบางประเภทล้นตลาดและบางประเภทขาดแคลน และ ปัญหาคุณภาพของ แรงงาน โดยแรงงานทักษะต่ำซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานต่างด้าวที่ได้รับค่าจ้างต่ำจะพบ ปัญหาการ ขาดแคลนแรงงานในบางช่วงเวลาโดยเฉพาะในฤดูกาลท่องเที่ยวและการเก็บเกี่ยวพืชผล เกษตรกรรม ส่วนแรงงานมีทักษะระดับกลาง พบปัญหาการปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และภาษา

การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม

บุคลากรทางการวิจัยเทียบเท่าเต็มเวลา (Full Time Equivalent: FTE) ของประเทศ ไทยมีสัดส่วนที่ ทำงานในภาครัฐต่อภาคเอกชนอยู่ที่ 80:20 ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญสำหรับการวิจัยและ พัฒนาให้สามารถตอบ โจทย์ความต้องการที่แท้จริงของภาคอุตสาหกรรมและการนำไปต่อยอดและใช้ ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ จากข้อมูลของสถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) ปี 2557 พบว่า จำนวน บุคลากรทางการวิจัยแบบ FTE ต่อประชากร 1,000 คนของประเทศไทยต่ำกว่าประเทศอื่นมาก (ไทย = 0.80 คน/ปี ญี่ปุ่น = 6.81 คน/ปี และฟินแลนด์ = 9.98 คน/ปี) ในขณะที่กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมีจำนวน 3.3 ล้านคน คิดเป็นเพียงร้อยละ 9 ของกำลังแรงงานรวมทั้งประเทศ (38.92 ล้านคน) โดยจำนวน 1.28 ล้านคนหรือร้อยละ 39 ของกำลังแรงงาน ด้านวิทยาศาสตร์ฯ กลับทำงาน ไม่ตรงกับสาขาที่เรียน ทำให้ไทยต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานด้าน วิทยาศาสตร์ฯ ใน ภาคการผลิตและบริการจำนวนมาก รวมทั้งยังมีปัญหาความไม่สอดคล้องของคุณภาพของ แรงงานกับ ความต้องการของตลาด

ทั้งนี้ คาดการณ์ความต้องการกำลังคนและการผลิตกำลังคนในกลุ่มสาขาวิชาและ ระดับ การศึกษาต่างๆ ระหว่างปี 2553-2562 พบว่า ความต้องการกำลังคนกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนทั้งแรงงานผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ระดับปริญญาตรี และ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี แม้ว่าระดับ ปวช. ความต้องการลดลงเล็กน้อย การผลิตกำลังคนในด้าน นี้ยังไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานภายในประเทศ เนื่องจากจำนวนผู้สำเร็จ การศึกษาและ พร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับ ต่างๆ ยกเว้น ปวช. ลดลง อย่างต่อเนื่อง ทำให้ช่องว่างระหว่างความต้องการกำลังคนและการผลิต กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีเพิ่มสูงขึ้น โดยคาดว่า ณ ปี 2562 ไทยจะสามารถผลิต

แรงงานที่สำเร็จการศึกษาและพร้อมเข้าสู่ ตลาดแรงงานในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระดับ ปวช./ปวส. ระดับปริญญาตรี และระดับสูง กว่าปริญญาตรี ได้ประมาณร้อยละ 74.3 ร้อยละ 54.3 ร้อยละ 82.3 และร้อยละ 34.9 ตามลำดับ เมื่อเทียบกับความต้องการแรงงานของตลาด

ตารางที่ 2-5 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาและความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ระหว่างปี 2557 – 2562

		2557	2558	2559	2560	2561	2562
ปวช.	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (คน)	7,501	7,454	7,466	7,577	7,725	7,831
	ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม (คน)	11,235	11,345	10,456	10,600	10,648	10,547
	สัดส่วนการผลิตต่อความต้องการ (ร้อยละ)	66.76	65.70	71.40	71.48	72.55	74.25
ปวส.	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (คน)	31,744	31,513	31,082	30,435	29,679	29,088
	ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม (คน)	47,493	49,081	49,166	50,789	52,312	53,615
	สัดส่วนการผลิตต่อความต้องการ (ร้อยละ)	66.84	64.21	63.22	59.92	56.73	54.25
ป.ตรี	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (คน)	53,193	52,732	51,880	50,409	48,729	47,698
	ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม (คน)	52,188	53,813	53,491	55,164	56,696	57,941
	สัดส่วนการผลิตต่อความต้องการ (ร้อยละ)	101.93	97.99	96.99	91.38	85.95	82.32
ป.โทขึ้นไป	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา (คน)	9,853	9,829	9,790	9,743	9,686	9,618
	ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม (คน)	23,665	24,563	24,969	25,873	26,757	27,570
	สัดส่วนการผลิตต่อความต้องการ (ร้อยละ)	41.64	40.02	39.21	37.66	36.20	34.89

ที่มา: สศช. ประมวลผลจากรายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิต และพัฒนากำลังคนของประเทศ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การวิเคราะห์มิติสังคม

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสภาพการณ์ด้านกำลังคนของไทยในปัจจุบันสะท้อนนัยยะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลายประการ โดยแนวโน้มการขาดแคลนแรงงานในประเทศโดยเฉพาะแรงงานในระดับล่างส่งผลให้ประเทศไทย ต้องนำเข้าแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มขนาดของกำลังแรงงานในระยะสั้น นอกจากนี้ การก้าวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนในปี 2558 จะส่งผลให้การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ สมาชิกมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น แนวโน้มการเพิ่มขึ้นจำนวนแรงงานต่างชาติดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสังคมทั้งในด้านความมั่นคง สาธารณสุข การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และปัญหาการใช้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ในรูปแบบต่างๆ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องหามาตรการและแนวทางในการ บริหารแรงงานต่างชาติที่ดีและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่ม สูงขึ้นเรื่อยๆ ในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ

ศักยภาพของคนไทย

แม้ว่าคนไทยโดยรวมจะได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่คุณภาพการศึกษาของไทยยังไม่ได้มาตรฐาน ระบบการศึกษายังไม่สามารถผลิตคนให้ตรงกับความต้องการ ของตลาดแรงงานและรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคตได้ อีกทั้ง ความเหลื่อมล้ำทางคุณภาพการศึกษายังปรากฏให้เห็นทั้งในระดับพื้นที่และระดับชั้นรายได้ นอกจากนี้ แรงงานไทยยังมีผลิตภาพแรงงานอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ และยังไม่สามารถเรียนรู้เพิ่มพูนทักษะเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการทำงานเมื่อคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการเปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 3

สภาพปัญหาและรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

การส่งเสริมการแนวทางในการเรียนของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาของประเทศไทยและต่างประเทศในบทนี้เป็นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประเทศไต้หวัน จีน สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป โดยมีรายละเอียดดังนี้

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศไทย

1. ความเป็นมาของอาชีวศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาอาชีพหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “อาชีวศึกษา” มีมาตั้งแต่สมัยที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรมมากขึ้นนอกเหนือไปจากอาชีพกสิกรรม การอาชีวศึกษาเริ่มอย่างเป็นระบบเมื่อได้รับการบรรจุในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 เป็นการศึกษาพิเศษ หมายถึง การเรียนวิชาเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยจัดการศึกษา 2 ประเภท คือ โรงเรียนสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญ และโรงเรียนวิสามัญศึกษา สอนวิชาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ

โรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งแรกของประเทศไทยได้จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2453 คือ โรงเรียนพาณิชยการที่วัดมหาพฤฒาราม และวัดราชบูรณะ ในปี พ.ศ. 2456 ได้จัดตั้งโรงเรียนเพาะช่าง และปี พ.ศ. 2460 จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 กำหนดว่า วิสามัญศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยกรรม เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมต่างๆ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ได้ปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ อาชีวศึกษา ชั้นต้น กลาง และสูง รับนักเรียนจากโรงเรียนสามัญศึกษาของทุกระดับประโยค ปี พ.ศ. 2481 พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการในสังกัดกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) ให้จัดตั้งกรมใหม่ขึ้น 2 กรม คือ กรมสามัญศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสายสามัญ และกรมวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสายอาชีพ

ปี พ.ศ. 2484 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2484 ซึ่งตราขึ้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2484 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484 กระทรวงธรรมการได้เปลี่ยนชื่อเป็น “กระทรวงศึกษาธิการ” และตั้งกรมอาชีวศึกษาขึ้นแทนกรมวิชาการ ดังนั้น กรมอาชีวศึกษาจึงได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484

การแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 กอง คือ 1) สำนักงานเลขาธิการกรม 2) กองโรงเรียนทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการโรงเรียนอาชีวศึกษา และ 3) กองวิชาการ

ทำหน้าที่เกี่ยวกับหลักสูตรแบบเรียน ทะเบียน การสอบไล่ และการออกประกาศนียบัตรช่วงระหว่างมหาสงครามเอเชียบูรพาการอาชีวศึกษาได้รับผลการกระทบจากภัยสงครามก่อให้เกิดการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน นักเรียนต้องหลบภัย จำนวนครูและนักเรียนน้อยลงจนกระทั่งภาวะสงครามสงบลงรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2494 การอาชีวศึกษาได้ถูกแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาชั้นสูง โดยในแต่ละระดับกำหนดเวลาเรียนไม่เกิน 3 ปี

ปี พ.ศ. 2495 ได้เริ่มจัดตั้งวิทยาลัยเทคนิคหลัก 4 แห่งทั่วประเทศ คือ วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ (พ.ศ. 2495) วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้-สงขลา (พ.ศ. 2497) วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-นครราชสีมา (พ.ศ. 2499) และวิทยาลัยเทคนิคภาคพายัพ-เชียงใหม่ (พ.ศ. 2500)

ปี พ.ศ. 2499 การอาชีวศึกษาได้ถูกพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลายแห่งได้รับอนุมัติให้เปิดสอนในระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง และโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงเฉพาะวิชาอีกหลายแห่งได้จัดตั้งขึ้น เพื่อรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 สายสามัญเข้าศึกษาต่อ

ปี พ.ศ. 2501 กรมอาชีวศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ SEATO โดยมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ในการปรับปรุงหลักสูตรตามโครงการฝึกช่างฝีมือ และฝึกอบรมครูวิชาช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ และช่างเชื่อมโลหะ โดยมีโรงเรียนการช่าง 18 แห่ง เข้าร่วมโครงการ ในระยะแรกของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 จำนวนนักเรียนอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 มีจำนวนลดลง แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4 จำนวนนักเรียนในประเภทช่างอุตสาหกรรมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งต้องเปิดการเรียนการสอนใน 2 ผลัด

ปี พ.ศ. 2508 กรมอาชีวศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ในการก่อตั้งวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

ปี พ.ศ. 2509 ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟในการปรับปรุงโรงเรียนการช่างสตรี จำนวน 35 แห่ง ทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และครุภัณฑ์โดยเฉพาะ

ปี 2510 กรมอาชีวศึกษาได้มีหน่วยงานโครงการเงินกู้ธนาคารโลกเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา มีหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนในโครงการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและเกษตรรวม 25 แห่ง กับกรมอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. 2512 ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศออสเตรเลีย ในการจัดตั้งโรงเรียนเทคนิคสัตหีบ จังหวัดชลบุรี สถานศึกษาหลายแห่งได้รับการพัฒนาและเปิดสอนจนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยในปี พ.ศ.2512 ได้รับการยกฐานะจากโรงเรียนเป็นวิทยาลัย ซึ่งวิทยาลัยแห่งแรก คือ วิทยาลัยพาณิชยการพระนคร จนถึงปี พ.ศ. 2522 กรมอาชีวศึกษามีวิทยาลัยในสังกัด จำนวน 90 แห่ง ในจำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 159 แห่ง

ปี พ.ศ. 2513 ได้มีการรวมโรงเรียนการช่างสตรีและโรงเรียนการช่างชายใน 4 จังหวัด คือ อ่างทอง ราชบุรี บุรีรัมย์ และพัทลุง

ปี พ.ศ. 2514 ได้รับพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า โดยรวมวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี วิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ วิทยาลัยโพรคมนาคม และวิทยาลัยช่างก่อสร้าง ในสังกัดสังกัดกรมอาชีวศึกษาไปรวมเป็นสถาบัน และเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 217 พ.ศ. 2515 ให้โอนโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 36 แห่งของกรมอาชีวศึกษาไปสังกัดกรมสามัญศึกษา

ปี พ.ศ. 2518 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาขึ้นโดยแยกวิทยาลัย 28 แห่งออกจากกรมอาชีวศึกษา เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี และได้โอนศูนย์ฝึกต่อเรือหนองคายของสำนักงานพลังงานแห่งชาติมาอยู่ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนอุตสาหกรรมต่อเรือหนองคาย”

ปี พ.ศ. 2519 ได้รวมโรงเรียนเทคนิค โรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนการช่าง ใน 65 วิทยาเขต และยกฐานะโรงเรียนเกษตรกรรม 12 แห่งเป็นวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2522 ได้มีการโอนวิทยาลัยเกษตรเจ้าคุณทหารไปสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) และจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีวศึกษา ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) รับนักเรียนผู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายโปรแกรมวิชาสามัญเข้าเรียนวิชาชีพเป็นเวลา 2 ปี

ปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดตั้ง “วิทยาลัยการอาชีพ” ในจังหวัดมุกดาหารและแม่ฮ่องสอน โดยเป้าหมายที่จะจัดการศึกษาทุกประเภทวิชาชีพและทุกหลักสูตร ทั้งในและนอกระบบการศึกษา

ปี พ.ศ. 2531 ได้รับความช่วยเหลือจากเยอรมันเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาทวิภาคี

ปี พ.ศ. 2532 – 2533 The United Nation Development Program me (UNDP) ให้ความช่วยเหลือจัดตั้งสถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษา

ปี พ.ศ. 2533 รัฐบาลเดนมาร์กได้ให้ความช่วยเหลือเงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาเกษตร ตลอดจนประเทศอื่นๆ ในแถบยุโรป เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ออสเตรียเลีย อังกฤษ และอิตาลี ในการช่วยเหลือสถานศึกษาประเภทช่างอุตสาหกรรม นอกจากนี้ มีหน่วยงานหรือองค์กรอื่นต่างประเทศอื่นๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เช่น The United Nation Development Program me(UNDP) International Labour Organization (ILO), UNESCO เป็นต้น รวมถึงการได้รับความช่วยเหลือจากประเทศออสเตรียเลีย ญี่ปุ่น แคนาดา องค์กร CIDA และการได้รับอาสาสมัครจากออสเตรียเลีย เยอรมนี ญี่ปุ่น และอังกฤษ ในการให้ความร่วมมือต่างๆ เพื่อการพัฒนาและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีวศึกษา และในปี 2533 ได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)

ปี พ.ศ. 2533-2535 นี้ มีผู้สนใจเรียนอาชีวศึกษามาก จึงจัดตั้งสถานศึกษาเพิ่มอีก 20 แห่ง พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2535 ได้ถูกประกาศและกำหนดใช้จนถึงปัจจุบัน แบ่งส่วนราชการออกเป็น 11 หน่วยงาน โดยเพิ่มสถาบันพัฒนาครูอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานอิสระระดับกอง

ปี พ.ศ. 2535-2539 ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 93 แห่ง เฉพาะโครงการจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ ระดับอำเภอ 60 แห่ง วิทยาลัยสารพัดช่าง 25 แห่ง และอีก 8 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพไปสู่ท้องถิ่น สนับสนุนการพัฒนาชนบทผลิตกำลังคนด้านอาชีพในระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิค ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ปี พ.ศ. 2536-2543 ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลญี่ปุ่น พัฒนาการผลิตกำลังคนสาขาแมคคาทรอนิกส์ ที่วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน ปี พ.ศ. 2537 มีโครงการเงินกู้กองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจโพ้นทะเลแห่งญี่ปุ่น (Overseas Economic Cooperation Fund, JAPAN) โดยรับอนุมัติให้ดำเนินโครงการเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2537 เพื่อพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรในสถานศึกษา 20 แห่ง

ปี พ.ศ. 2538 กรมอาชีวศึกษาได้พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมอาชีวศึกษาและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทางไกล

ปี พ.ศ. 2537-2539 ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเบลเยียม พัฒนาการผลิตกำลังคนสาขาวิชาเทคนิคการผลิตและพัฒนาสื่อการสอน

ปี พ.ศ. 2540 การอาชีวศึกษาได้รับความสนใจอย่างมาก โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพ 70 แห่ง วิทยาลัยเทคนิค 19 แห่ง และวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว 2 แห่ง ในปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 2) กำหนดให้สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเป็นส่วนราชการของกรมอาชีวศึกษาและกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กรมอาชีวศึกษาจัดและส่งเสริมการศึกษาระดับปริญญาตรีอนุปริญญาประกาศนียบัตรหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ รวมถึงพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

ปี พ.ศ. 2541 ได้กำหนดให้สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันมีอำนาจจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสถานศึกษาที่จัดหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น (ปทส.) และปริญญาตรี ในการเปิดสอนเป็นไปตามเกณฑ์มหาวิทยาลัย

ปี พ.ศ. 2542 ได้รับโครงการเงินยืมจากรัฐบาลเดนมาร์กเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรตามโครงการปรับปรุงรูปแบบโครงสร้างสถานศึกษาเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะปฏิบัติ และจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องจักรกล และเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้นักเรียน นักศึกษา ในการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร รวมถึงการขยายผลให้แก่เกษตรกรท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาบุคลากรหลักสูตรการจัดอาชีวศึกษาเกษตร การพัฒนาอาชีวศึกษาได้พัฒนาเป็นลำดับ โดยพิจารณาถึงระบบการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การเทียบโอนหน่วยกิตสะสม การขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนและการพัฒนาบุคลากร ครู อาจารย์อาชีวศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงต่างประเทศ

วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุงโครงสร้าง ทำให้กรมอาชีวศึกษาเปลี่ยนสถานะเป็น “สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา”

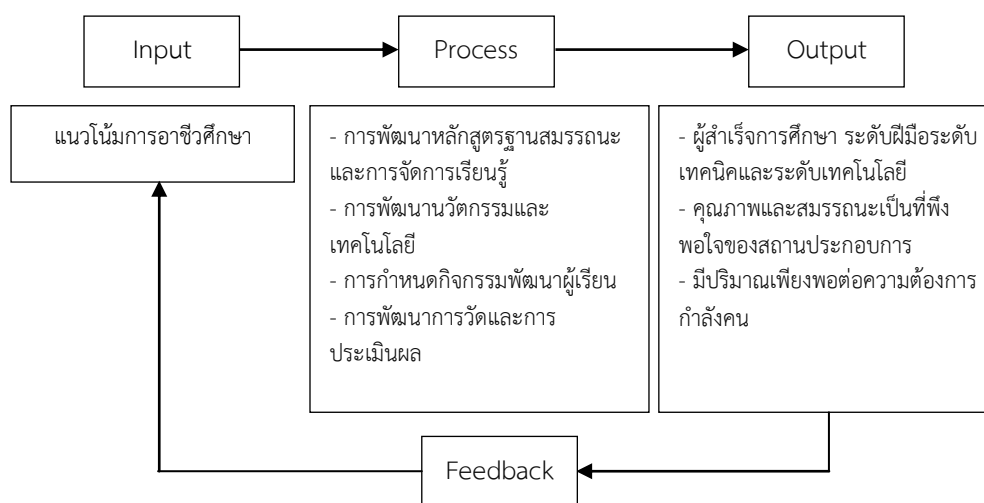
ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักหนึ่งใน 5 หน่วยงาน ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 10 ที่ระบุว่า “การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของ กระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีหัวหน้างานส่วนราชการขึ้นตรงต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ”

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การอาชีวศึกษาของไทยมีความเป็นมาอันยาวนาน ระยะเวลา กว่า 112 ปีแล้ว อาชีวศึกษาในอดีตส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากต่างประเทศใน การพัฒนาบุคลากร หลักสูตร การเรียนการสอน และอุปกรณ์เครื่องมือในการสอน รวมทั้งได้พัฒนา มาจากการส่งเสริมของรัฐบาล หน้าที่และความรับผิดชอบของอาชีวศึกษาอย่างหนึ่ง คือ ต้องปรับให้ ทันกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การอาชีวศึกษาในอนาคตอันใกล้จะต้องเผชิญกับ สิ่งท้าทายที่ฝังรากอยู่ในระบบการผลิต ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปัญหาต่างๆ ในสังคม ส่วนหนึ่งเกิดจากสมาชิกของสังคมที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โอกาสการเลือกอาชีพ การได้รับความ เสมอภาคและความเป็นธรรม และโยงโยงถึงรายได้ที่พอเพียงที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

2. ความจำเป็นและรูปแบบในการจัดอาชีวศึกษาของไทย

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ คือ การพัฒนากำลังคนระดับกึ่ง ฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดคุณภาพตามสมรรถนะอาชีพที่กำหนดไว้ โดยจัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาการ อาชีวศึกษา ภายใต้การสนับสนุนทรัพยากรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ ให้มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล โดยยึดหลักการ จัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่า เทียมกันทางการศึกษา และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันมีเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจ ฐานความรู้ สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ทั้งนี้เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาที่สำคัญที่สุดนั้น อยู่ที่การมุ่งพัฒนาคนให้เต็ม ศักยภาพที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืน การให้การศึกษาตลอดชีวิต มีคุณวุฒิ วิชาชีพ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเปิดและยืดหยุ่น มีการรับรองและเทียบโอนประสบการณ์ ให้ ความสำคัญกับอาชีวศึกษาในระดับสูงโดยกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ มีการปฏิรูปการลงทุนให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาของประเทศ

เมื่อพิจารณาถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาในเชิง ระบบสามารถแสดงในแผนภาพที่ 3-1



ที่มา : อนันท์ งามสะอาด, 2553

แผนภาพที่ 3-1 แสดงรูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน

จากภาพที่ 3-1 แสดงรูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

ปัจจัย (Input) ได้แก่ แนวโน้มนโยบายการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย การปฏิรูปการศึกษา ทศวรรษที่สอง (2552-2561) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 และภารกิจของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา

กระบวนการ (Process) ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการ เรียนรู้ การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี การกำหนดกิจกรรมผู้เรียน การพัฒนาการวัดและการ ประเมินผล

ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค ระดับเทคโนโลยี มีคุณภาพและสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของสถานประกอบการ และมีปริมาณเพียงพอ ต่อความต้องการกำลังคน

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและ ฝึกอบรมวิชาชีพ ได้แบ่งรูปแบบในการจัดการอาชีวศึกษาในประเทศไทยไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดหมาย รูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

ผู้เรียนอาชีวศึกษาในรูปแบบต่างๆ ที่มีประสบการณ์ในงานอาชีพ หรือทำงานในอาชีพนั้นอยู่แล้วนั้นอยู่แล้วสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาชดเชยวิทยุวิชาโดยกระบวนการ “การเทียบโอนประสบการณ์” เข้าสู่หน่วยกิต ซึ่งเป็นการยอมรับความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนของผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรที่ศึกษา

นอกจากนี้ ยังการจัดการอาชีวศึกษาในโครงการพิเศษ ดังนี้

โครงการพิเศษเสริมวิชาชีพมัธยม สำหรับนักเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญซึ่งเลือกเรียนวิชาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษา

โครงการอาชีวศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กข.) เปิดสอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีเกษตรและเทคโนโลยีโดยรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาขึ้นไป นักศึกษาที่

จบหลักสูตรนี้จะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

โครงการความร่วมมือการจัดการศึกษา “การเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)” ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนั้น การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษายังเป็นกระบวนการที่ผสมผสานกับการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นการเตรียมคนให้เหมาะสมกับงานเพื่อพัฒนาให้เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาไปด้วย จากประสบการณ์ในอดีตทำให้เข้าใจได้ว่า การฝึกงานหรือการให้การศึกษาวิชาชีพเพื่อสนองความเจริญทางเศรษฐกิจอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ จะต้องทำให้แต่ละบุคคลพึงพอใจในงานด้วย การทำให้พลเมืองมีความพึงพอใจในงานจะทำให้เขามีความรับผิดชอบต่อบทบาทของตนเองในสังคม และมีมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่วนร่วม

ดังนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สังคม และสถานประกอบการ โดยทำความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของแต่ละอาชีพ โดยเชิญตัวแทนผู้เชี่ยวชาญในอาชีพแต่ละกลุ่มอาชีพและครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญสาขาอาชีพมาร่วมดำเนินการให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับงานอาชีพที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้ง่าย สอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

3. การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาระดับอาชีวศึกษา

นับตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยเริ่มดำเนินการมาจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่า 10 ปีแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำการติดตามผลการปฏิรูปแล้วพบ

ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีวศึกษา ต่างๆ ได้แก่ ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีความสามารถ และสมรรถนะยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น จำนวนผู้เข้าเรียนอาชีวศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษา พ.ศ. 2542-2546 แต่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในปี พ.ศ. 2547-2550 และผู้เรียนไม่นิยมเรียนอาชีวศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษากว่า ร้อยละ 70 ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ทำให้ประเทศขาดแคลนกำลังคนระดับกลางอย่างต่อเนื่อง

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้มีการกำหนดแนวนโยบายและเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา (ปวช.3 ปี) ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2545-2559) แนวนโยบายที่ 1.4 ผลผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและความร่วมมือกับนานาชาติซึ่งได้กล่าวถึงการ จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนากลุ่มจังหวัดและสร้างความเชื่อมโยง ต่อเนื่องกันระหว่างหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับต่างๆ และยังได้กล่าวถึงเรื่องต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและระบบอาชีวศึกษาในภาพรวม เช่น การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ การส่งเสริมคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษา ระดับอาชีวศึกษา

ในข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ได้มีการ กำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอน และกำหนดประเด็นของระบบการศึกษาและ เรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วนไว้ 4 ประการหลักด้วยกัน โดยการปฏิรูปอาชีวศึกษาเป็น 1 ใน 4 ประการนั้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และความรู้ ความสามารถ โดยมาตรการหลัก :

พัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework) เพื่อรองรับสมรรถนะ ความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษา โดยเฉพาะคุณวุฒิวิชาชีพ (Vocational Qualification) เพื่อการรับรองสมรรถนะความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานอาชีพ และตรงความต้องการของผู้จ้างงาน และพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะ ระบบการจ้างงานและกำหนดเงินเดือน/ค่าตอบแทนสมรรถนะ เพื่อจูงใจ ผู้เรียนอาชีวศึกษามากขึ้น

จัดการศึกษาและเรียนรู้อาชีวศึกษา โดยเน้นการปฏิบัติในสัดส่วนมากกว่าทฤษฎี และการเรียนรู้อาชีพ ขยายการศึกษาระบบทวิภาคี สหกิจศึกษาและการฝึกงานให้มากขึ้น รวมทั้ง ส่งเสริมการทำงานระหว่างเรียน การพัฒนาระบบสะสมหน่วยกิตการเรียนทำนองธนาคารหน่วยกิต เพื่อส่งเสริมการเรียนควบคู่กับการทำงาน

พัฒนาระบบเตรียมความพร้อม และการแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้ผู้เรียน รู้จักตัวเองและสาขาอาชีพต่างๆ ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการ

พัฒนาหลักสูตรฐานวิชาชีพต่อยอดจากการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้ผู้จบการศึกษา มีทักษะ ความรู้ด้านอาชีพ สามารถออกไปประกอบอาชีพได้หากไม่ศึกษาต่อ รวมทั้งสนับสนุน การศึกษาและเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพอิสระ

จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนากลุ่มจังหวัดและจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระดับต้น (ปวช.4 ปี) ระดับกลาง (ปวส.2 ปี) และระดับเทคโนโลยีเฉพาะทาง (ปริญญาตรี 2-3 ปี) ให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน เพื่อผลิตกำลังคนตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเน้นความร่วมมือกับสถานประกอบการ

สร้างกลไกการวิจัยและถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีระหว่างภาคธุรกิจ เอกชน สถานประกอบการ กับสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา

กำหนดทิศทางการความต้องการกำลังคน และสร้างระบบเครือข่าย ความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งสมาคมวิชาชีพ สถานประกอบการ/องค์กรผู้ใช้กำลังคน สถาบันการศึกษา/ผู้ผลิต

เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษาให้สามารถผลิตกำลังที่มีความสามารถทั้งเชิงวิชาการและวิชาชีพ มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ เป็นกำลังคนฐานความรู้ ช่างเทคนิคที่มีฝีมือ และนักเทคโนโลยีที่เชี่ยวชาญ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนนិสัยการทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และส่งผลทำให้เกิดอาชีวศึกษามีเอกลักษณ์ (uniqueness) ของการศึกษาสายอาชีพ ที่มุ่งสร้างสัมมาอาชีวะให้แก่เยาวชนของชาติ และผลิตกำลังที่มีความสามารถเฉพาะทางเพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศ

ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษา (กนป.) ด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาขึ้นมาเป็นคณะทำงาน เพื่อนำมาเสนอร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาต่อที่ประชุม กนป. ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำทำหน้าที่สานต่อด้วยการกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนโดยเป้าหมายของการปฏิรูปการอาชีวศึกษาที่ตั้งไว้คือ ปรับสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อมัธยมศึกษาสายสามัญให้เป็น 60:40 ตามความต้องการของประเทศ เพราะในปัจจุบันสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพต่อสายสามัญอยู่ที่ 40:60 ซึ่งเป็นการพลิกขั้วการเลือกเรียนต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. การจัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการอาชีวศึกษา

4.1 คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษา (กนป.) ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา

ซึ่งเป็นคณะทำงานเพื่อนำเสนอร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาที่มีนายรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาข้อมูลทั้งด้านความต้องการกำลังคนและความต้องการในการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา จากการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ” รายงานการศึกษา “แนวโน้มความต้องการแรงงานในช่วงปี 2553-2557” แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ.2552-2561 และข้อมูลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552-2561 จากนั้นได้จัดทำ (ร่าง) ข้อเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้นโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนา

อาชีวศึกษา และเพื่อเป็นกรอบในการติดตามและประเมินการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้านการพัฒนาอาชีวศึกษาหลักการนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาอาชีวศึกษาได้กำหนดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการพัฒนาอาชีวศึกษาซึ่งเป็นการเรียนการศึกษาเฉพาะ เพื่อให้เกิดความชำนาญ คำว่า “อาชีวศึกษา” ปรากฏเป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2479 หมายถึง การศึกษาวิชาชีพซึ่งจัดให้เหมาะสมกับภูมิภาค เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยกรรม เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้สำหรับประกอบการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมต่างๆ ลักษณะเฉพาะด้านการศึกษาอันเป็นอัตลักษณ์ของการอาชีวศึกษาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นการศึกษาซึ่งมุ่งผลิตรายงานที่มีความชำนาญเฉพาะทางเพื่อให้ไปประกอบวิชาชีพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศ ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศมาโดยตลอด นับตั้งแต่มีแผนการศึกษาแห่งชาติจนถึงปัจจุบันการผลิตและพัฒนากำลังคนผ่านระบบการอาชีวศึกษานี้ เป็นมาตรการอันสำคัญในยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552-2561 ซึ่งได้รับมติเห็นชอบจากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2553 เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะ และความสามารถให้สามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ภาวะเศรษฐกิจ และการรวมกลุ่มเขตเสรีทางการค้า ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า “ระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศมีความสอดคล้องกับความต้องการ และมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน”โดยเป้าหมายยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ.2552-2561 มีการกำหนดเป้าหมายในปี 2561 ไว้ดังนี้

4.1.1 มีกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ และมีการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

4.1.2 การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อการรับรองสมรรถนะความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

4.1.3 ขยายการศึกษาระบบทวิภาคี สหกิจศึกษา และการฝึกงานให้มากขึ้น โดยมีสัดส่วนผู้เรียนในระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา เป็นร้อยละ 30 ของผู้เรียนอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

4.1.4 สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นโดยมีสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษา: สามัญศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ เป็น 60:40

4.1.5 กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 และมีสมรรถนะตามวิชาชีพตามมาตรฐาน

การผลิตและการพัฒนากำลังนี้ ยังเป็นยุทธศาสตร์และมาตรการสำคัญ 1 ใน 9 ประเด็นของ “ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” อันเป็นกลไกที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ภายในปี 2561 ภายใต้วิสัยทัศน์ที่

กำหนดไว้ว่า “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” สำหรับกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษา ที่คณะทำงานได้จัดทำขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

4.1.5.1 การมุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงประชาชนทั่วไปในทุกมิติ ให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงาน การสร้างโอกาสการเรียนรู้ต่ออาชีวศึกษา ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สนับสนุนให้ผู้เรียนที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในระบบทวิภาคี นอกจากนี้ต้องเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับสากล เร่งปรับภาพลักษณ์ ทศนคติ ค่านิยม และสร้างการยอมรับของสังคมที่มีค่าต่อการเรียนสายอาชีพด้วยกระบวนการเชิงคุณภาพ

4.1.5.2 พัฒนาครูยุคใหม่ ครูพันธุ์ใหม่ และครูสาขาขาดแคลน โดยการกำหนดมาตรฐานครูอาชีวศึกษา พัฒนาระบบเครือข่ายการนิเทศ ติดตามประเมินผล ความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพต่างๆ มาเป็นครู

4.1.5.3 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ ซึ่งจะต้องสร้างเอกภาพการอาชีวศึกษาของไทย โดยการรวมการกำกับดูแลอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชนเข้าด้วยกันเพื่อมุ่งสู่การจัดอาชีวศึกษาด้วยมาตรฐานที่ทัดเทียม ยกย่องมาตรฐานสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในทุกๆระดับ เพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาด้านอาชีวฯ และสถานประกอบการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพ

4.1.5.4 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยจะมีการจัดทำ School Mapping/ Skill Mapping เพื่อกำหนดนโยบายและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับภาคอุตสาหกรรม เกษตร และภาคบริการ จัดโครงสร้างหลักสูตรการเรียน การสอนแบบฐานสมรรถนะ และการประเมินผลสำเร็จจากสมรรถนะ เพื่อผลิตกำลังคนให้ได้คุณภาพมาตรฐานตามที่ต้องการจัดระบบการคาดการณ์และการวางแผนความต้องการกำลังคนร่วมกันระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านกำลังคนอย่างเป็นรูปธรรม

5. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้ดำเนินการในการผลิตและพัฒนาากำลังคน เพื่อสนองต่อความต้องการคนในการพัฒนาประเทศ โดยในปี 2551 ได้สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้การอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความนิยมในการเรียนวิชาชีพให้กับสังคม มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียน ในขณะเดียวกันได้ใช้กิจกรรมการบริการสังคมในโครงการและวาระพิเศษต่างๆ เพื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงศักยภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษา และเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการฝึกงานวิชาชีพและปลูกฝังสำนึกการบริการสังคม นอกจากนี้ได้เน้นเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนให้เข้ารับผิดชอบและมีบทบาทในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกันมากขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการอาชีวศึกษาของประเทศบรรลุตามเป้าหมาย ดังนี้

5.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1: การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพมาตรฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพโดยคำนึงถึงคุณธรรมและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ การพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เน้นการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพมาตรฐานมีเส้นทางอาชีพที่ชัดเจน เพื่อสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนให้มีการรับรองสมรรถนะของบุคคลในการประกอบอาชีพ เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และสร้างค่านิยมที่ดีต่อการอาชีวศึกษา โดยมีเป้าประสงค์ให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพมีคุณภาพ มาตรฐาน มีงานทำและดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม โดยมีกลยุทธ์หลัก คือ

พัฒนาครูและบุคลากรอาชีวศึกษา
เร่งรัดพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียน
สร้างมาตรฐานและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

ส่งเสริมการประกันคุณภาพสถานศึกษา
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
พัฒนาสถานศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐาน ความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

สร้างเสริมประสบการณ์วิชาชีพ ปลูกจิตอาสา ด้วยการบริการสังคม
ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อ นวัตกรรม มาใช้ในการเรียนการสอน

สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อการอาชีวศึกษา

5.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 : สร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือ

การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงตามความต้องการของประเทศ ต้องได้รับความร่วมมือกับองค์กรที่ต้องการใช้กำลังคน ตั้งแต่ภาคการผลิต เอกชน รัฐวิสาหกิจ และชุมชน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ นำไปสู่การกำหนดหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนในการผลิตกำลังคนให้ตรงกับความต้องการภาคการผลิตและความต้องการของผู้ใช้ โดยมีเป้าประสงค์ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและท้องถิ่น และมีกลยุทธ์ คือ

ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ

สร้างความเข้มแข็งในการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

พัฒนาฐานข้อมูลความร่วมมือ

พัฒนาศูนย์กำลังคนอาชีวศึกษา

ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพของสถานศึกษาเอกชน สถานประกอบการและเครือข่าย

5.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษา

คุณภาพของการอาชีวศึกษา มีระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการปฏิรูประบบราชการ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 และนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ ในขณะที่กฎหมายการอาชีวศึกษาได้ระบุถึงการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา ซึ่งต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารและจัดการในรูปแบบสถาบันการอาชีวศึกษาควบคู่ไปด้วย อีกทั้งจากการประกาศใช้กฎหมายการอาชีวศึกษาดังกล่าว มีผลให้ต้องสร้างกฎหมายกฎระเบียบต่างๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดกลยุทธ์ไว้ได้ดังนี้

จัดและพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมายการอาชีวศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐและธรรมาภิบาล

พัฒนามาตรฐาน กฏ ระเบียบ ข้อบังคับ

กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาและสถาบัน

ผลักดันการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา

พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ

พัฒนาระบบการตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพ

ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการให้บริการ

เสริมสร้างสวัสดิการและขวัญกำลังใจ

5.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มุ่งเน้นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมประชาชนทุกเพศ ทุกวัย และกลุ่มเป้าหมายทั้งเด็ก เยาวชน วัยแรงงาน สตรี ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้ยากไร้ ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้ห่างไกลทุรกันดาร และชนกลุ่มน้อย มีกลยุทธ์ดังนี้

ส่งเสริมและพัฒนาระบบจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกระบบ และทวิภาคี

ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ประชาชนในการสร้างงานสร้างรายได้

จัดการศึกษาวิชาชีพแก่ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ

ส่งเสริมให้มีการสร้างรายได้ระหว่างเรียน

5.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 : จัดอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมความมั่นคงของรัฐ

ส่งเสริมการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนให้เป็นกลไกเสริมสร้างความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ มีความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา แลกเปลี่ยนความรู้ พัฒนาวิชาการ/วิชาชีพ เตรียมความพร้อมรองรับการเปิดเสรีภาพการค้าในอนาคต โดยหวังผลให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาระดับภูมิภาค โดยเฉพาะสาขาที่มีศักยภาพและความพร้อม ประกอบไปด้วยกลยุทธ์ดังนี้

ส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในเขตแดนภาคใต้

ส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในพื้นที่ชายแดนและเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

ส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามโครงการพระราชดำริ

ส่งเสริมและพัฒนากิจการอาชีวศึกษาร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี

5.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 : สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี

เพื่อให้การอาชีวศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตั้งแต่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมทางวิชาชีพ การเชื่อมโยงการวิจัยกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ มีกลไกนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง มีกลยุทธ์ ดังนี้

ส่งเสริมพัฒนาการวิจัย สร้างนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และการวิจัยเชิงนโยบาย การวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ

ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ และการเรียนการสอน

ส่งเสริมให้นำความรู้ เทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมไปใช้พัฒนาอาชีพ จดสิทธิบัตร และพัฒนาสู่เชิงพาณิชย์

พัฒนาระบบบริหารจัดการ เครือข่ายงานวิจัย และการจัดการความรู้อาชีวศึกษาทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

ซึ่งยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปและขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาของไทยให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การกำหนดแนวนโยบายและเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาของไทยนั้น ได้ถูกระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2545-2559) โดยในข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ได้กำหนดกรอบแนวทางปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอนมีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา (กนป.) ด้านการพัฒนาการศึกษาเป็นคณะทำงาน เพื่อนำร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาการศึกษาต่อที่ประชุม กนป. ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ทำหน้าที่สานต่อด้วยการกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนนอกจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษายังไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการอาชีวศึกษาของประเทศบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน ดำเนินการจัดโดยภาครัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยการจัดอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนมี 4 หน่วยงานหลักที่ดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยมีการดำเนินการดังนี้

6.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นองค์กรหลักที่มุ่งมั่นผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ (ระดับเทคนิค) ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นผู้ปฏิบัติงาน หัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระได้ โดยเน้นการแก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้ในอาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรมและเจตคติที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการในผลิตและพัฒนา กำลังคนเพื่อสนองต่อความต้องการกำลังในการพัฒนาประเทศ โดยในช่วงระยะเวลา 1-2 ปีที่ผ่านมาได้เน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความนิยมในการเรียนวิชาชีพให้กับสังคม มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียน ในขณะเดียวกันได้ใช้กิจกรรมการบริการสังคมในโครงการและวาระพิเศษต่างๆ เพื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงศักยภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษา และเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการฝึกงานวิชาชีพและปลูกฝังสำนึกการบริการสังคมนอกจากนี้ได้นั้นเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมรับผิดชอบและมีบทบาทในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกันมากขึ้น

6.1.1 ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศจำนวน 415 แห่ง ประกอบด้วย

วิทยาลัยเทคนิค	110 แห่ง
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	36 แห่ง

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	43 แห่ง
วิทยาลัยสารพัดช่าง	53 แห่ง
วิทยาลัยการอาชีพ	142 แห่ง
วิทยาลัยพณิชยการ	5 แห่ง
วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมการต่อเรือ	3 แห่ง
วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม	2 แห่ง
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว	3 แห่ง
วิทยาลัยประมง	4 แห่ง
กาญจนานิเชกวิทยาลัยช่างทองหลวง	1 แห่ง
วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ	11 แห่ง
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์	1 แห่ง
ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร	1 แห่ง

6.1.2 โดยทำการเปิดสอนใน 3 ประเภทหลักสูตร ได้แก่

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

และประเภทวิชา รวม 9 ประเภท ได้แก่

อุตสาหกรรม

พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ

ศิลปกรรม

คหกรรม

เกษตรกรรม

ประมง

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมสิ่งทอ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

โดยมีจำนวนครู และนักเรียน/นักศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2-1

ตารางที่ 3-1 แสดงจำนวนครู และนักเรียนในระบบโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2552-2557

ข้อมูล	ปีการศึกษา				
	2553	2554	2555	2556	2557
จำนวนครู (คน)	14,466	14,856	17,455	14,935	42,297
จำนวนนักเรียน/นักศึกษา (คน)	693,038	684,760	661,326	652,788	652,817

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา <http://techno.vec.go.th>

6.2 สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) เป็น
หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
โรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ดังนี้

เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาเอกชนต่อ
คณะกรรมการ

ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การประกันคุณภาพ การวิจัยและพัฒนาเพื่อ
ประกันคุณภาพการศึกษา

รับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุน

ดำเนินการจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาเอกชนตามมาตรการที่
คณะกรรมการกำหนดมาตรา 13 (4)

เป็นศูนย์กลางส่งเสริมสนับสนุนข้อมูลและทะเบียนกลางทางการศึกษาเอกชน
ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาเอกชน

ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

โดยมีพันธกิจในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเอกชน
อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง พัฒนาระบบบริหารจัดการและบุคลากรของสำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล
หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาการศึกษาเอกชน และสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชน
ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีจำนวน
สถานศึกษาเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ครู นักเรียน/นักศึกษาในสังกัด ดังแสดงในตารางที่ 2-2
ตารางที่ 2-2 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียน/นักศึกษาในระบบโรงเรียนสังกัดสำนัก
บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2553-2556

ตารางที่ 3-2 แสดงจำนวนครู นักเรียนของนักเรียนในระบบโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ข้อมูล	ปีการศึกษา			
	2553	2554	2555	2556
จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)	421	428	458	455
จำนวนครู (คน)	21,625	18,257	16,318	16,436
จำนวนนักเรียน/นักศึกษา	404,758	369,622	346,142	321,643

ที่มา: สถิติการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน <https://sites.google.com/a/opec.go.th/opec/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นองค์กรหลักในการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ประชากรในวัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีพันธกิจในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยมีเป้าหมายการให้บริการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษา และด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยมีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำผลผลิตจำนวน 5 ผลผลิต ได้แก่ ผู้จบการศึกษาก่อนประถมศึกษา ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสมรรถนะภาพและเด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 185 เขต พื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยกำกับ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นหน่วยปฏิบัติการจัดการศึกษา

6.3 สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นองค์กรหลักหนึ่งในห้าองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ มีคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ทำหน้าที่ในการดูแลและรับผิดชอบการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาอุดมศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และพันธสัญญาที่เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศพร้อมทั้งวิเคราะห์หลักเกณฑ์ และแนวทางการสนับสนุนทรัพยากร จัดตั้ง จัดสรรงบประมาณอุดหนุน สถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กำหนด ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุง และยกเลิกสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานในสังกัดที่เปิดสอนระดับอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 3 แห่ง ได้แก่

6.3.1 วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ก่อตั้งขึ้นจากโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาใน ปี พ.ศ. 2502 โดยจัดตั้งเป็น “โรงเรียนเทคนิคพระนครเหนือ” (เทคนิคไทย-เยอรมัน) เพื่อผลิตช่างฝีมือระบบเยอรมันที่มุ่งเน้นการปฏิบัติและประสบการณ์จริงในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใน 3 สาขา คือ สาขาเครื่องกล สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และสาขาโยธา

6.3.2 วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายกระทรวง เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา โดยทุกหลักสูตรมีการบูรณาการระหว่างศาสตร์ ระบบการเรียนการสอนการเรียนรู้ด้วยปัญญา (Problem Based Learning) การเรียนรู้ด้วยโครงการ (Project Based Learning) เพื่อช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาท้องถิ่นและภาคอุตสาหกรรมในภูมิภาค ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและพัฒนาการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาชีพให้กับชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น โดยจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใน 3 หลักสูตร คือ เตรียมวิศวกรรมศาสตร์ เตรียมบริหารธุรกิจ และเตรียมสถาปัตยกรรมศาสตร์

6.4 สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน

เป็นหน่วยงานราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มีหน้าที่กำกับดูแลวิทยาลัยชุมชน 19 แห่งทั่วประเทศ (ยกเว้นวิทยาลัยชุมชนภูเก็ต ซึ่งสังกัดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) โดยเปิดทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใน 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยชุมชนพิจิตร และวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ใน 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเครื่องกล สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาพาณิชยกรรม และสาขาวิชาโลหะการ

นอกเหนือจาก 4 หน่วยงานข้างต้นแล้ว ยังมีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงอื่น นอกเหนือจากกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางอื่นๆ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีภาระหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยสังเขป ดังนี้

6.5 กระทรวงวัฒนธรรม

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นส่วนราชการในกระทรวงวัฒนธรรมที่มีอำนาจหน้าที่ในการให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพชั้นสูง ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำการสอน แสวง วิจัย และให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนส่งเสริม สืบสาน สร้างสรรค์ทะนุบำรุง และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนใน

ท้องถิ่น โดยการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในวิทยาลัยช่างศิลป์ 3 แห่ง และวิทยาลัยนาฏศิลป์ 12 แห่ง กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ

6.6 กระทรวงมหาดไทย

สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น เป็นส่วนราชการในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาภายในองค์กรปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่น มีภาระหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพ สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการศึกษาของท้องถิ่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาคณะกรรมการจัดการเรียนรู้ พัฒนาคณะบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผลการเรียนให้ได้มาตรฐาน 2) ส่วนการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนากิจการรมเยาวชน มีภาระหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากิจการรมเด็ก เยาวชน และนันทนาการ ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิเด็กสตรี การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและเยาวชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่น การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษานอกระบบ การพัฒนารูปแบบการจัดศูนย์พัฒนาเด็ก และการถ่ายโอน และ 3) ส่วนแผนงานและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น จัดเก็บประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา จัดทำแผนและประมวลกิจกรรมโครงการในการจัดงบประมาณ ติดตามประเมินผล ติดตามการใช้งบประมาณ และดำเนินการเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจทางการศึกษาตามกฎหมายกำหนด

ปีการศึกษา 2553 มีนักเรียนระดับอาชีวศึกษา ที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น 2,058 คน

6.7 หน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

ปัจจุบันมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาเฉพาะทางระดับอาชีวศึกษาเฉพาะตามความต้องการของหน่วยงาน อาทิเช่น โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก โรงเรียนดุริยางค์ทหารอากาศ โรงเรียนดุริยางค์ทหารเรือในสังกัดกระทรวงกลาโหม โรงเรียนวิศวกรรมรถไฟในสังกัดกระทรวงคมนาคม เป็นต้น

สำหรับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา นอกระบบโรงเรียนนั้นอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในประเทศไทย

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หน่วยงานในประเทศไทยที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ดำเนินการโดยภาครัฐและเอกชน โดยในระบบโรงเรียนนั้น มี 4 หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำหรับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.)

สถานการณ์ด้านความต้องการกำลังคนของประเทศ

ในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการผลิตบุคลากรไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอาชีวศึกษา แม้ว่าที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีความพยายามพัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากแนวทางหลักของการพัฒนาบุคลากรในระดับนี้ ยังคงมุ่งให้ความสำคัญกับมิติเชิงปริมาณมากกว่าการคำนึงถึงมิติเชิงคุณภาพ และความสามารถในการตอบสนองความต้องการทางด้านกำลังแรงงานที่แท้จริงของประเทศ

ผลการศึกษานี้จำนวนกำลังคนที่ขาดแคลน พบว่า มีนายจ้างและสถานประกอบการได้แจ้งตำแหน่งงานว่างถึง 419,632 อัตรา เป็นตำแหน่งงานว่างที่มีความต้องการผู้จบการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญาทั้งหมด ร้อยละ 39.04 หรือ 163,834 อัตรา ขณะที่ผู้สมัครงานระดับอาชีวศึกษาและอนุปริญญาทั้งหมด ร้อยละ 18.01 หรือ 91,975 คน ในจำนวนนี้มีผู้ที่ได้รับการบรรจุให้เข้าทำงานเพียงแค่ ร้อยละ 22.01 หรือ 49,941 คน เท่านั้น ซึ่งดีขึ้นเพียงเล็กน้อยจากปีที่ผ่านมา ที่มีผู้ได้รับเข้าบรรจุทำงานเพียง 38,714 คนเท่านั้น จากจำนวนผู้สมัครทั้งหมด 88,629 คน ในขณะที่มีตำแหน่งงานว่างในระดับดังกล่าวถึง 156,575 อัตรา สำหรับสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้ผู้สมัครส่วนมากไม่ได้รับการบรรจุเข้าทำงาน จากการศึกษาค้นพบว่า ส่วนใหญ่เกิดมาจากการขาดความรู้ ทักษะ และความสามารถที่ตรงกับความต้องการของนายจ้างและสถานประกอบการ

จากรายงานการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนาากำลังคนของประเทศ” ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการร่วมมือภาครัฐและเอกชนเพื่อวางแผนผลิตและพัฒนาากำลังคน (กรอ.ศธ.) ให้ศึกษาความต้องการและวางแผนผลิตพัฒนาพัฒนาและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งติดตามผลการผลิตตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่อง รายงานการวิจัยดังกล่าวได้ศึกษามิติของความต้องการกำลังคน (Demand Side) และมิติของการผลิตกำลังคน (Supply Side) พบประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา ดังนี้

การผลิตกำลังคนส่วนใหญ่ไม่ได้อิงความต้องการของประเทศ (Demand Driven) สถาบันหรือสถานศึกษาต่างๆ เลือกผลิตกำลังคนไปตามขีดความสามารถทางทรัพยากรของตนเอง (Supply Driven) ทำให้เกิดปัญหาคนว่างงานไปพร้อมๆ กับปัญหาการขาดแคลนกำลังคน

ผลการศึกษานี้จำนวนกำลังคนที่ขาดแคลน (Skill Shortage) พบว่าแรงงานที่ขาดแคลนมากที่สุด คือ แรงงานในด้านการผลิต/แรงงานทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.55 ของจำนวนแรงงานที่ขาดแคลนทั้งหมด ส่วนใหญ่จะอยู่ในสายอาชีพการผลิตและการบริการ

โครงสร้างตลาดแรงงานที่เป็นอยู่มีลักษณะแหวกกลาง คือ มีการใช้แรงงานที่มีการศึกษาในระดับมัธยมต้นหรือต่ำกว่าสูงมาก รองลงมา คือ ระดับมัธยมปลาย ส่วนตรงกลางซึ่งทั่วไปอยู่ฐาน มีการใช้น้อยที่สุด คือ ระดับ ปวช. และ ปวส. จากนั้นก็ขยับขึ้นไปที่ปริญญาตรี ปริญญาโท ตลาดแรงงานในระดับ ปวช. เป็นตลาดแรงงานที่เล็กมาก มีกำลังการผลิตแรงงานมากกว่าความต้องการแรงงาน เฉลี่ยปีละ 2-3 หมื่นคน

ผู้เรียนจบสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประมาณร้อยละ 75 จะเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี เนื่องจากต้องการให้ได้รับเงินที่สูงขึ้น และมีเพียงร้อยละ 25 เข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงทำให้เกิดสภาพความแคลนแรงงานในระดับกลางรุ่นแรงมาก

ผู้เรียนในสายอาชีพ อาทิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แล้วเรียนต่อระดับปริญญาตรีจำนวนหนึ่งยอมใช้วุฒิการศึกษา (ปวช.) และ ปวส. เพื่อสมัครเข้าทำงาน เนื่องจากสถานประกอบการหลายแห่งไม่ต้องการจ้างงานระดับปริญญาตรี จึงยอมทำงานโดยใช้วุฒิการศึกษาต่ำกว่าที่จบ แล้วยังพบอีกว่า มีนักศึกษาที่จบปริญญาตรีแล้วต้องเข้าเรียนหลักสูตรระยะสั้นต่างๆ เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพ

สถานศึกษาในสายสามัญศึกษาเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น โดยมีเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ทุกสถานศึกษาเร่งเพิ่มปริมาณผู้เรียนเพื่อให้ได้ค่าใช้จ่ายรายหัวเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบให้มีผู้สมัครเรียนอาชีวศึกษาลดลง

ความไม่สอดคล้องกันอย่างมาของการผลิตผู้จบการศึกษาในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับ ปวช. ปวส. และระดับอุดมศึกษา (ป.ตรี/โท) มีจำนวนมากเกินกว่าความต้องการในพื้นที่ที่จะรับเอาไว้ ซึ่งในส่วนที่เกินนี้จึงต้องไปหางานนอกพื้นที่ มีเพียงบางจังหวัดเท่านั้นที่มีสาขาที่มีอุปสงค์มากกว่าอุปทาน แต่โดยทั่วไปแล้วพบว่ามีความต้องการมากกว่าคนที่ผลิตได้ จะเกิดขึ้นในกลุ่มแรงงานระดับมัธยมลงมา แต่ที่ผลิตเกิน คือ แรงงานสายช่างระดับ ปวช. ปวส. ขึ้นไป ซึ่งมีการใช้น้อยในระดับกลุ่มจังหวัด โดยเฉพาะกลุ่มจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาต่ำ สิ่งที่ขัดแย้งกัน คือ หลายจังหวัดยังพบการขาดแคลนแรงงานระดับบนที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ปัญหาความไม่สอดคล้องกันในเชิงปริมาณ ผู้ที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั้งสาขาและจำนวนเมื่อออกสู่ตลาดแรงงานก็ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการเชิงคุณภาพด้านสมรรถนะพื้นฐาน (Core Competencies) และระดับวิชาชีพ (Functional Competencies) ที่จำเป็นในการทำงานความต้องการกำลังคนในเชิงคุณภาพพบว่า ทุกกลุ่มแรงงานยังมีช่วงห่าง (GAP) ระหว่างระดับความสามารถด้านต่างๆ ที่มีความคาดหวังของสถานประกอบการอยู่ โดยเฉพาะความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ และทักษะในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา

คุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาบางแห่งไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ สาเหตุเนื่องมาจากสถานศึกษาจัดการศึกษาโดยไม่ศึกษาความต้องการของสถานประกอบการ รวมทั้งการขาดความพร้อมในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และข้อจำกัดของเงินอุดหนุนที่ได้รับ

ครูที่สอนในระดับอาชีวศึกษามีปริมาณและคุณภาพไม่สอดคล้องกับภารกิจ ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นการปฏิบัติงาน ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ

ภาพลักษณ์ในการใช้ความรุนแรงในการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มส่งผลต่อทัศนคติและการยอมรับของผู้ปกครองและสังคม

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา จึงกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาการผลิตกำลังคนทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้สนองความต้องการของตลาด
พัฒนาครูยุคใหม่ ครูพันธุ์ใหม่ และครูสาขาที่ขาดแคลน
พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่
การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

จากการทบทวนสภาพปัญหาในปัจจุบันด้านการผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาสู่ตลาดแรงงาน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์การอาชีวศึกษาอย่างชัดเจน ควบคู่กันไปทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และความสามารถในการตอบสนองความต้องการของ ตลาดแรงงานอย่างสมดุล โดยพิจารณาในทุกๆ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศไทยในปัจจุบัน และวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยที่เป็นแรง ขับเคลื่อนของโลกอนาคต อาทิ กระแสโลกาภิวัตน์ การเปิดเสรีทางการค้า การพัฒนาทางเทคโนโลยี สารสนเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ฯลฯ เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์การอาชีวศึกษาที่ช่วยสนับสนุนและ ตอบสนองความต้องการทาง ด้านกำลังคนของประเทศ ซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด แต่มีความเป็นไปได้ ภายใต้อโอกาสและความจำกัดของไทย

รัฐบาลและผู้ที่มีส่วนที่ข้องควรตระหนักว่า การพัฒนากำลังคนของประเทศไม่สามารถ แยกส่วนจากความต้องการของตลาดแรงงานได้ ดังนั้นบทบาทหน้าที่ในการพัฒนากำลังคนจึงไม่ได้ เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับกระทรวงอื่นๆ ด้วย เช่น กระทรวง แรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฯลฯ

ทั้งนี้ยังเกี่ยวข้องกับภาคการผลิต เช่น ผู้ประกอบการ ภาคธุรกิจหลายสาขา ฯลฯ ที่ ต้องเข้าร่วมสะท้อนความต้องการ และวางนโยบายการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาแรงงานระดับอุดมศึกษาส่วนเกิน และขาดแคลนแรงงานในระดับ อาชีวศึกษาพร้อมยกระดับคุณภาพแรงงานในทุกๆระดับให้สูงขึ้น

1. แนวนโยบายการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

แม้ว่าประเทศไทยจะมีแนวโน้มความต้องการกำลังคนในระดับอาชีวศึกษามากขึ้น แต่ในทางกลับกันพบว่า มีการลดจำนวนลงของผู้เรียน อาจจะเป็นด้วยสาเหตุ ดังนี้

ค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนจบปริญญาเพื่อให้ทำงานในสาย งานอื่น รวมทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ทราบความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษา เท่าที่ควร ในขณะที่ค่าตอบแทนที่ได้รับยังไม่มีแตกต่างจากการเรียนสายอื่น ทั้งที่ผู้เรียน อาชีวศึกษาต้องผ่านการฝึกทักษะและประสบการณ์แตกต่างจากการเรียนในสายอื่น

การรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เพิ่มขึ้นโดยสถานศึกษาที่เปิดสอนในสาย สามัญศึกษาปัจจุบันมีการเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่อมัธยมศึกษา ตอนปลายมากขึ้น ส่งผลกระทบให้มีผู้สมัครเรียนอาชีวศึกษาลดลง

ข้อจำกัดในการเรียนต่อในสายอาชีพศึกษาทั้งจากสถานศึกษาและผู้เรียนปัจจุบัน สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งรับนักศึกษาที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรี (หลักสูตร 4 ปี) แต่สำหรับผู้จบระดับ ปวส. นั้น ต้องเข้าสู่ระบบเทียบโอนทำให้มีระยะเวลาการศึกษาต่อให้จบปริญญาตรีมากกว่า 2 ปี ซึ่งเท่ากับว่าถ้าเรียนในสายอาชีพศึกษาจนจบปริญญาตรีจะใช้เวลามากกว่า 4 ปี เป็นสาเหตุให้นักเรียนเลือกเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาพลักษณ์ในการใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาทในนักเรียนอาชีพศึกษาบางกลุ่ม ส่งผลต่อทัศนคติและการยอมรับของผู้ปกครอง และไม่กล้าส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน

คุณภาพผู้เรียนอาชีพศึกษาบางแห่งยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคบริการ เนื่องจากความไม่พร้อมในด้านเครื่องมืออุปกรณ์ บุคลากร อาคารสถานที่ และข้อจำกัดจากเงินอุดหนุนที่ได้รับ

การรับรู้ของผู้เรียนในเส้นทางการเรียนสายอาชีพศึกษา รวมทั้งความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพยังมีน้อย และยังมีข้อจำกัดของสถานศึกษาด้านอาชีพศึกษาในการจัดแนะแนวการศึกษาในโรงเรียนมัธยมซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ควร

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมการศึกษาต่อด้านอาชีพศึกษา เพื่อรับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรหลักที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ใช้แผนการรับนักเรียนเป็นกลไกในการปรับเป้าหมายสัดส่วนผู้เรียนอาชีพศึกษา และสามัญศึกษา โดยให้มีการประสานแผนการรับนักเรียนในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การรับนักเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายด้านสัดส่วนผู้เรียน ให้สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดในกรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 โดยให้มีการประสานแผนการรับนักเรียนร่วมกันในภาพรวมของกระทรวง และระดับจังหวัด

ขอความร่วมมือสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาสนับสนุนและให้การแนะแนวการศึกษาทั้งในก้านการเรียนในสายอาชีพและความก้าวหน้าในอาชีพ และการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามถนัดและความสนใจ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการเข้าแนะแนวการศึกษาในสายอาชีพศึกษา การออกเอกสารรับรองผลการเรียนเพื่อการสมัครสอบเรียนต่อของสถานศึกษาต้นสังกัด

ร่วมสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเพื่อให้นักเรียนได้เรียนตามความถนัดและความสนใจและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการเรียนในสายอาชีพศึกษา

ทบทวนการรับนักศึกษาต่อเนื่องจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรี หลักสูตร 2 ปี จนกว่าการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาจะแล้วเสร็จ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยังได้จัดทำแนวนโยบายที่จะสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียน และผู้ปกครองในการที่จะให้บุตรหลานมาเรียนสายอาชีพมากขึ้น รวมทั้งชี้ให้เห็นความสำคัญและความก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีพศึกษา ดังนี้

คุณภาพการเรียนการสอนในสายอาชีวศึกษาที่เรียนแล้ว มีทักษะทำงานได้
 การส่งเสริมการมีงานทำ เรียนแล้วไม่ทำงาน
 ความก้าวหน้าของผู้เรียนและผู้ทำงานเชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ
 เร่งสามารถความเข้าใจกับผู้ประกอบการ ผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
 เรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนสายอาชีพ โดย
 การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

การพัฒนาความพร้อมของสถานศึกษาในด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ ห้องเรียน
 ห้องปฏิบัติการ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ และเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อสร้าง
 ความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองและสถานประกอบการ

การเปิดสอนระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการในสถาบันการอาชีวศึกษา ซึ่งจะเป็น
 เส้นทางความก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนเส้นทางการเรียน

จากการรายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาแล
 เทคโนโลยีตามความต้องการของประเทศ: กรณีศึกษาประเภทอุตสาหกรรม ของสำนักงานเลขาธิการ
 สภาการศึกษา ที่ดำเนินการวิจัยโดยรองศาสตราจารย์ ดร.บรรลพ ศรีนิล และคณะ ได้นำเสนอ
 แนวทางสรุปได้ดังนี้

1.1 ระดับนโยบาย

1.1.1 กระทรวงศึกษาธิการ

ควรทบทวนนโยบายเปิดสอนหลักสูตร ปวช. ในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้จบหลักสูตรมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะอาชีพไม่แตกต่างจากผู้จบจาก
 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการ
 บริหารจัดการ

ควรมีนโยบาย มาตรการเพื่อให้การดำเนินงานตามกฎหมายว่าด้วย
 การอาชีวศึกษาบังเกิดผลตามที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการ
 อาชีวศึกษา

ควรร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน
 การทำนโยบายมุ่งให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมสนับสนุน ส่งเสริมการจัดอาชีวศึกษาให้มากขึ้น
 โดยมีมาตรการต่างๆ ที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติรองรับ

ควรร่วมกับกระทรวงแรงงาน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำนโยบาย มาตรการ และดำเนินการผลักดันให้มีระบบคุณวุฒิวิชาชีพ
 (TVQ) และนำไปสู่การปฏิบัติโดยเร็ว

1.1.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ควรทบทวนนโยบายการจัดอุดมศึกษา เรื่อง การรับนักศึกษาเข้า
 มาเรียน โดยใช้มาตรฐานเชิงคุณภาพในการรับผู้ที่จบอาชีวศึกษาเฉพาะผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ที่เหมาะสม
 เข้าเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา โดยไม่มุ่งด้านปริมาณมากเกินไป

1.1.3 คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อกู้ยืมทางการศึกษา

ควรทบทวนนโยบายด้านการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา โดยควรกำหนดมาตรการให้กู้ยืมได้เฉพาะผู้ที่ศึกษาต่อในระดับสูงในสาขาเดิมหรือสาขาใกล้เคียง เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

1.2 ระดับปฏิบัติการ

1.2.1 การพัฒนาระบบอาชีวศึกษาเพื่ออุตสาหกรรม

กำหนดเส้นทางความก้าวหน้าให้กับผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้ชัดเจนโดยมุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพของผู้เรียนในการศึกษาต่อระดับสูง รวมทั้งการจัดระบบเทียบโอนประสบการณ์วิชาชีพและการเรียนภาคพิเศษ เพื่อเพิ่มคุณวุฒิ

1.2.2 การสร้างแรงจูงใจในการเรียนต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

การเรียนระดับ ปวส. ควรเป็นระบบทวิภาคี ซึ่งมีโอกาสได้ฝึกงานจริงและได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

ภาคอุตสาหกรรมควรพิจารณาค่าตอบแทนสำหรับผู้จบการศึกษาตามสมรรถนะและสร้างระบบความก้าวหน้าในสาขาอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม

พิจารณาการให้กู้ยืมเงินสำหรับผู้จบการศึกษาระดับ ปวช. ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับ ปวส. ในสาขาเดิมหรือสาขาใกล้เคียง

1.2.3 การพัฒนาครูอาจารย์และผู้บริหารในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ควรให้ความสำคัญในการผลิตครูอาชีวศึกษาให้มีวุฒิ คุณลักษณะ และคุณสมบัติที่เหมาะสมในการทำหน้าที่

ควรให้การส่งเสริม สนับสนุนทั้งในด้านรายได้ สวัสดิการ ความมั่นคง ความก้าวหน้าทางอาชีพ รวมทั้งการให้เกียรติและยกย่อง

ควรเชิญบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากสถานประกอบการเข้าร่วมทำหน้าที่สอน ถ่ายทอดความรู้ ทักษะประสบการณ์ให้กับนักศึกษาเป็นครั้งคราว ด้วยควรมีเส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ ซึ่งอาจแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาสายสามัญทั่วไป

1.2.4 หลักสูตรสร้างบุคคลสำหรับภาคอุตสาหกรรม

การจัดการศึกษาระดับ ปวช. ควรเป็นการศึกษาวิชาสามัญที่จำเป็นควบคู่กับการศึกษาพื้นฐานวิชาด้านเทคนิคในแนวกว้าง และให้เลือกฝึกสมรรถนะตามความสมัครใจในปีที่ 3

1.2.5 การจัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยีเฉพาะทาง

1.2.6 การสอบมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพ

สรุป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การกำหนดแนวนโยบายการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา ตามแผนการพัฒนาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2545-2559) และข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมดังในประเทศที่พัฒนาแล้ว คือ สายสามัญศึกษา ต่อ สายอาชีวศึกษา เท่ากับ 50:50 และเท่ากับ 60:40 ในปีสิ้นสุดของแผนนั้น เป็นไปเพื่อผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือ ระดับช่างเทคนิค และระดับเทคโนโลยี โดยเน้นให้มีทักษะที่หลากหลาย (Multi Skill) เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมฐานความรู้ (Social Knowledge Based) เพื่อการพัฒนาประเทศ มีความตระหนักในความสำคัญของการสร้างคุณภาพ โอกาส ความร่วมมือ และขับเคลื่อนให้อาชีวศึกษามีความพร้อมที่จะรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษา ในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งเน้นการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ มีสมรรถนะและทักษะฝีมือเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบ สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนด้านอาชีวศึกษาทั้งในระดับพื้นที่ ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เน้นการศึกษาในระบบ นอกกระบบ การศึกษาระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ควรให้ภาคอุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาให้มากขึ้น โดยมีมาตรการต่างๆ ที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติรองรับ ควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือหลักสูตรทวิภาคีอย่างจริงจัง เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนในสาขาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีรูปแบบเชิงระบบในการจัดการอาชีวศึกษาที่เป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริงรวมทั้งกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าให้กับผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพของผู้เรียนในการศึกษาต่อระดับสูง รวมทั้งดำเนินการผลักดันให้มีระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (TVQ) และนำไปสู่การปฏิบัติโดยเร็ว สำหรับด้านคุณค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเรียนจบระดับปริญญา เนื่องจากมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าการเรียนในสายอาชีวศึกษานั้นเป็นค่านิยมที่อยู่กับสังคมไทยมานานและต้องใช้ระยะในการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารในสถานศึกษาอาชีวศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะต้องพิจารณาดำเนินการ เพราะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้รัฐบาลควรกำหนดวิทัศน์เชิงนโยบาย (Vision Policy) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของประเทศทั้งในระดับมหภาคและจุลภาคว่า ประเทศไทยจะมีแนวทางในการพัฒนาประเทศไปในทิศทางใด ทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยจะต้องระบุว่า รัฐต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะในด้านใดบ้างและมีจำนวนเท่าใดในแต่ละกลุ่มธุรกิจ (Cluster) พร้อมทั้งส่งสัญญาณให้สถาบันการศึกษาในทุกระดับได้รับทราบเพื่อเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีความพร้อมก่อนที่จะเปิดเสรีทางการศึกษา ในปี พ.ศ.2558 ดังนั้นในการที่จะดำเนินนโยบายการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาทิ รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้งสถานประกอบการและหน่วยงานเอกชนทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ

ปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่ออาชีวศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษมันต์ วัฒนานรงค์, 2555) กล่าวว่า อาชีวศึกษาได้รับการกล่าวถึงมากขึ้น เมื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ ได้รับการส่งเสริมและมีอัตราการขยายตัว แรงงานที่ต้องการในระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เรียกร้องให้อาชีวศึกษาต้องเข้ามาช่วยเหลือเพื่อพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ ความสามารถตามที่ระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมต้องการ อัตราการเลือกเรียนอาชีวศึกษาจึงสอดคล้องกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ในระยะหลายปีที่ผ่านมา อัตราการเลือกเรียนอาชีวศึกษาจึงไม่สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากภาวะถดถอยของเศรษฐกิจถึงแม้อาชีวศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายการศึกษา แต่หลักการอาชีวศึกษาที่จะคงอยู่ต่อไป ได้แก่ การทำให้อาชีวศึกษาเป็น “สิทธิของทุกคนที่ต้องการและสามารถจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์” หลักการนี้ทำให้ขอบเขตของหลักสูตรกว้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ที่ประสงค์จะมีวิชาชีพหลังจากจบการศึกษา หรือใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นสูงต่อไปได้อาชีวศึกษาในปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับการประเมินประสิทธิภาพ โดยใช้เศรษฐกิจเป็นพื้นฐานของการพิจารณา โดยที่อาชีวศึกษาควรจะต้องเตรียมคนให้เหมาะกับงานที่สังคมต้องการ และควรจะให้หลักประกันภาวะการณ์ของการขาดแคลนแรงงานในสาขาต่างๆ ได้ นอกจากนั้นผู้จบการศึกษาควรจะได้งานทำตามสาขาวิชาที่ได้รับการฝึกอาชีพมาในสหรัฐอเมริกา มีการตั้งข้อสังเกตว่าอาชีวศึกษาในระดับโรงเรียน เป็นการเรียนที่เน้นกิจกรรมให้ลงมือปฏิบัติมาก ทำให้เปิดโอกาสแก่ผู้ซึ่งมีความสามารถน้อยทางการเรียนภาคทฤษฎี มีโอกาสได้เรียน และคุณค่าของอาชีวศึกษานั้นมีประโยชน์ต่อ “กระบวนการจัดการเรียนการสอน” มากกว่าการฝึกทักษะวิชาชีพ แต่เมื่อศึกษาถึงสมรรถนะและการได้รับการจ้างงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาที่มีการสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพแล้ว พบว่า ผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาที่มีทั้งการเรียนวิชาชีพระยะสั้นและวิชาสามัญมีสมรรถนะของการมีชีวิตอยู่ในสังคมได้ดีกว่า และได้รับการจ้างงานมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาที่สอนแต่วิชาชีพ อย่างเดียว หรือสอนแต่วิชาสามัญอย่างเดียวกการดำเนินการด้านการศึกษาของชาตินั้นนอกจากนโยบายของรัฐแล้ว ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกั้อาชีวศึกษามีมากทั้งที่ควบคุมได้และไม่อาจควบคุมได้ ดังนั้นการทำความเข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกั้อาชีวศึกษาในต่างประเทศที่ ผ่านขั้นตอนกระบวนการพัฒนาแล้วจะช่วยให้สามารถนำมาใช้เป็นบทเรียนและปรับทิศทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคมไทยที่อยู่ระหว่าง กระบวนการพัฒนาได้ แนวคิดของปัจจัยต่าง ๆ มีดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์ที่มีต่ออาชีวศึกษา

ในที่นี้จะกล่าวถึงเศรษฐศาสตร์ในฐานะที่อาชีวศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาซึ่งกันและกัน และเศรษฐศาสตร์ของอาชีวศึกษาในตัวเอง โดยที่แรงงานเป็นปัจจัยพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจประมาณ 2 ใน 3 ของผู้มีรายได้มาจากแรงงานที่รับเป็นค่าจ้างและเงินเดือน เงินที่จ่ายเป็นค่าแรงงานนั้นเป็นแรงงานที่ทำให้เกิดผลผลิต และแรงงานทางด้านบริการ ค่าแรงจริง ๆ คือ ผลผลิตที่ได้เป็นสินค้าและบริการโดยจ่ายเป็นค่าจ้าง จำนวนรายได้ทั้งหมดที่ผู้ใช้แรงงานได้รับไม่ใช่อำนาจเดียวกันกับที่ผู้ใช้ แรงงานจ่ายออกไปทฤษฎีหนึ่งที่ใช้อธิบายเรื่องค่าจ้างและอัตราจ้าง คือ Demand และ Supply โดยที่ Demand ของแรงงานหมายถึง จำนวนของแรงงานชนิดต่าง ๆ ที่ต้องการในการ

ผลิตในรูปแบบของอัตราจ้างต่าง ๆ Demand ของแรงงานเกิดจากความต้องการที่แรงงานสามารถผลิตได้ Supply ของแรงงานเกิดจากปริมาณของแรงงานที่จะทำการผลิตในอัตราค่าจ้างต่าง ๆ เหมือนกับ Demand เมื่อ Supply ของแรงงานจะมีลักษณะเป็นเฉพาะเจาะจงเสมอ ดังนั้นแรงงานนั้นสูญสิ้นได้ เพราะ แรงงานกับคนเป็นสิ่งเดียวกันแยกกันไม่ออก Supply ของแรงงานนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงมาก และไม่เคลื่อนย้ายมาก มาตรฐานการดำรงชีวิตมีผลต่อ Supply ของแรงงาน นอกจากนั้นกฎหมายแรงงานด้านคุ้มครองสวัสดิภาพและอัตราจ้างมีส่วนใน Supply ของแรงงานอาจจะกล่าวได้ว่า ค่าจ้างและอัตราจ้างต่าง ๆ มีผลมาจาก Supply ของแรงงานด้วยส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นยังมีประเพณีนิยม การผูกขาด อำนาจการต่อรองของนายจ้างกับลูกจ้าง ในอดีตการพัฒนาการของอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นแหล่งผลิตแรงงานเติบโตควบคู่มา กับเศรษฐกิจในประเทศที่มีอัตราการเจริญทางเศรษฐกิจสูง ความต้องการแรงงาน ระดับฝีมือมีมาก และแรงงานที่ได้รับการฝึกให้สนองความต้องการของระบบการผลิตมักไม่สมดุลกัน ตลอดมา จึงทำให้มีค่าแรงสูงดังนั้นเมื่อใดที่มี Supply ของแรงงานมากค่าแรงจะต่ำ อาชีวศึกษาต้องสร้างความสมดุลของ Demand และ Supply ให้ได้เพื่อประโยชน์ทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง จึงจะสามารถสร้างความเจริญให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ การกำหนดให้ค่าแรงสูงด้วยนโยบายและการใช้กฎหมายเป็นช่องทางหนึ่งในการผลักดันการพัฒนาฝีมือแรงงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจแต่อาจเกิดภาวะขาดความสมดุล ของ Demand และ Supply อาชีวศึกษาต้องรีบลดสภาพการขาดสมดุลนี้อย่างรวดเร็ว

2. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่มีต่ออาชีวศึกษา

ขณะที่เทคโนโลยีก้าวหน้าทำให้แรงงานไร้ฝีมือต้องตกงานเป็นจำนวนมากในระยะเริ่ม ต้น การนำเครื่องจักรอัตโนมัติเข้ามาใช้ทำให้เห็นว่าขนาดตจะมีการจ้างงานทดแทน แรงงานที่ถูกแทนที่ไป แต่สภาพงานและลักษณะของงานย่อมไม่เหมือนการใช้แรงงานไร้ฝีมือแบบเดิม แรงงานแบบใหม่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีฝีมือหรือความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีแนวความคิดให้รู้ลึกอย่างเดียว (Specialist) หรือรู้กว้างหลาย ๆ อย่าง (Generalist) เป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษามีนักเศรษฐศาสตร์บางกลุ่มเชื่อว่าการที่จะทำภาวการณ์ของการว่างงานลดลงได้จะต้อง ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจมีสูง ภาวการณ์ของการจ้างงานก็จะตามมา แต่ในความเป็นจริงในปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่าจะมีการเติบโตเศรษฐกิจก็ไม่ทำให้อัตราการว่างงานลดลง เพราะคนว่างงานเหล่านั้นไม่มีสมรรถนะที่จะได้รับการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจ แบบใหม่ซึ่งนักเทคโนโลยีได้ให้ความหมายว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคตต้องเป็นผลหรือเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และผลพวงก็จะเกิดขึ้นโดยมีการใช้แรงงานที่มีฝีมือเข้าทำงานกับเทคโนโลยีที่ พัฒนาขึ้น เช่น การขาดแคลนทรัพยากรที่ให้พลังงาน เทคโนโลยีเท่านั้นที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ไม่ว่าจะมีระบบการผลิตดีเท่าใด ก็ตาม ถ้าไม่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าความเจริญเติบโตจะไม่เกิดขึ้นความคิดของการเป็นผู้ผลิตที่ทรงอิทธิพลของโลกไม่ใช้การมีระบบการผลิตสูง ๆ แต่จะเป็นการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงสำหรับการดำเนินการปัจจัยพื้นฐานทั้งหมด ทั้งระบบเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ข้าราชการ และการป้องกันประเทศ “ประเทศใดมีเทคโนโลยีนำหน้า ประเทศนั้นจะเป็นผู้นำของโลก” อาชีวศึกษาต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องระหว่างเทคโนโลยีกับแรงงานระดับฝีมือ โดยให้การพัฒนาทั้งสองด้านควบคู่กัน

3. ปัจจัยทางสังคมวิทยาที่มีต่ออาชีวศึกษา

เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง ธรรมชาติของงานก็เปลี่ยนไปด้วย เมื่อสองทศวรรษที่ผ่านมา คุณสมบัติที่สำคัญของคนผู้ต้องการทำงาน ได้แก่ ความต้องการในการทำงาน มีผลกำลังและแผนหลังที่เข้มแข็ง มีความรู้ไม่มากแต่เมื่อเวลาผ่านไป สังคมเปลี่ยนไป สังคมได้ก้าวจากเกษตรกรรมสู่อุตสาหกรรม มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และผลที่ได้รับ ได้แก่ แรงงานที่มีประสิทธิภาพนั้นได้ก่อให้เกิดแรงผลักดันขึ้นในหมู่ประชาชนทั่วไป โดยไม่เลือกชนชั้นงานส่วนมากในปัจจุบันและในอนาคตต้องใช้การฝึก อาชีพที่เป็นรูปแบบที่แน่นอน (Formal Training) และการเตรียมผู้เรียนให้มีความรองรับเป็นความรับผิดชอบของระบบการศึกษาที่ รัฐบาลดูแลประชาชนโดยตรงเพื่อยังชีพได้ในสังคม แต่ผลระยะยาวจะเกิดขึ้นถ้ามีการส่งเสริมการฝึกอาชีพและการศึกษาแก่ประชาชน ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาที่สังคมประสบอยู่ได้แต่อย่างไรก็ตามผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาต้องเตรียมตัวกับ “ความเสี่ยงของผลลัพธ์” ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ผู้รับผิดชอบทางด้านอาชีวศึกษาต้องรู้จักการบริหารจัดการกับ “ความเสี่ยง” ที่เกิดขึ้น

4. พลังของสังคมที่มีต่ออาชีวศึกษา

ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา อาชีวศึกษาได้รับการส่งเสริมและให้มีการตรวจสอบอย่างละเอียด การกระทำต่าง ๆ อันเกี่ยวกับอาชีวศึกษามีอิทธิพลต่อทิศทางและการเจริญเติบโตของอาชีวศึกษาเอง และการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และ ประเทศโดยมีข้อสังเกตดังนี้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอาชีวศึกษา สถาบันการศึกษาที่ดำเนินงานโดยเอกชนและสมาคมของเอกชนหันมาสนใจโปรแกรมการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ มากขึ้น การฝึกอาชีพ ถูกจับตามองจากสังคมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะแก้ปัญหาของสังคม คนในสังคมจับตามองดูว่าอาชีวศึกษาจะแก้ปัญหาการว่างงานที่ประสบอยู่และการขาดแรงงานฝีมือของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างไรการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในภาคอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเครื่องกลในภาคเกษตรกรรม ทำให้มีผลต่อภาวะการจ้างงาน และลักษณะของงานในสังคมโดยรวม งานใหม่ ๆ ต้องการคนที่มีความรู้เฉพาะได้เกิดขึ้นมาก การฝึกอาชีพเพื่อรองรับงานใหม่ ๆ เหล่านี้เป็นพลังผลักดันอีกอันหนึ่งและส่งผลเลยไปถึงการศึกษาในระดับวิชาชีพชั้นสูง หรือระดับปริญญาอีกด้วย

5. ความคิดด้านชั้นของสังคม (Social Class) ที่มีต่ออาชีวศึกษา

แรกเริ่มของการมีมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและอีกหลาย ๆ แห่งในโลกมีความคิดที่ต้องการผลิตผู้จบการศึกษาไปเป็นผู้นำของสังคม (Society's Leaders) ในขณะที่การศึกษาระดับมัธยมปลายมีโปรแกรมการเรียนวิชาชีพในสถานศึกษาประเภท อาชีวศึกษาเป็นทางเลือกให้แก่บุคคลทั่วไป ถ้าโปรแกรมวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เลือกเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้กลายเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งนอกจากการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-ม.6) แล้วเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย การศึกษา 2 แบบอาจเกิดขึ้น อย่างหนึ่งเพื่อเป็นผู้นำและอีกอย่างหนึ่งเพื่อเป็นแรงงานนักรับการศึกษาทั้งหลายได้รับรู้และตระหนักว่าเป็นอันตรายอย่างมากในการปล่อยให้การศึกษาไม่มีสภาพดังกล่าว เพราะจะทำให้การศึกษานั้นแบ่งแยกชนชั้น ปิดโอกาสการได้รับปริญญาและความก้าวหน้าของผู้เรียนและผู้สอนสายวิชาชีพ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคม ด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนดให้สถาบันอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพสามารถจัด

การศึกษา ถึงระดับปริญญาได้ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการได้รับปริญญา ถึงแม้จะไม่ใช่ไปตามหลักการพื้นฐานของอาชีวศึกษาของประเทศตะวันตกที่เน้น การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีก็ตาม

สรุป

อาชีวศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และมีอิทธิพลต่อความมั่นคงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การกำหนดนโยบายของประเทศในด้านต่าง ๆ มีผลกระทบต่ออาชีวศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายควรทำความเข้าใจในกระบวนการของการจัดการ อาชีวศึกษา และในขณะเดียวกันนักอาชีวศึกษาต้องสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้กำหนดนโยบายโดยแจ้ง ให้ทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับอาชีวศึกษา เช่น นโยบายค่าแรงขั้นต่ำ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นต้นนอกจากนี้นักอาชีวศึกษาายังต้องพยายามหาทางปรับตัวอย่างรวดเร็วเพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายเชิงรุกของรัฐบาลได้อย่างทันกาล โดยพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่ออาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ เช่น ปัจจัยทางด้าน เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม เป็นต้น นักอาชีวศึกษาต้องเตรียมพร้อมและรู้จักการบริหารจัดการกับ “ความเสี่ยง” ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและต้องสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้ตลอดเวลา

ประเทศไต้หวัน (The Republic of china, Taiwan)

1. ข้อมูลทั่วไปของประเทศ

ประเทศไต้หวันประกอบไปด้วยหมู่เกาะ 76 เกาะ โดยไต้หวันเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มแวดล้อมไปด้วยทะเลจีนตะวันออกกับทะเลฟิลิปปินส์ทะเลจีนใต้และช่องแคบไต้หวัน ไต้หวันและหมู่เกาะโดยรอบมีพื้นที่รวมกัน 36,200 ตารางกิโลเมตร (ตร.กม.) มีประชากรประมาณ 25.3 ล้านคน โดยมีกรุงไทเปเป็นเมืองหลวง ภาษาราชการคือ ภาษาจีนกลาง โดยมีภาษาอื่นๆ ที่ใช้ คือ ภาษาจีนฮกเกี้ยน จีนแคะ และภาษาชนเผ่าพื้นเมืองต่างๆ ประชากรมีรายได้ต่อหัวประมาณ 17,000 ดอลลาร์สหรัฐ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณ 10% อัตราการว่างงานประมาณ 4% สินค้าออกสำคัญ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แผงวงจรไฟฟ้า เซมิคอนดักเตอร์ สิ่งทอ โลหะ พลาสติก ยางพารา และเคมีภัณฑ์

ข้อมูลการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2549-2550 แสดงให้เห็นว่า ประเทศไต้หวันมีอัตราการรู้หนังสือของประชากรในระดับที่สูง (อายุ 15 ปี หรือสูงกว่า) มากกว่า 97% ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลได้กำหนดงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาในปี พ.ศ. 2549 คิดเป็นร้อยละ 18.5 ของงบประมาณรัฐบาลและท้องถิ่น หรือมากกว่าร้อยละ 5 ของผลผลิตมวลรวมของประเทศ

2. นโยบายการศึกษาอาชีวศึกษา

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2493 การปกครองประเทศในช่วงนั้น รัฐบาลมีการบริหารแบบเบ็ดเสร็จ มีอำนาจเด็ดขาดจึงได้เริ่มทำการฟื้นฟูระบบอาชีวศึกษา โดยมุ่งเน้น

ด้านอุตสาหกรรมเป็นหลัก ผ่านนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและการปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศ โดยในระยะแรกรัฐบาลได้พยายามวางรากฐานต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นคงและแนวทางในอนาคตให้กับประเทศ ด้วยการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเกษตร และการสร้างแรงงาน

ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2503 – 2513 รัฐบาลได้เริ่มพัฒนาการส่งออก จึงได้มีการวางแผนด้านกำลังคน (Labor-intensive Light Industry) โดยมีการริเริ่มให้ขยายการอาชีวศึกษา

โดยกำหนดสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ เป็น 40:60 และได้ปฏิรูปการศึกษาภาคบังคับโดยขยายจาก 6 ปี เป็น 9 ปี

ช่วงปี พ.ศ. 2513-2523 หลังจากประเทศประสบความสำเร็จในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ และกำลังพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคนิคสูง (Capital – technical –intensive Industries) คุณภาพของโรงเรียนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาก็ได้ถูกพัฒนาขึ้นโดยสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ เป็น 60:40

ปี พ.ศ. 2523 นโยบายของประเทศได้เปลี่ยนจากการส่งออกภาคเกษตรกรรมไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงต้องมีการขยายฐานอาชีวศึกษาเพื่อสนองความต้องการด้านอุตสาหกรรม จากนโยบายดังกล่าวทำให้มีการจัดตั้งโรงเรียนและวิทยาลัยอาชีวศึกษาเป็นจำนวนมาก เพื่อผลิตวิศวกรและช่างเทคนิค เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นผลให้จำนวนนักเรียนนักศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยในช่วงดังกล่าวมีสัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญสูงถึง 70:30

ต่อมาในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2543 ประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง สังคม และมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น มีการควบคุมน้อยลง นโยบายอาชีวศึกษาได้ถูกกำหนดไว้ควบคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจอย่างชัดเจน มีการกำหนดแนวนโยบายทางการศึกษาไว้กว้างขึ้น โดยมีได้มุ่งเน้นแต่มิติทางด้านปริมาณแต่ได้เริ่มมุ่งเน้นมิติทางด้านคุณภาพมากขึ้นช่วงนี้จึงทำให้สัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญ ได้ลดลงเป็น 50:50

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงปัจจุบัน รัฐบาลได้หันได้เน้นนโยบายการพัฒนาประเทศสู่ “เศรษฐกิจฐานความรู้(Knowledge Economy)” จึงทำให้เกิดการปฏิรูปอาชีวศึกษาเชิงคุณภาพอย่างเต็มที่ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับต่างประเทศด้านอาชีวศึกษาอย่างเต็มที่ช่วงนี้จึงทำให้สัดส่วนนักเรียนสายอาชีพต่อสายสามัญคงที่ระดับ 50:50 จนถึงปัจจุบัน

3. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา (Senior Vocational Education)

การจัดโครงสร้างการบริหารของการศึกษาสายอาชีพของไต้หวัน (Technological and Vocational Education –TVE) ได้แบ่งการดูแลและบริหารจัดการ กระจายลงในแต่ละพื้นที่ดังนี้

ส่วนกลางจะเน้นการดูแลเฉพาะบางวิทยาลัยในสังกัดของรัฐบาลบางแห่งและส่วนที่อยู่ในเมืองเล็กๆ

ส่วนการบริหารพิเศษของเทศบาลในเมืองสำคัญขนาดใหญ่ ได้แก่ เมือง Taipei และ Kaohsiung ก็จะมีการบริหารจัดการและดูแลตนเอง

ส่วนของการปกครองท้องถิ่นจะได้รับการดูแลโดยกรมการปกครอง

แต่ทั้งนี้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการนำของ Department of Technological and Vocational Education หรือ DTVE จะถูกนำไปใช้สำหรับการบริหารของหน่วยงานทางอาชีวศึกษาทั้งหมดข้างต้น

ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2543 ได้ทำการยกระดับ Junior College ที่มีคุณภาพให้เป็นสถาบันเทคโนโลยี (College of Technology and Universities of Science & Technology) และประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (Technology and Vocational Institute Act) แทนพระราชบัญญัติวิทยาลัยอาชีวศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีการศึกษาและฝึกอบรบมากขึ้น และได้เสนอให้มีการจัดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบ Comprehensive (Comprehensive High School)

รัฐบาลได้วางแผนขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 12 ปี สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาสายอาชีวศึกษาและขยายการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยส่งเสริมให้เอกชนจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา

การรับนักเรียน/นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถาบันทางด้านอาชีวศึกษานั้น มีการเปิดรับนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Junior High School) เข้าศึกษา โดยแบ่งโรงเรียนที่เปิดสอนในสายอาชีพไว้ 3 รูปแบบ คือ

3.1 Senior Vocational School

โรงเรียนที่เปิดสอนสายอาชีพเฉพาะทางตามอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การโรงแรม การเกษตร ผลิตภัณฑ์ทางทะเล หรือ ศิลปะ เป็นต้น โดยสามารถบริหารตนเองได้ เนื่องจากได้จัดหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับทิศทางของเศรษฐกิจแต่ยังต้องมีการจัดหน่วยกิตประมาณครึ่งหนึ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศ

3.2 Comprehensive High School

เนื่องจากนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางส่วน อาจจะยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะศึกษาต่อในสายอาชีพหรือสายสามัญ ดังนั้นในปี พ.ศ.2539 (ค.ศ.1996) กระทรวงศึกษาธิการของไต้หวันจึงเสนอให้จัดตั้งโรงเรียนประเภทนี้ขึ้นมา โดยการจัดการเรียนการสอนเหมือนกับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไป แต่ในปีที่สอง (เทียบกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5) โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และทำความเข้าใจทั้งในการเรียนสายสามัญและสายอาชีพเพื่อให้นักเรียนสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าจะเลือกเรียนแบบใด โดยขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัวของนักเรียน และนักเรียนที่เลือกเรียนทั้งสองรูปแบบก็โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

3.3 General Senior High School with Vocational Programs

มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกับแบบที่ 2 เพียงแต่โรงเรียนประเภทนี้จะมีหลักสูตรสายอาชีพบางสาขาให้นักเรียนได้เลือกเรียน โดยเฉพาะมีการแบ่งหลักสูตรและผู้เรียนอย่างชัดเจน ซึ่งนักเรียนจะมีโอกาสในการตัดสินใจตั้งแต่ต้นที่จะเลือกเรียนหลักสูตรใดในสายอาชีพที่โรงเรียนได้จัดเตรียมไว้ให้แล้ว

ทั้งนี้ นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนทั้งสามแบบข้างต้น จะมีโอกาสเท่าเทียมกับผู้จบจากโรงเรียนสายสามัญทั่วไปที่จะสามารถเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัยทั่วไป (Academic University) หรือในมหาวิทยาลัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (University & College of Science and Technology) ก็ได้

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียน อาชีวศึกษา

จากการศึกษาโครงสร้างการจัดระบบการอาชีวศึกษาของประเทศไทย ได้เห็นว่าโอกาสทางการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา มีความชัดเจนและมีระบบที่สมบูรณ์รองรับกระทรวงศึกษาธิการได้ดูแลในด้านนโยบายต่างๆ ให้มีความครอบคลุมในทุกระดับของอาชีวศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพแบบองค์รวม ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอก ทั้งนี้ระบบดังกล่าวยังยืดหยุ่นเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ว่างเว้นจากการเรียนมาหลายปีสามารถกลับเข้ามาเรียนและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ระบบอาชีวศึกษาสายในได้หวัน (TVE) มีการบริหารจัดการโดยภาครัฐ จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2550 พบว่า จำนวนนักเรียนในระดับอาชีวศึกษาและนักศึกษาสายอาชีพเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (University & College of Science and Technology) ของเอกชนคิดเป็นสัดส่วนสูงถึง 62% และ 81% ตามลำดับแสดงให้เห็นว่า ฝ่ายเอกชนสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการอาชีวศึกษามาก

นอกจากนี้สถานศึกษาเอกชนดังกล่าวส่วนใหญ่ก่อตั้งขึ้นโดยภาคอุตสาหกรรมและเอกชน ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากกว่าสถานศึกษาของภาครัฐ ดังนั้นการบริหารจัดการ การจัดทำหลักสูตร ตลอดจนการจัดหางานให้กับผู้จบการศึกษาจึงมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของภาคเอกชนซึ่งมีอิทธิพลต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ

ระบบอาชีวศึกษาในได้หวัน (TVE) ได้มีการเชื่อมโยงภาคอุตสาหกรรมเข้าระบบ การศึกษาอย่างเห็นได้ชัด โดยมีโครงการหลักสำคัญๆ ในการช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรมจัดหาแรงงาน รวมทั้งยังพึ่งพาภาคอุตสาหกรรมในการสร้างอาชีพให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ครูอาจารย์ในระบบยังได้รับการสนับสนุนให้มีการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อนำข้อมูลมาออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสม และสามารถพัฒนากำลังให้แก่อุตสาหกรรมเพื่อนำข้อมูลมาออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมและสามารถพัฒนากำลังคนให้แก่อุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในด้านนโยบายของประเทศ กระทรวงศึกษาธิการของได้หวันได้ออกระเบียบการทำธุรกิจระหว่างสถานศึกษากับภาคอุตสาหกรรม และเอกชนที่ชัดเจน มีการตั้งศูนย์ความร่วมมือ 6 ศูนย์ในแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ (six Regional Industry-Academic Collaboration Centers) และศูนย์วิจัยเชิงเทคนิคอีกกว่า 40 ศูนย์ทั่วประเทศ ซึ่งประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานมาโดยตลอด

ระบบการคัดเลือกนักเรียนเพื่อศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษา จะทำการคัดเลือกโดยเน้นที่ประสบการณ์ สมรรถนะในวิชาชีพ และการได้รับใบประกอบคุณวุฒิวิชาชีพ (Professional License) มากกว่าการสอบด้านวิชาการแบบข้อเขียนดั้งเดิมทั่วไป บางหลักสูตรนักศึกษาสามารถนำใบประกอบคุณวุฒิวิชาชีพมาทำการเทียบโอนเพื่อยกเว้นการเรียนในบางวิชาได้อีก สำหรับในส่วนของครูผู้สอนในระบบอาชีวศึกษา ถ้าครูผู้สอนเคยมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ (Hands-on Experience)

หรือมีใบประกอบคุณวุฒิวินิจฉัยก็จะมีโอกาสได้รับการจ้างงานมากกว่า และในระหว่างการศึกษาปฏิบัติ ครูผู้สอนจะมีโอกาสและได้รับการสนับสนุนให้ขอตำแหน่งทางวิชาการในผลงานตีพิมพ์ที่ใช้งานจริง (Practical Paper) มากกว่าผลงานเชิงทฤษฎีพื้นฐานทั่วไป

นอกจากนี้รัฐบาลไต้หวันมีความพยายามอย่างยิ่งที่จะพัฒนาโรงเรียนอาชีวศึกษา (Senior Vocational school) ในพื้นที่ชนบท เพื่อไม่ต้องการให้เกิดการหลั่งไหลเข้ามาเรียนในเมือง จึงทำให้การสนับสนุนงบประมาณพิเศษ เพื่อพัฒนาโรงเรียนดังกล่าวให้มีคุณภาพมากขึ้นตามความต้องการของผู้ปกครอง ผลการประเมินล่าสุด พบว่า มีนักเรียนออกจากพื้นที่น้อยลงประมาณร้อยละ 1 และผลการสำรวจความพึงพอใจของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี

นโยบายใหม่ด้านการยกระดับคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษา (Senior Vocational school) ยังได้ดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ทรัพยากร และคุณภาพการเรียนการสอนโรงเรียน เพื่อต้องการการฝึกฝนให้กับนักเรียนมีประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น และสามารถไปตอบโจทย์เชิงปฏิบัติได้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีกับคุณภาพของโรงเรียนและตัวนักเรียนเอง โดยได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 (ค.ศ.2007) โดยการให้รางวัลแก่โรงเรียนที่มีคุณภาพดีทั้งของเอกชนและรัฐบาล

นอกจากนี้ ยังมีนโยบายอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีพของไต้หวัน ดังนี้ การทำความร่วมมือระหว่างอาชีวศึกษา (Senior Vocational School) กับ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (University & College of Science and Technology) เพื่อลดช่องว่างระหว่างหลักสูตร และเกิดการสร้างหลักสูตรที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน ร่วมพัฒนาการเรียนการสอน เกื้อหนุนทรัพยากรกัน และช่วยเหลือเชื่อมต่อกับภาคอุตสาหกรรม

กระทรวงศึกษาธิการของไต้หวันได้สนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษา สามารถสอบใบประกอบวิชาชีพเชิงเทคนิค (Occupation License) ทั้งยังสนับสนุนให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (University & College of Science and Technology) เข้าสอบรับใบประกอบวิชาชีพเชิงเทคนิคได้เช่นกัน ทั้งนี้ นักศึกษาที่จะจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะต้องได้รับประกาศนียบัตรประกอบวิชาชีพ (Profession Certification) ตามข้อกำหนดของหลักสูตรด้วย และยังคงใช้เป็นตัวชี้วัดในการประเมินสถานศึกษาเช่นกัน

กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโอกาสให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรใหม่ทั้งหมดโดยยึดหลักการของการเปลี่ยนแปลงความต้องการของอุตสาหกรรมและสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โรงเรียนได้รับสิทธิในการปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างยืดหยุ่นและรวดเร็ว โดยมีภาคอุตสาหกรรมช่วยเหลือ ทั้งนี้หลักสูตรจะถูกแบ่งให้เห็นภาพชัดเจนว่ามีวิชาทางด้านวิชาการและด้านอาชีพชัดเจน

กระทรวงศึกษาธิการได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์การพัฒนาเทคโนโลยีร่วม (Joint Technology Development Centers) จำนวน 12 ศูนย์ คลอบคลุม 6 อุตสาหกรรมหลักของประเทศ ซึ่งบูรณาการในด้านการวิจัยและพัฒนาเข้ากับอุตสาหกรรมและการผลิตกำลังคนจากสถานศึกษาสู่อุตสาหกรรม

5. บทสรุป

ประเทศไต้หวันเป็นประเทศที่สามารถยกระดับตนเองจากการใช้แรงงานแบบพื้นฐานขึ้นมาเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ความสามารถและทักษะขั้นสูงได้ เช่น อุตสาหกรรมทางเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ โดยการเปิดโอกาสให้ประเทศอื่นรับช่วงต่อแรงงานพื้นฐานแบบเก่าไปแทน ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ไต้หวันมีสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพสูง น่าจะมาจากความช่วยเหลือของภาคเอกชนในการเข้ามาจัดตั้งและดูแลสถานศึกษา ระบบการเชื่อมต่อจากอาชีวศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ กล่าวคือ การเชื่อมต่อนี้จะเป็นส่วนสนับสนุนให้เกิดแรงดึงดูดผู้เข้าเรียนสายอาชีพมากขึ้น เนื่องจากมีโอกาสที่จำเป็นได้เข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่ตัดเทียมกับการเรียนสายสามัญ นอกจากนี้ไต้หวันยังมีโรงเรียนมัธยมปลายที่เรียกว่า Comprehensive High School ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้แนวทางในการเรียนสายอาชีพและสายสามัญอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตัดสินใจในสาขาหรือวิชาตามความชอบของตนเองจริงๆ

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (Republic of China, ROC)

1. ข้อมูลทั่วไปของประเทศ

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือที่เรียกกันว่า ประเทศจีน ตั้งอยู่ตะวันออกของทวีปเอเชีย มีพื้นที่ทั้งหมด 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร (ตร.กม.) นับว่าเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของทวีปเอเชีย มีพรมแดนติดต่อกับประเทศต่างๆ โดยรอบ 15 ประเทศ โดยมีเส้นพรมแดนทางบกยาวกว่า 2 หมื่นกิโลเมตร ขณะที่ทิศตะวันออกและทิศใต้จดทะเลเหลือง ทะเลจีนตะวันออก และทะเลจีนใต้ จีนมีประชากรประมาณ 1,370.5 ล้านคน (ปี พ.ศ. 2553) มีเมืองหลวงคือ ปักกิ่ง หรือเป่ย์จิงตามภาษาราชการจีน ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ เป็นศูนย์กลางการปกครองประเทศ ศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจการค้า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และวัฒนธรรม เป็นที่ตั้งของสถานเอกอัครราชทูตต่างๆ หน่วยงานของสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศ สำนักข่าวจากต่างประเทศ รวมทั้งบริษัทต่างชาติจำนวนมาก ภาษาราชการคือ ภาษาจีนกลาง ชาวจีนในมณฑลต่างๆ มีภาษาพูดท้องถิ่นที่แตกต่างกัน เช่น เสฉวน หูหนาน แต่จิ่ว ไหหลำ กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน ฮกกา และ เซียงไฮ้ เป็นต้น และการออกเสียงภาษาจีนกลางก็มีสำเนียงเพี้ยนไปตามท้องถิ่น จีนมีประชากรที่มีชนชาติแตกต่างกันอยู่รวมกัน 56 ชนชาติ โดยเป็นชาวฮั่นร้อยละ 93.3 ที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ขนเผ่าจ้วง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเขตปกครองตนเองกวางสีและมณฑลยูนนาน ขนเผ่าทิเบตในเขตปกครองตนเองทิเบตและมณฑลชิงไห่ ขนเผ่าแม้วในมณฑลหนิงเซีย่และกานซู ขนเผ่าอุยกูร์ในมณฑลซินเจียง ขนเผ่าหยาในมณฑลเสฉวน ขนเผ่าทิเบตในเขตปกครองตนเองทิเบตและมณฑลชิงไห่ ขนเผ่าแม้วในมณฑลยูนนานและกุยโจว ขนเผ่าแมนจู ในมณฑลทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือชนเผ่ามองโกลในเขตปกครองตนเองมองโกเลียในและซินเจียง ขนเผ่าไตหรือไทในมณฑลยูนนานและชนเผ่าเกาซันในไต้หวัน

จีนสถาปนาประเทศเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2492 โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์จีนดำเนินการปกครองประเทศตามแนวทางพื้นฐานของลัทธิมาร์กซ์-เลนิน และความคิดเหมาเจ๋อตงโดยประยุกต์เข้ากับทฤษฎีการสร้างสรรคความทันสมัยให้แก่ระบอบสังคมนิยมของนายเติ้ง เสี่ยวผิง พรรค

คอมมิวนิสต์จีนเป็นแกนนำในการปกครอง โดยมีพรรคการเมืองอื่นอีก 8 พรรคเป็นแนวร่วม ภายใต้การปกครองในลักษณะสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแบบจีน

การปกครองส่วนกลางของจีน แบ่งออกเป็น 23 มณฑล (รวมถึงไต้หวัน) 5 เขตปกครองตนเอง (มองโกเลีย หนิงเซีย่ ชินเจียง กวางสี และทิเบต) 4 มหานคร ที่ขึ้นต่อส่วนกลาง (ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ เทียนจินและฉงชิ่ง) และ 2 เขตบริหารพิเศษ (ฮ่องกง และมาเก๊า) สำหรับการปกครองในส่วนภูมิภาคยังแบ่งย่อยเป็นจังหวัด (Prefecture) มี 159 จังหวัด อำเภอ (County) มี 2,017 อำเภอ เมือง (City) มี 350 เมือง และเขตในเมืองต่างๆ ประมาณ 630 เขต

ประเทศจีนมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ (Economic Powerhouse) ของภูมิภาคและของโลกด้วยอัตราเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี และการพัฒนาประเทศแบบก้าวกระโดดกำลังเป็นจับตามองจากทุกฝ่ายว่าการเติบโตนี้จะมุ่งไปในทิศทางใด ปัจจุบันถนนทุกสายวิ่งสู่ประเทศจีนซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลกรองลงมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น และมีเงินทุนสำรองที่มีมากที่สุดในโลกโดยความสำเร็จนี้นำมาซึ่งความหวังกังวลและโอกาส โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน

ในปัจจุบันจีนมีรายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้นไปราว 4,000 บาท ดอลลาร์สหรัฐ แต่รายได้ต่อหัวของประชากรในชนบทนั้น ยังมีรายได้โดยเฉลี่ยน้อยกว่าในเมืองราว 1 ใน 3 ของรายได้ต่อหัวการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณ 10% อัตราการว่างงานประมาณ 4 %

2. นโยบายการศึกษาอาชีวศึกษา

ในช่วงที่เริ่มมีการก่อตั้งประเทศภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ทางพรรคฯ ได้มีนโยบายในการจัดสัมมนา National Work Conferences จำนวน 3 ครั้ง โดยมีจุดประสงค์ที่จะวางแผนพัฒนาการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้ได้สำเร็จในปี พ.ศ. 2545 และ พ.ศ.2548 ตามลำดับ โดยระบุชัดเจนว่าการศึกษายาอาชีพจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยต่อไป หลังจากนั้น นโยบาย ความคิดเห็นสาธารณะ และสภาพแวดล้อมของสังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการอาชีวศึกษาก็มีสูงขึ้นตามความลำดับโดยได้กำหนดภารกิจหลักกว้างๆ 3 ประการ คือ การสร้างความมั่นคง (Consolidate) การพัฒนา (Development) และการปรับปรุงคุณภาพให้สูงขึ้น (Enhancement)

นโยบายการอาชีวศึกษาของจีน เน้นหนักในการพัฒนาแรงงานที่มีคุณภาพสูงและตรงกับความต้องการของประเทศและอุตสาหกรรม โดยมีทักษะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งนี้การจ้างงานจะเป็นปัจจัยที่จะชี้นำการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอย่างใกล้ชิดและมีบริษัทสนับสนุนภายใต้การฝึกงานในสถานประกอบการจริงถือว่าเป็นต้นแบบเริ่มแรกของการพัฒนาการศึกษาด้านนี้

3. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา (Senior Vocational Education)

การศึกษาด้านสายอาชีพในประเทศจีนมีขึ้นเป็นเวลายาวนานแล้ว และได้มีการยกระดับการพัฒนาเรื่อยมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังปี พ.ศ. 2492 การศึกษาด้านนี้ได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้มีเนื้อหาสาระมากขึ้นและในปี พ.ศ. 2534 สภาแห่งรัฐได้จัดทำ “Decision on Energetically Developing Vocational and Technical Education” เพื่อกำหนดกรอบการทำงานและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามลำดับการพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมของประเทศต่อมาคณะกรรมการบริหารพรรคคอมมิวนิสต์แห่งชาตินั้น ได้กำหนด “Outline on Reform and Development of Education in China” ซึ่งเรียกร้องให้รัฐบาลในระดับต่างๆ ให้ความสำคัญของการอาชีวศึกษา

ในปี พ.ศ. 2539 กฎหมายเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาได้ถูกบัญญัติขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกและได้รับการปฏิบัติให้เกิดผล กฎหมายฉบับดังกล่าวให้การคุ้มครองทางกฎหมายสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษา หลังจากนั้นเพียง 1 ปี รายงานการประชุมสภาแห่งชาติฉบับที่ 15 ได้ระบุอย่างชัดเจนถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศผ่านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการศึกษา พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และให้ดำเนินการผ่านการอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ในรูปแบบต่างๆ

ในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลยังคงเน้นความสำคัญของการปรับระบบการศึกษาให้สอดคล้องต่อการพัฒนาประเทศ และเห็นว่ากฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแบบต่างๆ ควรได้รับการจัดทำ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวจะสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดีสำหรับการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21

ระบบการอาชีวศึกษาของจีนแบ่งเป็นการศึกษาสายอาชีพในโรงเรียนและการอบรมอาชีพทั่วไป

3.1 การศึกษาอบรมอาชีพในโรงเรียน

เริ่มขึ้นหลังจากที่เด็กนักเรียนเรียนจบการศึกษาภาคบังคับหรือสำหรับเยาวชนผู้ที่มีพื้นฐานการศึกษาม่าบ้าง และประสงค์ที่จะศึกษาอบรมด้านอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ

3.2 การศึกษาด้านอาชีพทั่วไป

ส่วนมากเป็นการดำเนินการของบริษัทเอกชนที่จะอบรมและฝึกฝนลูกจ้างของตน กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงานจะดำเนินการร่วมกันในการจัดทำรายการอบรมผ่านศูนย์อบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลูกจ้าง

ความสำเร็จด้านการอาชีวศึกษาของจีน ทำให้มีการขยายขนาดการศึกษาสายอาชีพอย่างรวดเร็ว ยกกระดับคนงานด้านเทคนิค ผู้จัดการ คนงานที่ใช้ทักษะ และแรงงานต่างๆ ส่งเสริมให้มีการสร้างบุคลากรเฉพาะในด้านการอบรมอาชีพ เพิ่มคุณภาพและระดับการศึกษา อบรมสายอาชีพ มีความพยายามในการเรียนรู้รูปแบบการอาชีวศึกษาในเมืองอย่างรวดเร็วและสถาบันการศึกษาสายอาชีพ มีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น

ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา จีนได้ส่งคณะไปเยือนเพื่อการศึกษาการอาชีวศึกษาในหลายประเทศในขณะเดียวกันก็ให้การต้อนรับคณะจากต่างประเทศที่เข้ามาศึกษาดูงานอาชีวศึกษาในจีนเช่นกัน ตลอดจนมีการติดต่อกับองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เช่น UNESCO, UNDP, APEC, World Labor Organization และ UNPF

การจัดการอาชีวศึกษาของจีน จะเน้นการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับการได้รับวุฒิทางการศึกษาและการฝึกอบรมระยะสั้น (Short-term Training) นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการระบบการศึกษาแบบที่มีการอัตราจ้างล่วงหน้า (Per-employment) ร่วมกับการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) เพื่อสร้างระบบการศึกษาแบบเรียนรู้ตลอดชีวิตและสังคมแห่งการเรียนรู้

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ของประเทศ ระบบการอาชีวศึกษาได้มุ่งเน้นการพัฒนาใน 5 ด้านดังนี้

การจัดการอาชีวศึกษานรากฐานของการฝึกอบรมที่ใช้งานได้จริง (Practical Training)

จัดตั้งศูนย์การศึกษาด้านอาชีวศึกษาระดับประเทศ

สร้างและพัฒนาโรงเรียนอาชีวศึกษา

สร้างและพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับประเทศ

โครงการเพิ่มคุณภาพครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษา

การกระตุ้นโครงการดังกล่าวข้างต้นส่งผลทำให้มีการเข้าเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษาของท้องถิ่นต่างๆ มากขึ้น ทำให้วิทยาลัยและโรงเรียนถูกพัฒนาขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัดเจน และทำให้เกิดเครือข่ายด้านการอาชีวศึกษาครอบคลุมทั้งพื้นที่ในและนอกเมืองอย่างกว้างขวาง

ปัจจุบัน สัดส่วนของจำนวนผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ต่อมัธยมศึกษา มีสัดส่วนประมาณ 30:70 และจำนวนผู้เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ต่อ ปริญญาตรี มีสัดส่วน 50:50 หรือโดยภาพรวม จำนวนผู้เรียนสายอาชีพ ต่อสายสามัญมีสัดส่วนประมาณ 45:55 และผลการจ้างงานระดับ ปวช. สูงถึงกว่า 95% และระดับ ปวส. สูงกว่าประมาณ 68%

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ

ในมุมมองด้านเศรษฐกิจของประเทศจีน จีนมักจะได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกค่อนข้างชัดเจนเนื่องจากสินค้าในตลาดโลกส่วนใหญ่ผลิตในประเทศจีน ดังนั้นเมื่อใดถ้าเกิดปัญหาทางการเงินในระดับโลก ผลกระทบมักจะตรงมาที่จีนเสมอซึ่งบางธุรกิจก็ได้ประสบปัญหาดังกล่าวแล้ว โดยการลดกำลังการผลิตจนถึงขั้นการเลิกจ้างงาน ซึ่งแน่นอนว่า จะส่งผลกระทบตรงต่อการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเหมือนกัน เช่นปัญหาในการไม่มีที่ฝึกงาน ปัญหาในการหางานของนักศึกษาที่พึ่งจบการศึกษา เป็นต้น อย่างไรก็ตามปัญหาและอุปสรรคในการเพิ่มจำนวนผู้ศึกษาด้านอาชีพในจีนนั้น น่าจะเกิดขึ้นจากปัจจัยได้ดังต่อไปนี้

การพัฒนาการอาชีวศึกษาของจีนยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ส่งผลให้นักเรียนที่มีศักยภาพสูงไม่สามารถฝึกวิชาชีพและฝึกทักษะได้ดีเท่าที่ควร รวมทั้งยังไม่มีคุณภาพเพียงพอต่อสถานะเศรษฐกิจที่แปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็วในจีน

ระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาต้องถูกพัฒนาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการสร้างความรักความหวงแหนต่ออาชีพ องค์กร และโรงเรียน

ความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับอาชีวศึกษา (ปวช.และปวส.) และระดับอุดมศึกษา ยังขาดประสิทธิภาพและยังไม่เต็มรูปแบบ

จำนวนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร สื่อการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ยังไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ และต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก

จำนวนครูและบุคลากรในอาชีวศึกษายังมีน้อย ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วคุณภาพยังดีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาระบบการอาชีวศึกษาและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอีกพอสมควร

โรงเรียนยังขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ จึงทำให้พัฒนาการเรียนการสอน เป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู และไม่สามารถรับนักศึกษาได้ตาม เป้าหมาย

หน่วยงานและการบริหารส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้รับมอบหมายให้เข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาอาชีวศึกษาอย่างเต็มที่ และการประเมินผลในการสนับสนุนอาชีวศึกษาของหน่วยงาน ดังกล่าวก็ยังไม่ชัดเจน

บุคลากรและนักศึกษาในระบบการอาชีวศึกษาถูกดูแล และค่าตอบแทนแรงงาน ของผู้เรียนอาชีวศึกษายังต่ำในภาคกำลังการผลิตและบริการ

จีนมีแนวความคิดในการเพิ่มสัดส่วนการเข้าเรียนอาชีวศึกษาโดยเน้นการพัฒนา แบบอิงกลุ่มโรงเรียนหรือเครือข่ายโรงเรียน โดยรัฐทำหน้าที่หลักในการเปิดโอกาสให้หน่วยงาน อุตสาหกรรมและธุรกิจได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชน และยังได้เปิด โอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความร่วมมือและประสบการณ์ระหว่างจีนกับประเทศอื่นๆ

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้ในปี พ.ศ. 2552 อัตราการจ้างงานของผู้ที่จบ การศึกษาในระดับสายอาชีพมีสูงถึง 95% ในช่วงแรกของการสนับสนุน

ปัจจัยสำคัญอันดับต่อมา คือ การมีนโยบายสนับสนุนผ่านระบบงบประมาณโดย เน้นการยกระดับความสำคัญและความต้องการในการศึกษาด้านอาชีวศึกษา พัฒนาให้เกิดความ ภาคภูมิใจและทัดเทียมกับการเรียนในสายอื่น นโยบายนี้เริ่มโดยให้นักเรียนในชนบทหรือในเมืองที่ ครอบครัวมีรายได้น้อย และเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1และปวช.2) จะได้รับเงิน สนับสนุนงบประมาณ 1,500 หยวน ทุกปี (ประมาณ 7,000 บาทต่อปี) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2552 ขณะนี้ รัฐจัดสรรงบประมาณให้กับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นไปแล้วกว่า 40,000 ล้านบาท ในการช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีฐานะยากจนได้มีโอกาสเข้าเรียนอาชีวศึกษา และนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ยังสามารถขอทุนให้เปล่าหรือทุนกู้ยืมในการเรียนได้อีก ซึ่งทุนใน ส่วนนี้คิดเป็นร้อยละ 20 ของเงินที่ใช้ในระบบ

นอกจากนี้ จีนยังคำนึงถึงความสำคัญของการเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาในระดับ ปวช.และปวส. และจาก ปวส. สู่ระดับปริญญาตรี ซึ่งการส่งต่อหลักสูตรจะทำให้เกิดผลกระทบ ทางบวกและดึงดูดนักเรียนในระบบและนักเรียนที่ออกไปอยู่นอกระบบ (ออกไปทำงานก่อนที่จะ กลับมาเรียนต่อ) ให้เห็นโอกาสของความก้าวหน้ามากขึ้น ทัดเทียมกับภาคการศึกษาแบบปกติยิ่งไป กว่านั้นจีนยังชี้ให้เห็นปัจจัยด้านการสนับสนุนระบบการเงินแก่นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้น้อยซึ่งจะ ส่งผลต่ออย่างเป็นขั้นตอนที่จะให้มีการเรียนฟรีในระดับ ปวช.

ด้านระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา รัฐได้แก้ไขกฎหมายที่เรียกว่า Vocational Education Law เพื่อที่กำหนดภาระของรัฐให้ชัดเจนในการปรับปรุงสภาพสถานศึกษาให้ ดีขึ้นตลอดจนทำการเพิ่มศักดิ์และสิทธิในการเรียน ในมิติของการเพิ่มคุณภาพของสถานศึกษาให้ดีขึ้น รวมทั้งทำการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการอาชีวศึกษาระดับท้องถิ่น (County Vocational Education Center) และศูนย์ฝึกวิชาชีพด้านอาชีวศึกษา (Practical Training Bases for Vocational Education) ในระยะยาวจีนจะเน้นการพัฒนาอาชีวศึกษารฐานวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดการคิดค้นใน สายปฏิบัติการให้มากขึ้น

ด้านความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม จีนพยายามอย่างยิ่งที่จะพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การฝึกงาน และการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรม โดยเน้นการเรียนการสอนที่ใช้ เครื่องมือวัสดุ และวิทยาการที่ทันสมัยที่ใช้กับภาคอุตสาหกรรม ปัจจุบันนอกจากนี้ยังได้มีการปฏิรูป วิธีการสอนและการใช้กลไกที่ยืดหยุ่นในการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาในการเรียนน้อยลงและ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศจีนผูกพันกับต่างประเทศมากการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศจึง เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้มีการยกระดับการอาชีวศึกษาของจีนให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับระดับโลก ต่อไปในปีพ.ศ. 2552 จำนวนของโรงเรียนอาชีวศึกษามีเพิ่มขึ้นกว่า 14,767 แห่ง และมีสัดส่วนสาย อาชีพต่อสายสามัญเท่ากับ 43:57 ซึ่งผู้บริหารประเทศค่อนข้างพอใจกับสถิตินี้ ในปี พ.ศ.2551 อัตรา จ้างงานของผู้ที่จบอาชีวศึกษามากถึง 96% แต่ขณะที่สายสามัญมีเพียง 86%

ตารางที่ 3-3 แสดงระบบการศึกษาของประเทศจีน APPENDIX I CHINA'S EDUCATIONAL SYSTEM AT A GLANCE

Level of education	General education	Vocational education and training	Adult and Continuing education	Special education
Tertiary education	Universities • Undergraduate Studies • Graduate Studies • Post-doctoral Studies	• Polytechnic Colleges • Specialized Junior colleges • Technician Colleges	• Adult higher Educational Institutes • Correspondence Colleges • TV colleges	
Higher Secondary education	General senior High schools	• Specialized High schools • Vocational high Schools • Skilled worker Schools • Adult Specialized high Schools • Short-term Courses of Various types		

Lower Secondary Education	General junior high schools	• Vocational Junior high Schools Short-term Courses of Various types	Adult junior high Schools	• Special Schools for The disabled Correctional work-study schools
Primary Education	Primary schools		• Adult primary Schools	Special schools For the disabled
Pre-school education	Pre-schools			

5. บทสรุป

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในโลกและเป็นแหล่งแรงงานที่ใหญ่ที่สุด เนื่องจากการที่จีนมีแรงงานราคาถูกจำนวนมาก จึงทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนสูงตามไปด้วยในช่วงระยะ 30 ปีที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามแรงงานส่วนใหญ่ก็ยังมีความรู้และทักษะฝีมือค่อนข้างต่ำ แม้ว่ารัฐบาลจีนจะมีนโยบายที่ชัดเจนและสามารถลงมือปฏิบัติได้ทันทีพร้อมเม็ดเงินจำนวนมากในการพัฒนาการอาชีวศึกษาของประเทศให้ดีขึ้น โดยเน้นการพัฒนาในพื้นที่ชนบท แต่ระบบอาชีวศึกษาของจีนนั้นมีความหลากหลายและซับซ้อน แต่ก็มีข้อดี คือ ผู้เรียนสามารถเรียนในสาขาที่ตนเองต้องการได้ แต่ข้อเสีย คือ ทำให้เกิดความสับสนในการเลือกเรียนและการบริหารจัดการระบบ สิ่งที่จีนประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากก็คือ การขยายฐานโรงเรียนอาชีวศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นแต่ปัญหาที่จะตามมาก็คือ คุณภาพการเรียนการสอนและผู้ที่จบการศึกษา ในปัจจุบันนโยบายใหม่ของรัฐบาลจีนเน้นย้ำก็คือ “Serving Employment Directly” ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางการสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาของทุกๆ สถาบันต่อไป ทั้งนี้โดยภาพรวมแล้ว การจัดการด้านอาชีวศึกษาของจีนจะมีคุณภาพสูงขึ้นตามรัฐบาลคาดหวังไว้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยอันเนื่องมาจากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเทศสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

1. ข้อมูลทั่วไปของประเทศ

ประเทศสิงคโปร์มีพื้นที่ 697.10 ตารางกิโลเมตร (ตร.กม.) มีจำนวนประชากรประมาณ 4.2 ล้านคนประกอบด้วย ชาวจีน 76% ชาวมาเลย์ 13.7% ชาวอินเดีย 8.4% และอื่นๆ 1.9% สิงคโปร์ยังเป็นประเทศในเอเชียที่มีการวางแผนครอบครัวได้ดีมากจนทำให้ประชากรลดลงและก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต ภาษาทางราชการที่ใช้คือ ภาษามาเลย์ จีนกลาง ฟิลิปปินส์และอังกฤษ สิงคโปร์ส่งเสริมให้ประชาชนพูด 2 ภาษา โดยเฉพาะภาษาจีนกลาง ในขณะที่

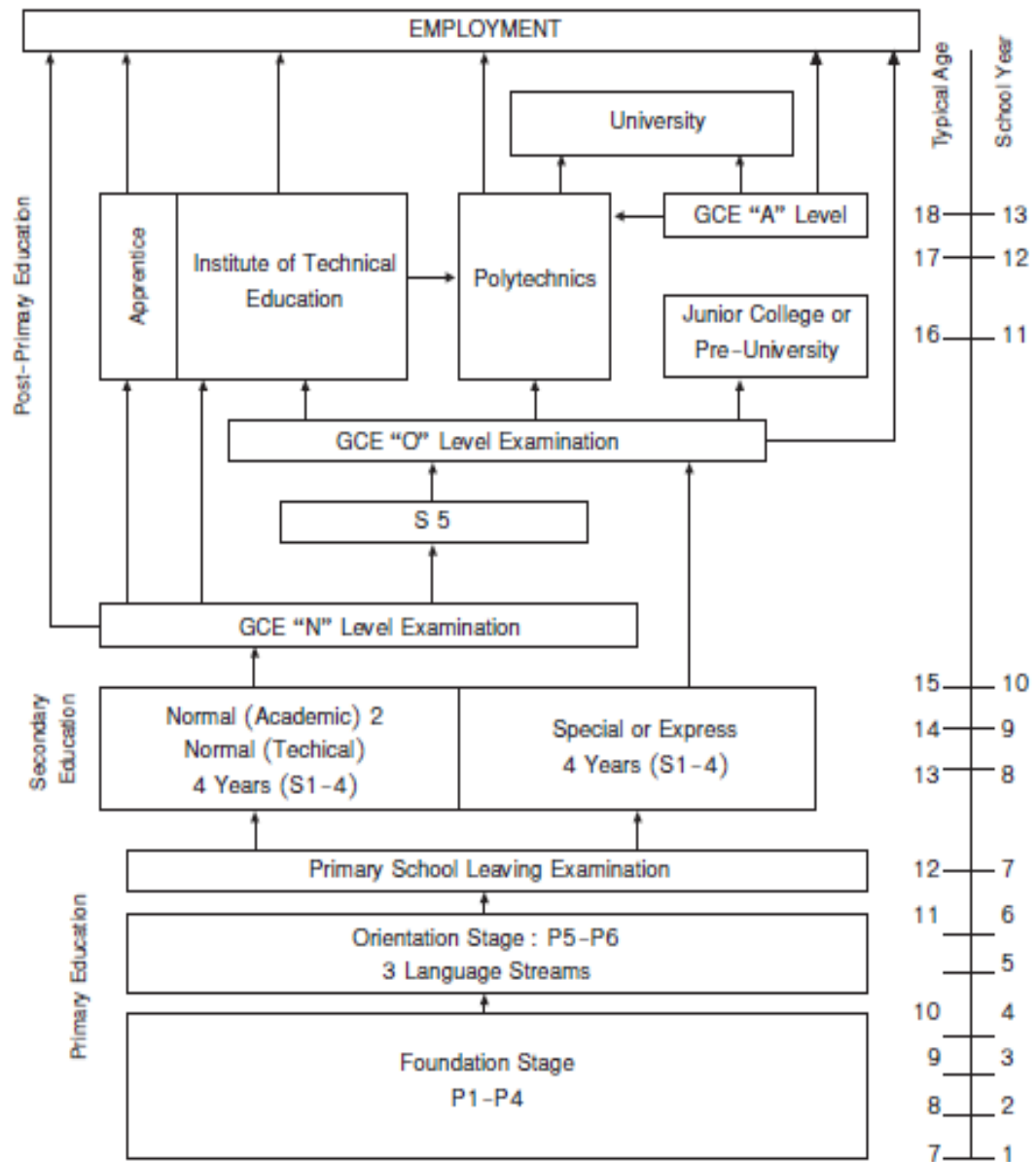
ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการติดต่อกิจการและในชีวิตประจำวัน ประชากรในประเทศนี้มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประมาณ 50,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี อัตราว่างงานประมาณ 3-4%

ผลจากการปฏิรูปการศึกษาของประเทศทำให้การศึกษาของสิงคโปร์เป็นที่ยอมรับว่ามีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับประเทศตะวันตกในจำนวนประชากรที่มีอัตราการเรียนรู้หนังสือ 91.3% นั้นร้อยละ 47.2 จะรู้สองภาษาหรือมากกว่าในด้านศักยภาพการแข่งขันนักเรียนมัธยมศึกษาของสิงคโปร์สามารถทำคะแนนได้เป็นที่ 1 ของโลกในด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ การปกครองประเทศเป็นระบบสาธารณรัฐมีประธานาธิบดี เป็นประมุขและมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล รัฐสภามีวาระคราวละ 5 ปี ด้านนโยบายต่างประเทศ สิงคโปร์เน้นด้านเศรษฐกิจเทคโนโลยี และการลงทุนจากต่างประเทศ

เศรษฐกิจของสิงคโปร์จัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ เช่นเดียวกับฮ่องกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้ ผลิตภัณฑ์ส่งออกหลัก คือ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและเครื่องจักร ผลิตภัณฑ์นำเข้าส่วนใหญ่ ได้แก่ พลังงาน (40% ของการนำเข้าทั้งหมด) และอาหารนอกจากนี้การท่องเที่ยวก็สามารถนำรายได้เข้าประเทศได้มากเช่นกัน

2. นโยบายการศึกษาสายอาชีพ (อาชีวศึกษา)

นโยบายด้านการศึกษายสายอาชีพ (อาชีวศึกษา) ของสิงคโปร์เริ่มต้นตั้งแต่ปีพ.ศ. 2511 โดยสิงคโปร์ต้องการพัฒนาประเทศไปให้ได้ไกลกว่าภาคการค้าขายธุรกิจพื้นฐานและธุรกิจบริการทั่วไปแบบดั้งเดิม รัฐจึงเริ่มต้องการผลิตบุคคลที่มีทักษะทางอาชีพที่สูงขึ้นและเริ่มพัฒนาการศึกษายสายอาชีพโดยใช้ชื่อเรียกว่า Vocational Technical Education หรือ VTE เพื่อให้ทันต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศที่เติบโตเร็วมากทั้งนี้สิงคโปร์ในช่วงนั้นจำเป็นต้องพัฒนาคนของประเทศเพื่อตอบรับอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานมาก (Labour-intensive Manufacturing) เช่น การซ่อมเรือ งานประกอบและตกแต่งโลหะ งานประปา และงานซ่อมแซมดูแลวิทยุและโทรทัศน์



ที่มา: Southeast Asian Ministers of Educational Organization (SEAMEO).

ที่มา: http://www.imeeducation.net/study_sg2_2.html

แผนภาพที่ 3-2 ระบบการจัดการศึกษาสายอาชีพของสิงคโปร์

ตั้งนั้นในปี พ.ศ.2511 ได้มีการก่อตั้ง Technical Education Department (TED) ขึ้นเพื่อดูแลการพัฒนาการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา การฝึกอบรมและการสอนด้านอุตสาหกรรม นอกจากนี้หน่วยงานชื่อ Industrial Training Board (ITB) ก็ถูกก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2513 เพื่อสนับสนุนประสานและบริหารการฝึกอาชีพด้านอุตสาหกรรมซึ่งถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาการฝึกอาชีพที่มีได้อยู่แต่ในระบบโรงเรียนด้วยการเป็นคณะกรรมการตามกฎหมายจึงทำให้ ITB

มีอำนาจเต็มที่ และมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะทำงานจนสามารถตอบสนองความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพของภาคอุตสาหกรรมได้เติบโตอย่างรวดเร็ว

จากความหลากหลายของความต้องการในภาคเศรษฐกิจ จึงได้เกิดระบบใหม่ในการให้ประกาศนียบัตรทักษะวิชาชีพ (National Trade Certificate – NTC) ในสาขาไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์โลหะการวิศวกรรมเครื่องกลและระบบเครื่องจักรกลดีเซลแบบใช้งานหนักระบบการให้คุณวุฒิอยู่ในมาตรฐานเดียวกันทุกสาขาภายใต้การฝึกอบรมแบบเต็มเวลา

ในปี พ.ศ. 2535 สืบเนื่องจากการพัฒนาประเทศภาคอุตสาหกรรมแสดงความจำเป็นว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่เพียงพอแล้วควรจะมีการเพิ่มคุณภาพและผลิตบุคลากรตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Post-Secondary Education) ดังนั้นสถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technical Education – ITE) จึงถือกำเนิดขึ้น เพื่อดูแลและพัฒนา นักศึกษาตั้งแต่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ขึ้นไปและเพื่อปรับปรุงระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปวส. เป็นต้นไปให้มีคุณภาพเทียบเคียงกับระดับโลกซึ่งแตกต่างจากประเทศอื่นที่มักจะมีเปลี่ยนสภาพของวิทยาลัยเทคนิค (Polytechnic) มาเป็นมหาวิทยาลัยแต่สิงคโปร์กลับยกย่องวิทยาลัยเทคนิคว่ามีคุณค่าและได้ทำหน้าที่ที่สำคัญที่มีต่อระบบเศรษฐกิจและการศึกษาจนทำให้มีจำนวนวิทยาลัยเทคนิคเพิ่มขึ้นกว่าสองเท่าในช่วงปี พ.ศ. 2553-2545

หลังจากข้ามผ่านช่วงเวลาของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน สิงคโปร์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการต่อยอดเศรษฐกิจให้เป็นภาคการผลิตขั้นสูง เช่น ด้านวิทยาการทางสาธารณสุขชีวภาพ (Biomedical Science) ภาคโทรคมนาคมภาคการพัฒนาเทคโนโลยีแบบสร้างสรรค์และภาควิศวกรรมขั้นสูงแบบเพิ่มมูลค่า

ทั้งนี้จากการตอบรับที่ดีจากภายในและภายนอก ประเทศสิงคโปร์จึงได้วางตำแหน่งของตนเองเป็นเสมือน Education Hub เพื่อดึงดูดนักเรียน นักศึกษา และสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศจนกระทั่งปัจจุบัน ITE ได้ยกระดับตนเองขึ้นมาเป็นสถาบันศึกษาในระดับโลก โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำด้านการศึกษาสายอาชีพของโลกให้ได้ภายในปี พ.ศ.2552

3. การจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (Senior Vocational Education)

การจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพในประเทศสิงคโปร์นั้น สถาบันเทคนิคศึกษา (Institute of Technical Education-ITE) ถือว่าเป็นหัวเรือหลักในการพัฒนาการศึกษาสายอาชีพของสิงคโปร์ ถูกก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 โดยเป้าหมายที่ชัดเจน และเป็นหน่วยงานที่ภาครัฐให้การสนับสนุนเพื่อผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาโดยเฉพาะโดย ITE ประกาศอย่างชัดเจนว่าสถาบันไม่ใช่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยเทคนิคทั่วไป (Polytechnic) แต่เป็นสถาบันที่มีจุดมุ่งหมายในการฝึกอบรมเพื่ออาชีพโดยเฉพาะ (Career-based Vocational Technical Education) โดยมีเป้าหมายที่แท้จริงในการฝึกช่างเทคนิคและบุคลากรให้มีทักษะการทำงานในอาชีพจากอุตสาหกรรมหรือกลุ่มธุรกิจหลักของประเทศนอกจากนี้ ITE ยังมีหน้าที่หลักในการที่จะเพิ่มโอกาสให้แก่ผู้ที่ยอยู่นอกระบบการศึกษาหรือการศึกษาผู้ใหญ่ (Adult learner)

ปัจจุบันนักเรียนมัธยมในสิงคโปร์กว่า 25% เข้าเรียนต่อที่ ITE และกว่า 40% เข้าเรียนในสายอาชีพในโรงเรียน Polytechnic ดังนั้นสัดส่วนโดยรวมกว่า 65% ของผู้เรียนจะเข้าเรียนต่อในสายอาชีพ

สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) มีระบบการจัดการทรัพยากรของวิทยาลัยที่มีขนาดเล็ก โดยรวมกลุ่มวิทยาลัยขนาดเล็กในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าด้วยกันให้เป็นสถาบันขนาดใหญ่ 3 แห่งและเปลี่ยนชื่อเป็น ITE College การทำเช่นนี้ทำให้ส่วนกลางของ ITE สามารถบริหารจัดการในภาพรวมได้ โดยเฉพาะให้มีความโดดเด่นในพื้นที่ที่วิทยาลัยกลุ่มนี้ตั้งอยู่และสามารถยกระดับคุณภาพในด้านต่างๆ ให้ดีขึ้นได้ง่ายกว่านอกจากนี้ก็ช่วยให้ประหยัดงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ ด้วย ITE College แต่ละแห่ง จะมีนักเรียนประมาณ 7,000 คน และสามารถบริหารจัดการตนเองได้เพื่อให้มีจุดเด่นในพื้นที่ๆ ของตนเองปัจจุบันมี ITE College อยู่ 3 แห่ง ได้แก่ ITE College East, ITE College West และ ITE College Central

จุดเด่นของสถาบันเทคนิคศึกษา ITE คือ มินิโยบายการก่อตั้งชัดเจนโดยมีเป้าหมายที่จะแก้ไขปรับปรุงคุณภาพและเนื้อหาการเรียนการสอน รวมทั้งภาพลักษณ์ของการศึกษาในสายอาชีพ โดยเน้น คุณภาพระดับสากล (World class) มีการติดต่อทำงานร่วมกับต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศเยอรมัน ทั้งนี้ยังมุ่งพัฒนาหลักสูตรสำหรับเศรษฐกิจสมัยใหม่ เช่น หลักสูตรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) หลักสูตรทางด้าน Automation หลักสูตรที่ใช้เทคโนโลยีและทักษะขั้นสูง เป็นต้น

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพในสิงคโปร์ เกิดขึ้นเฉพาะในช่วงแรกของการก่อตั้งประเทศ คือในปี พ.ศ. 2511 เนื่องจากในขณะนั้นประเทศพึ่งได้รับอิสรภาพจากมาเลเซียและอังกฤษความไม่แน่นอนด้านความมั่นคงมีสูงมาก นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจของสิงคโปร์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จากเศรษฐกิจภาคบริการ หรือภาคที่ต้องการใช้แรงงานพื้นฐานมาเป็นสถานะเศรษฐกิจที่เน้นอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพและต้องการแรงงานขั้นสูงที่มีทักษะเช่น อุตสาหกรรมเครื่องกลขั้นสูงอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และอุตสาหกรรมด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น

ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวเกิดจากการที่สิงคโปร์มีทรัพยากรธรรมชาติของตนเองที่น้อยมากการเงินและงบประมาณช่วงแรกจึงมีค่อนข้างจำกัด

ในด้านการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพในสิงคโปร์นั้น สืบเนื่องนโยบายการสร้างชื่อเสียงของสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ทำให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความภาคภูมิใจต่อการเรียนสายอาชีพอาทิการใช้สโลแกน “Hands-on, Minds-on and Heart-on” เพื่อปลูกจิตสำนึกของผู้ที่เกี่ยวข้องมีผลทำให้เกิดความหวงแหนความรักในการเรียนรู้จบการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learner)

สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ (Creative and

Innovative) โดยสนับสนุนให้มีการสร้างสภาพแวดล้อมทางระบบสารสนเทศในโรงเรียนโดยนำระบบสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนแบบ Online หรือที่เรียกว่า eTutor โดยเน้นไปที่การเรียนเสริมด้านทฤษฎี

ด้านการสื่อสารระหว่างสถาบันกับนักศึกษาระบบ eStudent แบบ One-stop Center ก็ถูกใช้อย่างเต็มรูปแบบผ่านระบบ Internet เพื่อที่จะให้นักศึกษาสามารถบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนและการขอรับบริการจากทางสถาบัน เช่น การลงทะเบียนการโอนเงินการเลือกเรียนแต่ละวิชาและการขอรับการปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน โดยสามารถใช้งานได้ทุกที่เวลาทั้งสองระบบนี้สามารถเพิ่มความสะดวกและคุณภาพของการบริการได้ดีขึ้นเสมือนเป็นทิศทางใหม่ของการสอนการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันในสถาบัน ITE

ในขณะเดียวกัน การเรียนสายอาชีพในประเทศสิงคโปร์ก็ประสบปัญหาและอุปสรรค เช่นเดียวกับประเทศในอื่นๆ ที่ผู้ปกครองของนักเรียนมักจะสนับสนุนให้บุตรหลานของตนเองได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยจนเป็นที่มาของการดูถูกการศึกษาด้านอาชีพจนทำให้เกิดภาพลักษณ์มาโดยตลอด รัฐมีการสนับสนุนชื่อเสียงของการศึกษาด้านนี้ผ่านสื่อโทรทัศน์เป็นแคมเปญโฆษณาอย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาสายอาชีพจนเมื่อเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นนักศึกษาที่จบการศึกษาด้านนี้มีอัตราการจ้างงานที่สูงและประสบความสำเร็จในอาชีพการยอมรับก็ดีขึ้นมาโดยลำดับ แต่การสร้างภาพลักษณ์ก็ยังดำเนินการอย่างต่อเนื่องจวบจนถึงในปัจจุบันโดยอาศัยความทันสมัยของการเรียนการสอนของสถาบัน ITE การได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากภาครัฐและความสำเร็จของบัณฑิตจึงช่วยให้ภาพลักษณ์ของการศึกษาสายอาชีพพลิกกลับมาเป็นด้านบวกได้ช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2540-2549 การสร้างชื่อเสียงและการสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะและได้มีการตรวจสอบความนิยมหรือภาพลักษณ์มาโดยตลอดจากการสำรวจ พบว่าสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) เป็นที่รู้จักมากขึ้นกว่า 76% ในช่วง 9 ปีของการเริ่มสร้างชื่อเสียง

จากบทเรียนการพัฒนาการอาชีวศึกษาในสิงคโปร์แสดงให้เห็นว่า ภาคการเมืองสังคมและเศรษฐกิจของสิงคโปร์ได้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตั้งแต่เริ่มมีการตั้งประเทศใหม่โดยเฉพาะภาคการเมืองที่ได้ลงทุนและมีความตั้งใจที่จะพัฒนาระบบซึ่งครั้งนั้นเกิดความไม่แน่นอนต่างๆ ขึ้นมากมาย แต่ในที่สุดการอาชีวศึกษาของประเทศก็ก้าวหน้าขึ้นมามีคุณภาพระดับโลกได้เช่นในปัจจุบัน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ภาครัฐมีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทสูงมากในการจัดตั้งสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ตั้งแต่เริ่มแรก และยังคงมีบทบาทและให้การสนับสนุนจนถึงปัจจุบัน

ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การยกระดับความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม โดยการชักชวนภาคอุตสาหกรรมเข้ามาช่วยเหลือและเข้ามารับประโยชน์จากการจัดอาชีวศึกษา กล่าวคือในครั้งหนึ่งที่ยุทธศาสตร์ของ Economic Development Board (EDB) ได้เคยนำมาใช้ในการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศ ซึ่งจะรวมถึงการดึงบุคลากรด้านเทคนิคเข้ามาในประเทศเพื่อสนับสนุนระบบการศึกษาด้วยแต่นั้นเป็นแค่ส่วนหนึ่งจริงๆ แล้วการพัฒนาการศึกษาด้านนี้จำเป็นต้องกระทำร่วมกับบริษัทหรือหน่วยงานภาคเอกชนซึ่งในสิงคโปร์บริษัทเหล่านี้มักจะเป็นบริษัทร่วมทุนหลายประเทศ (Multinational Corporation) ที่มักจะต้องการกำลังคนที่มีทักษะขั้นสูง ซึ่งในช่วงแรกนั้นทักษะขั้นสูงบางประเภทระบบอาชีวศึกษาของประเทศยังไม่สามารถรองรับพัฒนาให้ได้

ดังนั้นบริษัทขนาดใหญ่เหล่านี้จึงเสนอการลงทุนผ่าน EDB เพื่อให้มีการจัดตั้งศูนย์การฝึกอบรมของรัฐขึ้นในปี พ.ศ. 2503 รัฐจึงเล็งเห็นความสำคัญและได้ทำความร่วมมือกับรัฐบาลประเทศต่างๆ อาทิ เยอรมัน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส ในการก่อตั้งสถาบันเทคนิคศึกษาแบบรัฐกับรัฐและต่อมาก็ได้ถ่ายทอดประสบการณ์การพัฒนาต่อไปให้แก่ ITE จะเห็นได้ว่า ความช่วยเหลือจากต่างประเทศและภาคอุตสาหกรรมเอกชนมีส่วนในการสนับสนุนระบบการศึกษาสายอาชีพของสิงคโปร์ให้เกิดความเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน

สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ประกาศอย่างชัดเจนว่า ตนเองมิใช่มหาวิทยาลัยหรือโรงเรียน Polytechnic แต่เป็น “สถาบันการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นที่รัฐให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเต็มที่ โดยมุ่งเน้นเฉพาะการศึกษาสายเทคนิคเพื่อการอุตสาหกรรม” นอกจากนี้ ITE มีความก้าวหน้าทัดเทียมระดับโลกได้ ก็เนื่องมาจากการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี อย่างเคร่งครัดโดยพัฒนารูปแบบและใช้หลักสูตรต่างๆ ได้อย่างประสบความสำเร็จและภายในองค์กรของ ITE เอง ยังได้พัฒนาและปลูกฝังค่านิยมในการบริการและดูแลนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพนอกเหนือจากนั้นยังได้ มีการนำหลักสูตรต่างๆ จากต่างประเทศมาปรับใช้ ได้แก่ การนำหลักการ Key Competencies จากประเทศสหพันธ์เยอรมันหลักสูตร DACUM จากประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ “On-the-Job-Training” จากประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้

5. บทสรุป

ประเทศสิงคโปร์ถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการและส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพในอันดับต้นๆ ของภูมิภาคเอเชียและของโลก ถึงแม้ว่าสิงคโปร์จะก่อตั้งประเทศไม่นาน ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญก็คือ ความร่วมมืออันดีระหว่างภาครัฐและบริษัทร่วมทุนระหว่างประเทศ สิงคโปร์สร้างเสริมภาพลักษณ์ของการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยใช้การลงทุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ อาคารสถานที่ ระบบอำนวยความสะดวก ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนในสายอาชีวศึกษามีได้ทำให้ตนเองดูดีไปกว่าผู้ที่เรียนในสาขาอื่นๆ มิติที่น่าสนใจของประเทศสิงคโปร์คือเป็นประเทศที่มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน ในด้านการศึกษาที่มีเป้าหมายที่จะพัฒนาหลักสูตรร่วมกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ทั้งยังมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นต้นแบบระดับโลกสำหรับการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาอีกด้วย

ประเทศออสเตรเลีย (Commonwealth of Australia)

1. ข้อมูลทั่วไปของประเทศ

ประเทศออสเตรเลียเป็นเกาะขนาดใหญ่มีพื้นที่ 7.68 ล้านตารางกิโลเมตร (ตร.กม.) เนื้อที่ 1 ใน 3 เป็นทะเลทรายมีประชากรประมาณ 21 ล้านคน มีระบบการปกครองแบบเครือรัฐซึ่งประกอบด้วยรัฐที่ปกครองตนเอง 6 รัฐ คือ New South Wales, Victoria, Queensland, Western Australia, South Australia และ Tasmania และมีดินแดนที่ยังมิได้เป็นรัฐ (Territory) อีก 2 แห่ง คือ Australia Capital Australia เมืองหลวงคือ Canberra และเป็นเมืองของประเทศและ Northern Territory เมืองหลวงคือ Darwin ระบบการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตย มีการปกครองด้วยกัน 3 ระดับ คือ รัฐบาลกลาง รัฐบาลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ รายได้

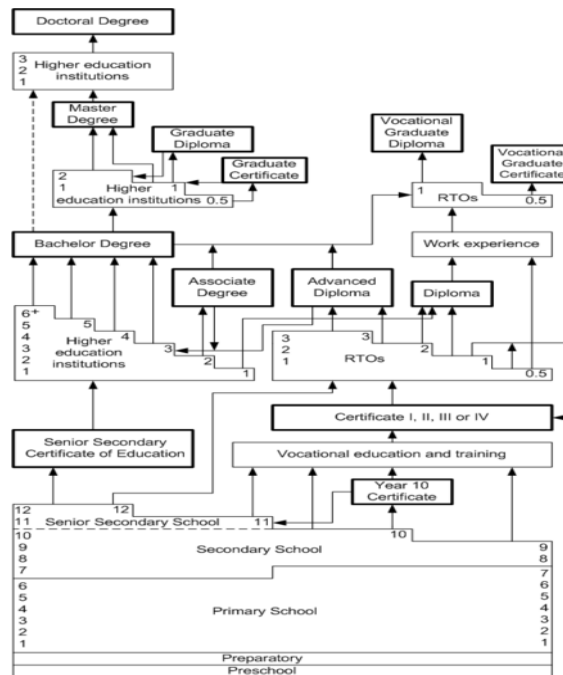
ประชากรเฉลี่ยต่อหัวประมาณ 26,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี อัตราว่างงานประมาณ 5-6% อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณ 3-4% ต่อปี อัตราการรู้หนังสือสูงถึง 99% สินค้าออกที่สำคัญคือ ถ่านหิน ทองคำ แร่เหล็ก น้ำมันดิบ สินค้าเข้าที่สำคัญ คือ รถยนต์ คอมพิวเตอร์ เครื่องบิน ยารักษาโรค

2. นโยบายการศึกษาสายอาชีพ (อาชีวศึกษา)

นโยบายการศึกษาสายอาชีพของประเทศออสเตรเลีย เน้นความเชื่อมโยงของการศึกษาด้านอาชีพ หรือที่เรียกว่า Vocational Technical Education (VTE) โดยเริ่มตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยเหตุผลที่ว่า การมีสายวิชาชีพทำให้โรงเรียนมีความน่าสนใจ จนสามารถดึงดูดนักเรียนที่อาจจะไม่ต้องการเรียนถึงระดับมหาวิทยาลัยเข้ามาเรียนได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องมีการทำข้อตกลงที่ชัดเจนกับการสอนแบบสายสามัญ ภายใต้หลักสูตรที่ผู้ว่าจ้างต้องการจริงๆ ซึ่งการทำเช่นนี้จะช่วยป้องกันการออกกลางคันของนักเรียน เนื่องจากการฝึกสายวิชาชีพด้านอุตสาหกรรมภายใต้หลักสูตรที่ดีและอุตสาหกรรมให้การยอมรับ จะทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและวางแผนอนาคตได้อย่างชัดเจนว่า ตนเองมีทางเลือกที่จะทำงานได้เลย แต่อย่างไรก็ตามการฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมจำต้องสอดคล้องกับอุตสาหกรรมเฉพาะที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ตั้งของโรงเรียน เพื่อช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมในท้องถิ่นด้วย

3. การจัดการศึกษาสายอาชีพ (อาชีวศึกษา) (Senior Vocational Education)

การจัดการศึกษาสายอาชีพของออสเตรเลียจัดได้ว่า ค่อนข้างมีความซับซ้อนในระดับหนึ่ง โดยกฎเกณฑ์หลักของระบบ คือ 1) ใช้อุตสาหกรรมนำ (Industry lead) 2) รัฐให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ (National) และ 3) มีความยืดหยุ่นตามนักเรียน (Client Focused) ระบบการจัดการศึกษาสายอาชีพของออสเตรเลียดังแสดงในแผนภาพที่ 3-3



ที่มา: <http://www.suneducationgroup.com/australia-oldarticle?lang=en>

แผนภาพที่ 3-3 ระบบการจัดการศึกษายาอาชีพของออสเตรเลีย

องค์ประกอบหลักๆ ของการจัดการศึกษายาอาชีพในประเทศออสเตรเลีย มีดังนี้ Australian Qualifications Framework (AQF), Australian Quality Training Framework (AQTF), Registered Training Organizations (RTOs) และ State and Territory Registering Authorities

Australian Qualifications Framework (AQF) คือ กรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติออสเตรเลีย แบ่งระดับคุณวุฒิ ออกเป็น 8 ระดับ ดังนี้

- Certificate I
- Certificate II
- Certificate III
- Certificate IV
- Diploma
- Advanced Diploma
- Vocational Graduate Certificate
- Vocational Graduate Diploma

Australian Quality Training Framework (AQTF) คือ กรอบคุณวุฒิ คุณภาพการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย เป็นกรอบที่ใช้ควบคุมคุณภาพการศึกษายาอาชีพและฝึกอบรม โดยใช้เป็นเกณฑ์ให้แก่องค์กรด้านการฝึกอบรมที่ได้รับการรับรอง (RTO) นี้ ปัจจุบันมีทั้งภาครัฐและเอกชนกว่า 4,000 แห่งทั่วประเทศ เช่น วิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (Technical and

Further Education : TAFE) ซึ่งเป็นองค์กรที่ใหญ่ที่สุด และมีกว่า 270 แห่ง นอกจากนี้ยังมีองค์กรเอกชน องค์กรการศึกษาผู้ใหญ่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย เป็นต้น

State and Territory Registering Authorities คือ หน่วยงานที่ช่วยรับผิดชอบในการรับรองและตรวจสอบองค์กรฝึกอบรม (RTOs) ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพของประเทศ ซึ่งจะคอยให้รับรองหลักสูตรต่างๆ ด้วย

ในประเทศออสเตรเลียมีหน่วยงานอิสระหลักที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาทางด้านการฝึกอบรมและอาชีพ คือ สำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย (Australian National Training Authority-ANTA) ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยผู้บริหารหรือบุคลากรจากภาคอุตสาหกรรม คำแนะนำต่างๆ จะส่งไปถึงสภากำกับดูแลสำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย (ANTA Ministerial Council) ซึ่งประกอบไปด้วย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและตัวแทนของรัฐมนตรีที่ดูแลในแต่ละรัฐและอาณานิคม (Ministerial Representative from Each State and Territory)

สำนักงานการฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย (ANTA) จะให้คำแนะนำสภาดังกล่าวถึงความเหมาะสมในการวางแผนประจำปีด้านการฝึกอบรมและอาชีพ เพื่อส่งต่อให้แก่อารมณ์และอาณานิคมต่างๆ ทั้งนี้ งบประมาณของการดำเนินงานตามแผนก็จะลงทุนร่วมกัน กล่าวคือ 1 ใน 3 มาจากงบฯ สวัสดิการส่วนกลางของรัฐบาลกลาง (Commonwealth) และอีก 2 ใน 3 มาจากงบฯ ของแต่ละรัฐและอาณานิคม และมีหน้าที่หลักสองประการ คือ ประการแรก จัดทำกรอบคุณวุฒิคุณภาพการฝึกอบรม (Australian Quality Training Framework, AQTF) ซึ่งก็จะเป็นบรรทัดฐานให้แก่องค์กรฝึกอบรมที่ได้การรับรองนำไปใช้ฝึกอบรม (Training Package) โดยมีคณะกรรมการหลายสาขาเข้ามาเกี่ยวข้องชุดฝึกอบรมวิชาชีพ (Training Package) นี้ โดยนัยแล้วมีการดำเนินงานแตกต่างจากข้อพอสมควรกล่าวคือ จะดำเนินงานเน้นไปในการกำหนดสมรรถนะที่ต้องการเพื่อให้ได้มาตรฐานวิชาชีพมากกว่าการสร้างหลักสูตรตามชื่อ และเน้นออกแบบหลักสูตรให้ตรงกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่มากกว่าผู้ประกอบการรายย่อย

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ

แม้ว่าออสเตรเลียจะมีสัดส่วนในการเข้าเรียนในสายอาชีพที่สูงขึ้นกว่าร้อยละ 5.4 เมื่อเทียบกับในปี พ.ศ. 2552 แต่อัตราค่าจ้างในตลาดแรงงานเมื่อเทียบกับการจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย ก็ยังไม่เป็นการจูงใจให้นักศึกษาพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จในด้านอาชีพ ซึ่งส่งผลทำให้อัตราการเรียนสายอาชีพจนสำเร็จนั้นมีอัตราที่น้อยลง คือ ด้านการจ่ายเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลางไปยังองค์กรด้านการฝึกอบรมที่ได้รับการรับรอง (RTO) ยังขาดความคล่องตัวและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาบางประการของแต่ละรัฐ อัตราการสำเร็จการศึกษาในสายอาชีพที่ต่ำนี้ อาจส่งผลถึงการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะในสาขาที่สำคัญในอนาคต

ในปัจจุบันออสเตรเลียได้มีความพยายามที่จัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา

(Vocational Technical Education- VTE) ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (Secondary School) ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

VTE in School: การนำการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาเข้าไปจัดในโรงเรียนปกติ จำเป็นต้องมีแรงดึงดูดที่น่าสนใจเทียบกับการศึกษาปกติ กล่าวคือ วิชาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาที่จัด จะต้องเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนได้วุฒิบัตรเพิ่มเติม (Senior secondary certificate) นอกจากนี้ การเรียนดังกล่าวจะต้องได้หน่วยกิตที่สามารถจะนำไปเทียบคุณวุฒิวชิวิชาชีพในระดับประเทศได้และต้องตรงกับสมรรถนะที่อุตสาหกรรมต้องการจริงๆ ซึ่งวิชาหรือหลักสูตรเหล่านี้จะต้องให้องค์กรฝึกอบรมที่ได้รับรองจัดให้แก่โรงเรียนจากการวิเคราะห์ภาพรวมของ VTE in School ที่ถึงแม้ว่าการศึกษา หรือนักการเมืองจะมีการผลักดันอย่างมากในภาพใหญ่ของประเทศ แต่การนำไปใช้งานพบว่า ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งเท่านั้น ซึ่งยังต้องมีการแก้ไขปัญหาอื่นๆ เพิ่มเติมเช่นการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีความหลากหลาย การปฏิบัติงานจริงในภาคอุตสาหกรรม และการนำหน่วยกิต (Credit) หรือประกาศนียบัตร Certificate ต่างๆ ไปต่อยอดในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

School-based Australian Apprenticeship Incorporate Employment: การจัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาในลักษณะนี้ เป็นการเรียนควบคู่ไปกับการฝึกงานในสถานประกอบการโดยตรง กล่าวคือ ผู้ประกอบการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนอย่างเป็นทางการเพื่อสอนและฝึกวิชาชีพเพื่อป้อนเข้าสู่สถานประกอบการของตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถได้รับคุณวุฒิวชิพมาตรฐานด้วย โดยนักเรียนอาจจะเรียนเต็มเวลาก่อนที่จะได้จ้างงาน หรือเป็นลูกจ้างชั่วคราวในขณะที่กำลังทำงานอยู่ก็ได้

Australian Technical College (ATC): คือ วิทยาลัยเทคนิคที่จะกระจายครอบคลุม 24 พื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งการจัดการฝึกอบรมต่างๆ ก็จะถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมหลักของแต่ละพื้นที่

จากแผนภูมิที่ 3.6 และ 3.7 แสดงว่า ในปีการศึกษา 2553 มีนักเรียนเข้าเรียนด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา (VET) เป็นจำนวนกว่า 1.8 ล้านคน โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 จากปี 2552 รายงานฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลชุดปัจจุบันได้ลงทุนในการจัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษากว่า 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมาซึ่งมากกว่ารัฐบาลชุดก่อน โดยการเข้าเรียนส่วนมากเกิดขึ้นในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) และมีสัดส่วนมากขึ้นในทุกรัฐของประเทศ นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงหน่วยงานด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาหรือสายอาชีพ (VET) ที่จะส่งผลต่อคุณภาพของแรงงานและทักษะฝีมือแรงงานที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม ผลสำเร็จการศึกษาระดับ Certificate III ก็ยังมีอัตราที่ค่อนข้างต่ำประมาณร้อยละ 40 นักวิชาการได้เสนอว่า ปัจจุบันรัฐได้แรงจูงใจแก่บริษัทขนาดใหญ่ด้านภาษีมากเกินไป เพื่อให้รับนักศึกษาเข้าไปฝึกงาน แต่ก็ยังทำให้เกิดอัตราการสำเร็จการศึกษาที่ต่ำอยู่ทั้งนี้ น่าจะมาจากอัตราค่าจ้างของนักศึกษาที่จะจบสายอาชีพยังต่ำอยู่ จึงไม่มีแรงจูงใจในการเรียนและการฝึกงานในบริษัทอุตสาหกรรม ข้อเสนอแนะคือ รัฐไม่ควรให้แรงจูงใจในการลดภาษีให้แก่บริษัทขนาดใหญ่นี้มากเกินไป แต่ควรลดหย่อนภาษีแก่นักศึกษาที่สามารถจบในสายอาชีพทั้งนี้เพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่นักศึกษาและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนให้สำเร็จการศึกษา ซึ่งวิธีนี้น่าจะทำให้อัตราการเรียนจบนั้นดีขึ้น และรัฐก็จะได้ไม่ลงทุนสูญเปล่าในการสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่สามารถดึงดูดผู้เรียนให้เข้ามาเรียนด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาได้มากขึ้น คือ จำนวนองค์กรด้านการฝึกอบรมที่ได้รับการรับรอง (RTO) กว่า 4,400 แห่งทั่วประเทศที่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนให้ ซึ่งกว่า 3,100 แห่งเป็นของเอกชน ดังนั้นจึงสามารถที่ตอบได้ว่า การจ้างงานจะมีเพิ่มสูงขึ้นสำหรับผู้เรียนที่จบการศึกษา

นอกจากนี้ในช่วงของภาคการฝึกงานของผู้เรียน ถึงแม้ว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนเข้ารับการฝึกงานในหน่วยงานเอกชนแต่รัฐก็ยังคงยังให้สนับสนุน ด้วยเหตุนี้จึงให้ทั้งผู้ฝึกงานและเจ้าของกิจการภาคเอกชนมีแรงจูงใจสูงที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาต่อไป

5. บทสรุป

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่เกาะขนาดใหญ่ แบ่งการปกครองออกเป็นรัฐต่างๆ โดยมีกฎหมายและรัฐบาลประจำรัฐ การจัดการอาชีวศึกษาหรือการศึกษาอาชีพเป็นหน้าที่ของรัฐในแต่ละรัฐ วิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) ซึ่งเป็นรัฐบาลกลางมีการกระจายอยู่ในแต่ละรัฐ โดยมีกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติออสเตรเลีย (AQF) ซึ่งแบ่งระดับคุณวุฒิ ออกเป็น 8 ระดับ เป็นกรอบควบคุม และกรอบคุณวุฒิการฝึกอบรม (AQTF) ซึ่งก็จะเป็นบรรทัดฐานให้แก่องค์กรฝึกอบรมที่ได้รับการรับรอง (RTO) นำไปใช้ฝึกอบรม ในช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐบาลชุดปัจจุบันได้ลงทุนด้านงบประมาณในการจัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษามากขึ้นทำให้สัดส่วนการเข้าเรียนสายอาชีพเพิ่มมากขึ้นโดยผู้เรียนส่วนใหญ่จะเข้าเรียนในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) และมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นในทุกๆรัฐของประเทศ

ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (European Union, EU)

กลุ่มสหภาพยุโรปหรือ European Union(EU) เป็นกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างกระแสและทิศทางการเมืองความมั่นคงเศรษฐกิจและสังคมระดับโลกในด้านเศรษฐกิจ สหภาพยุโรปเป็น 1 ใน 3 ศูนย์กลางเศรษฐกิจโลกเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ “Economic Heavyweight” ที่มี GDP ใหญ่ที่สุดในโลกเป็นตลาดสินค้าและบริการตลาดการเงินและแหล่งที่มาของการลงทุนที่สำคัญที่สุดและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดรวมทั้งมีบริษัทข้ามชาติระดับโลกเป็นจำนวนมากที่สุด

พลังทางด้านเศรษฐกิจของสหภาพยุโรปมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากการขยายสมาชิกภาพอย่างต่อเนื่องการพัฒนาในรอบสหภาพเศรษฐกิจและการเงินการพัฒนานโยบายร่วมในด้านต่างๆ และการปฏิรูปโครงสร้างสถาบันและการบริหาร

ผู้วิจัยเห็นว่า ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประชาคมอาเซียนและภายในปี พ.ศ. 2558 ก็จะมีการเปิดการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งจะส่งผลถึงปัญหาการกระจายโอกาสต่างๆ ทั้งด้านการศึกษาและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ รวมทั้งจะส่งผลกระทบต่อด้านการศึกษาสายอาชีพของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในมิติที่เทียบเคียงกับของสหภาพยุโรปประชาคมอาเซียนก็จะต้องมีปัญหาคู่แฝง เช่นเดียวกับสหภาพยุโรปในช่วงเวลาที่ผ่านมาสหภาพยุโรปได้ประสบปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำของการศึกษาสายอาชีพที่แต่ละประเทศมีแตกต่างกัน รวมทั้งมาตรฐานของคุณวุฒิวิชาชีพที่มี

รายละเอียดที่แตกต่างกันจนอาจจะยากต่อการยอมรับ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในประเทศสมาชิกได้

1. ข้อมูลทั่วไปของประเทศ

ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ประกอบไปด้วยประเทศในทวีปยุโรปจำนวน 27 ประเทศ (ออสเตรีย เบลเยียม แคนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน สวีเดน สหราชอาณาจักร ไชปรัส เช็ก เอสโตเนีย ฮังการี ลัตเวีย ลิทัวเนีย มัลตา โปแลนด์ สโลวีเนีย สโลวาเกีย โรมาเนียและบัลแกเรีย) ครอบคลุมพื้นที่กว่า 4.3 ล้านตารางกิโลเมตร (ตร.กม.) และมีประชากรรวมกันกว่า 499 ล้านคน ภาษาที่ใช้แตกต่างกันกว่า 20 ภาษา สกุลเงินที่ใช้คือ ยูโร ขณะนี้มีสมาชิกประเทศสหภาพยุโรปเข้าร่วมใน Eurozone 13 ประเทศได้แก่ ออสเตรีย เบลเยียม ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน และล่าสุด คือ สโลวีเนีย ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ประมาณ 13 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ อัตราการเจริญเติบโตของ GDP ร้อยละ 1.7 ประชากรมีรายได้ต่อหัว ประมาณ 28,100 ยูโร (40,000 ดอลลาร์สหรัฐ) อัตราการว่างงาน ร้อยละ 9-10 สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักร ยานยนต์ เครื่องบิน พลาสติก น้ำมันดิบ เคมีภัณฑ์ สิ่งทอ โลหะ อาหาร และเสื้อผ้า สินค้าออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องจักร ยานยนต์ เครื่องบิน พลาสติก ยาและเวชภัณฑ์ เชื้อเพลิง เหล็กและเหล็กกล้า โลหะ เยื่อไม้และกระดาษ สิ่งทอระบบการเมืองเป็นสหภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน ปกครองในระบบประชาธิปไตย มีประเทศสมาชิกหมุนเวียนกันดำรงตำแหน่งประธานสหภาพยุโรปทุก 6 เดือน โดยทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการยุโรปและสภายุโรป

2. นโยบายการศึกษาสายอาชีพ (อาชีวศึกษา)

นโยบายด้านการศึกษาสายอาชีพและการฝึกอบรมถูกเสนอขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 ที่กรุงโรมประเทศอิตาลี เรียกว่าสนธิสัญญาโรม (Treaty of Rome) โดยมีนโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาสายอาชีพร่วมกันเพียง 6 ประเทศ ต่อมาก็มีหน่วยงานใหม่ถูกจัดตั้งขึ้นชื่อ European Centre for the Development of Vocational Training (Cede fop) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2518 เป็นหน่วยงานที่ช่วยสนับสนุนและพัฒนาระบบ VET ให้กับ EU หน่วยงานนี้เสมือนศูนย์อ้างอิงด้านการศึกษาสายอาชีพและการฝึกอบรมของ EU เนื่องจากจะต้องมีการฝึกงานหรือการรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการกำหนดนโยบายนอกจากนี้ จะต้องช่วยประเมินการพัฒนาและวิเคราะห์ศักยภาพของแต่ละประเทศในด้านการศึกษาสายอาชีพ เพื่อให้ EU มีความสามารถในการแข่งขันในระดับโลก ต่อมาก็มีสนธิสัญญาเพิ่มเติมอีกหลายฉบับและมีจำนวนประเทศเข้าร่วมมากขึ้นเรื่อยๆ ในการที่จะพัฒนาระบบ VET ของ EU

ในปี พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีที่รับผิดชอบการศึกษาสายอาชีพ (Ministers for Vocational Education and Training, VET) จำนวน 31 ประเทศในยุโรปและคณะกรรมการยุโรป (European commission) ได้สร้างคำประกาศ Copenhagen Declaration คำประกาศนี้เน้นการสร้างระบบการศึกษาสายอาชีพให้ได้ตามเป้าหมายของลิสบอน (Lisbon Goals) และจัดลำดับการพัฒนาองค์กรทางด้านนี้โดยทุกๆ สองปีสมาชิกของแต่ละประเทศจะร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขการดำเนินงานที่ผ่านมา ในปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995) ได้มีข้อตกลงที่จะปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบาย

ให้เกิดขึ้นจริงผ่าน The Leonardo da Vinci Program โดยมีแผนที่จะเพิ่มสัดส่วนการเข้าศึกษาในสายอาชีพต่อสายสามัญเท่ากับ 50:50 ภายในปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010)

ช่วงเวลาที่สำคัญต่อมา คือการสร้าง The Ambitions of Lisbon ในปีพ.ศ. 2543 ผู้นำประเทศต่างๆ แสดงความจำนงอย่างแรงกล้าในการประชุมครั้งนี้ ที่จะขับเคลื่อนยุโรปให้แข่งขันได้ในระดับโลกแต่นั้นหมายถึงจะต้องมีแรงงานที่มีการศึกษาที่ดีและมีความสามารถสูงนโยบายโดยภาพรวมครั้งนี้เน้นการเปิดระบบการประสานงานและทำงานร่วมกันให้มากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2545 กระบวนการที่ถือว่ามีความสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อน VET ก็คือ The Copenhagen Process ซึ่งเป็นช่วงที่ EU หนุนแรงให้เกิดความรอบรู้ของความสำเร็จในการศึกษาสายอาชีพมากที่สุดมีการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนออกมาหลายรูปแบบ

จากการดำเนินงานจนถึงปี พ.ศ. 2553 ข้อมูลผลการดำเนินงานของ The Copenhagen Process ถูกประเมินและส่งต่อไปยังที่ประชุม Bruges Comminigue ณ เมือง Bruges ประเทศเบลเยียมที่จัดขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2553 ในภาพรวมของการประชุม ได้เพิ่มความน่าสนใจของการเรียนสายอาชีพความสอดคล้องของสายอาชีพกับเป้าหมายของเศรษฐกิจความหลากหลายในอาชีพส่งเสริมการคิดค้นและสร้างสรรค์โดย 22 มาตรการการส่งเสริมระยะสั้น (Short-term Deliverables) ทั้งในประเทศและระดับ EU ถูกร่างและเสนอในที่ประชุม

3. การจัดการศึกษามัธยมปลายสายอาชีพ (Senior Vocational Education)

ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) ได้ลงนามในความร่วมมือซึ่งกันและกันในการที่จะยกระดับการพัฒนาบุคลากรสายอาชีพในนามของ The Leonardo da Vinci Program โดยมีแผนใหญ่ที่จะช่วยให้มีการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพต่อ สายสามัญ 50:50 ภายในปี พ.ศ. 2553 โดยเน้นหนักในการใช้ข้อตกลงและนโยบายจาก The Copenhagen Process ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ในวาระของ The Copenhagen Process ที่จัดทำเมื่อ พ.ศ. 2545 ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปและสมาชิกเพิ่มเติมอีก 5 ประเทศ รวมเป็น 33 ประเทศ ได้เสนอให้มีการพัฒนาคุณภาพ และเพิ่มแรงจูงใจในการเข้าศึกษาในสายอาชีพ โดยการส่งเสริมทักษะแรงงาน และปรับปรุงให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การเสนอให้มี “ชุดเครื่องมือของยุโรป” (European Toolbox) เพื่อช่วยให้ผู้เรียนและลูกจ้างสามารถเปลี่ยนงานและเคลื่อนย้ายออกไปทำงานจากประเทศหนึ่งสู่ประเทศหนึ่งได้

การเสนอให้มีการพัฒนาการศึกษาและคุณวุฒิวิชาชีพที่เท่าเทียมกันและใช้ร่วมกันได้เพื่อให้เกิดการยอมรับกันระหว่างประเทศสมาชิกโดยจะเน้นวิธีการประเมินคุณภาพของผู้เรียนในเรื่องของผลลัพธ์ที่ได้ (Outcome) มากกว่าการกำหนดจำนวนปีที่เรียน ผ่านมา หรือ ประเภทของสถาบันที่จบการศึกษา

4. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) คือ แต่ละประเทศมีมาตรฐานการศึกษา ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันที่แตกต่างกัน อีกทั้งบางประเทศอยู่ในเกณฑ์ประเทศยากจน ทำให้ไม่สามารถเพิ่มคุณภาพการศึกษาอาชีพได้มากนัก

ซึ่งรัฐบาลของแต่ละประเทศจะต้องลงทุนด้วยเม็ดเงินจำนวนมากในการจัดซื้อครุภัณฑ์การฝึกอบรมและสนับสนุนในส่วนอื่นๆ จึงจะดึงความสนใจของผู้เรียนจากสายสามัญมาเป็นสายอาชีพได้ด้วยข้อจำกัดด้านความเหลื่อมล้ำในการศึกษาผู้ที่เรียนจบจากสายอาชีพมักจะไม่ได้รับการยอมรับในกรณีที่จะออกไปทำงานนอกประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) สถิติของประชากรใน EU พบว่า ประชากรมีทักษะทางด้านแรงงานน้อยกว่าประชากรประเทศแคนาดา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกาซึ่งประเทศต่างๆ เหล่านี้มีระดับการศึกษาภาคผู้ใหญ่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศใน EU นอกจากนี้สถิติยังแสดงให้เห็นว่าประเทศใน EU ส่วนใหญ่รัฐให้งบประมาณสนับสนุนการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเท่ากับประเทศออสเตรเลีย แคนาดา เกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกาแต่มากกว่าประเทศญี่ปุ่นถ้ามองในมุมของการใช้เงินส่วนตัวของผู้เรียนมาเรียนประชากรใน EU จะมีการใช้เงินส่วนตัวน้อยมากยกเว้นในประเทศเยอรมันและอังกฤษที่ประชากรยอมลงทุนเองในการเรียนสายอาชีพมากกว่าประเทศอื่นๆ และสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั่วไป

ประเด็นที่น่าสนใจในการเชื่อมการศึกษาสายอาชีพระหว่างประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) และสนับสนุนให้เกิดความต้องการในการเข้าศึกษาในสายอาชีพดังต่อไปนี้

จัดให้มีระบบ Europass ซึ่งเป็นระบบบริการสาธารณะที่ช่วยให้คุณวุฒิและทักษะฝีมือแรงงานเป็นที่ยอมรับกันระหว่างประเทศสมาชิกส่วนที่สำคัญของระบบ คือทุกๆ ประเทศมีการเตรียมการ โดยการจัดทำแบบฟอร์มมาตรฐานประวัติการศึกษาและการทำงาน (Standard Template CV) ให้อยู่ในรูปแบบเดียวกันทั่วทั้งยุโรป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันและง่ายต่อการอ่านและทำความเข้าใจแบบฟอร์มดังกล่าวนี้ จัดทำขึ้นโดยหน่วยงาน European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop) ซึ่งออกแบบ CV มากกว่า 26 ภาษา ปัจจุบันกว่า 7000 ฉบับ ของแบบฟอร์มลักษณะนี้จะสร้างขึ้นทุกวันในระบบของ Cedefop

เสนอให้ทุกประเทศมีการใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพพร้อมกันนั่นคือกรอบคุณวุฒิวิชาชีพยุโรป (European Qualification Framework, EQF) ดังนั้นมาตรฐานการฝึกอบรมและการเรียนการสอนสายอาชีพก็จะมีลักษณะแนวทางคล้ายกัน EQF นี้คล้ายตัวแปลภาษาสำหรับนายจ้าง เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างของคุณวุฒิของแต่ละประเทศซึ่งทำให้แรงงานสามารถหางานทำเรียนต่อหรือนายจ้างสามารถค้นหาแรงงานง่ายขึ้นจากต่างประเทศ

เสนอให้ใช้ระบบการให้หน่วยกิต (Credit) ในการเรียนที่เหมือนกัน หรือ เรียกว่า European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET) โดยต้องการให้แล้วเสร็จประมาณปี พ.ศ. 2553 ECVET ยังช่วยในการโอนถ่ายและการเกิดการยอมรับด้านการเรียนรู้รวมถึงการมีหลักการร่วมกันในการเทียบโอนประสบการณ์วิชาชีพเข้ามาในระบบการศึกษาสายอาชีพนอกจากนี้ระบบนี้จะช่วยเพิ่มคุณภาพระบบการศึกษาโดยพัฒนามาตรฐานและการอ้างอิงยุโรปและช่วยให้เกิดความไว้วางใจคุณภาพการศึกษาระหว่างกันให้มากขึ้น

จากการที่ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจกันค่อนข้างมากเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ด้อยโอกาสมากกว่า จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือประเทศดังกล่าว ในการเร่งพัฒนาระบบการศึกษาสายอาชีพให้ทัดเทียมกับมาตรฐานต่างๆ ที่ได้เสนอมานี้ใหม่ภายใต้ชื่อ “European Social Fund” และ “European Regional Development Fund” โดยบางประเทศในกลุ่มฯ สามารถใช้เงินกองทุน ก่อนเข้าเป็นสมาชิก (Pre-accession Fund)

ปัจจุบัน ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ ต่อ สายสามัญจะอยู่ที่ร้อยละ 50:50 ก็ตาม แต่ถ้าดูในรายละเอียดของแต่ละประเทศแล้วจะเห็นว่า สัดส่วนอาจจะแปรผันตั้งแต่ 80:20 ถึง 20:80 นั้นแสดงให้เห็นว่า แต่ละประเทศใน EU ยังมีมาตรฐานการพัฒนาการศึกษาสายอาชีพที่แตกต่างกัน

5. บทสรุป

ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) เป็นกลุ่มประเทศที่มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาสายอาชีพที่ค่อนข้างจริงจัง พิจารณาจากการทำสนธิสัญญาร่วมกันมาโดยตลอดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการติดตามประเมินผลของนโยบายที่ประกาศออกมาอย่างต่อเนื่อง จนสามารถกำหนดนโยบายใหม่ได้ทันที่หลังจากทราบผลการประเมินของนโยบายที่เคยประกาศออกมา ถึงแม้ว่าการจัดการและความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันจะส่งผลทำให้ระบบการศึกษาสายอาชีพพัฒนาขึ้น แต่เนื่องจากความเหลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจ และมาตรฐานการศึกษาที่แตกต่างกันประกอบกับความไม่กระตือรือร้นของประเทศสมาชิกใหม่ที่มีต่อการจัดการศึกษาสายอาชีพ อาจส่งผลทำให้ภาพรวมในอนาคตของการสร้างกำลังแรงงานในสายอาชีพของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตาม แนวทางการดำเนินงานและความตั้งใจของประเทศสมาชิกในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) น่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเช่นกัน เนื่องจากประเทศในกลุ่มอาเซียนก็ยังมีปัญหาการศึกษาที่แตกต่างกันและเหลื่อมล้ำกันรวมทั้งการบริหารจัดการของแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างเช่นเดียวกัน

บทที่ 4

การวิเคราะห์รูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ เพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ เพื่อรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาประเทศไทยและประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศไต้หวัน จีน สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เป็นปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ และวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียในการจัดการศึกษาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ไต้หวัน	จีน
พื้นที่ประเทศ	- หมู่เกาะ 76 เกาะ - 36,200 ตารางกิโลเมตร	- 9.6 ล้านตารางกิโลเมตร
ประชากร	- 25.3 ล้านคน	- 1,370.5 ล้านคน - มีชนชาติแตกต่างกันอยู่รวมกัน 56 ชนชาติ โดยแบ่งเป็นชาวฮั่น ร้อยละ 93.3 ที่เหลือเป็นชนกลุ่มน้อยอื่นๆ
การปกครอง	- ประชาธิปไตยระบบกึ่งประธานาธิบดี - ปกครองโดยสาธารณรัฐจีนภายใต้อำนาจอธิปไตยของสาธารณรัฐประชาชนจีน	- เป็นรัฐพรรคการเมืองเดียว - ปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีน - แบ่งการปกครองออกเป็น 22 มณฑล 5 เขตปกครองตนเอง 4 เทศบาลนคร (ปักกิ่ง เทียนจิน เซี่ยงไฮ้ และฉงชิ่ง) และ 2 เขตบริหารพิเศษได้แก่ ฮองกง และมาเก๊า
ข้อมูลทางการศึกษา	- มีอัตราการรู้หนังสือสูงถึง 97% - รัฐบาลกำหนดงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 18.5 ของงบประมาณรัฐบาลและท้องถิ่น	- รัฐบาลจีนได้กำหนดนโยบาย “การพัฒนาประเทศด้วยวิทยาศาสตร์และการศึกษา” - จัดการศึกษาแบบให้เปล่าถึง 9 ปี - มีกระทรวงศึกษาธิการกำกับดูแล และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้วางแผนการศึกษาตามนโยบายรัฐและควบคุมคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย
พื้นที่ประเทศ	- 697.10 ตารางกิโลเมตร	- 7.68 ล้านตารางกิโลเมตรเป็นเกาะขนาดใหญ่
ประชากร	- 5.0 ล้านคนประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ	- 21 ล้านคน - ส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวยุโรป มีเชื้อชาติอื่นๆ รวมทั้งชนพื้นเมือง
การปกครอง	- เป็นรัฐเดี่ยว - ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย - มีประธานาธิบดีเป็นประมุข - มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารประเทศ - มีความมั่นคงทางการเมือง	- แบ่งออกเป็น 6 รัฐและดินแดนที่ยังไม่มีฐานะเป็นรัฐ 2 แห่ง - ปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา - มีรูปแบบรัฐบาลเป็นสหพันธรัฐและระบอบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ - มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารประเทศ - มีความมั่นคงทางการเมืองสูง
ข้อมูลทางการศึกษา	- ควบคุมโดยกระทรวงศึกษาธิการโดยตรง - แบ่งเป็น ประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษา 4 ปี ต่อด้วยการเรียนในระดับสูงขึ้นไปเช่นโพลีเทคนิคจูเนียร์คอลเลจและมหาวิทยาลัย	- อัตราการรู้หนังสือสูงถึง 99% - แต่ละรัฐมีการจัดการระบบการศึกษาของตนเอง มีการจัดสรรงบประมาณและการวางมาตรฐานกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไปโดยมีรัฐบาลกลางจะเป็นผู้ควบคุมมาตรฐานการศึกษา ให้ทุกรัฐมีมาตรฐานที่สูงในระดับเดียวกัน

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป	ไทย
พื้นที่ประเทศ	- 4.3 ล้านตารางกิโลเมตร	- 513,115 ตารางกิโลเมตร
ประชากร	- 499 ล้านคน	- 66 ล้านคน - มีความหลากหลายทางเชื้อชาติโดยมีการแบ่งแยกเชื้อชาติและชาติพันธุ์น้อยมาก
การปกครอง	- ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 27 ประเทศ - ระบบการเมืองเป็นสหภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน - ปกครองในระบอบประชาธิปไตย - มีประเทศสมาชิกหมุนเวียนกันดำรงตำแหน่งประธานสหภาพยุโรปทุก 6 เดือนโดยทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการยุโรปและสภายุโรป	- มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข - มีคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารประเทศ - ไม่มีความมั่นคงทางการเมืองสูงเท่าที่ควร
ข้อมูลทางการศึกษา	- ยุโรปให้ความสำคัญกับสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการศึกษาและฝึกอบรมคงอยู่ในระดับต้นๆ และเห็นความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและยกระดับความรู้ทักษะและสมรรถภาพของประชากรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและตลาดแรงงาน	- อัตราการรู้หนังสือสูงถึง 94.10% - มีกระทรวงศึกษาธิการกำกับดูแลการศึกษาโดยรวมของประเทศ นอกจากนี้ยังมีกระทรวงอื่นๆ ที่ร่วมจัดการศึกษา อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม เป็นต้น

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ไต้หวัน	จีน
<p>รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา (ในและนอกระบบโรงเรียน)</p>	<p>- โครงสร้างการบริหารของการอาชีวศึกษาของไต้หวัน (TVE) แบ่งเป็น 3 ส่วนได้แก่ ส่วนกลาง จะดูแลเฉพาะบางวิทยาลัยในสังกัดของรัฐและส่วนที่อยู่ในเมืองเล็กๆ ส่วนการบริหารพิเศษของเทศบาลในเมืองสำคัญขนาดใหญ่และส่วนของการปกครองท้องถิ่นดูแลโดยกรมการปกครอง</p> <p>- แบ่งโรงเรียนที่เปิดสอนอาชีวศึกษา เป็น 3 รูปแบบคือ</p> <p>1) Senior Vocational School</p> <p>เปิดสอนอาชีวศึกษาเฉพาะทางอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริหารตนเองได้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของกระทรวงศึกษาธิการของประเทศ</p> <p>2) Comprehensive High School</p> <p>จัดการเรียนการสอนเหมือนกับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วไปแต่ในปีที่สอง (ม.5) จะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้และทำความเข้าใจทั้งในการเรียนในสายสามัญและอาชีวศึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่า จะเลือกเรียนแบบใด</p> <p>3) General Senior High School with Vocational Programs</p> <p>คล้ายคลึงกับแบบที่ 2 แต่จะมีหลักสูตรอาชีวศึกษาเฉพาะในบางสาขาให้นักเรียนได้เลือกเรียน มีการแบ่งหลักสูตรและกลุ่มผู้เรียนอย่างชัดเจน</p>	<p>- รัฐบาลมีนโยบายหลักให้จัด National Work Conferences จำนวน 3 ครั้ง เพื่อที่จะพัฒนาการอาชีวศึกษาของประเทศให้ได้ในปี 2002-2005 โดยระบุชัดเจนว่าอาชีวศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญต่อสังคมเศรษฐกิจของประเทศนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมานโยบายความคิดเห็นสาธารณะและสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางสังคมก็มากขึ้นเพื่อต้องการพัฒนาการอาชีวศึกษาให้ดีขึ้น</p> <p>- รัฐมีภาระหลัก 3 ระดับ คือ</p>

		Consolidate, Development และ Enhancement - ก่อนการจัดทำ นโยบาย ด้าน อาชีวศึกษา สัดส่วนผู้เรียนสาย สามัญ : สาย อาชีวศึกษา = 70:30 - หลังจากการจัดทำ นโยบาย ด้าน อาชีวศึกษา สัดส่วนผู้เรียน สามัญ : สาย อาชีวศึกษา = 55:45
--	--	--

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ได้วัน	เงิน
	ทั้งนี้ผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียน 3 แบบ จะมีโอกาสเท่าเทียมกับผู้จบจากโรงเรียนสายสามัญ สามารถเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยทั่วไป (Academic University) หรือในมหาวิทยาลัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (University & College of Science and Technology) ก็ได้ - สัดส่วนผู้เรียนสายสามัญ ต่อ สายอาชีพ = 50 : 50	

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย
รูปแบบการจัดการ อาชีวศึกษา (ในและนอกระบบ โรงเรียน)	<ul style="list-style-type: none"> - สิงคโปร์ยกย่องวิทยาลัยเทคนิคว่ามีคุณค่าและได้ทำหน้าที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการศึกษา - สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) เป็นหลักในการพัฒนาการอาชีวศึกษาของสิงคโปร์มีเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นหน่วยงานที่รัฐสนับสนุนเพื่อผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาโดยเฉพาะ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่จัดใน TAFE ซึ่งเป็นของรัฐ กว่า 270 แห่งทั่วประเทศ โดยมีสถานศึกษาเอกชนจัดร่วมด้วย - ปัจจุบัน มีการจัด VTE ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาใน 3 แบบ คือ จัดในโรงเรียนมัธยมปกติเรียนควบคู่ไปกับการฝึกงานในสถานประกอบการ และเรียนในวิทยาลัยเทคนิคที่กระจายอยู่ใน 24 พื้นที่ทั่วประเทศ

	<p>- สร้างเสริมภาพลักษณ์ของการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโดยใช้การลงทุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ อาคารสถานที่ ระบบอำนวยความสะดวก ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนในสายอาชีวศึกษามีได้ทำให้ตนเองดูดีไปกว่าผู้เรียนในสาขาอื่นๆ</p> <p>- มีเป้าหมายชัดเจนในด้านการศึกษาที่จะพัฒนาหลักสูตรต่างๆ ร่วมกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกทั้งยังมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นต้นแบบระดับโลกสำหรับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาอีกด้วย</p> <p>สัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพ = n/a</p>	<p>- มีการจัดการเรียนรู้แบบทางไกล ควบคู่ไปกับการฝึกใน TAFE</p> <p>- มีระบบการเทียบโอนความรู้ประสบการณ์</p> <p>- ผู้ที่จบอาชีวศึกษาบางส่วนที่มีผลการเรียนดี สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้</p>
--	--	--

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป	ไทย
<p>รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา (ในและนอกระบบโรงเรียน)</p>	<p>- มีแผนพัฒนาฉบับสำคัญ ที่จะปรับสัดส่วนสายสามัญต่อสายอาชีพเป็น 50:50 ภายในปี 2010 ภายใต้โครงการ “The Leonardo da Vinci program”</p> <p>- ใช้กระบวนการ “The Copenhagen Process” โดยรวมอีก 5 ประเทศเข้าร่วมโครงการด้วย (EU member + 5) มุ่งเพิ่มคุณภาพอาชีวศึกษาและดึงดูดให้คนมาเรียนมากขึ้นเน้น</p>	<p>- ดำเนินการจัดโดยภาครัฐและเอกชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน</p> <p>- มุ่งผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดทั้งในและนอกระบบการศึกษารวมถึงประชาชนทั่วไปในทุกมิติให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงาน</p> <p>- ยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้าน</p>

	<p>ให้มีทักษะที่สูง และสามารถใช้แรงงานข้ามประเทศได้ (Mobile Workforce)</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการจะเตรียมชุดเครื่องมือ (Tool box) ระหว่างประเทศเพื่อช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้ที่จบจากอาชีวศึกษาสามารถหางานทำข้ามประเทศได้โดยจัดทำมาตรฐานการอาชีวศึกษาและสมรรถนะทางอาชีพในแบบเดียวกันเพื่อให้เป็นที่ยอมรับระหว่างประเทศ - มีวิธีการประเมินการเรียนรู้จาก outcome ของผู้เรียนมากกว่าที่จะดูจำนวนปีในการศึกษา หรือประเภทของสถานศึกษาที่ได้เรียนมา - สัดส่วนเฉลี่ยทุกประเทศของผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพ = 50:50 แต่ถ้าดูเป็นรายประเทศมีสัดส่วน (อาชีวศึกษา :สามัญ) ตั้งแต่ 80 : 20 ถึง 15 : 85 	<p>อาชีวศึกษาในทุกกระดับเพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีนโยบายที่จะรวมสถานศึกษามาเป็นสถาบันขนาดใหญ่และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะแต่ละอุตสาหกรรมมากขึ้น - ปี 2557 สัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพคือ 71 : 29
--	--	---

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ได้วัน	เงิน
<p>ปัจจัยความสำเร็จ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการได้ดูแลนโยบายต่างๆ ให้ครอบคลุมในทุกระดับของอาชีวศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพแบบองค์รวม ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาจนถึงปริญญาเอกระบบดังกล่าวยังยืดหยุ่นเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ที่ว่างเว้นจากการเรียนมาหลายปีสามารถกลับเข้ามาเรียนและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - นโยบายของรัฐที่เข้มแข็ง และได้มีการจัดสรรงบประมาณจากรัฐ โดยแผนฯ 5 ปี ฉบับที่ 11 มีการจัดสรรเงินงบประมาณมูลค่า 10,00 ล้านบาท ใน 5 program คือ Practical training base, County Voc.Ed. Center, โรงเรียน ปวช. สาธิต, โรงเรียน ปวส. สาธิต, โครงการพัฒนาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ส่งผลทำให้คนในชนบท มีโอกาสได้

	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบอาชีวศึกษาของไต้หวัน (TVE) ได้เชื่อมโยงภาคอุตสาหกรรม ในการจัดหาอาชีพให้นักศึกษา ครูอาจารย์ในระบบได้รับการสนับสนุนให้มีการร่วมทำงานกับภาคอุตสาหกรรม เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสม และสามารถพัฒนาคนที่มีคุณภาพให้แก่อุตสาหกรรม - กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบการทำธุรกิจระหว่างสถานศึกษากับภาคอุตสาหกรรมและเอกชนที่ชัดเจน 	<p>เรียนมากขึ้น มีการจัดสรรทุนการศึกษาฟรีให้สำหรับครอบครัวที่มีฐานะยากจน และในการเรียนระดับ ปวช.1 และ 2 จะมีเงินสนับสนุนให้ปีละ 1500 หยวน</p> <p>- ในปี 2549 รัฐบาลได้ใช้เงินจำนวน 40,000 ล้านบาทเป็นทุนเรียนฟรีในระดับ ปวช. และในปัจจุบัน รัฐบาลได้ใช้เงินไปแล้วกว่า 90% จากแผน</p> <p>- สำหรับการเรียนในระดับ ปวส. นั้น ได้มีทุนระดับประเทศ เพื่อให้กู้ยืมเรียน</p>
--	--	---

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย
ปัจจัยความสำเร็จ	<ul style="list-style-type: none"> - ภาคการเมืองสังคมและเศรษฐกิจของสิงคโปร์ได้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตั้งแต่เริ่มตั้งประเทศใหม่โดยเฉพาะภาคการเมืองที่ไต่ลงทุนและมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาระบบอาชีวศึกษาของประเทศให้มีคุณภาพระดับโลก - สืบเนื่องจากนโยบายการสร้างชื่อเสียงของ ITE ทำให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความภาคภูมิใจต่อการเรียนในสายอาชีพอาชีวศึกษาที่ใช้สโลแกน “Hands-on, Minds-on and Heart-on” เพื่อปลูกจิตสำนึกโดยมีผลทำให้เกิดความหวงแหน 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลชุดปัจจุบันได้ลงทุนในการจัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษามากกว่าในช่วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา - ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากภาคเอกชนในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานตามหลักสูตร - มีกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งออสเตรเลีย (AQF)

	<p>พร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลาจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learner)</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำระบบ IT เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนเชิง Creative and Innovative สนับสนุนให้มีการสร้างสภาพแวดล้อมทางระบบสารสนเทศในโรงเรียนเช่น การเรียนการสอน Online ที่เรียกว่า eTutor โดยเน้นไปที่การเรียนรู้เสริมทางด้านทฤษฎี - ภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชนมีส่วนในการสนับสนุนระบบอาชีวศึกษาให้เกิดความเจริญก้าวหน้า 	<p>ซึ่งแบ่ง 8 ระดับคุณวุฒิเป็นกรอบควบคุมและกรอบคุณวุฒิคุณภาพการฝึกอบรม (AQTF) ซึ่งก็จะเป็นบรรทัดฐานให้แก่องค์กรฝึกอบรมที่ได้รับการรับรอง (RTO) นำไปใช้ฝึกอบรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหลักสูตรให้เลือกเรียนหลากหลายจำแนกเป็นระดับต่างๆ
--	---	--

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป	ไทย
<p>ปัจจัยความสำเร็จ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดมาตรฐานของใบประวัติการเรียนและทำงาน (Standard Template CV across EU) ซึ่งเป็นที่ยอมรับในกลุ่มประเทศสมาชิก - มีการใช้ European Qualification Framework (EQF) รูปแบบเดียวกันในทุกประเทศสมาชิก - มีการใช้ระบบการให้คะแนน (European Credit System 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งคณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษา (กนป.) ด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาขึ้นมาเป็นคณะทำงานเพื่อนำเสนอร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านการพัฒนาการอาชีวศึกษาต่อที่ประชุม กนป. ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดย สอศ. ทำหน้าที่ กำหนดกลไกในการขับเคลื่อน - สอศ. กำหนดยุทธศาสตร์ 8 ยุทธศาสตร์เพื่อให้การขับเคลื่อน

	<p>for VocEd. and Training, ECVET) สำหรับการเรียนอาชีวศึกษา</p> <p>-มีการใช้ European Quality Assurance Reference Framework ร่วมกันในการตรวจสอบคุณภาพทางอาชีวศึกษา</p> <p>- มีการตั้งกองทุนช่วยเพื่อให้ประเทศที่ยากจนกว่าสามารถพัฒนาระบบได้เร็วและทัดเทียมประเทศที่เจริญแล้ว</p>	<p>การปฏิรูปการอาชีวศึกษาของประเทศบรรลุตามเป้าหมาย</p> <p>- สอศ. ดำเนินการสร้างภาพลักษณ์โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหลายรูปแบบ ภายใต้ Concept “เรียนอาชีวะดี เรียนฟรี มีรายได้ระหว่างเรียน” “เรียนจบแล้วมีงานทำ เรียนเกษตรมีที่พักฟรี และอาหารฟรี” เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้</p>
--	--	---

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ได้หวั่น	เงิน
<p>ปัญหาและอุปสรรค</p>	<p>- ได้หวั่นประสบปัญหาและอุปสรรคในช่วงแรกเท่านั้น เนื่องจากรัฐบาลได้เน้นนโยบายของการพัฒนาประเทศ “เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy)” จึงทำให้เกิดการปฏิรูปอาชีวศึกษาเชิงคุณภาพอย่างเต็มที่ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับต่างประเทศด้านอาชีวศึกษาอย่างเต็มที่เช่นกัน</p>	<p>- ปัญหาการฝึกและเพิ่มทักษะให้กับผู้เรียนยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าที่ตั้งไว้</p> <p>- การบริหารจัดการอาชีวศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร</p> <p>- ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างระบบมัธยมกับอาชีวศึกษา</p> <p>- เครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุ และอุปกรณ์การสอนในสถานศึกษาไม่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนครูมีน้อยและต้องมีการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอน - ขาดงบประมาณสนับสนุนที่พอเพียงทำให้ต้องลดจำนวนการรับนักศึกษา - การมอบหมายให้กับหน่วยงานระดับท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมพัฒนาอาชีวศึกษายังไม่มีระบบที่ชัดเจนและขาดประสิทธิภาพ - การเรียนอาชีวศึกษายังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมและค่าตอบแทนแรงงานที่จบอาชีวศึกษาในภาคผลิตและบริการยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
--	--	--

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ได้วัน	เงิน
-------------	--------	------

<p>แนวทางการแก้ปัญหา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทำความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาสายอาชีพกับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อลดช่องว่างหลักสูตรและเกิดการสร้างหลักสูตรที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกันร่วมพัฒนาการเรียนการสอนเกี่ยวพันทรัพยากรกันและการช่วยเหลือเชื่อมต่อกับภาคอุตสาหกรรม - กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษาเข้ารับการสอบใบประกอบวิชาชีพเชิงเทคนิค (Occupation License) นักศึกษาที่จะจบปริญญาตรีจะต้องได้รับประกาศนียบัตรประกอบวิชาชีพ (Profession Certification) ตามข้อกำหนดของหลักสูตรด้วย - กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรใหม่ - กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์การพัฒนาเทคโนโลยีร่วม 12 ศูนย์ครอบคลุม 6 อุตสาหกรรมหลักของประเทศ โดยบูรณาการการวิจัยและพัฒนาเข้ากับอุตสาหกรรมและการผลิตกำลังคนจากสถานศึกษาสู่อุตสาหกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - แก้ไขกฎหมายอาชีวศึกษาเพื่อกำหนดภาระหน้าที่ของรัฐให้ชัดเจนในการปรับปรุงสภาพสถานศึกษาให้ดีขึ้น - เพิ่มคุณภาพของสถานศึกษาโดยจัดตั้งศูนย์พัฒนาการอาชีวศึกษาระดับท้องถิ่นและศูนย์ฝึกวิชาชีพด้านอาชีวศึกษา - ร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนการฝึกงานและการทำงานร่วมกันโดยเน้นการเรียนการสอนที่ใช้เครื่องมือวัสดุและวิทยาการที่ทันสมัย - ปฏิรูปการเรียนการสอนและการใช้กลไกการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาในการเรียนน้อยลง - สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อยกระดับการอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานทัดเทียมระดับโลก - รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนและสามารถลงมือปฏิบัติได้ทันทีพร้อมเม็ดเงินจำนวนมหาศาลในการพัฒนาการอาชีวศึกษาของประเทศให้ดีขึ้น - ขยายฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาด้านอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่ต้องการเรียนต่อในระดับสูงขึ้น
---------------------------------	--	--

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย
-------------	----------	------------

ปัญหาและอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - ค่านิยมของผู้ปกครองที่มักจะถูกดูถูกการศึกษาสายอาชีพและสนับสนุนให้บุตรหลานตนเองได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย 	<ul style="list-style-type: none"> - อัตราค่าจ้างแรงงานเมื่อเทียบกับผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย ยังไม่เป็นการจูงใจให้นักศึกษาพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จในด้านอาชีพ - การจ่ายเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลางไปยังองค์กรด้านการฝึกอบรมที่ได้รับการรับรอง (RTO) ยังขาดความคล่องตัวและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจากปัญหาบางประการของแต่ละรัฐ
แนวทางการแก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐสนับสนุนชื่อเสียงของการศึกษาสายอาชีพผ่านสื่อโทรทัศน์โดยทำแคมเปญโฆษณาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาสายอาชีพ - เมื่อเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นผู้ที่จบจากอาชีวศึกษามีอัตราการจ้างงานที่สูงและประสบความสำเร็จในอาชีพการยอมรับที่ดีขึ้นมาโดยลำดับแต่การสร้างภาพลักษณ์ก็ยังคงทำอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยความทันสมัยของการเรียนการสอนของสถาบัน ITE การได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากรัฐบาลและจากความสำเร็จของผู้ที่จบการศึกษาทำให้ภาพลักษณ์ของการศึกษาสายอาชีพพลิกกลับมาเป็นด้านบวก 	<ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยงานอิสระหลักที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาทางด้านการฝึกอบรมและอาชีพ - มีการจัดทำกรอบคุณวุฒิคุณภาพการฝึกอบรม (AQTF) ซึ่งก็จะเป็นบรรทัดฐานให้แก่องค์กรฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองนำไปใช้ฝึกอบรม - ให้การสนับสนุนการสร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรมวิชาชีพ (Training Package) - ปรับปรุงหน่วยงานด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาหรือสายอาชีพ (VET) เพื่อพัฒนาคุณภาพของแรงงานและทักษะฝีมือแรงงานที่ดีขึ้น

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป	ไทย
-------------	-------------------------	-----

<p>ปัญหาและอุปสรรค</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แต่ละประเทศใน EU มีมาตรฐานการศึกษาไม่เท่ากัน - ประชากรใน EU ที่ขาดทักษะฝีมือมีมากกว่าประเทศในแถบอื่นๆ - ทั้งที่ประเทศใน EU ส่วนใหญ่มีสัดส่วนการใช้เงินของรัฐด้านอาชีวศึกษาเท่าๆ กับประเทศออสเตรเลีย แคนาดา เกาหลีใต้ อเมริกา และมากกว่าญี่ปุ่นด้วยซ้ำแต่โดยรวมแล้วประเทศใน EU มีการใช้เงินส่วนตัวเรียนน้อยยกเว้นในเยอรมันและอังกฤษ 	<ul style="list-style-type: none"> - การผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม - ผู้เรียนจบ ปวช. และ ปวส. 75% เรียนต่อในระดับปริญญาตรี 25% เข้าสู่ตลาดแรงงานทำให้ขาดแคลนแรงงานระดับกลาง - โรงเรียนมัธยมศึกษาเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่จบ ม.3 เข้าเรียนต่อ ม.ปลายมากขึ้น ส่งผลกระทบให้มีผู้สมัครเรียนอาชีวศึกษาลดลง - การจ่ายเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้ทุกโรงเรียนเร่งปริมาณผู้เรียนเพื่อให้ได้ค่าใช้จ่ายรายหัวเพิ่มขึ้น - มหาวิทยาลัยมุ่งรับผู้ที่จบ ม.ปลายเข้าเรียนต่อปริญญาตรี (4 ปี) แต่ผู้ที่จบ ปวส. นั้นต้องเข้าสู่ระบบเทียบโอนทำให้จบปริญญาตรีมากกว่า 2 ปี (ถ้าเรียนสายอาชีวศึกษาจนจบปริญญาตรีต้องใช้เวลาเรียนมากกว่า 4 ปี) - ค่านิยมของผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานเรียนจบปริญญาจะได้มีอนาคตที่ดีกว่า - ภาพลักษณ์การทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวศึกษาบางกลุ่มส่งผลต่อทัศนคติและการยอมรับของผู้ปกครองและไม่กล้าบุตรหลานมาเข้าเรียน - คุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาบางแห่งยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ เนื่องจากความไม่พร้อมในด้านเครื่องมือ
-------------------------------	--	--

ตารางที่ 4-1 สรุปข้อมูลทั่วไป ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพ

ประเด็นสรุป	ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป	ไทย
-------------	-------------------------	-----

		<p>วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร อาคารสถานที่และข้อจำกัดจากเงินอุดหนุนที่ได้รับ</p> <p>- การรับรู้ของนักเรียนในเส้นทางการเรียนอาชีวศึกษารวมทั้งความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพยังมีน้อย</p>
<p>แนวทางแก้ปัญหา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำ Standard Template CV across EU เพื่อเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก EU - ใช้ EQF ในการเทียบคุณวุฒิของแต่ละประเทศเพื่อให้แรงงานสามารถหางานทำ เรียนต่อ หรือนายจ้างหาคนงานได้ง่ายขึ้น - ใช้ ECVET ในการโอนหน่วยกิต การเทียบโอนประสบการณ์ร่วมกัน - เพิ่มคุณภาพของระบบอาชีวศึกษาโดยพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์อ้างอิงของการศึกษาในประเทศสมาชิก EU - จัดตั้งกองทุน European Social Fund และ European Regional Development Fund เพื่อช่วยเหลือประเทศยากจนโดยสามารถใช้ในกองทุนแบบ Pre-Accession fund ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลจะต้องกำหนด Vision Policy ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติในระดับมหภาคและจุลภาคให้ชัดเจนว่าไทยจะมีแนวทางในการพัฒนาประเทศ - รัฐบาลและเอกชนจะต้องร่วมกันวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการอาชีวศึกษาของประเทศอย่างชัดเจน ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพและความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างสมดุลรวมทั้งแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบที่มีอยู่ให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน - ควรให้ภาคอุตสาหกรรมและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ - เร่งพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุดเด่น-จุดด้อย และสรุป การจัดการศึกษาของสมาชิกประเทศในกลุ่มอาเซียน

1. ประเทศสิงคโปร์

1.1 จุดเด่นของการบริหารจัดการสถานศึกษา

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมสูงที่สุดแห่งหนึ่งของโลกแม้ว่าจะเป็นประเทศที่เล็กที่สุดประเทศหนึ่งของโลกและไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากมายเหมือนประเทศอื่นแต่มีรัฐบาลที่มีเสถียรภาพและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนโดยเชื่อว่าประชาชนคือทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศทำให้รัฐออกนโยบายการศึกษาที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องจนบรรลุวัตถุประสงค์

ระบบการศึกษาเป็นแบบสองภาษานักเรียนจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการและใช้ภาษาแม่ในการเรียนรู้วัฒนธรรมและสังคมทำให้นักเรียนมีความสามารถทางภาษาและสามารถสื่อสารกับสังคมโลกอย่างได้เปรียบ

ให้การศึกษแบบกว้างครอบคลุมความสนใจของผู้เรียน (Broad-based Education) ตอบสนองความสนใจและลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างของนักเรียน (Learning Styles) จุดประกายการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถในตนเองและสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพที่มีและยังเน้นการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic Education) ที่ช่วยพัฒนาความสามารถหลักของนักเรียนมองเห็นคุณค่าในตนเองและมีความเป็นตัวของตัวเองพร้อมก้าวสู่โลกแห่งการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นสร้างผู้นำที่ดีให้กับโรงเรียนป้อนครูที่ดีใส่ระบบใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเข้ามาช่วยในการเรียนรู้และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกันโรงเรียน

มีโครงสร้างการจัดการศึกษาที่ชัดเจนคือ 4 ระดับคือระดับกระทรวงระดับเขตระดับกลุ่มและระดับสถานศึกษาแม้จะอยู่ในระบอบประชาธิปไตยแต่รัฐบาลก็ใช้รวมอำนาจเบ็ดเสร็จในการปกครองมานานโดยเฉพาะในช่วงที่วางรากฐานประเทศทำให้มีการวางโครงสร้างระบบการจัดการที่เด็ดขาดชัดเจนแต่การรวมอำนาจเบ็ดเสร็จกลับมีผลดีทำให้รัฐบาลสามารถขับเคลื่อนการศึกษาได้อย่างรวดเร็วและมีทิศทางที่ชัดเจนเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ

มีรัฐบาลมีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่ก้าวไกลพยายามเอาชนะข้อจำกัดของประเทศขนาดไม่พนักว่าจะเป็นด้านการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติพื้นที่ของประเทศมีขนาดเล็กขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์จึงได้พยายามเอาชนะข้อจำกัดเหล่านี้โดยการผลักดันให้ประชากรของตนมีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะต่อสู้กับการแข่งขันจากประเทศอื่นๆ รัฐบาลสิงคโปร์จึงให้ความสำคัญต่อการลงทุนในการสร้างคุณภาพประชากรสู่การพัฒนาการศึกษาอย่างเอาใจจริงเอาใจจึงเป็นผลที่ได้ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนปัจจัยด้านการเงินทางการศึกษาอยู่ตลอดเวลาไม่พนักจะเป็นช่วงที่เศรษฐกิจทั้งทวีปเอเชียกำลังเผชิญปัญหาอยู่หนักเพียงใดสถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัยในสิงคโปร์ก็ยังคงได้รับการดูแลและสนับสนุนทางการเงินอย่างดี

การกระจายอำนาจทางการศึกษาของสิงคโปร์นั้นมิได้มีเป้าประสงค์เพื่อการจากความรับผิดชอบสู่ระดับชั้นดำเนินการแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของระบบการศึกษาเป็นหลักการจัดการเช่นนี้จะทำให้สิงคโปร์สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายระยะยาวในการจัดการการศึกษาระดับสูงของรัฐบาล (Higher Education) แม้ว่ามหาวิทยาลัยจะถูกมองว่าเป็นการให้บริการทางสังคมของรัฐซึ่งเน้นการตอบสนอง

ความต้องการของชาติมากกว่าความต้องการในการพัฒนางานสายวิชาการมหาวิทยาลัยของสิงคโปร์ จึงเป็นเพียงหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลมิใช่สถาบันทางการศึกษาที่จะสามารถปกครองตนเองได้ ลักษณะการกระจายอำนาจจึงเป็นการแบ่งอำนาจบางส่วนให้แก่สถานศึกษาในการบริหารจัดการ (De-concentration) มากกว่าที่จะเป็นการให้อำนาจ (Privatization) หรือโอนอำนาจ (Devolution) การบริหารจัดการสู่สถานศึกษา

มีกลยุทธ์ที่ดีในการดึงคนเก่งเข้าสู่วิชาชีพครูไม่ว่าจะเป็นเรื่องการให้ผลตอบแทนที่สูงเป็นอันดับสองของอาชีพทั้งหมดและมีสวัสดิการที่ดีแก่บุคลากรทุกระดับที่ทำงานในระบบการศึกษามือสมัครที่ช่วยวางแผนการเจริญเติบโตในสายอาชีพครูการให้การอบรมครูอย่างต่อเนื่องสู่การเป็นมืออาชีพที่แท้จริงรวมถึงการใช้ระบบ Performance-based Evaluation เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

สิงคโปร์มีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้ประเทศเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา (Global Schoolhouse) ตั้งแต่ปี 2541 Economic Development Board (EDB) ได้จัดทำโครงการ World Class University (WCU) เพื่อเชิญชวนและดึงดูดให้สถาบันที่มีชื่อเสียงระดับโลกในสาขาต่างๆอาทิบริหารธุรกิจวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์มาจัดตั้งสาขาในสิงคโปร์สิงคโปร์ได้ร่วมมือกับสถาบันทางการศึกษาที่มีชื่อเสียงระดับโลกมากกว่า 10 แห่งอาทิ Massachusetts Institute of Technology, University of Pennsylvania, University of Chicago INSEAD เปิดสาขาที่สิงคโปร์ในหลักสูตรด้านการบริหารธุรกิจ วิทยาศาสตร์การแพทย์และวิศวกรรมศาสตร์

1.2 จุดด้อยในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แม้จะเริ่มมีการกระจายอำนาจสู่องค์กรทางการปกครองระดับที่ต่ำกว่าแล้วก็ตามแต่เมื่อเทียบกับประเทศอื่นแล้วยังเป็นการกระจายอำนาจในระดับที่ต่ำมากกระทรวงยังคงคุมอำนาจในการตัดสินใจทั้งในด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลทรัพย์สินและบริหารทั่วไป จะให้อิสระในโรงเรียนที่ได้รับการยกเว้นเช่น Independent Schools และ Autonomy Schools และมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนรวมกันไม่กี่โรงเรียนแม้ว่าแนวปฏิบัติโรงเรียนอิสระจะไม่ได้ดูเป็นสิ่งแปลกใหม่ในมุมมองนักการศึกษาชาวตะวันตกมากนักแต่ด้วยความที่สิงคโปร์เป็นประเทศที่รวมอำนาจเบ็ดเสร็จมาก่อนนโยบายเรื่องโรงเรียนอิสระและโรงเรียนปกครองตนเองจึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงจุดเปลี่ยนเรื่องการจัดการการศึกษาของสิงคโปร์อย่างมากอย่างไรก็ตามหากเทียบกับอิสระที่เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจทางการศึกษาของชาวตะวันตกแล้วนโยบายของสิงคโปร์ก็ดูเหมือนยังไม่ให้อิสระเท่าที่ควรเพราะรัฐบาลยังคงควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียนเหล่านี้ด้วยกฎระเบียบที่ยังเข้มงวดมากยกตัวอย่างเช่นแม้ว่าโรงเรียนอิสระและโรงเรียนปกครองตนเองนี้จะมีอิสระในเรื่องการกำหนดหลักสูตรด้วยตนเองแต่โรงเรียนเหล่านี้ก็ต้องสอนวิชาหลัก (Common core national curriculum) ตามที่กระทรวงกำหนดจะมีสิทธิจัดหลักสูตรสำหรับวิชาเลือก (Non-core subjects) ได้เท่านั้นนอกจากนี้โรงเรียนพิเศษเหล่านี้ยังคงต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลอื่นๆอีกด้วยเช่นจะต้องดำเนินการสอนโดยใช้สองภาษาเป็นต้น

การกระจายอำนาจสู่มหาวิทยาลัยจะมีระดับที่ไม่มากนักใกล้เคียงกับการกระจายอำนาจสู่โรงเรียนคือการให้อำนาจเด็ดขาดยังไม่ชัดเจนการกระจายอำนาจที่เห็นได้ชัดเริ่มต้นในปี 2543 ที่รัฐบาลได้ทดลองใช้กับมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีชื่อว่า “The Singapore Management

University” ซึ่งแม้จะเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแต่ยังคงได้รับเงินสนับสนุนการดำเนินงานจากรัฐบาลอยู่นั้นก็หมายความว่ารัฐบาลยังคงสามารถเข้ามาควบคุมจำนวนการรับนักเรียนและค่าเล่าเรียนแต่จะแตกต่างกันตรงที่รัฐให้อิสระในการจัดหลักสูตรและการจัดการบุคคลกรเช่นเรื่องการจัดรับและการให้พื้นที่สภาพตั้งแต่ที่รัฐบาลได้ประกาศอิสรภาพทางการเมืองรัฐบาลได้ตั้งกฎควบคุมการดำเนินการมหาวิทยาลัยเอกชนและโรงเรียนอย่างเข้มงวดมากและรัฐบาลเองก็ได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากและถูกเพ่งเล็งว่ายังขาดความสร้างสรรค์ที่จะพัฒนาคุณภาพมหาวิทยาลัยก้าวผ่านความท้าทายในศตวรรษที่ 21

การวัดผลงานของบุคลากรทางการศึกษารัฐบาลจะประเมินจากคุณภาพการปฏิบัติงานเป็นหลัก (Performance-based salary structure) แม้จะช่วยให้เกิดการแข่งขันการทำงานโดยดูที่ผลงานเป็นหลักไม่ได้ดูที่อายุงานอย่างเช่นระบบการศึกษาประเทศอื่นผลเสียประการหนึ่งที่เกิดขึ้นก็คือคณะกรรมการสถาบันการศึกษาจึงเข้ามาควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรในฝ่ายต่างๆที่เข้มงวดขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจจากรัฐกล่าวคือเป็นการกระจายอำนาจที่ก่อให้เกิดการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้นนั่นเองภาวการณ์นี้ได้รับการขนานนามว่าเป็นการรวมอำนาจภายใต้การกระจายอำนาจหรือ “Centralized Decentralization” นั่นก็คือเป็นการแบ่งอำนาจของรัฐเฉพาะในเรื่องการเงินและการพนักงานสู่มหาวิทยาลัยสู่การรวมอำนาจของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในการกำหนดนโยบายมิได้ช่วยให้เกิดการกระจายอำนาจที่แท้จริง

ชาวสิงคโปร์มีวัฒนธรรมการแข่งขันสูงเนื่องจากถูกสังคมบีบให้เกิดการแข่งขันกันตั้งแต่วัยเรียนจนถึงวัยทำงานรัฐบาลและบริษัทใหญ่ๆจะคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีผลการเรียนระดับดีเยี่ยมเข้าทำงานทำให้ชาวสิงคโปร์มีความเครียดคาดหวังกับตนเองสูงจนมองข้ามการใช้ชีวิตอย่างสมดุลจากสถิติพบว่าประชากรสิงคโปร์มีอัตราการเป็นมะเร็งถึง 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมดซึ่งหากเป็นเช่นนี้แล้วการศึกษากลับไม่ได้ช่วยให้ชาวสิงคโปร์มีความสุขในการดำรงชีวิต

1.3 บทสรุป

ด้วยพื้นฐานของประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมสูงที่สุดแห่งหนึ่งของโลกนายกรัฐมนตรีทุกคนของสิงคโปร์ได้ออกมามีบทบาทและให้วิสัยทัศน์ทาง การศึกษาที่ชัดเจนโดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนโดยเชื่อว่าประชาชนคือทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศมีกฎหมายการปกครองที่เข้มงวดและมีนโยบายการศึกษาที่ชัดเจนมีการออกแบบการจัดการวางแผนเรื่องบุคลากรและตรวจสอบอย่างชัดเจนทำให้แผนงานทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างลุล่วงตามวัตถุประสงค์มีผลให้การศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ก้าวรุดหน้าไปกว่าประเทศอื่นๆในภูมิภาคโดยถือว่าเป็นประเทศที่มีระบบการศึกษาที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

2. ประเทศบรูไน

2.1 จุดเด่นของการบริหารจัดการสถานศึกษา

บรูไนเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจที่มั่งคั่งจากการเป็นผู้ผลิตน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติเป็นอันดับ 3 ในประชาคมอาเซียนบรูไนจึงสามารถให้สวัสดิการการรักษาพยาบาลและการศึกษาขั้นพื้นฐานฟรีแก่ประชาชนไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย

รัฐมนตรีและทีมบริหารการศึกษามีความรู้ในด้านการศึกษาและอยู่ในตำแหน่งงานเป็นระยะเวลาอันยาวนานและต่อเนื่อง (ปี พ.ศ 2548 ถึงปัจจุบัน) ที่จะบริหารจัดการให้เป็นไป

ตามแผนงานไม่มีปัญหาเรื่องการหยุดชะงักของนโยบายเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือทีมงาน

มีการดำเนินการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกคนพร้อมกฎหมายลงโทษชัดเจนเพื่อสร้างเด็กทุกคนให้เข้าถึงการศึกษาอย่างจริงจังตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา 2550 ข้อ 83 (3) มีการกำหนดบทลงโทษกรณีที่เด็กไม่ได้เข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐานซึ่งเป็นภาคบังคับ 9 ปีอายุตั้งแต่ 6 - 15 ปีในชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาผู้ปกครองถือว่ามีความผิดและต้องโทษปรับไม่เกิน 5,000 หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือทั้งปรับและจำคุกจากนี้บรูไนได้มีนโยบายการศึกษาแบบรวมและ Specialized Education และ Special Education สำหรับเด็กแต่ละประเภทที่มีความแตกต่างในความต้องการที่จะสามารถเข้าถึงการศึกษาได้

ด้วยการจัดวางโครงสร้างการบริหารจัดการประเทศและหน่วยงานของรัฐอย่างมีวิสัยทัศน์จึงเอื้ออำนวยต่อการบริหารประเทศและการใช้ทรัพยากรของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบทั้งกระทรวงวัฒนธรรมและการกีฬาทำให้เกิดความร่วมมือและมีการกำหนดและดำเนินการให้แผนงานต่างๆสำเร็จด้วยดีในการเตรียมประชากรของประเทศก้าวสู่ยุคใหม่ที่มีการแข่งขันสูงด้วยระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและยึดมั่นอยู่ในปรัชญาของอิสลามภายใต้สถาบันกษัตริย์

แม้ว่าการศึกษาของบรูไนเป็นแบบรวมอำนาจอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการแต่รัฐได้เริ่มการกระจายอำนาจโดยการมอบหมายอำนาจออกมาเป็นงานๆ (delegate) เช่นการสร้างกำลังคนในระดับครูใหญ่หรือครูการให้เสรีภาพในการสอนแก่ครูผู้สอนของโรงเรียนได้รับมอบหมายเสรีภาพในการคิดโครงสร้างสถานศึกษาการพัฒนาระบบแบ่งเขตการศึกษาสำหรับระดับประถมและระบบกลุ่มโรงเรียนซึ่งโรงเรียนของรัฐที่อยู่ในเขตการศึกษาเดียวกันมารวมกันเป็นเขตการศึกษาเดียวกันโดยคัดเลือกคณะกรรมการผู้นำขึ้นมาสมาชิกสามารถแบ่งปันข้อมูลความคิดวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดนอกจากนั้นมีการสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะหน่วยงานอิสระที่ไม่ใช่หน่วยที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐและสมาคมผู้ปกครองครูเพื่อให้มีส่วนมากขึ้นในเรื่องการหาทุนและจัดกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของเด็กเป็นต้นแต่อย่างไรก็ตามยังมีการรักษาสมดุลของการรวมอำนาจการศึกษาที่ส่วนกลางในด้านพัฒนาการเรียนการสอนในบางเรื่องและการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศด้วยการกำหนดให้รับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่ภายในกระทรวงศึกษาธิการและกลุ่มนักวิชาการมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาปรับปรุงการศึกษาใหม่ๆเสมอเพื่อให้ประโยชน์สูงสุดกับประชาชนมีการดำเนินการจะใช้โรงเรียนต้นแบบ (Model School) เพื่อนำการศึกษาไปสู่ความเป็นอิสระและสามารถตรวจสอบได้โดยเริ่มเลือกโรงเรียนต้นแบบกลุ่มหนึ่งให้ดำเนินการ Model school ซึ่งคาดหวังว่าจะนำไปสู่การคิดค้นใหม่และการบริหารจัดการแบบสร้างสรรค์และรอการประเมินผลสัมฤทธิ์

มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาบุคลากรของประเทศให้กับกระทรวงศึกษาธิการมีการศึกษาวิเคราะห์สถิติของจำนวนเด็กวัยวัยซึ่งเป็นสัดส่วนใหญ่ของจำนวนประชากรทั้งหมดและจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาและพัฒนาเด็กรุ่นใหม่โดยเฉพาะทุ่มงบประมาณลงมาเรื่องการศึกษาในระดับอาชีวและเทคนิคเพื่อให้เด็กสามารถค้นหาความถนัดของตนเองมีอาชีพและตอบสนองความต้องการของตลาดงานในยุคศตวรรษที่ 21

รัฐหรือส่วนกลางทำการวิจัยและมีข้อมูลทางสถิติเพื่อให้เข้าใจประชากรของตนเองว่าอยู่ที่จุดไหนและต้องปรับปรุงส่งเสริมอย่างไรโดยเฉพาะเรื่องคุณภาพของครูความเป็นอยู่และสวัสดิการของครูและมีการกระจายงบประมาณในการปรับโครงสร้างเงินเดือนพัฒนาครูและทำอย่างต่อเนื่องเป็นแผน 5 ปีและต่อออกไปทุก 5 ปี

มีหลักสูตรผู้ประกอบการธุรกิจเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างคุณค่าและวิสัยทัศน์เด็กหนุ่มสาวให้รักการเป็นผู้ประกอบการ

รัฐได้ดำเนินนโยบายเรื่องอาชีวศึกษาและเทคนิคโดยนำเอาทักษะที่มีการเรียนการสอนในอาชีวศึกษามาใช้กับทักษะที่ต้องการในอุตสาหกรรมหรือในโลกการทำงานรวมทั้งมีการปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาให้บูรณาการกับหลักสูตรด้านเทคนิคและหลักสูตรทั่วไปส่งผลให้อัตราว่างงานของประชากรในประเทศลดลงจากร้อยละ 10 ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2544 เหลือเพียงร้อยละ 1.7 ในปี พ.ศ. 2550

2.2 จุดด้อยของการจัดการสถานศึกษา

ทัศนคติในเรื่องการเป็นครูยังถูกมองว่าเป็นงานไม่มีเกียรติเมื่อเทียบกับการรับราชการในสายงานอื่นดังนั้นจึงมีผู้เรียนวิชาชีพครูไม่เพียงพอ

ขาดครูที่มีประสบการณ์และผ่านการอบรมในสายอาชีวศึกษาขาดผู้ชำนาญพิเศษวิชาเฉพาะเช่นด้านวิทยาศาสตร์การเกษตรป่าไม้ปศุสัตว์เรือเดินทะเลสายการบินและคอมพิวเตอร์เทคโนโลยี

ส่วนใหญ่ประชาชนยังมองว่าการรับราชการเป็นงานที่มีเกียรติดังนั้นการเรียนในระดับอาชีวศึกษาเพื่อเน้นเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการจึงมีจำนวนน้อย

การทดสอบความรู้ด้วยข้อสอบกลางของส่วนกลางไม่สามารถวัดความรู้ความเข้าใจได้จริงหลายคนทดสอบผ่านเพราะมีการกวดวิชาเพื่อมาทดสอบแต่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการจริงโดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และส่งผลต่อการเรียนรู้ในระดับการศึกษาต่อไปจึงควรมีการปรับปรุงการทดสอบแบบต่อเนื่อง School - Based Assessment

2.3 บทสรุป

ประเทศบรูไนเป็นประเทศเดียวที่ยังมีการปกครองภายใต้ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นทั้งประมุขของประเทศและด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของสมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญ์ฮัสซานัลโบลเกียห์มูฮัมมัดซัดดินวัตเดาเลาะห์ที่จะเตรียมประเทศและพัฒนาประชากรสู่ประเทศที่ไม่พึ่งพาน้ำมันและเป็นประชากรที่มีคุณภาพพร้อมในการแข่งขันกับสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญหลักในการพัฒนาประชากรโดยกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการศึกษาทุกระดับทั่วประเทศได้ขานรับแผนชาติโดยออกแผนการศึกษาแห่งชาติระบบใหม่ชื่อว่า National Education System for Twenty-First century ซึ่งยังคงเน้นที่จะให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกระดับอย่างครอบคลุมตามรัฐธรรมนูญการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีภายใต้ระบบ 1-6-3-2-2 รัฐให้การศึกษาฟรีแก่เด็กสัญชาติบรูไนตั้งแต่ก่อนประถมวัยจนถึงระดับมหาวิทยาลัยภายใต้ระบบการศึกษาใหม่นี้มีการปรับลดการสอบวัดผลด้วยข้อสอบกลางไปใช้การทดสอบแบบ School Based system มีการกระจายอำนาจการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการสู่โรงเรียนท้องถิ่นแบบ Delegate งานเป็นเรื่อยๆโดยใช้ระบบ

School zoning และ school Cluster กับโรงเรียนในระดับประถมและมัธยมศึกษาตามลำดับและนำเอาหน่วยงานท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในการแบ่งปันความรู้ Best Practice ปรับการเรียนการสอน กิจกรรมการศึกษาต่างๆ ให้แก่โรงเรียนท้องถิ่นให้มีความสำคัญกับการศึกษาระดับอาชีวและเทคนิคและ ICT เพื่อผลิตประชากรตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงของตลาดการค้าและให้อัตราการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาสูงขึ้นให้มีความรู้ในเรื่องภาษาอิสลามภาษาอังกฤษวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์แต่ยังคงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และปฏิบัติศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีของอิสลามนโยบายการศึกษาต่างๆ ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักของแผนการศึกษาและแผนชาติโดยมีการกำหนดตัววัดผล KPI อย่างชัดเจนมีการติดตามผลและรายงานผลอย่างกว้างขวางมีประสิทธิภาพจึงเป็นประเทศหนึ่งที่ควรศึกษาและนำ best practice มาปรับใช้กับการศึกษาของไทย

3. ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

3.1 จุดเด่นของการบริหารจัดการสถานศึกษา

นโยบายในปัจจุบันของกรมศึกษาธิการคืออำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประกอบไปด้วยหน้าที่การอำนวยความสะดวกและทำความเข้าใจที่ตรงกันในการปรับปรุงการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานโยบายได้ให้ผู้บริหารมีหน้าที่ในการจัดการเงินกองทุนในการดูแลรักษาโรงเรียนและการใช้จ่ายในการปฏิบัติการอื่นๆ เช่นการเพิ่มเงินกองทุนสำหรับโรงเรียนเพื่อครอบครัวของครูผู้สอนและสมาคมชุมชนในการออกแบบพัฒนาโรงเรียนของเขาและเธอเพื่อการพัฒนาโครงการในความร่วมมือระหว่างครอบครัวและผู้นำชุมชนเป็นการปฏิสัมพันธ์จากการเลือกรับสมัครและส่งเสริมจากคณะครูเพื่อร่วมวางแผนและพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรจากการใช้หลักสูตรแห่งชาติเป็นกรอบการกระจายอำนาจของระบบการศึกษาในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์นั้นเป็นการส่งต่ออำนาจในการตัดสินใจไปสู่ระดับโรงเรียนเพื่อการพัฒนาที่คล่องตัวและสอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน

โครงการ K to 12 ของกรมศึกษาธิการซึ่งจำเป็นมากในการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการของกรมศึกษาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับสูงและคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ก่อนที่จะมีการเริ่มโครงการ K to 12 สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นเพียงประเทศเล็กๆ ที่มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 ปี 6 ปีในระดับประถมศึกษาและอีก 4 ปีในระดับมัธยมศึกษาด้วยระยะเวลาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สั้นนี้เป็นการยากที่สาธารณรัฐฟิลิปปินส์จะแข่งขันกับประเทศอย่างญี่ปุ่นและเกาหลีดังนั้นโครงการ K to 12 จึงเป็นการศึกษาภาคบังคับที่กำลังดำเนินการใช้ในโรงเรียนนาร่องที่มีความพร้อมและยังเป็นการเพิ่มเวลาให้กับเรียนวิชาพื้นฐานในบางวิชาสำคัญเช่นคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์เพราะถ้าเป็นระบบการศึกษาแบบเก่าจะทำให้การเรียนในวิชาดังกล่าวเป็นแบบรีบร้อนทำให้ผู้เรียนขาดพื้นฐานที่ดี

โครงการ K to 12 จะช่วยเพิ่มผู้ที่จบการศึกษาเตรียมความพร้อมให้เรียนต่อในระดับวิทยาลัยและโครงการนี้ยังถูกคาดหวังว่าจะช่วยทำให้ภาพของอาชีพของผู้ที่จะจบการศึกษาซึ่งจะช่วยลดอัตราการออกกลางคันจากการศึกษาและเพิ่มโอกาสให้ผู้สำเร็จจากหลักสูตรต้นเลื่อมมากขึ้น

3.2 จุดด้อยในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงการ K to 12 เพิ่งจะเริ่มนำมาใช้ทำให้ยังมีสิ่งท้าทายอยู่อีกมากซึ่งจำเป็นต้องใช้ความพยายามในการพิจารณาหลายประการถ้าทุกฝ่ายมีความตั้งใจจริงที่จะปรับปรุงระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์โดยระยะเวลาและทรัพยากรในเรื่องการศึกษาด้วยความคาดหวังที่ว่าระบบการศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์จะสามารถแข่งขันในเวทีระดับโลกได้

กรมศึกษาธิการประเทศฟิลิปปินส์ (Department of Education of the Philippines - DepEd) เป็นผู้ดูแลการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยมีนักเรียน 23 ล้านคนและครูอาจารย์ 490,000 คนอยู่ในสังกัดแต่กรมศึกษาธิการยังประสบปัญหาจากการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอจากรัฐบาลอย่างยั่งยืนการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานด้านการศึกษาเป็นตัวอย่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอรวมผลตอบแทนครูก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความแคลนโรงเรียนห้องเรียนและครูของระบบการศึกษาในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่ยังรอการระดมทุนอยู่

SBM ถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการบูรณาการในการที่จะได้รับปัจจัยการสนับสนุนโครงการในระดับโรงเรียนและการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำครูและบุคลากรในโรงเรียนมีการทำงานร่วมกันระหว่างกับครูผู้นำชุมชนและผู้ปกครองอย่างไรก็ตามผู้นำในระดับโรงเรียนโดยทั่วไปจะขาดทักษะและความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ใหม่ของพวกเขาและเจ้าหน้าที่การศึกษาในโรงเรียนไม่ได้รับการฝึกอบรมในการจัดการและการบริหารการเงินที่ถูกต้องและภาวะผู้นำในการจัดการเรียนการสอนการแทรกแซงทางการเมืองท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกู้ยืมเงินคือปัญหาหลักสำหรับประเทศฟิลิปปินส์ในทางปฏิบัติรูปแบบการกระจายอำนาจไม่สามารถนำแบบจำลองของประเทศอื่น ๆ มาปฏิบัติได้เหมือนกันหมดขึ้นอยู่กับบริบทของประเทศนั้นๆและบทเรียนจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติจะสามารถใช้เป็นข้อมูลในการประเมินเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อระบบการศึกษาต่อไป

3.3 ประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทย

สำหรับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นประเทศซึ่งมีอะไรต่อมิอะไรหลายอย่างคล้ายประเทศไทยอาทิรูปร่างหน้าตาความหลากหลายทางชาติพันธุ์ศาสนาและมีปัญหาการแบ่งแยกดินแดนเหมือนกับประเทศไทยความยากจนของประชาชนปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากในบางพื้นที่ ฯลฯ การรวมพลังกันต่อสู้ของชาวฟิลิปปินส์ทำให้พวกเขาผ่านพ้นวิกฤตการณ์มาหลายต่อหลายครั้งแต่ “เกิดอะไรขึ้นกับประเทศที่ทำท่าว่าจะไปได้ไกลกว่าประเทศอื่นใดในอาเซียนนี้เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่เมื่อเวลาผ่านไปประเทศนี้กลับกลายเป็นประเทศที่มีโครงสร้างผู้กร่อนรอวันพังครืนหากยังไม่มีใครริบมาจัดการซ่อมแซมให้ถึงขั้นโครงสร้าง” คำถามนี้ชวนให้ผู้วิจัยสงสัยหลังจากได้ศึกษาวิเคราะห์บริบทเกี่ยวกับการจัดการการศึกษาของประเทศนี้ท้ายที่สุดก็พบว่าคำตอบคือ “การคอร์รัปชัน” เป็นตัวการความล้มเหลวในการปกครองการพัฒนาและก่อให้เกิดการผู้กร่อนจนถึงโครงสร้างของประเทศนี้ซึ่งผู้ที่คอร์รัปชันนั้นก็มิใช่ใครอื่นแต่เป็นนักการเมืองคนสำคัญของประเทศนั่นเองคนที่ครั้งหนึ่งประชาชนมอบความไว้วางใจเชื่อใจและเชื่อมั่นให้ในมือแต่พวกเขากลับไม่สนใจใยดีแทนที่จะทำหน้าที่เพื่อประชาชนกลับเข้ามาโกงโกงกินอย่างไม่มีที่สิ้นสุดและคงเหมือนกับทรราชทุกแห่งในโลกนี้พวกเขาพยายามกลับผิดให้เป็นถูกทำให้การกระทำของตนเองชอบธรรมด้วยวิธีการต่างๆแม้ว่าจะมี

อำนาจล้นเหลืออย่างไรก็ตามพลังประชาชนก็สามารถรวมกันโค่นนักการเมืองโกงกินเหล่านั้นลงได้ไม่ว่าคนผู้นั้นจะมีข้ออ้างที่สวยหรูอย่างไรก็ตามมาอ้างการคอร์รัปชันของตนนอกจากพลังประชาชนฟิลิปปินส์ยังมีประธานาธิบดีหญิงมาแล้ว 2 คนซึ่งขึ้นมาหลังจากโค่นล้มประธานาธิบดีชายที่คอร์รัปชันโดยพลังประชาชนทั้งสิ้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าเหตุใดชาวฟิลิปปินส์จึงยอมรับผู้หญิงขึ้นมาเป็นประธานาธิบดีแน่นอนว่าแตกต่างกันเหลือเกินจากการที่ประเทศไทยได้นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกการขึ้นสู่อำนาจของผู้หญิงสองคนนี้แตกต่างกันแม้นางอาคิโนจะประสบผลสมทางการเมืองนับครั้งไม่ถ้วนแต่เธอก็ลงจากตำแหน่งอย่างสง่างามในขณะที่นางอาร์โรโยกลับถูกกล่าวหาว่าโกงเลือกตั้งและเป็นยุคแห่งการคอร์รัปชันอย่างมหาศาลอันที่จริงประธานาธิบดีคนปัจจุบันของฟิลิปปินส์คือนายเบนิกโนซีเมยอนโกฮวงโกอาคิโนหรือนายนอยอาคิโนกล่าวหานางอาร์โรโยด้วยข้อหาโกงเลือกตั้งมายาวนานมากแต่ก็ยังทำอะไรเธอไม่ได้จนกระทั่งเมื่อปลายปีที่ผ่านมามีเหตุประท้วงประธานาธิบดีหญิงคนที่ 2 ในประวัติศาสตร์ถูกจับในข้อหาโกงเลือกตั้งส่วนสามีของเธอถูกจับเมื่อต้นปีถัดมาในข้อหาคอร์รัปชันสินบนก่อนโตจากบริษัทโทรคมนาคมสัญชาติจีนเรื่องนี้ยังไม่จบยังต้องติดตามกันต่อไปด้วยสาเหตุการคอร์รัปชันจากนักการเมืองคนสำคัญจึงทำให้สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ประเทศซึ่งนำระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกามาใช้แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจากบทเรียนของฟิลิปปินส์ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองความขัดแย้งทางความคิดในประเทศไทยที่มีชนวนเหตุมาจากปัญหาการคอร์รัปชันที่กลุ่มต่อต้านเรียกว่า ,ระบอบทักษิณประชาชนไทยควรตระหนักและเห็นถึงอุทาหรณ์จากกรณีศึกษาจากฟิลิปปินส์ร่วมกันต่อต้านและยุติการคอร์รัปชันการโกงบ้านเมืองและโกงประชาชนในทุกๆทางประชาชนต้องไม่แตกแยกและรู้ถึงพลังของตนเองว่าพลังประชาชนมีมากมายเพียงใดหากรวมตัวกันเพื่อสร้างสิ่งที่ถูกต้องให้แก่สังคมและคนรุ่นหลัง

3.4 สรุป

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เนื่องจากมีหลักสูตรการศึกษาอันทันสมัยแบบเดียวกับสหรัฐอเมริกาในระบบการศึกษาในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์นั้นเป็นแบบในระบบและนอกระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นฟรีและเป็นการศึกษาภาคบังคับส่วนการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจะฟรีค่าเล่าเรียนเฉพาะในโรงเรียนของรัฐแต่ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับโดยมีเป้าหมายการให้การศึกษาแก่ทุกคน (Education for all) ปลูกฝังเรื่องของความรักชาติและเชื้อชาติความเป็นมนุษยชาติเคารพในสิทธิเสรีภาพจิตสาธารณะเคารพสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองยึดมั่นในคุณธรรมจารีตและมีวินัยในตนเองกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์เร่งพัฒนาแรงงานวิชาชีพขั้นสูงด้านการกระจายอำนาจบริหารการศึกษา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ใช้รูปแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นการส่งต่ออำนาจในการตัดสินใจไปสู่ระดับโรงเรียนเพื่อการพัฒนาที่คล่องตัวและสอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียนโดยรัฐจัดสรรงบประมาณจำนวนมากและการสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศเพื่อการจัดหาทรัพยากรเพียงพอที่จะขจัดช่องว่างของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและเร่งพัฒนาครูและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยทั้งหมดนี้เกิดจากความตระหนักของผู้นำและฝ่ายบริหารอีกทั้งกรมศึกษาธิการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่เห็นตรงกันว่าการศึกษาคือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนที่สุดดังวลีของกรมศึกษาธิการที่ว่า “GO! Education”

5. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

5.1 จุดเด่นของการบริหารจัดการสถานศึกษา

การกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปีในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าจึงทำให้รัฐใช้งบประมาณร้อยละ 20 จากงบประมาณจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เต็มที่

การจัดหลักสูตรทางวิชาการควบคู่ไปกับศาสนาตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา

การจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาออกเป็น 2 ระดับคือระดับกระทรวงและระดับสถานศึกษาแต่ให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลสถานศึกษา

ประชาชนมีส่วนร่วมทางการศึกษาอย่างชัดเจนประชาชนชุมชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งจะเห็นชัดเจนถ้าชุมชนไหนมีความสนใจในการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาสถานศึกษานั้นจะมีประสิทธิภาพอย่างเห็นได้ชัด

มีระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผลจากภายในกระทรวงศึกษาแห่งชาติและวัฒนธรรม

5.2 จุดด้อยในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จะเห็นว่าจุดเด่นของประเทศอินโดนีเซียนั้นอาจจะน้อยเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนหลายประเทศเนื่องจากมีข้อจำกัดดังนี้

สภาพภูมิประเทศที่เป็นหมู่เกาะจำนวนมากทำให้เกิดความห่างไกลกันและความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมจึงเป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารกันทั้งนี้ถึงแม้รัฐบาลจะกำหนดให้ใช้ภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียเป็นภาษาประจำชาติแต่ประชาชนก็ต้องมาหัดเรียนรู้ใหม่ก็เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆของหลักสูตร

มีประชากรเป็นอันดับ 5 ของโลกจึงต้องใช้งบประมาณมากในการจัดการศึกษาให้ทั่วถึงทุกคน

ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนกับสถานศึกษาเมื่อเทียบกับอัตราเฉลี่ยยังไม่ถึงร้อยละ 50

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ยากจนจึงส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพราะต่างสนใจที่การหาเลี้ยงชีพมากกว่าการศึกษา

5.3 สรุป

การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารเป็น 4 ฝ่ายคือการบริหารงานวิชาการการบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลการบริหารงานทั่วไปเนื้อหาของหลักสูตรเน้นเนื้อหาทางศาสนาควบคู่ไปกับสาระอื่นๆในการเรียนงบประมาณทางการศึกษาภาครัฐจะอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกเหนือการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นเอกชนและชุมชนจะดูแลส่วนการจ้างครูองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลในส่วนการจ้างงานครูรัฐควบคุมมาตรฐานของครูการบริหารงานทั่วไปโรงเรียนจะร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษาโดยบริบทของประเทศอินโดนีเซียมีภูมิศาสตร์ที่อยู่ห่างกันจึงทำให้การจัดการการศึกษาแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเหมาะกับบริบทของประเทศมากกว่าการจัดการศึกษาที่รัฐดูแลทุกเรื่องแต่เนื่องจากจำนวนประชากรของประเทศมีเป็น

อันดับ 5 ของโลกและยังมีความยากจนอยู่ในบางพื้นที่ดังนั้นการศึกษาจึงยังอยู่ในช่วงปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

6. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ระบบการจัดการศึกษาของเวียดนามเป็นการจัดการศึกษาที่อาศัยกฎหมายการศึกษาที่เรียกว่า Education Law 2005 โดยแบ่งเป็น 4 ระดับชั้นคือ 1) การศึกษาก่อนประถมศึกษา 2) การศึกษาทั่วไป (การประถมศึกษา(การศึกษาภาคบังคับ) และมีมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย) 3) การศึกษาทางด้านวิชาชีพและ 4) การศึกษาระดับอุดมศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบการศึกษาของสาธารณรัฐเวียดนามกับการศึกษาของประเทศไทยจะมีลักษณะภาพรวมที่คล้ายคลึงกันแต่ในความคล้ายคลึงกันก็มีความแตกต่างกันอยู่ด้วยกล่าวคือ 1) เวียดนามจะมีการปกครองในระบอบสังคมนิยมแต่ของไทยจะปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข 2) ระบบเศรษฐกิจและสังคมมีความคล้ายคลึงกันเช่นระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ทั้งไทยและเวียดนามพัฒนาประเทศเพื่อความเท่าเทียมกันเริ่มจากในสังคมเกษตรกรรมอุตสาหกรรมและสังคมยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ตามกรอบการพัฒนาของชาติตะวันตกเหมือนกันและมีวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานจากจีนโดยของไทยมีเทศกาลสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่และของเวียดนามที่เทศกาลเต๋รีดเป็นวันขึ้นปีใหม่บางวัฒนธรรมมีการสืบทอดมาและประยุกต์ใช้แตกต่างกันจากเวียดนามเช่นการแต่งกายเป็นต้น 3) การศึกษาของเวียดนามมีกฎหมายการศึกษาเหมือนกับของไทยที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นกฎหมายการศึกษาเช่นเดียวกันแต่แตกต่างกันในการบังคับใช้สำหรับการศึกษาภาคบังคับของไทยจำนวน 9 ปีการศึกษาและเรียนฟรี 12 ปีการศึกษาแต่ของเวียดนามการศึกษาภาคบังคับ 5 ปีการศึกษาเฉพาะระดับประถมศึกษา 4) การกระจายอำนาจการศึกษาของไทยมีกฎหมายและแผนรองรับการกระจายอำนาจการศึกษาอย่างเต็มรูปแบบแต่ของเวียดนามยังไม่มีการกระจายอำนาจเต็มรูปแบบเพราะเป็นการปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมยังคงมีตัวแทนพรรคคอมมิวนิสต์เข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการระดับต่างๆเพื่อสร้างความศรัทธาในระบบสังคมนิยมและถึงแม้จะมีคณะกรรมการระดับจังหวัดอำเภอและสถานศึกษาที่เป็นรูปแบบการกระจายอำนาจตามสากลแต่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินการบริหารบุคคลและการจัดหาทรัพยากรต่างๆยังต้องมีการเจรจาต่อรองกับตัวแทนพรรคจากส่วนกลางในระดับกระทรวงอยู่เพื่อขอรับการสนับสนุนจึงยังไม่เป็นการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงและ 5) การเปิดโอกาสให้กับชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลเข้าถึงการศึกษายังจำกัดอยู่มากและมีอัตราส่วนผู้ที่ไม่รู้หนังสืออยู่ในระดับที่สูงกว่าประเทศไทยในขณะที่ประเทศไทยเปิดโอกาสให้กับคนทุกคนเข้าถึงการศึกษาและมีการจัดหางบประมาณสนับสนุนสำหรับผู้ต้องการเรียนต่อในระดับสูงขึ้นเช่น กยศ. หรือกรอ. เป็นต้นแต่สำหรับเวียดนามจะมีทุนสนับสนุนให้กับผู้ที่มีความสามารถพิเศษจริงบางด้านเท่านั้นเช่นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

7. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

7.1 จุดเด่นของการบริหารจัดการสถานศึกษา

ให้ความสำคัญกับครูว่าเป็นบุคคลที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนทำให้รัฐบาลมีโครงการต่างๆในการยกระดับและพัฒนาประสิทธิภาพของครูเกิดขึ้นมากมายมีการให้

ทุนการศึกษาต่อการขึ้นเงินเดือนให้กับครูรวมทั้งมีการจัดอบรมการติดตามการประเมินครูผู้สอน เพื่อให้ครูเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพที่สุด

การเข้าเรียนมีการเปิดเรียนในเดือนมิถุนายนและปิดภาคเรียนในเดือนมีนาคมในปีถัดไปเด็กที่มีอายุ 5 ขวบจะต้องเข้าโรงเรียนประถมซึ่งเป็นระยะเวลา 5 ปีที่เด็กจะเรียนในระดับประถมตามด้วยการศึกษาระดับมัธยมเป็นเวลา 4 ปีและอีก 2 ปีสำหรับการศึกษาระดับมัธยมปลายโดยรวมแล้วรัฐมีการจัดการให้มีการศึกษาทุกๆไปในเวลา 11 ปีซึ่งต่างจากประเทศอื่นๆ 1 ปี

มีสมาคมครูผู้ปกครองซึ่งมีบทบาทมากในการช่วยเหลือและอุดหนุนการศึกษาโดยโรงเรียนรัฐบาลทุกโรงเรียนจะมีสมาคมครูผู้ปกครองเป็นผู้จัดหาเงินทุนให้กับโรงเรียน

7.2 จุดด้อยในการบริหารจัดการสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนของเมียนมาร์ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการเน้นครูเป็นศูนย์กลาง (teacher-centered approach) แทนการใช้นักเรียนเป็นสำคัญหรือศูนย์กลาง (student-centered) ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะการคิดรวบยอดยิ่งไปกว่านั้นระบบการประเมินความรู้ของนักเรียนโดยให้นักเรียนบอกเล่าถึงสิ่งที่ได้ท่องจำจนขึ้นใจทำให้นักเรียนยิ่งชอบในการเรียนแบบท่องจำมากยิ่งขึ้นและด้วยเหตุที่หลักสูตรการเรียนบางอย่างมิได้สะท้อนให้เห็นว่าสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการประกอบวิชาชีพทำให้บัณฑิตที่จบออกมาไม่มีความชำนาญเฉพาะทางที่จำเป็นจะต้องใช้ในสถานที่ทำงาน

ครูส่วนใหญ่ขาดความเข้าใจในนโยบายการศึกษาของประเทศและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจึงเป็นเรื่องยากที่จะกำหนดมาตรฐานทางวิชาชีพสำหรับครูและแผนงานในการพัฒนาวิชาชีพครูต่อไป

7.3 สรุป

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆในกลุ่มอาเซียนแล้วการที่นักเรียนอายุเข้าเรียนตอน 5 ขวบถือว่าอายุน้อยกว่าประเทศอื่นๆ (ทั่วไปจะเข้าเรียน 6-7 ปี) นอกจากนี้จำนวนปีที่เข้าเรียนในโรงเรียนจากประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นเวลา 11 ปีและน้อยกว่าประเทศอื่นไป 1 ปี (อายุ 5 ขวบในชั้นประถม 1)

ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องตรวจสอบกันว่าจริงหรือเปล่าที่หลักสูตรการสอนในประเทศเมียนมาร์จะเทียบเท่ากับประเทศอื่นได้โดยการวิเคราะห์ถึงบทเรียนในหลักสูตรของชั้นประถมและมัธยมทั้งหมดและนโยบายการศึกษาสำหรับการศึกษาในระดับปฐมวัยมีความแตกต่างกันระหว่างกระทรวงต่างๆขณะที่กระทรวงสังคมสงเคราะห์เน้นที่การศึกษาระดับอนุบาลอย่างเช่นการเรียนรู้ด้านความรู้สึกรับรู้ทางกระทรวงศึกษาธิการเมียนมาร์ได้มุ่งไปที่เรื่องการเตรียมการการเรียนรู้อันจำเป็นสำหรับพวกชั้นประถมศึกษาด้านนโยบายเองจำเป็นต้องมีการรวบรวมให้เป็นหนึ่งเดียวในระหว่างกระทรวงที่เกี่ยวข้องในเรื่องการศึกษาเพื่อที่จะจัดให้มีหรือขยายส่วนการศึกษาเพื่อที่จะจัดให้มีหรือขยายส่วนการศึกษาเตรียมพร้อมประถมให้กับนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือก

ครูใหญ่ของโรงเรียนไม่มีอำนาจบริหารจัดการได้เต็มที่ในโรงเรียนประถมและมัธยมดังนั้นดูเหมือนจะเป็นเรื่องยากที่จะจัดการโรงเรียนทั้งฝ่ายประถมและมัธยมเข้มแข็งได้ นอกจากนี้การตรวจตราโรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอแต่ควรจะเน้นไปให้มากในเรื่องของการปรับปรุงคุณภาพในการสอน

7.3.1 ส่วนการสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีประเด็นดังต่อไปนี้

ตามแบบอย่างที่ใช้ในการสอบระดับที่ผ่านการสอบจะถูกจัดให้อยู่ในระดับเดียวกับที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยดังนั้นการเรียนจบและอัตรานักเรียนระดับมัธยมปลายที่เรียนจบจึงมีอัตราต่ำ

อัตราที่นักเรียนผ่านการสอบแตกต่างกันมากเป็นเพราะวิชาที่พวกเขาเลือกเรียนนักเรียนจะไม่สนใจเลือกวิชาที่ยากๆซึ่งจะทำให้พวกเขาสอบผ่านยาก

เรื่องครูเป็นเรื่องยากที่จะแต่งตั้งครูที่มีคุณภาพไปอยู่ในพื้นที่ชายแดนหรือที่ห่างไกลเพราะว่าครูไม่ใส่ใจจะไปทำงานในตำแหน่งที่หนักๆเหล่านั้น

8. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

8.1 จุดเด่นของการบริหารจัดการสถานศึกษา

ส.ป.ป.ลาวได้ยกระดับฐานะของประเทศให้พ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาโดยรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางและคงที่เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศกำหนดวิสัยทัศน์ พ.ศ. 2563 ทางการศึกษาซึ่งมีจุดเน้นคือการจัดให้มีการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงในระดับประถมศึกษาโดยยังคงให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับโอกาสในการสมัครเข้ารับการศึกษาในลักษณะที่สนองต่อต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศนอกจากนั้นยังพยายามขจัดความไม่รู้หนังสือให้หมดโดยสิ้นเชิงเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตอีกทั้งขยายการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในลักษณะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมีการฝึกอบรมแรงงานฝีมือช่างเทคนิควิชาชีพและปัญญาชนให้มีความสามารถในการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อตอบสนองความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมมีการยกระดับการศึกษาชาติให้ใกล้เคียงมาตรฐานสากลให้การศึกษายเป็นแกนสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยมีฐานแนวคิดที่ว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้พร้อมด้วยความรู้ความสามารถที่เหมาะสมต่อการอำนวยให้ประเทศก้าวพ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนา ส.ป.ป.ลาวเห็นถึงความจำเป็นของทุนมนุษย์ที่มีทักษะพร้อมด้านคณิตศาสตร์ความสามารถในการอ่านและการสื่อสารการเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ด้วยอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยส่งเสริมให้สังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

8.2 จุดด้อยของการบริหารจัดการสถานศึกษา

สภาพหลังการเมืองเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมนิยมคอมมิวนิสต์เนื่องจากลาวเป็นประเทศเล็กไม่สามารถพึ่งตนเองได้จึงขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือจากต่างประเทศเป็นหลักเนื่องจากระดับในการอ่านออกเขียนได้และการศึกษายังต่ำอยู่ทำให้การตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารอีกทั้งประชากรส่วนใหญ่อยู่ในชนบทห่างไกลการจัดหาบริการทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปด้วยความยากลำบาก ส.ป.ป.ลาวยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านนี้ นอกจากต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติทั้งความแห้งแล้งในภาคเหนือน้ำท่วมในภาคกลางและภาคใต้ รัฐบาลยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและแหล่งเงินทุนในการพัฒนาประเทศและยังคงมีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐานทั้งในด้านการศึกษาและสาธารณสุข

8.3 บทสรุป

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือกระทรวงศึกษาธิการและกีฬาทำหน้าที่ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาภายในปี 2015 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนการสอนควบคู่ไปกับการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงเรียนนอกจากนี้ยังพิจารณาเพิ่มรายได้ให้แก่ครูผู้สอนในชนบทเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนรวมถึงการสร้างโรงเรียนใหม่เพื่อขยายการศึกษาไปสู่พื้นที่ห่างไกลมากขึ้นอีกทั้งยังมีการพิจารณาปรับโครงสร้างการศึกษาขั้นสูงด้วยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นและเตรียมสร้างบัณฑิตที่จบการศึกษาให้มีคุณสมบัติตามที่ภาครัฐและเอกชนต้องการถึงแม้ ส.ป.ปลาวจะมีระดับการพัฒนาต่างจากสมาชิกอาเซียนอีก 6 ประเทศแต่ก็ได้แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและการศึกษาซึ่งความพยายามที่จะพัฒนาด้านการศึกษาเป็นสิ่งที่น่ายกย่องและสมควรเป็นแบบอย่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยซึ่งถึงแม้จะมีระบบการศึกษาที่พัฒนามากกว่าแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของไทยยังเป็นรองประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ดังนั้นประเทศไทยโดยผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาทุกภาคส่วนต้องหันมาร่วมมือช่วยกันหาวิธีการที่จะแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยซึ่งตกต่ำลงทุกปีให้มีโอกาสเท่าเทียมประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน

9. ประเทศไทย

9.1 จุดแข็ง

ระบบการศึกษาของไทยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายเดียวกันทำให้การบริหารจัดการและการมุ่งสู่เป้าหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว มีหลักสูตรที่ผลิตบุคลากรทางการศึกษา ที่มีคุณภาพสามารถสร้างความพึงพอใจแก่นายจ้าง

หลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติการ และเสริมสร้างประสบการณ์จริง ทำให้หลักสูตรเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับนักศึกษาหรือทุนการศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เป็นการส่งเสริม พัฒนา ปลุกฝังจิตสำนึกให้กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาได้รับการยอมรับจากนายจ้าง

มีการส่งเสริมให้คณาจารย์จัดทำงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งงานวิจัยเต็มรูปแบบและวิจัยเอกสารเพื่อตอบสนองพันธกิจของระบบการศึกษาไทย

มีโครงการความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือต่อสังคมด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมโดย มีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน

มีการกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการเพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานรวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่และขอบข่ายงานชัดเจนทำให้การบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว

9.2 จุดอ่อน

ปัญหาครูอาจารย์ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของไทยส่วนใหญ่ ยังขาดความเข้าใจว่า การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงนั้นหมายถึงการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่อย่างถึงรากถึงโคน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นและแตกต่างไปจากเดิม เช่น การเปลี่ยนแปลงวิถีคิด วิถีทำงานของผู้บริหารการศึกษาและครูอาจารย์ เปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ปัญหาการขาดภาวะผู้นำที่ตระหนักถึงรากเหง้าและความสำคัญของปัญหา การปฏิรูป การศึกษา มองปัญหาเรื่องการศึกษาอย่างเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นในสังคมแบบเป็นระบบองค์รวม

ปัญหาระบบคัดเลือก การบริหารและการให้ความสำคัญต่อความชอบครูอาจารย์ ผู้บริหารและ บุคลากรทางการศึกษา อยู่ภายใต้ระบบราชการแบบรวมศูนย์กลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการปฏิรูปทางการศึกษา

ปัญหาด้านประสิทธิภาพการใช้งบประมาณการศึกษาในแง่คุณภาพของผู้จบการศึกษา ทุกระดับต่ำกว่าหลายประเทศ ทั้งๆที่การจัดสรรงบประมาณการศึกษาของรัฐบาล คิดเป็นสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ หรืองบประมาณประจำปีทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ

ปัญหาระบบการประเมินผลและการสอบแข่งขันเพื่อรับการคัดเลือกเรียนต่อใน มหาวิทยาลัย รวมทั้งการศึกษาระดับอื่นๆด้วย ยังเป็นการสอบแบบปรนัย เพื่อวัดความสามารถในการจดจำข้อมูล ทำให้ขัดแย้งกับแนวคิดปฏิรูปการเรียนรู้แบบใหม่ที่เสนอว่า ควรให้ผู้เรียนได้หัดคิดวิเคราะห์เป็น(แหล่งที่มา:<http://phatrasamon.blogspot.com/2009/10/15.html>)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

1. ประเด็นสำคัญจากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาสายอาชีพในต่างประเทศได้ดังนี้

1.1 ประเทศไต้หวันและออสเตรเลีย

มีแนวนโยบายที่ค่อนข้างชัดเจนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาสายอาชีพ (อาชีวศึกษา) ในมิติของการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และทำความเข้าใจทั้งในการเรียนสายสามัญและสายอาชีพ โดยไต้หวันได้ส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาในรูปแบบ Comprehensive High School ส่วนออสเตรเลียได้ส่งเสริมในลักษณะ VTE in School การดำเนินงานอย่างจริงจังในทั้ง 2 ประเทศนี้ ส่งผลทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบตนเองเร็วขึ้นและสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่าจะเลือกเรียนแบบใดโดยขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัวของผู้เรียนนอกจากนั้นผู้ที่เลือกเรียนทั้งสองรูปแบบก็มีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งนี้การส่งเสริมในลักษณะเช่นนี้ จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองปฏิบัติฝึกอาชีพที่ตนเองสนใจด้วย มิใช่เป็นเพียงแต่ถ่ายทอดโดยทางทฤษฎีเท่านั้น

1.2 ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) และออสเตรเลีย

มีแนวทางที่คล้ายคลึงกันในเรื่องการสร้างเกณฑ์มาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาสายอาชีพ กล่าวคือ ประเทศออสเตรเลียได้มีการออกแบบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติออสเตรเลีย (AQF) ซึ่งแบ่งระดับคุณวุฒิออกเป็น 8 ระดับ เป็นกรอบควบคุม และกรอบคุณวุฒิคุณภาพการฝึกอบรม (AQTF) ซึ่งเป็นบรรทัดฐานให้แก่องค์กรฝึกอบรมที่ได้รับการรับรอง (RTO) นำไปใช้ฝึกอบรมที่จะส่งผลต่อคุณภาพของแรงงานและทักษะฝีมือแรงงานที่ดีขึ้นทั้งยังสามารถใช้เป็นบันไดก้าวต่อไปในการศึกษาต่อในระดับสูง รวมทั้งการได้รับอัตราค่าจ้างที่สูงขึ้นอีกด้วยสำหรับประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป (EU) นั้น ได้กำหนดให้มีเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพกลางระหว่างประเทศ โดยเน้นทางด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศได้อย่างอิสระและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งบทบาทจากทั้งสองประเทศนี้แสดงให้เห็นว่าการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางและมีการนำไปใช้อย่างจริงจังก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา นอกจากนี้ (EU) น่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนทั้งในด้านการจัดการศึกษาและการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศซึ่งหลังจากที่มีการเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศในอาเซียนก็จะมี การเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีทักษะวิชาชีพมากขึ้น ดังนั้นแนวนโยบายและเกณฑ์ความร่วมมือต่างๆ ตลอดจนคุณวุฒิวิชาชีพที่เหล่าประเทศสมาชิกร่วมกันสร้างขึ้นและเป็นที่ยอมรับในหมู่สมาชิก น่าจะเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจและทราบว่าในอนาคตอันใกล้ตลาดแรงงานจะขยาย

กว้างขึ้น ผู้เรียนและลูกจ้างสามารถเปลี่ยนงานและเคลื่อนย้ายออกไปทำงานจากประเทศหนึ่งสู่ประเทศหนึ่งได้

1.3 ประเทศไต้หวัน จีน และสิงคโปร์

มีการดำเนินนโยบายการส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพ (อาชีวศึกษา) ในการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสายอาชีพ โดยไต้หวันได้ให้ภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรใหม่ทั้งหมดโดยยึดหลักของการเปลี่ยนแปลงความต้องการของอุตสาหกรรมและสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้หลักสูตรจะถูกแบ่งให้เห็นภาพชัดเจนว่ามีวิชาทางด้านวิชาการและด้านอาชีพเช่นเดียวกับจีนที่ได้ให้การสนับสนุนให้บริษัทใหญ่ๆ จัดการอาชีวศึกษาโดยเปิดโรงเรียนของตนเองและพยายามเพิ่มแรงจูงใจให้ผู้จบการศึกษามีทักษะในการทำงานและมีรายได้ที่น่าพอใจ สำหรับสิงคโปร์ได้ยกระดับความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม โดยการชักชวนภาคอุตสาหกรรมเข้ามาช่วยเหลือและเข้ามารับประโยชน์จากการจัดอาชีวศึกษา การดำเนินการในช่วงแรกได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศแบบรัฐกับรัฐต่อมาก็ได้ถ่ายทอดประสบการณ์การพัฒนาต่อไปให้แก่สถาบันเทคนิคศึกษา (ITE) ซึ่งความช่วยเหลือจากต่างประเทศและภาคอุตสาหกรรมเอกชนมีส่วนในการสนับสนุนระบบการศึกษาสายอาชีพของสิงคโปร์ให้เกิดความเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบันนอกจากนั้น สิงคโปร์ยังมีเป้าหมายที่จะพัฒนาหลักสูตรร่วมกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ทั้งยังมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นต้นแบบระดับโลกสำหรับการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาอีกด้วย

1.4 ประเทศสิงคโปร์และจีน

มีแนวทางการส่งเสริมที่คล้ายคลึงกันในเรื่องการสร้างภาพลักษณ์และการลงทุนเม็ดเงินในการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ (อาชีวศึกษา) กล่าวคือสิงคโปร์ได้สร้างเสริมภาพลักษณ์ของการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยใช้การลงทุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ อาคารสถานที่ ระบบอำนวยความสะดวก ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนในสายอาชีวศึกษามีได้ทำให้ตนเองดูดีไปกว่าผู้เรียนในสาขาอื่นๆ ส่วนประเทศจีนมุ่งเน้นในการลงทุนที่ค่อนข้างสูง ในมิติของการให้สนับสนุนทุนการศึกษา สวัสดิการ ค่าครองชีพ และทุนกู้ยืม เป็นต้น

1.5 ประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อรองรับสู่ประชาคมอาเซียนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นและกำหนดข้อเสนอแนวทางส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชน ตามเป้าหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) และการจัดระบบที่จะรองรับจำนวนผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น ดังต่อไปนี้

1.5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

รัฐบาลให้ความสำคัญน้อยในการจัดทำวิสัยทัศน์เชิงนโยบาย (Vision Policy) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในระดับมหภาคและจุลภาค รวมทั้งไม่มี

การกำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ชัดเจนว่าจะเป็นไปได้ทั้งในทิศทางใดทั้งในด้านสังคมและเศรษฐกิจ

การผลิตและพัฒนาบุคลากรในระดับอาชีวศึกษา ยังคงมุ่งให้ความสำคัญในมิติเชิงปริมาณมากกว่าการคำนึงถึงมิติเชิงคุณภาพ และความสามารถในการตอบสนองด้านกำลังแรงงานที่แท้จริง

นักเรียนและผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีค่านิยมด้านการได้รับปริญญาบัตรเนื่องจากมองว่าเป็นสิ่งที่เชิดหน้าชูตาของวงศ์ตระกูลโอกาสเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่า ส่วนการเรียนในสายอาชีวศึกษานั้น มักมีอนาคตที่จำกัด รวมทั้งการเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เป็นการเรียนที่หนักและไม่ปลอดภัยสูง รวมทั้งสังคมยังมองว่า ผู้ที่เรียนในสายอาชีวศึกษาเป็นผู้ที่เรียนอ่อน และภาพลักษณ์ด้านการทะเลาะวิวาท ปัญหาความรุนแรง ก็มีส่วนทำให้นักเรียนและผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้บุตรหลานเลือกเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ

สถานศึกษาที่เปิดสอนในสายสามัญศึกษา มีการเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น ส่งผลกระทบให้มีผู้สมัครเรียนอาชีวศึกษาลดลง

การเปิดสอนระดับอาชีวศึกษาในโรงเรียนไม่ได้ทำอย่างจริงจังและไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ขาดความเชื่อมโยงในด้านนโยบายและการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนผู้เรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง

การรับรู้ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับเส้นทางการเรียนในสายอาชีวศึกษา รวมทั้งความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพยังมีน้อยและยังมีข้อจำกัดของสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาในการจัดแนะแนวการศึกษาในโรงเรียนมัธยม ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ควร

เนื่องจากปัญหาความไม่พร้อมของสถาบันอาชีวศึกษาในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากร อาคารสถานที่และข้อจำกัดจากเงินอุดหนุนที่ได้รับทำให้คุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาหลายแห่งเป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ ทั้งในภาคอุตสาหกรรม เกษตรและบริการ

ข้อจำกัดในการเรียนต่อในสายอาชีวศึกษา ทั้งจากสถานศึกษาและผู้เรียนปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามุ่งรับผู้จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปี แต่สำหรับผู้จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นั้นต้องเข้าสู่ระบบเทียบโอนทำให้ต้องใช้เวลาในการศึกษาต่อให้จบปริญญาตรีมากกว่า 2 ปี เท่ากับว่าถ้าเรียนในสายอาชีวศึกษาจนจบปริญญาตรีจะต้องใช้เวลามากกว่า 4 ปี ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักเรียนเลือกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษามากกว่าสายอาชีวศึกษา

ไม่มีสิ่งจูงใจในการให้ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (อาชีวศึกษา) ออกไปทำงาน อาทิ ความก้าวหน้าในสายงาน การยอมรับในสังคม ค่าตอบแทน ทำให้ผู้จบการศึกษาส่วนใหญ่นิยมเรียนต่อในระดับปริญญาตรีมากกว่าการออกไปทำงานประกอบอาชีพ

ขาดความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับภาคการผลิตและการบริการ ทั้งนี้การขาดการเชื่อมโยงและสนับสนุนการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากภาคเอกชน มักจะส่งผลต่อการจัดหลักสูตรที่ไม่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ ความยากลำบากในการหาที่ฝึกงานและการหางานทำรวมทั้งการสนับสนุนด้านครุภัณฑ์การเรียนการสอน

1.5.2 แนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพหรือการส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา

จากประเด็นปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) จึงวิเคราะห์สถานการณ์และนำเสนอแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพหรือส่งเสริมการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาครัฐและเอกชน ดังต่อไปนี้

ระดับนโยบาย : ควรดำเนินมาตรการดังต่อไปนี้

มาตรการที่ 1 รัฐบาลควรกำหนดวิสัยทัศน์ (Clear Vision Policy) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

รัฐบาลควรกำหนดวิสัยทัศน์เชิงนโยบายให้ชัดเจน (Clear Vision Policy) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับมหภาคและจุลภาคว่าประเทศไทยจะมีแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศนั้น จะต้องระบุให้ชัดเจนว่า รัฐต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะในด้านใดบ้างและมีจำนวนเท่าใดในแต่ละกลุ่มธุรกิจ (Cluster) พร้อมทั้งส่งสัญญาณให้สถาบันการศึกษาในทุกกระดับได้รับทราบ โดยแผนดังกล่าวจะต้องมีระยะเวลา 5-10-15-20-25-30-50 ปี และมีการปรับแผนไปตามสถานการณ์ทุกๆ ระยะเวลาตามความเหมาะสม เพื่อเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีความพร้อมที่จะรองรับการเปิดเสรีทางการศึกษาในปี พ.ศ. 2558

ดังเช่นประเทศจีนและไต้หวัน รัฐบาลกลางของจีนมีความชัดเจนมีในการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับอาชีวศึกษาและนำมาปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง โดยขยายขนาดการศึกษาในสายอาชีวศึกษาได้อย่างรวดเร็ว ส่วนรัฐบาลไต้หวันได้กำหนดนโยบายอย่างชัดเจนโดยเน้นหนักการพัฒนาแรงงานที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งยกระดับคนงานด้านเทคนิคและผู้ที่ใช้ทักษะและแรงงานต่างๆ โดยในขณะนี้ทั้ง 2 ประเทศมีสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีวศึกษา เท่า 50:50

ผู้รับผิดชอบหลักได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

1.2.1.2 มาตรฐานที่ 2 การกำหนดนโยบายของการจัดการศึกษาทั้งในสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษา

รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการจะต้องสร้างความชัดเจนในกำหนดนโยบายของการจัดการศึกษาของประเทศทั้งในสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษาทั้งใน

ระบบและนอกระบบโรงเรียนว่า ควรมีการทำงานที่ประสานและสอดรับกันทั้งระบบ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งมีการแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวงและระเบียบที่มีอยู่ให้มีความสอดคล้องกัน และมีการบังคับใช้อย่างจริงจังเพื่อบังเกิดผลด้านคุณภาพผู้เรียนตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา

ควรกำหนดเป้าหมายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ (ม.4-ม.6) อย่างเข้มข้นในเชิงคุณภาพเพื่อมุ่งให้จบการศึกษาในระดับ High School เป็นการศึกษาเพื่อเป้าหมายของการเป็น Pre-University อย่างแท้จริงไม่ใช่การเรียนหรือการศึกษาเพื่อการเลื่อนชั้นตามปกติควรมุ่งเน้นคุณภาพการเรียนการสอนคุณภาพครูผู้สอน อุปกรณ์การเรียน การสอนที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อการศึกษาระดับนี้เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัยอย่างมีองค์ความรู้พื้นฐานที่เข้มข้นและสามารถศึกษาต่อในสาขาวิทยาการระดับสูงได้โดยไม่เป็นภาระกับมหาวิทยาลัยเช่นในปัจจุบัน โดยการกำหนดนโยบายว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการเปิดสอนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องมีการระบุหรือจำแนก (Identified) นักเรียนก่อนที่จะจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ว่าควรที่จะเรียนต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพ ทั้งนี้รัฐจะต้องใช้มาตรการด้านงบประมาณเข้ามาช่วย โดยกำหนดให้ชัดเจนว่า รัฐจะให้การสนับสนุนผู้ที่จะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญร้อยละเท่าไร และสายอาชีวศึกษาร้อยละเท่าไรรวมทั้งควรที่จะควบคุมจำนวนนักเรียนชั้น ม.4-ม.6 ไม่ให้มีจำนวนเกิน 30 คนต่อห้องและสถาบันอุดมศึกษาก็ไม่ควรรับนักศึกษาจำนวนมากเกินไปควรคำนึงคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องควรที่จะนำข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปทำความเข้าใจกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นข้อตกลงร่วมกัน โดยเฉพาะในเรื่องการจำกัดจำนวนผู้เรียนสายสามัญ เมื่อครบตามเป้าหมายในแต่ละปี ก็ควรใช้ระบบ Disincentive มาใช้ เช่น เมื่อมีจำนวนนักเรียนเต็มชั้นเรียนแล้วจะไม่ได้รับการอุดหนุนหรือให้เงินกู้ ถ้ายังต้องการเรียนต่อสายสามัญ และให้สิ่งจูงใจ (Intensive) กับผู้เรียนสายอาชีวศึกษาอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัว

ผู้รับผิดชอบหลักได้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

มาตรการที่ 3 การดำเนินนโยบายและทิศทางในการจัดอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับสามัญศึกษาของประเทศไทยให้มีความสอดคล้องกัน และสะท้อนความต้องการจริงของภาคการผลิตและภาคบริการ

กำหนดนโยบายการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้มีความชัดเจนและมีระบบที่สมบูรณ์รองรับโดยกระทรวงศึกษาธิการควรดูแลนโยบายในด้านต่างๆ ให้มีความครอบคลุมในทุกระดับของสายอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพแบบองค์รวมตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาจนถึงปริญญาเอก ทั้งนี้ระบบดังกล่าวจะต้องมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ว่างเว้นจากการเรียนมาหลายปีสามารถกลับเข้ามาเรียนและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องดังเช่นในประเทศไต้หวัน ที่รัฐได้จัดโครงสร้างการจัดระบบการอาชีวศึกษาของประเทศไว้อย่างชัดเจนโดยมีระบบที่สมบูรณ์รองรับ ครอบคลุมในทุกระดับ และยืดหยุ่นเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถกลับเข้ามาเรียนและพัฒนา

ตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนในประเทศออสเตรเลีย รัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่ทักษะภาษาและการอ่านออกเขียนได้ให้กลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรมโดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อช่วยหน่วยงานในฝึกรอบรมทักษะภาษาอังกฤษการอ่านออกเขียนได้และการคำนวณให้กับแรงงานโดยการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมให้กับหน่วยงานเพื่อใช้ในการฝึกรอบรมภาษาอังกฤษและการอ่านออกเขียนได้

วางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ และทิศทางในการจัดอาชีวศึกษาของประเทศในด้านปริมาณคุณภาพและความสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างสมดุลทั้งแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบที่มีอยู่ให้มีความสอดคล้องกันดังเช่นรัฐบาลกลางของประเทศจีน ที่นอกจากจะมีกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับอาชีวศึกษาแล้วยังได้มีการกำหนดนโยบายเชิงรุก โดยเฉพาะอาชีวศึกษาระดับกลาง ซึ่งเป็นจุดหนักทางยุทธศาสตร์ของกิจการงานการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตโรงเรียนอาชีวศึกษาระดับกลางได้เพิ่มการรับนักเรียนอีก 1 ล้านคน และพยายามให้นักเรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นถึงกว่า 8 ล้านคน เทียบเท่ากับจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญนอกจากนั้นยังได้สนับสนุนให้แรงงานต่างๆ สามารถเข้ารับการฝึกรอบรมอาชีพเพื่อเพิ่มคุณภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยจีนได้นำมาตรการต่างๆ มาใช้เพื่อผลักดันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเช่น เพิ่มการลงทุนปรับปรุงอุปกรณ์และสิ่งก่อสร้างของโรงเรียนอาชีวศึกษาสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศศึกษาประสบการณ์ที่ทันสมัยของต่างประเทศเน้นการปฏิบัติงานของนักเรียนตลอดจนเปิดวิชาที่สังคมต้องการให้มากขึ้นเป็นต้นนอกจากได้ปรับปรุงวิชาเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เช่น สถาบันอาชีวศึกษาด้านอุตสาหกรรมของปักกิ่ง ได้เปิดวิชาใหม่ๆ กว่า 30 วิชา ภายในคณะวิศวกรรมเครื่องจักรไฟฟ้าคณะวิศวกรรมสารสนเทศและคณะสถาปัตยกรรม เป็นต้น ใน 6 คณะนี้มีนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่จำนวนกว่า 6,000 คน

ควรเปิดโอกาสให้เอกชนในภาคอุตสาหกรรมเกษตรและบริการได้ร่วมเป็นคณะกรรมการในการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางในการจัดอาชีวศึกษาของประเทศเพื่อที่จะได้เชื่อมโยงนโยบายของภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมเกษตรและบริการเข้าระบบการศึกษาอย่างชัดเจนดังเช่นนโยบายของประเทศไต้หวันที่ได้พึ่งพาภาคอุตสาหกรรมในการจัดหาอาชีพให้นักเรียน นักศึกษารวมทั้งครูอาจารย์ก็ได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทำงานกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อนำข้อมูลมาออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาคนที่มีคุณภาพให้แก่อุตสาหกรรม ทั้งยังได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาโดยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ระบบการเชื่อมต่อจากระดับอาชีวศึกษาสู่ระดับอุดมศึกษามีความสมบูรณ์ทำให้มีผู้สนใจเข้าเรียนอาชีวศึกษามากขึ้นและประเทศจีนที่ได้สนับสนุนให้บริษัทใหญ่ๆ จัดการอาชีวศึกษา โดยเปิดโรงเรียนของตนเองและพยายามเพิ่มแรงจูงใจให้คนมาเรียนอาชีวศึกษาโดยพัฒนาผู้สอนและบุคลากรด้านอาชีวศึกษาให้มีความสามารถมากขึ้น

ควรทบทวนนโยบายการเปิดสอนหลักสูตรอาชีวศึกษาในระดับปวช. ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพราะจะทำให้เกิดความสับสนในการผลิตกำลังคนของประเทศไทย สพฐ. ควรที่จะดูแลเฉพาะผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้นส่วนการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ (ม.4 - ม.6) และสายอาชีพ (ปวช.1- ปวช.3) กระทรวงศึกษาธิการควรที่จะจัดให้มี

หน่วยงานที่แยกต่างหากดูแล และถ้าจะมีการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษา (ปวช.) ในโรงเรียน ก็ควรศึกษารูปแบบจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งได้มีความพยายามที่จะจัดการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา (VTE in School) ซึ่งจำเป็นต้องมีแรงดึงดูดที่น่าสนใจทัดเทียมกับการศึกษาปกติ คือ วิชาทางด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาที่จะต้องเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนได้วุฒิบัตรเพิ่มเติม (Senior secondary certificate) นอกจากนี้ การเรียนดังกล่าวจะต้องได้หน่วยกิตที่สามารถจะนำไปเทียบคุณวุฒิวชิพในระดับประเทศได้และต้องตรงกับสมรรถนะที่อุตสาหกรรมต้องการจริงๆ

ควรสนับสนุนให้มีโรงเรียนอาชีวศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาฐานวิทยาศาสตร์ให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนผู้จบสายอาชีวศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อความต้องการของภาคการผลิตและในกรณีที่ไม่ต้องการการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปก็สามารถทำงานในสาขาขาดแคลนแรงงานระดับ Semi-skilled ได้ดังเช่นในประเทศไต้หวันที่ได้มีการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดตั้งโรงเรียนที่เปิดสอนสายอาชีพใน 3 รูปแบบ คือ Senior Vocational School, Comprehensive High School และ General Senior High School with Vocational Programs รวมถึงยังมีการพัฒนาสาธารณูปโภคอื่นๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และสำหรับในประเทศไทยมีการสอนอาชีวศึกษาของจีนมี 2 ประเภท คือ โรงเรียนอาชีวะระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษาระดับสูง ซึ่งอยู่ระหว่างมัธยมศึกษาตอนปลายกับอุดมศึกษา โดยนักเรียนที่จบการศึกษามาจากโรงเรียนอาชีวศึกษาระดับสูงจะสอดคล้องกับสภาพการทำงานทำในปัจจุบันมากกว่าสังคมปัจจุบันต้องการคนที่มีความรู้จากการทำงานบ้างไม่ใช่คนที่จบมหาวิทยาลัยเท่านั้น และอัตราการมีงานทำของนักเรียนที่จบการศึกษาโรงเรียนแห่งนี้สูงถึง 90%

ควรดำเนินการผลักดันระบบคุณวุฒิวชิพ (Thai Vocational Qualification: TVQ) ให้นำไปสู่การปฏิบัติโดยเร็วและครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะในสาขาอาชีพที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศดังเช่นประเทศออสเตรเลียที่มีกรอบคุณวุฒิทางการศึกษาออสเตรเลีย (AQF) ซึ่งมีกฎเกณฑ์ความสำเร็จที่การบูรณาการการอาชีวศึกษาเข้ากับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยโครงการดังกล่าวจะประกอบไปด้วยการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรมโดยผู้เรียนได้รับคุณวุฒิอาชีวศึกษาและหน่วยความสามารถในขณะเดียวกันที่ยังได้รับคุณวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งพัฒนาทักษะศักยภาพและความเข้าใจในโลกของการทำงาน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในโลกของการทำงานซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าสำหรับช่วยในการวางแผนการเลือกประกอบอาชีพต่อไป

ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสะดวกที่ทันสมัยและพร้อมสำหรับการใช้งานรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนสาธารณูปโภคทั้งหลายในการจัดอาชีวศึกษาให้ทัดเทียมกับการเรียนในสามัญดังเช่นในประเทศสิงคโปร์ ที่ได้ส่งเสริมการลงทุนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน อาทิ อาคารสถานที่ระบบอำนวยความสะดวก ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนในสายอาชีวศึกษามีได้ทำให้ตนเองดูดีกว่าผู้เรียนในสาขาอื่นๆ

รัฐบาลควรผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของอาเซียน/โลก ในสาขาอาชีวศึกษาเฉพาะทาง เช่น การเจียรนัยอัญมณี การโรงแรมและการท่องเที่ยว การนวดแผนไทย การทำอาหารไทย เป็นต้น รวมทั้งปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาของไทยให้ได้มาตรฐานอาเซียนโดยเน้นทักษะการปฏิบัติงานทักษะภาษาอังกฤษและภาษาที่สามเพื่อการก้าวสู่การเป็นสมาคมอาเซียนอย่างเต็มภาคภูมิ

ผู้รับ ผิด ชอบ หลัก ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

มาตรการที่ 4 การสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวให้เหมาะสมระหว่างนักเรียนสายสามัญและสายอาชีพเพื่อสะท้อนความต้องการจริงของภาคการผลิตและบริการ

ภาครัฐต้องจริงจังในการปรับปรุงระเบียบเรื่องค่าใช้จ่ายรายหัวรวมทั้งใช้แผนการรับนักเรียนเป็นกลไกในการปรับเป้าหมายสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาและสามัญศึกษา โดยให้มีการประสานแผนการรับนักเรียนในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การรับนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายด้านสัดส่วนผู้เรียน และมีความสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดในกรอบการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 โดยให้มีการประสานแผนการรับนักเรียนร่วมกันในภาพรวมของกระทรวงและระดับจังหวัดจากตัวอย่างของรัฐบาลจีน ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยจัดสรรเงินลงทุนให้กับสถานศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตร ปวช. ได้มีทุนการศึกษา เรียนฟรีให้สำหรับครอบครัวของคนในชนบทที่มีความยากจนและมีความประสงค์ที่จะเรียนอาชีวศึกษา รวมทั้งมอบทุนการศึกษา ค่าครองชีพพร้อมทั้งยังมีการจัดหางานให้ทำ หลังจากรเรียนจบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนยากจนในชนบทได้มีความรู้และนำไปพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ของตน

ผู้รับ ผิด ชอบ หลัก ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรการที่ 5 การพัฒนาระบบอาชีวศึกษาร่วมกับภาคเอกชน โดยต้องระบุให้ภาคการผลิตและภาคบริการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการอาชีวศึกษา

ควรมีนโยบายจูงใจให้สถานประกอบการ ทั้งในภาคการผลิตและส่วนภาคบริการมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาให้มากขึ้น โดยจัดทำเป็นระเบียบและมาตรการต่างๆ ที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติรองรับดังเช่นในประเทศไต้หวัน ที่ได้เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้เข้ามาเป็นส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงข้อผูกพันที่จะเกิดกิจกรรมต่างๆ ขึ้น ในสถานศึกษา เช่น การอบรมผู้สอน การฝึกงานของผู้เรียนการทำงานของผู้เรียนและการมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการสอนที่ทันสมัย ซึ่งภาคเอกชนจะมีศักยภาพและพลวัตที่ดีกว่าในการจัดหาเครื่องมือ การสร้างเทคนิคการผลิต และอื่นๆ ที่ทันสมัยกว่าภาครัฐ

ควรดำเนินการตาม พ.ร.บ การอาชีวศึกษา 2551 ที่กำหนดให้สถานประกอบการจัดการอาชีวศึกษาได้ (แต่ยังไม่ได้กำหนดเป็นกฎกระทรวงหรือแนวทางปฏิบัติที่

ชัดเจน) เพื่อเปิดโอกาสให้สถานประกอบการร่วมจัดอาชีวศึกษาได้ ซึ่งสถานประกอบการหลายแห่ง ดำเนินการตามมาตรา 12 โดยทำการจัดอาชีวศึกษาในสถานประกอบการเป็นศูนย์การเรียนรู้ของเขตพื้นที่การศึกษา (สพฐ.) ซึ่งสถานประกอบการจะต้องได้รับการดูแลจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) รวมทั้งสนับสนุนให้สถานประกอบการ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมเกษตร และบริการ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรและจัดตั้งสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานในแต่ละภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีความคุ้มค่า และเกิดความผูกพันกับธุรกิจเอกชน ฝัจบการศึกษาสามารถมีงานทำได้ในท้องถิ่นหรือชุมชนที่อยู่อาศัยไม่ต้องเข้ามาหางานทำในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่

ควรพึงพาภาคอุตสาหกรรมในการจัดหาอาชีพให้แก่ นักศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ครูอาจารย์ในระบบได้มีการฝึกงานภาคอุตสาหกรรม เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาที่มีคุณภาพให้แก่อุตสาหกรรม

ผู้รับผิดชอบหลัก ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ระดับปฏิบัติการ :

กระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ของประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ควรดำเนินมาตรการดังต่อไปนี้

การพัฒนาภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

อาชีวศึกษา

ร่วมกันพัฒนาภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา โดยทำการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกและทำอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงในการเรียนสายอาชีวศึกษา ชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าของผู้เรียน การทำงานเชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งความสำคัญของผู้ที่เรียนสายอาชีวศึกษาว่าเป็นกำลังที่สำคัญมากในการที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศมากกว่าสายสามัญบางสาขา โดยดึงจุดเด่นของอาชีวศึกษาเป็นเทคโนโลยีขั้นสูง และสาขาที่กำลังเป็นที่ต้องการตลาดแรงงานรวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานที่จะได้รับหลังจากจบการศึกษา

จัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นสายอาชีพ (กลุ่มสาระการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี) ให้นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ได้เข้าสังเกตการณ์ในสถานประกอบการ ทั้งในด้านการทำงานและให้เป็นผู้ฝึกหัดกับเครื่องจักรกลหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่นักเรียนสนใจ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้สัมผัสเทคโนโลยีประเภทอัตโนมัติและกึ่งอัตโนมัติ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและรู้จักพัฒนาการของเทคโนโลยี เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจด้วยตนเองในการที่จะเลือกเรียนต่อในสายสามัญหรือสายอาชีวศึกษา

ขอความร่วมมือสถานศึกษาในทุกสังกัดที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาสนับสนุนและให้การแนะแนวการศึกษาเชิงรุก เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองและ

นักเรียนให้เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษาและความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ และการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งเพิ่มการแนะแนวให้ครอบคลุมและทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย

จัดระบบการแนะแนวที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีอิสระในการเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการเข้าแนะแนวการศึกษาสายอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยม

จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ระยะยาว และกิจกรรมหลากหลาย อาทิ เช่นการทำ Road Show ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมเป้าหมายการจัด Open House เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษา การจัด Vocational Camp เพื่อให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มีโอกาสเข้ามาสัมผัสกับการเรียนในสายอาชีวศึกษา และมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญหรือสายอาชีพ

ควรมีการขยายหน่วยจัดการเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ให้ครอบคลุมทั้งประเทศโดยเฉพาะในชนบทที่อยู่ห่างไกลและในสาขาที่เป็นที่ต้องการของชุมชน เพราะการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาชุมชนและต้องไม่พรางคนออกจากชุมชน สนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษาเพื่อท้องถิ่นเพื่อที่เด็กๆ จะได้มีโอกาสที่สามารถเลี้ยงตนเองได้ในชุมชน เช่น เกษตรกรรม ประมง เป็นต้น รวมทั้งเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนในกลุ่มอื่นนอกเหนือจากผู้สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่น กลุ่มคนวัยทำงาน (Non-aged group) ผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

สถาบันอาชีวศึกษาแต่ละแห่งควรเร่งปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ของสถาบัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา

การพัฒนาวิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็ม

ศักยภาพอย่างแท้จริง

ดำเนินการพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคีอย่างจริงจัง รวมทั้งการเทียบโอนการเรียนรู้ การสะสมหน่วยกิตทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้น เนื่องจากการเทียบโอนในปัจจุบันมีปัญหาด้านคุณภาพไม่ดำเนินการอย่างจริงจัง และโปร่งใสทั้งยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมักเป็นการแสวงหารายได้ของสถานศึกษามากกว่า

ควรทำโครงการความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคี หรืออาจจะเป็นการฝึกงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติงานในกระบวนการทำงานจริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งทักษะในการปฏิบัติงานอีกด้วย

พัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมแบบฐานสมรรถนะอย่างจริงจัง และเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองและสถานประกอบการ

ปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้มีความหลากหลายยืดหยุ่นแก่ผู้เรียนให้มากขึ้นและจัดหลักสูตรทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนออกกลางคัน

ปรับวิธีการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา คิดเป็น-
ทำเป็น โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านการเรียนการสอนแบบทวิภาคี “โรงเรียน-โรงงาน” ให้
ครอบคลุมทุกสถานศึกษาทั่วประเทศ

พัฒนาความพร้อมของสถานศึกษาในด้านเครื่องมือเครื่องจักร
อุปกรณ์ห้องเรียนห้องปฏิบัติการให้มีความทันสมัยเสมอโดยที่ทุกแห่งไม่จำเป็นจะต้องมีเหมือนกันแต่
สามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ร่วมกัน สำหรับในส่วนของเครื่องมือ และเทคโนโลยี
สมัยใหม่ที่มีราคาแพงที่ทางสถานศึกษาไม่สามารถจัดซื้อเองได้ควรทำโครงการความร่วมมือกับสถาน
ประกอบการในการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีหรืออาจจะเป็นการฝึกงาน

ควรให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน มีส่วนร่วมในการรับผู้เรียนใน

ระดับ

อาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากกว่าสถานศึกษาของรัฐบาล
ควรสนับสนุนสถานประกอบการให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ให้มากขึ้น

สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ความมีวินัย และเจตคติที่ดีเข้าไปใน
กระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะเรื่องความซื่อสัตย์ ซын อดทน และตรงต่อเวลา รวมทั้ง
ยกระดับความรู้ในด้าน การใช้ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และความรู้พื้นฐาน
ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์

การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนและผู้บริหารอาชีวศึกษา

ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมทั้งในด้านรายได้ สวัสดิการ ความ
มั่นคงและความก้าวหน้าทางอาชีพให้กับครูผู้สอนและบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาอย่างจริงจังและ
ชัดเจน รวมทั้งบรรจุครูอัตราจ้างที่ปฏิบัติงานการสอนมาไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีศักยภาพสูงในการ
ปฏิบัติงาน โดยผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการคัดเลือกโดยคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นจาก
สถานศึกษา

ควรให้ความสำคัญในการผลิตครูอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ และ
คุณสมบัติที่เหมาะสมเนื่องจากการเรียนการสอนอาชีวศึกษามีลักษณะ กระบวนการ และวิธีการที่
แตกต่างจากการสอนสายสามัญ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาที่ตนเองสอน

มีประสบการณ์ทำงานในสาขาที่ตรง หรือใกล้เคียงกับสาขาที่ตนทำ
หน้าที่สอน ไม่ต่ำกว่า 1 ปี ถ้าไม่มีประสบการณ์จะต้องเข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการทั้งใน
ภาคอุตสาหกรรมภาคเกษตรและภาคบริการหลังจากที่บรรจุเข้าทำงานแล้ว อย่างน้อย 1-2 ปี

มีบุคลิกลักษณะ และเจตคติที่เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครู
มีใบประกอบวิชาชีพครูอาชีวศึกษา

เปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสเข้าอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการ
อย่างต่อเนื่อง

เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการมาเป็นอาจารย์พิเศษ (Adjunct Professor) เพื่อร่วมวางแผนหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมทั้งเป็นผู้สอนในรายวิชา ชีพเฉพาะทาง

ควรมีการกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาอาชีวศึกษาเป็นการเฉพาะ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากผู้บริหารสถานศึกษาสายสามัญ

การยกระดับค่าตอบแทนเส้นทางอาชีพและการสร้าง การยอมรับในสังคมของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากอาชีวศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใน อาชีวศึกษา

ปรับปรุงระบบค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นไปตามทักษะฝีมือ สมรรถนะวิชาชีพความสามารถและประสบการณ์การทำงานโดยไม่เน้นคุณวุฒิตามใบปริญญาบัตร

ยกระดับการประกอบอาชีพช่างโดยเฉพาะในกลุ่มสาขา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปสู่มาตรฐานสากลและเพิ่มช่องทางการประกอบอาชีพในต่างประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการทำงานและการได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น

จัดทำมาตรฐานวิชาชีพทุกตำแหน่งงานเป็นระดับต่างๆ ให้ผู้จบ อาชีวศึกษาหรือปริญญาตรีสายปฏิบัติการได้สอบสมรรถนะวิชาชีพเพื่อที่จะได้มีคุณภาพที่ไม่เหลื่อมล้ำ กัน โดยจัดให้มีการสอบวัดความรู้ทุก 2-3 ปี และปรับระดับความรู้ที่จะสอบให้สูงขึ้นเป็นการพัฒนา บุคลากรของประเทศอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยยกระดับการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพและเข้มข้น มีการรับนักศึกษาเข้าเรียนได้หลากหลายสร้างระบบการเรียนสลับกับการ ทำงาน (Credits Bank) มีระบบที่จะให้นักเรียนสามารถกลับเข้าเรียนได้อย่างเป็นมาตรฐาน และเป็น ที่ยอมรับในระดับชาติและสากล

ยกย่องและเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าทางด้านอาชีวศึกษาที่เป็นคนดีมี คุณธรรมประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและสร้างชื่อเสียงให้แก่สังคมและประเทศชาติเพื่อเป็น แบบอย่างที่ดีแก่คนรุ่นหลัง

การสนับสนุนการจัดอาชีวศึกษาสำหรับกลุ่มคนที่มี ศักยภาพแต่ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนในระบบปกติได้หรือคนวัยทำงานที่ยังไม่ได้ผ่าน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา

จัดระบบการคัดสรรและการให้เงินทุนสนับสนุนการเรียนกลุ่มคนที่มี ศักยภาพแต่ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนในระบบปกติได้หรือกลุ่มคนวัยทำงานที่ยังไม่ได้ผ่านการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ทั้งนี้จากข้อมูลสนับสนุนทางสถิติแสดงให้เห็นว่า แนวโน้มการไม่เรียนต่อในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีวะมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนใน กลุ่มนี้มักจะมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

ใช้ผลการเทียบโอนคุณวุฒิวิชาชีพหรือประสบการณ์ของกลุ่มคนใน วัยทำงานที่ยังไม่เคยผ่านการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในการเทียบโอนเข้าเรียนเพื่อย่นระยะเวลาใน การศึกษาจากรูปแบบปกติ รวมทั้งเปิดโอกาสคนกลุ่มนี้ได้พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้งนี้หลังจากเข้า

สู่ระบบแล้ว รูปแบบการเรียนการสอนควรถูกออกแบบโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มคนวัยทำงานจริงๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่แตกต่างจากผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มวัยเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนในการจัดการอาชีวศึกษา

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์การอาชีวศึกษาของประเทศอย่างชัดเจนทั้งในก้ำนปริมาณคุณภาพและสามารถในการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างสมดุลรวมทั้งแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบที่มีอยู่ให้มีความสอดคล้องกันและเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

ควรให้สถานประกอบการทั้งในภาคอุตสาหกรรมเกษตรกรรมและบริการได้ร่วมเป็นคณะกรรมการในการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางในการจัดอาชีวศึกษาของประเทศ

สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งในภาคอุตสาหกรรมและบริการอย่างเป็นทางการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสายอาชีวศึกษาที่เรียนแล้วมีทักษะทำงานได้

ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาและพัฒนาอาชีวศึกษาของอาเซียน/โลก ในสาขาเฉพาะทาง

พัฒนาการอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานอาเซียน โดยเน้นทักษะการปฏิบัติงานและการพัฒนาภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม

ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันในการจัดทำหลักอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมเกษตรกรรมและบริการในแต่ละภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลให้การจัดอาชีวศึกษามีความคุ้มค่า ผู้จบการศึกษาสามารถมีงานทำได้ในท้องถิ่นหรือชุมชนที่อยู่อาศัย ไม่ต้องเข้ามาหางานทำในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่

2. สร้างภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา

รณรงค์สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษาโดยทำการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกและทำอย่างต่อเนื่องผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการและนักเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงในด้านการเรียนสายอาชีพ ชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนและผู้ทำงานเชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานที่จะได้รับหลังจากจบมัธยมศึกษา

ขอความร่วมมือสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาสนับสนุนและให้การแนะแนวการศึกษาเชิงรุก เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ประกอบการและนักเรียนให้เห็นความสำคัญของการเรียนอาชีวศึกษาและความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ และการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งเพิ่มการแนะแนวให้ครอบคลุมและทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย

ปรับระบบการแนะแนวใหม่ที่เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและอาชีพต่างๆ มากกว่าสถานศึกษาที่กำหนดเป้าหมายในชีวิต เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจมากกว่าเรียนในสถานศึกษาและสาขาที่ได้ความนิยม

จัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นสายอาชีพ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้เข้าสังเกตการณ์ในสถานประกอบการ ทั้งในด้านการทำงานและให้เป็นผู้ฝึกหัดกับเครื่องจักรกลหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและกึ่งอัตโนมัติ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและรู้จักพัฒนาการของเทคโนโลยี เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษา

3. สร้างคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา

ดำเนินการพัฒนาการศึกษาาระบบทวิภาคีอย่างจริงจังและการเทียบโอนการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบให้มีคุณภาพที่สูงขึ้นเนื่องจากการเทียบโอนในปัจจุบันด้านคุณภาพไม่ดำเนินการอย่างจริงจังและโปร่งใสที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพและมักเป็นการแสวงหารายได้ของสถานศึกษามากกว่า

พัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมแบบฐานสมรรถนะและเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองและสถานประกอบการ

พัฒนาความพร้อมของสถานศึกษาในด้านเครื่องมืออุปกรณ์ห้องเรียนห้องปฏิบัติการให้มีความทันสมัยมากขึ้น ทำโครงการความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีหรืออาจจะเป็นการฝึกงาน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในกระบวนการทำงานจริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งทักษะในการปฏิบัติงานอีกด้วย

พัฒนาครูหรือบุคลากรทางด้านอาชีวศึกษาให้มีโอกาสเข้าอบรมวิชาชีพในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการมาเป็นอาจารย์พิเศษ (Adjunct Professor) ร่วมวางแผนหลักสูตร การเรียนการสอน รวมทั้งเป็นผู้สอนในรายวิชาชีพเฉพาะทาง

ให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมในการรับผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากกว่าสถานศึกษาของรัฐบาล

ปรับปรุงแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้มีความหลากหลายมีความยืดหยุ่นแก่ผู้เรียนให้มากขึ้นและจัดหลักสูตรทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนออกกลางคัน รวมทั้งจัดหลักสูตรเฉพาะสำหรับคนวัยทำงาน และผู้เรียนที่ออกจากระบบแล้วสามารถกลับเข้ามาศึกษาต่อไป

3. ปรับการรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ภาครัฐควรปรับปรุงระเบียบเรื่องค่าใช้จ่ายต่อหัวรวมทั้งใช้แผนการรับนักเรียนเป็นกลไกในการปรับเป้าหมายสัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาและสามัญศึกษาโดยให้มีการประสานแผนการรับนักเรียนในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้การรับนักเรียนเป็นไปตามเป้าหมายด้านสัดส่วนผู้เรียนโดยให้มีการประสานแผนการรับนักเรียนร่วมกันในภาพรวมของกระทรวงและระดับจังหวัด

รัฐจะต้องกำหนดเป้าหมายอย่างเข้มข้นในเชิงคุณภาพสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ เพื่อมุ่งให้ผู้จบการศึกษาระดับ High School เป็นการศึกษาเพื่อเป้าหมายของการเป็น Pre-University อย่างแท้จริง ไม่ใช่การเรียนหรือการศึกษาเพื่อการเลื่อนชั้นตามปกติ ควรมุ่งเน้นคุณภาพการเรียนการสอน ครู อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการศึกษาระดับนี้เพื่อมุ่งให้เข้าสู่มหาวิทยาลัยอย่างมีองค์ความรู้พื้นฐานที่เข้มข้น

ขยายหน่วยจัดการเรียนอาชีวศึกษาให้ครอบคลุมโดยเฉพาะในชนบทที่อยู่ห่างไกล และในสาขาที่เป็นที่ต้องการของชุมชนรวมทั้งเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนในกลุ่มอื่นนอกเหนือจากผู้ที่จบ ม.3 เช่นกลุ่มคนวัยทำงาน (Non-aged group) เป็นต้น

4. ผลกระทบจากการศึกษาระดับอุดมศึกษา

รัฐบาลจะต้องกำหนดวิสัยทัศน์เชิงนโยบาย (Vision Policy) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของชาติและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับมหภาคและจุลภาคว่าประเทศไทยจะมีแนวทางในการพัฒนาประเทศไปในทิศทางใดทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันการกำหนดแผนพัฒนาไว้แล้วนั้นรัฐต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีสมรรถนะในด้านใดบ้างและมีจำนวนเท่าใดในแต่ละกลุ่มธุรกิจ (Cluster) และส่งสัญญาณให้สถาบันการศึกษาได้รับทราบ

สถาบันอุดมศึกษาควรทบทวนนโยบายการจัดการหลักสูตรต่อเนื่อง (2 ปี) และทำการยกระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีให้มีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูง และการเปิดสอนระดับปริญญาตรีสายปฏิบัติการก็จะเป็นเส้นทางความก้าวหน้าของผู้เรียนอาชีวศึกษาโดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนเส้นทางการเรียน

5. ปรับระบบค่าตอบแทนและการยอมรับในสังคม

พัฒนาระบบค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นไปตามทักษะฝีมือสมรรถนะวิชาชีพ ความสามารถและประสบการณ์การทำงานโดยไม่เน้นคุณวุฒิตามใบปริญญา

ยกระดับการประกอบอาชีพช่าง โดยเฉพาะในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่มาตรฐานสากล และเพิ่มช่องทางการประกอบอาชีพในต่างประเทศ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการทำงานและการได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้น

จัดทำมาตรฐานวิชาชีพทุกตำแหน่งงานเป็นระดับต่างๆ ให้ผู้ที่จบอาชีวศึกษาหรือปริญญาตรีสายปฏิบัติการได้สอบวัดสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อที่จะได้มีคุณภาพที่ไม่เหลื่อมล้ำกัน

ยกย่องและเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าทางด้านอาชีวศึกษาที่เป็นคนดีมีคุณธรรมประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและสร้างชื่อเสียงให้แก่สังคมและประเทศชาติเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรุ่นหลัง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองพ.ศ.2552-2561. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิกจำกัด, 2554.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559). กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก จำกัด, 2553.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก จำกัด, 2554.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการกำลังคนเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก จำกัด, 2553.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีตามความต้องการของประเทศ : กรณีศึกษาประเภทอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟิก จำกัด, 2552.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สถิติการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : เอกสารอัดสำเนา.
- ชามาภัทร สิทธิอำนวย. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์. เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดการการศึกษาเรื่อง “การจัดการการศึกษาในประชาคมอาเซียน : รากฐานของการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร, 2556.
- ธนวุฒิ แก้วนุช. การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์. เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดการการศึกษาเรื่อง “การจัดการการศึกษาในประชาคมอาเซียน : รากฐานของการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร, 2556.

ประนอม ศรีดี. **การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย**. เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดการการศึกษาเรื่อง “การจัดการการศึกษาในประชาคมอาเซียน : รากฐานของการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร, 2556.

สมยศ เผื่ออดจันทิก. **การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม**. เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดการการศึกษาเรื่อง “การจัดการการศึกษาในประชาคมอาเซียน : รากฐานของการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร, 2556.

พระครูวินัยธรธีรวิทย์ฉันทวิโช (สุคนธรวรานนท์). **การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์**. เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดการการศึกษาเรื่อง “การจัดการการศึกษาในประชาคมอาเซียน : รากฐานของการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร, 2556.

บุษบา นาคพุท. **การจัดการการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดการการศึกษาเรื่อง “การจัดการการศึกษาในประชาคมอาเซียน : รากฐานของการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร, 2556.

ประดิษฐ์ ะสิตานนท์. **แนวทางส่งเสริมการศึกษาต่อต้านอาชีวศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : เอกสารประกอบการบรรยาย, 2554.

อรุณี ตระการไพโรจน์. **การจัดการการศึกษาของบรูไน**. เอกสารประกอบการสัมมนาการจัดการการศึกษาเรื่อง “การจัดการการศึกษาในประชาคมอาเซียน:รากฐานของการพัฒนา”. กรุงเทพมหานคร, 2556.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. **บริการข้อมูลประชากร**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.dopa.go.th/hpstat9/people2.htm>, 2557.

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. **อาชีวศึกษากับความต้องการของบุคคลและสังคม**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.edknovate.com/2011/03/18>, 2557.

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. **สมรรถนะแรงงาน**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thairath.co.th/content/103860>, 2553.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. **วิสัยทัศน์อาชีวศึกษาควมมุ่งสู่ “อาชีวะเฉพาะทาง” ระดับโลก**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.kriengsak.com>.

การขาดแคลนแรงงาน. เข้าถึงได้จาก : <http://www.banmuang.co.th/2014/10/>.

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. **ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.mfa.go.th/asean/>, 2556.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>.

ปฏิรูปการอาชีวศึกษา สร้างสัมมาอาชีวะพัฒนาประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaischool.in.th/50104354/newseducation/6498/>.

- ประวัติคณะกรรมการอาชีวศึกษา. เข้าถึงได้จาก : [http://www.vec.go.th/index.php?option=com_content &view=article&id=55](http://www.vec.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=55).
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก : <http://www.fti.or.th/2011/thai/index.aspx>.
- สำนักงานวิจัยการพัฒนาร่างงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TRDI). เข้าถึงได้จาก : tdri.or.th.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. **สถิติการศึกษาเอกชน**. เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/a/opec.go.th/opec/>.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. **สถิติผู้เรียนอาชีวศึกษาต่อสายสามัญ**. เข้าถึงได้จาก : <http://techno.vec.go.th>.
- อนันท์ งามสะอาด. **กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา**. เข้าถึงได้จาก : <http://www.sisatblog.wordpress.com/2010/08/07/rr/>, 2553.
- อำนาจ หน้าที่ วิสัยทัศน์ สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. เข้าถึงได้จาก : [http://www.opec.go.th/index.php?option=com_content &view=category&id=6&Itemid=2&lang=th](http://www.opec.go.th/index.php?option=com_content&view=category&id=6&Itemid=2&lang=th)
- อัตราส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญต่อสายอาชีพ (ม.4-6/ปวช.1-3)**. เข้าถึงได้จาก : [http://www.thaiedeva.org/apps/Wiki/Pages/อัตราส่วนนักเรียนนักศึกษาตอนปลายสายสามัญต่อสายอาชีพ \(ม.4-6 ต่อ ปวช.1-3\).aspx](http://www.thaiedeva.org/apps/Wiki/Pages/อัตราส่วนนักเรียนนักศึกษาตอนปลายสายสามัญต่อสายอาชีพ(ม.4-6ต่อปวช.1-3).aspx).

ต่างประเทศ

- Adult Learning Inspectorate. **Aspects of vocational education and training in Australia**. Coventry.UK, 2005.
- European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop). **Modernising vocational education and training**. Forth report on vocational education and training research in Europe: synthesis report. Luxembourg, 2009.
- J. Gibb. **An Introduction to Australia's Vocational Education & Training (VET) System**. Slide presentation, Australia's Disability Employment Network Conference. Australia, 2009.
- K. Barnett. **Vocational education and training in Australian schools: Issues for practitioners**. International Education Journal. ERC2004 Special Issue. Shannon Research Press. 5(5): 89-104, 2005.
- L. Peijun. **China's Vocational Education Development and Reform in Early 21 Century**. Slide presentation. Department of Vocational and Adult Education. Ministry of Education, 2009.
- L. S. SENG. **VOCATIONAL TECHNICAL EDUCATION AND ECONOMIC DEVELOPMENT-THE SINGAPORE EXPERIENCE**. SINGAPORE. ITE Paper No 9, 2007.

- M. Y. Chen. **Technological and Vocational Education in TAIWAN** Department of Technological and Vocational Education (DTVE). Ministry of Education. R.O.C., 2008.
- National Centre for Vocational Education Research (NCVER). **Australian Vocational Education and Training Statistics: Students and Courses 2010- Preliminary Data.**Australia, 2011.
- National Institute of Education. **Toward a Better Future: EDUCATION AND TRAINING FOR ECONOMIC DEVELOPMENT INSINGAPORE SINCE 1965.**Edited by LEE SingKong, GOH Chor Boon, Birger FREDRIKSEN, and TAN Jee Peng, 2008.
- R.P. Hu. **A STRATEGY FOR DEVELOPING TECHNOLOGICAL AND VOCATIONAL EDUCATION IN TAIWAN BASED ON INNOVATION PERSPECTIVE.** Department of Industril Education.National Taiwan Normal University, 2007.
- Robin Ryan. **Making VET in Schools work: a review of policy and practice in the implementation of vocational education and training in Australian schools.** Australia. Journal of Educational Enquiry, Vol.3, No.1, 2002.
- Skills Australia. **Creating a future direction for Australian vocational education and training.** A discussion paper on the future of the VET system, 2010.
- Vocational Education and Training (VET) EUROPE. **A policy overview, European Commission's Education and Culture.** Netherlands, 2011.
- W. Jarvie. **Australia's Vocational & Techical Education System.** Slide presentation. Department of Education. Science and Training Australia.Bogota, 2005.
- Y. Hao. **CHINA'S VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING: THE NEXT KEY TARGET OF EDUCATION PROMOTION.** EAI Background Brief No.516, 2010.

Website:

- Alan Montague. **Blog Central Archives: Apprenticeships for the 21st Century? Yes, but not without major change.** RMIT University. From: <http://raws.adc.rmit.edu.au>, 2011.
- Australia Apprenticeships** from: <http://www.australianapprenticeships.gov.au>.
- Department of Technological and Vocational Education (DTVE)** from: <http://www.tve.edu.tw>.
- Institute of Technical Education (ITE)** from: <http://www.tve.edu.sg>.

Ministry of Education, Republic of China (Taiwan) from:

<http://english.moe.gov.tw>.

National Centre for Vocational Education Research (NCVER) from:

<http://www.ncver.edu.au>.

TVET Australia from:

<http://www.tvetaustralia.com.au>.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายประสาน ประวัติรุ่งเรือง
วัน เดือน ปีเกิด	8 ธันวาคม 2504
การศึกษา	พ.ศ. 2528 ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2540 ปริญญาโท บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พ.ศ. 2548 ปริญญาเอก ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2556 คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2552 ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ประจำคณะกรรมการ การศึกษาวุฒิสภา พ.ศ. 2551 อนุกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย คณะกรรมการการการศึกษา วุฒิสภา พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2549 ประธานกรรมการบริหารโรงเรียนสยาม คอมพิวเตอร์และภาษา พ.ศ. 2539 – พ.ศ. 2546 รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยี สยามบริหารธุรกิจ (สะพานใหม่) พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2533 ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ โรงเรียนสยาม คอมพิวเตอร์และภาษา พ.ศ. 2528 – พ.ศ. 2538 System Programmer ศูนย์คอมพิวเตอร์ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
ตำแหน่งปัจจุบัน	พ.ศ. 2555 – ปัจจุบัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการเขตพื้นที่ มัธยมศึกษา เขต 3 พ.ศ. 2554 – ปัจจุบัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มส่งเสริม ประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ตอนต้นแลมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1i พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน ผู้อำนวยการ/ผู้รับใบอนุญาต วิทยาลัย เทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับผู้
ประชากรอาเซียน

ผู้วิจัย นายประธาน ประวัตรุ่งเรือง หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี (SBAC)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวะแรงงานของประเทศไทยผันผวนมาโดยตลอดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยจากอุปสงค์
ส่วนเกินจนอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานต่อเนื่องยาวนานและเนื่องจากภาคเศรษฐกิจของไทยใช้แรงงานเกิน
กว่าขีดความสามารถในการเพิ่มของกำลังแรงงาน (Over-employment) ต่อเนื่องกันมานาน ดัชนีชี้วัดที่สำคัญ
สามารถดูได้จากจำนวนการจ้างงานที่สูงอย่างต่อเนื่องจนอัตราการขาดแคลนแรงงานของประเทศไทยสูงขึ้น

ยิ่งพิจารณาจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นรายเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม-สิงหาคม
2557 พบว่า อัตราการว่างงานโดยรวมแต่ละเดือนยังสูงกว่าปี 2556 มาโดยตลอด จึงไม่น่าแปลกใจว่าปัญหา
ขาดแคลนแรงงานในเชิงปริมาณจะยังคงมีอยู่และอีกประการหนึ่งปัญหาที่พบคือมีการผลิตบุคลากรที่ไม่
สอดคล้องกับความต้องการในสาขาขาดแคลน โดยดูจากจำนวนผู้ว่างงานที่มีสัดส่วนมากกว่าจำนวนที่
ขาดแคลนในทุกระดับการศึกษา เช่น ในปี 2556 ระดับ ม.ปลาย ว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนถึง 2 เท่า
และระดับ ป.ตรี ว่างงานมากกว่าจำนวนที่ขาดแคลนถึง 3.5 เท่า ในปี 2557 กรมการจัดหางานได้คาดการณ์ผู้
จบการศึกษาและจำนวนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานของผู้ที่จบ และเข้าสู่ตลาดแรงงานในระดับล่างเป็นสัดส่วนที่
น้อยมาก ยกตัวอย่างเช่น มีผู้จบมัธยมต้นสูงถึง 741,931 คน และถ้าเรียนต่อปวช.ต้องใช้เวลาอีก 3 ปี จึงจะเข้าสู่
ตลาดแรงงานได้ ซึ่งก็มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 11.8 ยิ่งเรียนถึงระดับมัธยมปลายสามัญแล้วก็ยังจะออกสู่
ตลาดแรงงานน้อยมากเพียง ร้อยละ 4.2 เนื่องจากส่วนใหญ่เรียนต่อในระดับปริญญาตรีส่วนผู้ที่เรียนระดับ
ปวช. ซึ่งมีจำนวนผู้จบการศึกษาน้อยกว่าผู้เรียนมัธยมปลายมากอยู่แล้ว และมีผู้ที่จบออกมาทำงานเพียงร้อยละ
8.9 โดยผลการศึกษาของ TDRI พบว่าผู้ที่จบ ปวช.เรียนต่อ ปวส.มากกว่าร้อยละ 70 ถึงกระนั้นก็ตามก็ยังมี
จำนวนผู้จบ ปวส.เข้าสู่ตลาดแรงงานเพียงร้อยละ 13.6 เท่านั้นถ้าจะรวมผู้จบสายอาชีพทั้ง 2 ระดับเข้าด้วยกันก็
ยังมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 17.8 ของผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งหมดเท่านั้นเทียบกับผู้จบระดับปริญญาตรี ซึ่งมี
สัดส่วนของผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานสูงถึงร้อยละ 61.5 ของผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งหมดเมื่อเทียบกับสัดส่วนของ
การจ้างแรงงานในตลาดแรงงานจะเห็นว่า เป็นสัดส่วนตรงกันข้ามกับผู้จบการศึกษาระดับ ปวช.และปวส.
ที่ต้องการให้เข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยทั้งหมด จึงทำให้ประเทศไทยขาดแคลนแรงงานระดับล่างและระดับกลาง
อย่างหนักตลอดมา (<http://www.banmuang.co.th/2014/10/>)

ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) เปิดเผยว่า ขณะนี้ไทยประสบปัญหา
แรงงานขาดแคลน โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรมจะต้องมีความต้องการแรงงานสูงเนื่องจากประเมินว่า

ภาครัฐจะมีโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานอีกจำนวนมากซึ่งภาพรวมเบื้องต้นประเมินสถานการณ์ภาวะแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมขาดแคลนอีกประมาณ 200,000 – 300,000 คน

ผู้อำนวยการวิจัยการพัฒนาแรงงาน ที่คืออาร์ไอ กล่าวว่า การที่ประเทศไทยจะหนีจากกับดักของประเทศกำลังพัฒนาอันยาวนานนี้ได้และมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาอารยประเทศในโลกได้ ประเทศไทยไม่มีทางเลือกมากนัก นอกจากจะต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวสินค้าและบริการให้มากขึ้นด้วยการวิจัยและพัฒนาการออกแบบที่เป็นนวัตกรรมของคนไทยมากขึ้นการทำเช่นนี้ได้ ประเทศไทยจะต้องลดสัดส่วนของผู้เรียนในระดับ ม.ปลาย เพื่อปรับปรุงอุปสงค์ต่อผู้ที่มีการศึกษาในระดับกลางคือ ปวช. ให้มากขึ้น เนื่องจากมีข้อสมมุติฐานในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ว่า การศึกษาในระดับนี้ฝึกอบรมเพิ่มทักษะได้ง่ายสามารถปรับตัวกับกระบวนการผลิตได้ดีกว่า เท่าที่ผ่านมาผู้ประกอบการมีความต้องการที่จะจ้างผู้ที่จบสายอาชีพมากขึ้น โดยเฉพาะระดับ ปวช. แต่ผู้ปกครองกลับต้องการให้บุตรหลานได้เรียนในสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ (เพื่อหวังให้ลูกได้จบปริญญาตรี) ซึ่งที่ผ่านมาในปี 2556 มีจำนวนนักเรียนในระบบ 2,042,393 คนเรียนสายสามัญถึง 1,343,471 คนและเรียนอาชีวศึกษา 698,922 คน โดยมีสัดส่วนของผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีพเท่ากับ 66: 34 และอยู่ในระดับนี้มานานนับสิบปีและผลการศึกษาของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ก็พบว่าสัดส่วนนี้ไม่ดีขึ้น เช่น ในปีการศึกษา 2557 นี้มีสัดส่วนลดลงเหลือประมาณ 71: 29

จากความสำคัญและปัญหาหลายๆ ส่วน จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานระดับล่างและระดับกลางอันเนื่องมาจากผู้เข้าศึกษาและสำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ด้านปริมาณและคุณภาพมีน้อยซึ่งในปี 2558 นี้จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมากอีกทั้งนโยบายรัฐบาลในยุคปัจจุบันได้กล่าวอย่างชัดเจนตอนหนึ่งว่า จะพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ทั้งในด้านอุตสาหกรรม ธุรกิจและบริการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาบุคลากรสายอาชีพมีความสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นที่จะหาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับสู่ AEC ในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาของสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพของประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย จีน และสิงคโปร์
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดสรรทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะ

1. ศึกษาการจัดการศึกษาของประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน
2. ศึกษารูปแบบการจัดการทรัพยากรบุคคลสายอาชีพของประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย จีน และสิงคโปร์
3. วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารภาคอุตสาหกรรม ผู้บริหารสถานประกอบการและผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้ซึ่งข้อมูลในการเสนอแนวทางการจัดการทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบการจัดการเรียนและความต้องการแรงงานด้านอาชีวศึกษาของสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน
2. ทำให้ทราบรูปแบบการจัดการศึกษาสายอาชีพของประเทศที่พัฒนาแล้ว
3. ได้แนวทางการจัดการทรัพยากรบุคคลสายอาชีพเพื่อการรองรับเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

ผลการวิจัย

1. การจัดการศึกษาของสมาชิกกลุ่มประชาคมอาเซียน

ภาพรวมของระบบการศึกษาในกลุ่มอาเซียน แบ่งเป็นการศึกษาระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ส่วนใหญ่มีลักษณะครอบคลุมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาอัธยาศัย

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ พบว่าทุกประเทศให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพราะ มีส่วนสำคัญในการพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้ามากขึ้น โดยเฉพาะการผลิตกำลังคนสายอาชีพเพื่อเข้าตลาดแรงงานสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวศึกษา

สามัญ:อาชีวศึกษา = เฉลี่ย 80:20

●ประเทศไทย

สามัญ:อาชีวศึกษา = 71:29 (ปี 2557)

●สิงคโปร์

สามัญ:อาชีวศึกษา = 33 : 67 (ปี 2557)

2. การจัดการศึกษากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ออสเตรเลีย จีน และสิงคโปร์ ระบบการจัดการการศึกษายาอาชีพ

1. ภาคอุตสาหกรรมมีส่วนร่วมและมีบทบาทต่อการจัดการอาชีวศึกษา คือ ภาคอุตสาหกรรม จัดหาอาชีพให้นักศึกษา รวมทั้งครูอาจารย์ในระบบซึ่งได้รับการสนับสนุนให้มีการร่วมทำงานกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อนำข้อมูลออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาคนที่มีคุณภาพให้แก่อุตสาหกรรม

2. รัฐให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ คือ มีการสนับสนุนเงินรายหัวให้กับผู้เรียน

3. นักเรียนได้เรียนตามความถนัดของตนเอง คือ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามอาชีพที่ตนเองสนใจและถนัดมีการแนะแนวสายอาชีพให้กับนักเรียน

มีสัดส่วนการเรียนสายสามัญต่อสายอาชีพ = 30:70

มีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี เนื่องจากเป็นระบบที่ทำให้ตลาดแรงงานของประเทศมีแรงงานฝีมือที่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจและบริการ เช่น เยอรมนี การจัดการอาชีวศึกษา จะเป็นแบบระบบการศึกษาแบบ ทวิภาคี เนื่องจากเป็นระบบที่ทำให้ตลาดแรงงานของเยอรมนีมีแรงงานฝีมือที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ ในลักษณะ perfect match เศรษฐกิจเยอรมนีจึงสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมั่นคงและมีพลวัต รวมทั้งอัตราการว่างงานของประชากรที่มีอายุระหว่าง 14-25 ปี อยู่ที่ร้อยละ 7.8 ซึ่งต่ำที่สุดในยุโรป หัวใจของระบบ ทวิภาคี คือ การมีบทบาทนำของสภาหอการค้าและอุตสาหกรรมเยอรมัน (DIHK) ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดหลักสูตร การลงทะเบียนการทดสอบและการรับรองคุณวุฒิ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่สามารถสื่อสารความต้องการของภาคเอกชนเยอรมันกับโรงเรียนวิชาชีพ

หลักสูตรที่เปิดสอนยึดตามแนวมาตรฐานอาชีพที่สมาคมอาชีพต่างๆ จัดทำขึ้น

หลักสูตรที่ใช้สอนจะยึดตามแนวมาตรฐานอาชีพที่สมาคมอาชีพต่างๆ จัดทำขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าผู้จบการศึกษามีสมรรถนะตามที่เจ้าของอาชีพต้องการจริงๆ โดยมีผู้สอนจำนวนมากที่มาจากอาชีพนั้นๆ ไม่ใช่จบมาจากมหาวิทยาลัย

ลักษณะการสอนเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าทฤษฎี สามารถทำงานได้ตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจและบริการ รวมถึงมีสมรรถนะวิชาชีพ (Competency)

บรรยากาศการเรียนการสอนจะเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าทฤษฎี เด็กที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แต่ในประเทศจะมีการพัฒนาแรงงานให้ทำงานได้ตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจและบริการ ต้องมีสมรรถนะวิชาชีพ (Competency) จะไม่มีการสอนแบบ Semi Skill เพราะดูเหมือนว่ายังไม่มีสมรรถนะ จึงไม่สมควรรับเข้าทำงาน ดังนั้นเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาต้องผลิตบุคลากรที่มีสมรรถนะทำงานได้อย่างสมบูรณ์แบบเท่านั้น

3. รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา ในประเทศไทย

การจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน ดำเนินการจัด โดยภาครัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยการจัดอาชีวศึกษามี 4 หน่วยงานหลักที่ดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยมี

การดำเนินการมุ่งมั่นผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาวิชาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ และระดับผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาชีพ (ระดับเทคนิค) ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นผู้ปฏิบัติงาน หัวหน้างานหรือเป็นผู้ประกอบการ และการประกอบอาชีพอิสระได้ โดยเน้นการแก้ปัญหา สร้างองค์ความรู้ในอาชีพ มีบุคลิกภาพ คุณธรรมและเจตคติที่ดี เน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับการอาชีวศึกษา เพื่อสร้างความนิยมในการเรียนวิชาชีพให้กับสังคม มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียน ในขณะเดียวกันได้ใช้กิจกรรมการบริการสังคมในโครงการและวาระพิเศษต่างๆ เพื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงศักยภาพของผู้เรียนอาชีวศึกษา และเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนทั้งในด้านการฝึกงาน วิชาชีพและปลูกฝังสำนึกการบริการสังคมนอกจากนี้ได้นั้นเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมรับผิดชอบและมีบทบาทในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกันมากขึ้น แต่ปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การจ่ายเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นปัจจัยที่สำคัญทำให้ทุกโรงเรียนเร่งปริมาณผู้เรียนเพื่อให้ได้ค่าใช้จ่ายรายหัวเพิ่มขึ้น ค่านิยมของผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานเรียนจบปริญญาจะได้มีอนาคตที่ดีกว่า การรับรู้ของนักเรียนในเส้นทางการเรียนอาชีวศึกษารวมทั้งความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพยังมีน้อย เป็นต้น

แนวทางและข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรกำหนดวิสัยทัศน์ (Clear Vision Policy) ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เพื่อรองรับแรงงานระดับกลางและระดับล่าง

2. การกำหนดนโยบายของการจัดการศึกษาทั้งในสายอาชีวศึกษาต่อสายสามัญศึกษา (60:40)

3. การสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวโดยให้เงินอุดหนุนรายหัวต่อหัวสายอาชีพมากกว่าสายสามัญ

4. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการร่วมกันวางแนวทางด้าน

การอาชีวศึกษาของประเทศในด้านปริมาณและด้านคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างสมดุลรวมทั้งแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวง และระเบียบที่มีอยู่ให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

5. ให้สถานประกอบการทั้งในภาคอุตสาหกรรมและบริการได้ร่วมเป็นคณะกรรมการในการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศ

6. พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสายอาชีวศึกษาที่เป็นระบบทวิภาคีอย่างเป็นรูปธรรม

7. สร้างภาพลักษณ์และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา

8. ปรับระบบค่าตอบแทนในการจ้างงานสายอาชีพให้สูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับในสังคม

9. เน้นอาชีพและความก้าวหน้าของอาชีพในตลาดแรงงานให้กับนักเรียน ม.ต้น

อย่างจริงจัง